

Jaarstukken 2023

Inhoudsopgave

Jaarstukken 2023	2
Inhoudsopgave	4
Aanbiedingsbrief.....	6
1. Inwoners, Organisatie en Bestuur	9
2. Jongeren en Onderwijs.....	14
3. Samen Zorgen.....	20
4. Cultuur en Sport	26
5. Ondernemen en Werk	31
6. Wonen, Recreëren en Veiligheid	38
7. Wijken	46
Overhead.....	55
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	57
Paragrafen.....	60
1. Paragraaf lokale heffingen.....	60
2. Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing	65
3. Paragraaf onderhoud kapitaalgoederen	76
4. Paragraaf financiering.....	82
5. Paragraaf verbonden partijen	86
6. Paragraaf grondbeleid	93
7. Paragraaf bedrijfsvoering.....	103
Jaarrekening	111
Balans.....	111
Grondslagen voor waarderingen en resultaatbepaling.....	114
Toelichting op de balans.....	118
Overzicht baten en lasten.....	141
Rechtmatigheidsverantwoording	143
WNT- verantwoording.....	144
Bijlagen.....	145
Budgetoverhevelingen van 2023 naar 2024	145
EMU-Saldo	152
Overzicht incidentele baten en lasten per programma	153
Overzicht per taakveld	159
BBV-Indicatoren.....	167

Overzicht structurele stortingen en onttrekkingen reserves.....	171
Demografische ontwikkeling en statistische gegevens.....	171
SiSa-bijlage.....	172

Aanbiedingsbrief

Aanbiedingsbrief

Geachte leden van de gemeenteraad,

Inleiding

2023 was het eerste volledige jaar van het nieuwe college en de nieuwe raad. Na een periode waarin veel taken hinder ondervonden van de gevolgen van het coronavirus, was dit in 2023 niet langer het geval. Er is veel bereikt, waarbij de uitvoering van het coalitieakkoord 2022-2026 centraal stond. Hieronder gaan we dieper in op deze realisaties. Met dit jaarverslag bieden wij u inzicht in het financiële en beleidsmatige resultaat van de begroting 2023.

Bijzondere gebeurtenis

Met het afscheid van onze vorige burgemeester, verwelkomden we een nieuwe burgemeester en gemeentesecretaris. Jurgen van Houdt nam na bijna 13 jaar het stokje over van Arco Hofland, en Rick Tukker volgde Arie van Eck op. Eén van de meest opmerkelijke gebeurtenissen was het bezoek van koning Willem-Alexander aan Rijssen-Holten, een succesvolle en drukbezochte gelegenheid. Maar er is in 2023 nog veel meer gebeurd en gerealiseerd.

Wat hebben we gedaan?

Bij de uitvoering van het coalitieakkoord zijn we goed op weg. Ook urgente vraagstukken zoals de opvang van vluchtelingen en de energietransitie zijn aangepakt. Hieronder volgt een beknopt overzicht van de belangrijkste onderwerpen die in 2023 zijn behandeld. In de programma's vindt u een compleet overzicht van wat er nog meer is bereikt.

Opvang ontheemden

In 2023 is besloten om vakantiepark De Lindenberg in Holten aan te kopen voor de huisvesting van vluchtelingen (AZC) en dit voor 10 jaar te verhuren aan het Centraal Orgaan Opvang Asielzoekers (COA). In 2023 zijn op verschillende locaties in de gemeente Oekraïense vluchtelingen opgevangen, zowel in Holten als in Rijssen. Daarnaast hebben diverse particulieren hun huizen opengesteld voor deze vluchtelingen.

Woningbouw

In 2023 zijn 183 woningen gerealiseerd, voornamelijk in de nieuwbouwwijk Het Opbroek in Rijssen. Ook zijn er woningen gebouwd op binnenstedelijke herontwikkelingslocaties zoals het RV-terrein en het appartementengebouw Het Schildhof aan de Haarstraat in Rijssen. In Holten zijn plannen aan de Larenseweg en de Dorpsstraat opgeleverd. Daarnaast is veel tijd besteed aan de voorbereiding van nieuwe woningbouwplannen, waaronder Opbroek Oost (550 woningen) en het Enckoterrein (165 woningen), waar de bouw in 2024 zal starten.

Flexwoningen Holten

In 2023 zijn flexwoningen in Holten (Enckoterrein) opgeleverd, deze konden in 2023 nog niet in gebruik worden genomen vanwege buurtbezwaren.

Transformatie kop Enterstraat

Aan de Erfgoedadviesraad is gevraagd of twee panden aan de kop van de Enterstraat een monumentale status konden krijgen. Hoewel dit niet het geval was, bleken de panden wel karakteristieke elementen te hebben.

Vorbereiding realisering Buurt-kindcentrum

Het Buurt-Kindcentrum (BKC) versterkt in Plan Zuid de sociale basis en pedagogische omgeving. Het BKC wordt operationeel vanaf de opening van de Johan Frisoschool medio 2025. De samenwerkende partijen hebben de convenanten ondertekend en afspraken gemaakt over samenwerking, ruimteverdeling en beheer.

Aanpak energiearmoede

Aanvullend op de landelijke maatregelen zijn de volgende maatregelen genomen: inzet van lokale regeling bijdrage energiekosten tijdelijke verruiming bijzondere bijstand, indirecte financiële compensatie voor inwoners door lokale regeling vergoeding energiekosten voor maatschappelijke organisaties, sportverenigingen en culturele instellingen, inzet meerdere energiecoaches op vrijwillige basis, inzet gericht op en bewustwording van energiekosten en energiebesparende maatregelen (er is geïnvesteerd in vouchers, energieboxen en duurzaamheidskwartetten voor

basisscholen), aanjaag-budget voor versnellen isolatie huurwoningen (uitvoering van isoleren van woningen gebeurt door het ruimtelijk domein in samenspraak met de woningbouwverenigingen), inzet intern personeel en externe inhuur voor de uitvoering van de regelingen financiële compensatie en verduurzamingsmaatregelen.

Vorbereiding mobiliteitsvisie

In 2023 is een Nota van Uitgangspunten vastgesteld, die naar verwachting in 2024 zal leiden tot een mobiliteitsvisie die vervolgens aan de commissie en raad wordt voorgelegd.

Windmolens

Natuurlijk mag in dit rijtje niet de discussie rond de windmolens ontbreken. Een discussie die vooral met de provincie is en wordt gevoerd en die zelfs geleid heeft tot een unaniem aangenomen raadsmotie van treurnis richting de provincie.

Uitbreiding Haarschool Holten

In november 2023 is het bouwplan en de begroting voor de uitbreiding van de Haarschool Holten goedgekeurd. Voor tijdelijke huisvesting tijdens de bouwwerkzaamheden blijft de school gebruik maken van twee eerder geplaatste noodlokalen. De uitbreiding wordt verwacht in 2024.

Vervangende nieuwbouw Haarschool Rijssen

In 2023 is gestart met de voorbereiding van de vervangende nieuwbouw van de Haarschool, gymzaal Huttenwal en herontwikkeling Haarzijde. Het definitieve ontwerp was eind 2023 klaar, en in januari 2024 start de aanbesteding voor sloop en bouw van school en gymzaal.

Opening nieuwe zwembad

In 2023 is het nieuwe duurzame binnenzwembad in Rijssen geopend. Naar verwachting zal in 2024 het buitenbad gereed zijn. Een project waar we trots op zijn.

Bijzondere financiële omstandigheden

In de begroting 2024, vastgesteld in november 2023, was er nog sprake van een positief financieel perspectief. Inmiddels zijn de omstandigheden veranderd, waardoor het positieve vooruitzicht is omgeslagen naar een negatief perspectief (stand februari 2024). Dit kan gevolgen hebben voor de komende jaren, afhankelijk van de besluiten die het nieuwe kabinet neemt over het gemeentefonds.

Financieel resultaat

Het gerealiseerde resultaat van de jaarrekening 2023 is €5.724.000 (in 2022: €6.973.000), nog voor budgetoverhevelingen en storting in bestemmingsreserves. In de jaarrekening staat gedetailleerd weergegeven waaraan het geld is uitgegeven, inclusief overschrijdingen en onderschrijdingen. We streven ernaar om zo nauwkeurig mogelijk te begroten, maar externe oorzaken kunnen ervoor zorgen dat projecten niet of later dan gepland doorgaan. Hier blijven we scherp op.

Vooruitblik naar 2024

Ook in 2024 staan ons weer de nodige uitdagingen te wachten, die we zoals u van ons gewend bent, met daadkracht aanpakken. Dat doen we niet alleen; we rekenen ook op uw steun als raad. Samen maken we Rijssen-Holten nog beter en mooier.

Het college van burgemeester en wethouders

Analyse resultaat

Resultaatbestemming

Gerealiseerd resultaat	€
	5.724.000
Budgetoverheveling 2023 naar 2024 wegens jaargrensoverschrijdende werkzaamheden (toe te voegen aan bestemmingsreserve budgetoverheveling)	€
	1.571.000
	€
	4.153.000
Toe te voegen aan bestemmingsreserves:	
Reserve ontheemden	€
	1.173.000
Reserve bestrijding energiearmoede	€
	1.113.000
Reserve implementatie omgevingswet	€ 252.000
Reserve maatschappelijke begeleiding asielzoekers	€ 7.000
Reserve algemene uitkering	€ 35.000
	€
	2.580.000
	€
	1.573.000
Overige afwijkingen van de begroting:	
Vrijval voorziening wegens verhoging van de rekenrente	€ 432.000
Hogere lasten jeugd	€ -203.000
Lagere uitgaven voor mantelzorgcomplimenten en huishoudelijke ondersteuning	€ 120.000
Lagere vaststelling uitkering meerkosten energie zwembaden	€ -301.000
Minder opbrengsten zwembaden door sluiting en weersomstandigheden	€ -257.000
Vrijval budgetten voor inburgering van oude jaren	€ 393.000
Meer verstrekte periodieke uitkeringen (BUIG)	€ -425.000
Minder uitgaven beleidsplan armoede en schulden	€ 149.000
Meer opbrengsten bouwleges door nieuwe omgevingswet	€ 659.000
Meer opbrengsten grondexploitaties	€ 505.000
Boekwinst ruiling grond	€ 386.000
Minder salariskosten (zie toelichting overhead)	€ 604.000
Lagere rentelasten door verbeterde liquiditeit	€ 208.000
Algemene uitkering / aanpassing	€ -400.000
Dotatie voorziening dubieuze debiteuren	€ -167.000
Dotatie voorziening spaarverlof	€ -127.000
Diversen	€ -3.000
	€
	1.573.000

De nadere analyse met toelichtingen is verder gespecificeerd weergegeven onder de resultaten per programma.

1. Inwoners, Organisatie en Bestuur

Coalitieakkoord 2022 - 2026

Rijssen-Holten heeft een krachtige samenleving, een stabiel bestuur en een gedreven organisatie. In een tijd met veel uitdagingen, weten we dat we kunnen bouwen op dit sterke fundament. Als bestuur staan we naast inwoners en maatschappelijke partners in plaats van tegenover elkaar. Samen werken we aan de uitdagingen waar we voor staan en willen we het welzijn in Rijssen-Holten verhogen.

Dienstbare overheid

We zijn als gemeente dienstbaar aan onze samenleving. De uitdagingen van deze tijd zijn opgaves van de hele samenleving, niet enkel van ons als gemeente. We hebben dan ook actief aandacht voor de rol die wij als gemeente hebben of willen bij bepaalde opgaves en wat de rol is van inwoners, partners en ondernemers.

Inwoners doen mee

Afgelopen jaren hebben veel mooie initiatieven Rijssen-Holten mooier, schoner, veiliger, duurzamer, groener en prettiger gemaakt. Dit willen wij aanmoedigen en onze inwoners uitdagen. We ontwikkelen een strategie waarin duidelijk wordt hoe we als gemeente met deze initiatieven omgaan. Hierin staat wanneer inwoners kunnen meepraten, meedenken of meebeslissen bij het opstellen van beleid of uitwerken van plannen.

Dienstverlening

Onze medewerkers zijn allemaal dienstverleners. We hebben oog voor de mens achter de inwoner en gaan proactief en integraal aan de slag voor het juiste antwoord. We sturen actief op digitale dienstverlening waarbij inwoners snel en makkelijk eenvoudige aanvragen doorlopen. Voor andere verzoeken of ideeën denken we juist mee met de inwoner en zoeken we samen naar de beste oplossing. Naast de digitale ingang blijft de fysieke ingang altijd een mogelijkheid.

De inwoner centraal

‘Paarse krokodillen’ willen we niet in Rijssen-Holten. We willen voorkomen dat inwoners en bedrijven verdwalen in de bureaucratie van de overheid. Dat doen we door te werken met zo simpel mogelijke regels en procedures en altijd oog te blijven houden voor de mens achter de vraag. Regels en procedures zijn nodig en bieden houvast, maar mogen nooit een doel op zich worden in onze dienstverlening. Juridisch geoorloofd is niet altijd hetzelfde als moreel verantwoord. Daarom werken we met hardheidsclausules in onze gemeentelijke regelingen. We werken waar mogelijk met meerjarenafspraken om aanvragen zo gemakkelijk mogelijk te maken voor de samenleving.

Regionale samenwerking

We doen lokaal wat kan en werken regionaal samen. Samenwerking is geen doel op zich, maar een middel om onze doelen te bereiken. We werken regionaal slim samen als dit leidt tot betere oplossingen op het gebied van onder andere bereikbaarheid, duurzaamheid, werkgelegenheid, gezondheidszorg, recreatie en woningbouw. In de regio werken we daarnaast samen in de investeringsprogramma’s van Twente Board.

Digitalisering en werken met data

Steeds meer gaat tegenwoordig digitaal. De inwoner mag erop vertrouwen dat dit goed en veilig geregeld is. We zetten daarom in op de veiligheid van onze informatie en systemen. Daarnaast hebben we steeds meer lokale en open data beschikbaar die we willen gebruiken bij het opstellen van nieuw beleid, voor het experimenteren met een wijkgerichte aanpak en die we benutten om het effect van onze inzet te meten. Hierbij richten we ons niet alleen op meetbare effecten. We betrekken ook kwalitatieve informatie van partners en inwoners bij de vraag of we onze maatschappelijke opgaves bereikt hebben.

Thema financiën uit Coalitieakkoord 2022-2026

Rijssen-Holten staat bekend als een financieel gezonde gemeente en dat willen we graag zo houden. Er ligt een coalitieakkoord met ambitie, maar we zijn ons bewust van de onzekerheden in het financieel perspectief. De lasten voor onze inwoners moeten passen bij het voorzieningenniveau. Mocht het nodig zijn, dan maken we inhoudelijk

keuzes over wat we wel en niet doen.

We zorgen voor een structureel sluitende jaar- en meerjarenbegroting. Daarnaast gaan we op zoek naar incidentele investeringen die de structurele kosten kunnen verlagen of die structurele baten opleveren. We streven naar lage lasten voor onze inwoners, maar dit is geen doel op zich. De lasten moeten altijd worden gezien in relatie tot het niveau van de voorzieningen en investeringen in het maatschappelijk belang. Dit kan betekenen dat de lasten moeten stijgen om ambities te behalen of dat we keuzes moeten maken over wat we wel of niet doen als de financiën komende jaren minimaal zijn. Onze gemeente koopt daarnaast duurzaam, bij voorkeur circulair en waar mogelijk lokaal in.

Strategische visie 2010-2030, versie 2021

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

1. Prioriteiten

Maatregelen

Aanpassen gemeentehuis aan de eisen van de tijd

Omschrijving (toelichting)

We willen een aantrekkelijke werkgever blijven in de nieuwe werkelijkheid na Corona. In de Coronaperiode werden medewerkers gedwongen thuis te werken en dat blijkt na Corona een blijvende wens. Dat vraagt om een andere manier van werken. Enerzijds besteden we daarom aandacht aan gewenst gedrag en de afspraken die daarvoor nodig zijn. Anderzijds willen we dit faciliteren met techniek en de inrichting van het gemeentehuis.

Het project begon onder de naam Werken post Corona en is later Hybride werken gaan heten.

In 2023 is op basis van de visie (business) gekeken naar gewenst gedrag (behavior). Dit is in samenspraak met medewerkers verwoord in een document en vastgesteld. In vervolg daarop wordt een implementatieplan gemaakt. Vervolgens is een begin gemaakt met de vertaling van gewenst gedrag in hoe dat kan worden ondersteund met het gebouw (bricks) en de techniek (bytes). Met het oog het begin van de uitvoering in 2024 zijn voorbereidingen getroffen voor het maken van een inrichtingsplan. Daartoe is een concept-opdracht voor een architect gemaakt. Dit inrichtingsplan zou de basis zijn voor een vertaling naar techniek. Er wordt gewerkt aan de uitvoering.

Formatie-uitbreiding

Omschrijving (toelichting)

De ambtelijke organisatie stond onder druk. Ook vanuit een eerder uitgevoerde benchmarkonderzoek door een extern bureau dat hier veel ervaring mee heeft, bleek dat we ten opzichte van vergelijkbare gemeenten onderbezet waren. We gaven € 2 miljoen minder uit aan personeel. Om de formatie op peil te krijgen, is in 2023 (met succes) hard gewerkt aan het invullen van de vacatures, deels door omzetting van tijdelijke in structurele formatie, deels door het invullen van nieuwe formatie. Het gaat hier om formatie op diverse terreinen, onder andere Ruimtelijke Ordening, datagericht werken, dienstverlening, communicatie, juridisch, financieel, schuldhulpverlening en jeugdhulp.

Risicoanalyse informatiebeveiliging

Omschrijving (toelichting)

We zetten in op de veiligheid van onze informatie en systemen. Om de risico's goed in beeld te brengen willen we starten met het uitvoeren van een Business Impact Analyse (BIA) op 6 applicaties. Met deze BIA kan worden afgewogen welke risico's en maatregelen we willen nemen. In 2023 is de BIA wijzer voorbereid. Deze wijzer is in januari 2024 uitgevoerd.

Trainees om jong talent te werven

Omschrijving (toelichting)

Vanuit het in 2021 vastgestelde strategisch personeelsbeleid zetten we in op meerdere thema's waaronder verjonging door onder andere stages en trainees. Wij willen maximaal inzetten op jongere arbeidskrachten om in te spelen op het personeelstekort en moeilijk in te vullen vacatures. Met elke periode meerdere trainees doen wij mee met de grote gemeenten. Er is vanuit de organisatie veel interesse in trainees en er zijn veel trainees geïnteresseerd in Rijssen-Holten. Deze inzet draagt bij aan toekomstig personeel en versterkt onze arbeidsmarktpositie in de regio. Dit komt ten goede van de hele organisatie. Vanuit het traineeship 2023-2025 zijn de eerste periode 2 trainees gestart bij RH. Daarmee zijn 2 van de 3 ingediende opdrachten ingevuld.

Verdere verduurzaming gemeentelijke gebouwen

Omschrijving (toelichting)

Met deze middelen verduurzamen we de gebouwen van de gemeente versneld. Hierdoor reduceren we versneld het gasverbruik. Dit is een belangrijke stap richting de doelstellingen van het klimaatakkoord 2050. In 2023 hebben we bij een aantal gebouwen verduurzamingsmaatregelen getroffen, waaronder: sporthal "De Reggehal", de gemeentewerf en het gymlokaal aan de Welleweg. Voor zowel de gemeentewerf als het gymlokaal aan de Welleweg is het gasverbruik teruggebracht naar nul. Ook is in 2023 een begin gemaakt met verduurzamingsmaatregelen bij sporthal "De Stroekeld". Dit wordt in 2024 verder opgepakt.

Versterken werkgeversprofilering

Omschrijving (toelichting)

We willen een sterker 'merk' worden. Een werkgever waar iedereen in Overijssel (en daar buiten) graag een aantal jaren wil - komen en blijven - werken. Willen we over voldoende capaciteit blijven beschikken om onze ambities te kunnen realiseren dan zullen we ons als werkgever de komende jaren sterker moeten profileren, zullen we een 'merk' moeten worden waar iedereen bij wil horen.

In 2023 is hard gewerkt aan intern en extern onderzoek. Hoe ervaren onze werknemers ons: wat maakt ons een leuke werkgever en waar liggen nog kansen? Hoe ziet de 'buitenwereld' ons: waarom zou men wel of niet bij ons willen werken en wat maakt een werkgever in hun ogen nou een aantrekkelijk werkgever? Dit heeft een adviesrapport opgeleverd waar we in 2024 mee aan de slag gaan.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

1. Actuele ontwikkeling

Doorontwikkeling Twentse Kracht

Twentse Kracht is een samenwerkingsplatform waarin de 14 Twentse gemeenten, samen met enkele andere overheidsorganisaties, samenwerken werken op het gebied van professionele en persoonlijke ontwikkeling van de Twentse ambtenaren en arbeidsmobiliteit. De doorontwikkeling betreft vernieuwing van de samenwerking waarin een opgavemodel wordt voorgesteld. Hier wordt de komende tijd aan gewerkt.

Maatregelen

Doorontwikkeling Twentse Kracht

Omschrijving (toelichting)

In Twentse Kracht werken 22 overheidsorganisaties, waaronder de 14 Twentse gemeenten, samen op het gebied van professionele en persoonlijke ontwikkeling en arbeidsmobiliteit. In 2023 is gewerkt aan vernieuwing van de samenwerking tussen deze deelnemers door middel van een doorontwikkeling van de organisatie waarbij opgavegericht werken centraal staat. Er is gewerkt aan een plan en dit wordt verder uitgevoerd in 2024.

Financieel programmaoverzicht

Bedragen x €1.000

Exploitatie		Primair begroting 2023	Gewijzigde begroting 2023	Realisatie 2023	Saldo 2023
PRG1.01	01 Inwoners organisatie en bestuur				
Lasten					
PRDP100	Bestuursorganen	2.566	2.779	2.838	-59
PRDP102	Bestuursondersteuning raad	232	474	459	15
PRDP150	Burgerzaken	1.018	1.158	1.177	-19
PRDP359	Gebouwenbeheer	81	0	0	0
Totaal Lasten		3.897	4.410	4.473	-63
Baten					
PRDP100	Bestuursorganen	-222	-380	-827	448
PRDP102	Bestuursondersteuning raad	-4	-4	-4	0
PRDP150	Burgerzaken	-388	-438	-451	13
PRDP359	Gebouwenbeheer	-25	-25	0	-25
Totaal Baten		-639	-846	-1.283	436
Onttrekkingen					
PRDP359	Gebouwenbeheer	0	0	0	0
Totaal 01 Inwoners organisatie en bestuur		3.258	3.564	3.191	373

Toelichting op programma baten en lasten

Binnen dit programma worden de volgende afwijkingen hieronder verklaard. Deze afwijkingen zijn niet één op één terug te vinden in bovenstaande tabel omdat de baten en lasten veelal verdeeld zijn over meerdere kostenplaatsen/producten binnen het financiële programmaoverzicht.

- Budgetoverhevelingen (voor een specificatie, zie bijlage)
- Bestuursorganen

€ -
€ V
432.00
0

De voorziening wethouderspensioenen is zoals gebruikelijk bijgesteld. De omvang is afgestemd op de openstaande verplichtingen. Door een verhoging van de rekenrente kan € 432.000 uit de de voorziening vrij vallen. De voorziening is daarmee voldoende groot om toekomstige verplichtingen te kunnen voldoen.

- Diverse kleine verschillen < € 75.000

€ N
59.000

Verplichte beleidsindicatoren BBV

Apparaatskosten per inwoner	Apparaatskosten	€ 48.454.018	€ 1.252
	Aantal inwoners	38.689	
Overhead als % van totale kosten exploitatie	Overhead	€ 16.843.073	12,37%
	Exploitatiekosten	€ 136.149.055	
Bezetting in fte per 1000 inwoners	Bezetting in fte (werkelijke)	337	8,71
	Aantal inwoners / 1000	38,69	
Externe inhuur als % van de loonsom	Inhuurkosten	€ 2.714.933	10,68%
	Loonsom	€ 25.431.046	
Formatie per in fte per 1000 inwoners	FTE toegestane / vastgestelde	319	8,25
	Aantal inwoners / 1000	38,69	

2. Jongeren en Onderwijs

Coalitieakkoord 2022 - 2026

Rijssen-Holten is een thuis voor onze jongeren. We willen voor alle jongeren een aantrekkelijke gemeente zijn, maar ook aandacht hebben voor jongeren met wie het (tijdelijk) niet zo goed gaat. Bij het sociale karakter van onze gemeente past dat de jeugd in zijn eigen sociale omgeving terecht kan met hulpvragen en voor het krijgen van onderwijs. Daarbij zoeken we nadrukkelijk de samenwerking met het onderwijs, zorgaanbieders en jeugd- en jongerenwerk.

Een goede en betaalbare jeugdzorg

We zetten in op een regionale en lokale vertaling van de landelijke Hervormingsagenda Jeugd om de kwaliteit van jeugdzorg goed en de kosten beheersbaar te houden. We blijven sterk inzetten op het gezin als liefdevolle basis, preventie en voorliggende voorzieningen: dit past bij de sterke sociale banden en modern noaberschap in onze samenleving. We willen op deze manier voorkomen dat (duurdere) individuele zorg nodig is. Waar maatwerk nodig blijkt, schakelen we snel en adequaat.

Een integrale en wijkgerichte aanpak.

Samenwerking tussen onderwijs, sport, jeugd- en jongerenwerk, politie, kerken, welzijnswerk en culturele instellingen is essentieel voor de gezondheid van onze jeugd. Als gemeente pakken we actiever de regie in deze samenwerking om een aanbod te creëren dat op de vraag is afgestemd. Deze integrale aanpak is nodig bij zowel voorliggende voorzieningen als individuele zorg. De regie vanuit de gemeente leidt dan wel tot extra inzet, maar verdient zich naar verwachting terug doordat de vraag en daarmee de kosten voor individuele zorg dalen. Daarnaast willen we experimenteren met een wijkgerichte aanpak bij opgaves die zich hiervoor lenen; bijvoorbeeld de maatschappelijke problematiek en veiligheid in wijk Plan Zuid.

Onderwijs: de start van een leven lang leren

School is de plek waar talenten tot bloei komen. Alle kinderen uit Rijssen-Holten verdienen een eerlijke kans om hun dromen werkelijkheid te laten worden. Een brede, vrije keuze van de school is hierbij ons uitgangspunt. We willen inzetten op 'thuisnabij' onderwijs en scholen de kans geven speciaal onderwijs aan te bieden. Daarnaast stimuleren we de samenwerking tussen het bedrijfsleven en onderwijs, zodat opleidingen aansluiten bij de lokale vraag op de arbeidsmarkt. Ook steunen we initiatieven van onderwijsinstellingen in het onderwijsaanbod voor volwassenen en schoolverlaters.

Huisvesting van onderwijs

Goede onderwijshuisvesting met aandacht voor binnenklimaat, veiligheid en duurzaamheid is een kerntaak van ons als gemeente. We stimuleren dat schoolgebouwen multifunctioneel en slim worden ingezet. Daarnaast zetten we ons in voor nieuwbouw van De Waerdenborch op een geschikte locatie in Holten en benutten we kansen voor een goede herontwikkeling van het huidige terrein. Als er uit de samenleving een initiatief komt voor een basisschool in het Opbroek, staan we daarvoor open.

Strategische visie 2010-2030, versie 2021

In welke lokale en regionale beleidsstukken is het beleid omschreven?

Nr.	Beleidsstuk	Jaar van vaststelling	Herziening/evaluatie	Vastgesteld door college (c) of raad (r)
1	Startnotitie Centrum Jeugd en Gezin Herziening onderdeel Loes	2020	Geen herziening voorzien	c

2	Realisatieplan Centrum Jeugd en Gezin (loket/lokaal)	2010	Geen herziening voorzien	c
3	Integraal Realisatie Programma Centrum Jeugd en Gezin (regionaal)	2010	Geen herziening voorzien	c
4	Startnotitie transitie jeugdzorg Twente	2011	Geen herziening voorzien	r
5	Visienota Transformatie jeugdzorg Twente	2013	Geen herziening voorzien	r
6	Nota "Samenwerken aan jeugdzorg in Twente"	2013	Geen herziening voorzien	r
7	Nota "positionering regionale jeugdhulptaken"	2014	Geen herziening voorzien	r
8	Beleidsnota ' Op naar het nieuwe product VVE'	2019	2023	r
9	Beleidsplan Jeugdzorg	2017	Geen herziening voorzien	r
10	Adviesnota verslavingspreventie	2019	2023	c
11	Visie jeugd- en jongerenwerk gemeente Rijssen-Holten 2020-2025	2020	2024	r
12	Integraal Huisvestingsplan Onderwijs	2020	Periodiek	c

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

2. Prioriteiten

Maatregelen

Realiseren Buurt-kindcentrum voor Plan Zuid

Omschrijving (toelichting)

Het BKC versterkt in Plan Zuid de sociale basis en pedagogische omgeving en faciliteert laagdrempelige ondersteuning vanuit voorliggende voorzieningen. Het maatschappelijk effect verwachten wij in verbetering van welzijn, gelijke kansen, sociale-veiligheid en toename van participatie. Het BKC wordt operationeel vanaf de opening van de Johan Frisoschool medio 2025. De samenwerkende partijen (Johan Frisoschool, ViaVie Welzijn, Avedan en de Kindertuin) hebben de convenanten ondertekend en hebben afspraken vastgelegd met betrekking tot samenwerking, verdeling van ruimten en beheer. Verdere uitwerking volgt in de komende jaren.

Uitbreiding Haarschool Holten

Omschrijving (toelichting)

In november 2023 is het bouwplan en de begroting voor de uitbreiding van de Haarschool Holten goedgekeurd. Daarmee is voor de uitbreiding van huidig schoolgebouw met 185 m² bvo een bouwkrediet beschikbaar gesteld van € 589.440,-. Voor tijdelijke huisvesting tijdens de bouwwerkzaamheden blijft de school gebruik maken van de al eerder geplaatste 2 volwaardige noodlokalen inclusief sanitaire voorzieningen. De bouwwerkzaamheden zijn in oktober 2023 gestart. De verwachting is dat de uitbreiding in april 2024 gerealiseerd is.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

2. Actuele ontwikkelingen

Maatregelen

Extra meters vervangende nieuwbouw Haarschool Rijssen

Omschrijving (toelichting)

In 2023 is gezamenlijk gestart met de voorbereiding van de vervangende nieuwbouw Haarschool, gymzaal Huttenwal en herontwikkeling Haarzijde. De uitvoering van dit project staat gepland voor schooljaar 2024-2025. Om een te verwachten groei van de school door leerlingen uit de wijk Opbroek te kunnen opvangen, de geplande sluiting van basisschool De Ronde Maat (schooljaar 2031-2032) en plannen voor het kunnen bieden van onderwijs aan een 4e zorggroep (kleuters) is besloten voor de bouwkosten een krediet van € 4.341.358,- (een 10-groeps school, 1360 m² bvo) en beschikbaar te stellen. Voor sloop, verhuizing, tijdelijke huisvesting, verkeersmaatregelen, afboeken boekwaarde en onvoorzien is een incidenteel bedrag van ongeveer 5 ton beschikbaar. Het voorlopig ontwerp van de volledige herinrichting inclusief de vervangende nieuwbouw Haarschool en gymzaal Huttenwal is eind 2023 omgezet in een definitief ontwerp. Zodat in januari 2024 gestart kan worden met de aanbesteding van aannemers voor de sloop en bouw van school en gymzaal.

Hervorming in de jeugdzorg

Omschrijving (toelichting)

Op 13 mei 2022 heeft de staatssecretaris een brief naar de Tweede Kamer gestuurd met betrekking tot (vergaande) hervormingen binnen de jeugdzorg. Deze zien niet alleen op inhoudelijke wijzigingen, maar gaan bijvoorbeeld ook over meer samenhang in bestuurlijke en financiële verhoudingen en normen voor reële tarieven.

Hervormingsagenda: Er wordt momenteel gewerkt aan een Hervormingsagenda die voortvloeit uit de bestuurlijke afspraken die de VNG en het rijk op 2 juni 2021 over de jeugdhulp hebben gemaakt. De Hervormingsagenda heeft twee doelen, namelijk het verbeteren van kwaliteit en passende zorg voor kinderen en gezinnen en het op lange termijn betaalbaar houden van het stelsel. Er worden tussen Rijk en gemeenten o.a. afspraken gemaakt over:

- Interbestuurlijke en financiële verhoudingen
- Meerjarig financieel kader

Op 16 november is het Implementatieplan Hervormingsagenda vastgesteld. Zowel de Hervormingsagenda Jeugd als het Implementatieplan zijn nog relatief abstract en moeten verder worden uitgewerkt. Dit zal in 2024 verder vorm gaan krijgen. Eind november 2023 is de VNG gestart met een uitvoerbaarheidstoets en eind december 2023 zijn de uitvragen voor een regionale en lokale startfoto's gedaan.

Uitwerking Regiovisie Jeugd

Omschrijving (toelichting)

De Regiovisie Jeugd wordt langs twee sporen verder uitgewerkt, te weten inkoop jeugdhulp en Samenwerkingsagenda Jeugdhulp Twente. Er wordt een nieuwe inkoop jeugdhulp per 1 januari 2025 voorbereid, waarbij onze verwachting is dat deze nieuwe inkoop financiële consequenties gaat hebben. In de

Samenwerkingsagenda Jeugdhulp Twente worden de acht leidende principes uit de Regiovisie verder uitgewerkt. Deze uitwerking heeft mogelijk ook financiële gevolgen.

De Samenwerkingsagenda is op 14 november 2023 door het college vastgesteld. De acht leidende principes zijn vertaald naar 5 actielijnen waarvoor inmiddels is een projectstructuur ingericht en is men (deels) gestart. De actielijnen zijn; wonen en zorg, onderwijs en zorg, samenwerken met de sociale basis, geïntegreerde ambulante zorg en gedwongen kader/Toekomstscenario Kind- en gezinsbescherming. Er wordt verbinding gelegd met andere regionale projecten uit onder andere de Twentse Belofte en de Twentse Koers.

Vervangende nieuwbouw gymzaal Huttenwal in Rijssen

Omschrijving (toelichting)

Voor het bewegingsonderwijs maken Haarschool Rijssen, Wilhelminaschool, de gymnastiekverenigingen DOS, VEK en Dik en Dun, de tafeltennis vereniging Rijssen en Karate Brouwer gebruik van gymlokaal de Huttenwal aan de Haarszijde. Op basis van meerdere geconstateerde knelpunten in en aan het gebouw is geadviseerd de gymzaal te vervangen voor nieuwbouw. Het college heeft in 2022 besloten een integrale stedenbouwkundige visie Haarszijde/hoek Huttenwal op te stellen en daaraan de sloop en vervangende nieuwbouw van het gymlokaal de Huttenwal en Haarschool te koppelen. In 2023 heeft het college besloten de vervangende nieuwbouw van de Haarschool Rijssen en gymzaal Huttenwal gezamenlijk voor te bereiden en te laten uitvoeren vanuit een gezamenlijke aanbesteding (RSVR schoolbestuur en Gemeente Rijssen-Holten).

De start van de uitvoering van het gezamenlijke project staat gepland op september 2024. Het aantal meters bruto vloeroppervlakte van de gymzaal betreft ongeveer 690 m² (grotere berging i.v.m. opslagruimte voor tafeltennisvereniging) en is daarmee groter dan een standaard gymzaal. In de begroting is voor de vervangende nieuwbouw gymzaal Huttenwal een bedrag van € 2.010.580, - opgenomen.

Vervangende nieuwbouw Waerdenborch

Omschrijving (toelichting)

Als onderdeel van het vastgesteld IHP 2020-2035 staat onder voorbehoud een voorlopige nieuwbouw / renovatie van De Waerdenborch in 2024 gepland voor het oudste gebouwdeel uit 1964. Na een haalbaarheidsonderzoek heeft een locatie studie plaatsgevonden. Het advies uit de locatie studie is om locatie Vletgoor Okia inclusief het jeu de boules en hondenterrein als voorkeur locatie aan te wijzen. In de studie is de benodigde gymvoorzieningen voor SG De Waerdenborch ruimtelijk mee genomen in het plan voor de nieuwbouwlocatie. De inhoud van de locatie studie is gedeeld met de omwonenden, gebruikers van sportpark 't Vletgoor en het schoolbestuur van de Waerdenborch. Een groot deel van het benodigd bouwkrediet is al gereserveerd. Kort voor de start van de bouwwerkzaamheden zal onderzoek gedaan worden of het gereserveerd bedrag toereikend zal zijn. In oktober 2023 is besloten de vervangende nieuwbouw van Sporthal 't Mossink en sportzaal de Rietbergstraat in Holten ook te realiseren op de nieuwe locatie van de Waerdenborch. Uitgaande van de ontvangen prognoses leerlingen aantallen en het sportgebruik is er op de nieuwe locatie de behoefte aan een sporthal met vier (4) zaaldelen. Samen met het schoolbestuur trekken we op om eerst een nieuwe school en sporthal te bouwen om vervolgens na verhuizing over te gaan tot het slopen van de gebouwen op de oude locatie. Dit zorgt ervoor dat tijdelijke onderwijshuisvesting voor zowel de school als ook het bewegen en sporten niet nodig is. In het vierde kwartaal van 2023 is gestart met het uitzetten van de opdracht voor het maken van een inrichtingsschets met participatie en het opstellen van het bestemmingsplan middels een aanbesteding. De vervolplanning staat hieronder vermeld.

Globale planning t.b.v. De Waerdenborch:

1. Opstellen ontwerp bestemmingsplan (TAM-IMRO) Q1,Q2 2024
2. Ontwerp bestemmingsplan ter inzage, Q2 2024
3. Start stuurgroep nieuwbouw school en sporthal Q2 2024
4. Vaststellen bestemmingsplan, Q3 2024

5. Procedure omgevingsvergunning,
6. Start bouw schooljaar 2025-2026

Q4 2024
Q3 2025

Financieel programmaoverzicht

Bedragen x €1.000

Exploitatie		Primair begroting 2023	Gewijzigde begroting 2023	Realisatie 2023	Saldo 2023
PRG1.02	02 Jongeren en onderwijs				
Lasten					
PRDP300	Onderwijs	2.471	2.372	3.201	-829
PRDP301	Openbaar basisonderwijs	237	273	690	-416
PRDP302	Bijzonder basisonderwijs	927	1.109	904	205
PRDP303	Openbaar voortgezet onderwijs	251	259	251	8
PRDP304	Bijzonder voortgezet onderwijs	610	610	595	15
PRDP501	Kinderopvang	244	227	257	-30
PRDP502	Jeugdbeleid	13.376	14.279	14.489	-210
Totaal Lasten		18.116	19.129	20.387	-1.258
Baten					
PRDP300	Onderwijs	-643	-285	-1.134	849
PRDP301	Openbaar basisonderwijs	-38	-43	-486	444
PRDP302	Bijzonder basisonderwijs	-43	-50	-53	3
PRDP501	Kinderopvang	-5	-3	-8	5
PRDP502	Jeugdbeleid	-88	-89	-81	-8
Totaal Baten		-817	-470	-1.762	1.292
Onttrekkingen					
PRDP303	Openbaar voortgezet onderwijs	0	-8	0	-8
PRDP502	Jeugdbeleid	0	-62	-62	0
Totaal Onttrekkingen		0	-70	-62	-8
Totaal 02 Jongeren en onderwijs		17.299	18.589	18.563	26

Toelichting op de programma baten en lasten

Binnen dit programma worden de volgende afwijkingen hieronder verklaard. Deze afwijkingen zijn niet één op één terug te vinden in bovenstaande tabel omdat de baten en lasten veelal verdeeld zijn over meerdere kostenplaatsen/producten binnen het financiële programmaoverzicht.

• Budgetoverhevelingen (voor een specificatie, zie bijlage)	€ V
	213.00
	0
• Onderwijs	€ - V
Zowel in de baten als in de lasten is een administratieve wijziging van € 840.000 doorgevoerd wegens de intrekking van een subsidieaanvraag met betrekking tot ventilatie in scholen. Per saldo heeft dit geen gevolgen voor het resultaat.	
• Budgetten jeugdbeleid	€ N
	203.00
	0
Het preventieplan is nog niet opgesteld. Dat wordt in 2024 verwacht. Een deel van het preventiebudget is daardoor nog niet ingezet. Verder zijn van het Rijk middelen ontvangen voor preventieve verslavingszorg. De autonome budgetten vallen daardoor deels vrij. De uitgaven voor zorg in natura en persoonsgebonden budgetten jeugd zijn met 3% overschreden. Er is een groter beroep gedaan op met name de individuele ondersteuning. Er zijn ook meer kosten gemaakt voor verblijf.	
• Diverse kleine verschillen < € 75.000	€ V
	16.000

Regeling beleidsindicatoren (BBV)

	Rijssen-Holten	Ne
Absoluut verzuim [per 1.000 leerlingen]	2,1	4,2
Relatief verzuim [per 1.000 leerlingen]	25	24
Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers) [%]	1,2%	2,4
Jongeren met een delict voor de rechter [%]	0%	1%
Kinderen in uitkeringsgezin [%]	2%	6%
Werkloze jongeren [%]	1%	1%
Jongeren met jeugdbescherming (aandeel jongeren tot 18 jaar) [%]	0,6%	1%
Jongeren met jeugdhulp (aandeel jongeren tot 18 jaar) [%]	10,2%	11,

3. Samen Zorgen

Coalitieakkoord 2022 - 2026

In Rijssen-Holt en hebben we oog voor elkaar. Gezondheid, eigen regie over je zorg en meedoen in de maatschappij is voor iedereen belangrijk. Wij bieden hulp en zorg aan inwoners die dit nodig hebben en koesteren ons modern noaberschap. Dit doen we door te werken aan een sociale, inclusieve samenleving waarbij welzijnswerk, jongerenwerk, gezondheid, vrijwilligers en mantelzorgers een belangrijke rol spelen.

Preventie

Gezondheid gaat allang niet meer alleen over ziekte en zorg, maar steeds meer over leefstijl en welzijn. Samen met het onderwijs, sportverenigingen, werkgevers en zorgpartners pakken we het preventieakkoord actief op en zetten we stappen op het gebied van preventie en gezonde levensstijl. Dit vraagt een brede aanpak met aandacht voor voeding, sport en bewegen, overgewicht, eenzaamheid, mentale weerbaarheid, roken, alcohol en ruimtelijke inrichting.

Menselijke maat

We gaan verder met de transformatie in het sociaal domein door in te zetten op preventie, laagdrempelige en collectieve voorzieningen en het mobiliseren van de kracht uit de samenleving. Wettelijke en budgettaire grenzen tussen de verschillende domeinen of organisaties mogen niet belemmerend werken in het toekennen van zorg die inwoners nodig hebben. Dit vraagt een manier van denken die niet gaat over regels, indicaties of beleid, maar oog heeft voor de menselijke maat, voor de persoon over wie het gaat.

Iedereen doet mee

Alle inwoners van Rijssen-Holt en zijn ons even veel waard: iedereen mag er zijn en doet mee. Voor discriminatie en racisme in welke vorm dan ook is geen plek in onze gemeente. We werken aan de brede toegankelijkheid van de gemeente voor mensen met een beperking, hebben oog voor laaggeletterdheid en digitale vaardigheden. We werken in de praktijk samen met maatschappelijke partners om inclusiviteit te bevorderen.

Een thuis voor iedereen

We voelen een verantwoordelijkheid om een fijn en veilig thuis te zijn voor nieuwkomers. Integratie is daarbij geen keuze, maar een morele verplichting. We willen dat nieuwkomers zo snel mogelijk opgenomen worden in onze samenleving. Dat begint met de taal leren, maar ook dat gaat sneller en beter als nieuwkomers actief deelnemen aan de maatschappij.

Modern noaberschap

We koesteren ons modern noaberschap en maken gebruik van de kracht in onze buurten en wijken. Dit betekent dat we niet doorslaan in individualisering en specialisatie, maar inzetten op vroeger vanzelfsprekende onderlinge hulp. De ondersteuning van onze mantelzorgers en vrijwilligers is hierbij van groot belang. We versterken de inzet op wijk- en buurtniveau en gebruiken actief data om gericht te zien op welke plekken deze inzet bijdraagt. Dit doen we door breed de samenwerking te zoeken met welzijnspartners, maar ook met onder andere woningcorporaties.

Strategische visie 2010-2030, versie 2021

In welke lokale en regionale beleidsstukken is het beleid omschreven?

Nr.	Beleidsstuk	Jaar van vaststelling	Herziening/evaluatie	Vastgesteld door College (c) of Raad (r)
1	Vrijwilligers- en mantelzorgbeleid	2023	Geen herziening voorzien	

2	Actieplan Mantelzorg 2017-2018 (pdf)	2016	2023	r
3	Koersdocument transformatie in het sociaal domein (voorstel bezuinigingen)	2016	2023	r
4	Nota Publieke gezondheid	2017	Geen herziening voorzien	r
5	Integratienota blijven = meedoen 2017-2019	2017	Wordt meegenomen met de implementatie Wet Inburgering	r
6	Beleidsplan Jeugdhulp en Wmo 2017	2017	Geen herziening voorzien	r
7	Nota/actieplan een tegen eenzaamheid Rijssen-Holten	2019	Geen herziening voorzien	c

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

3. Prioriteiten

Maatregelen

Inspiratie en deskundigheidsbevordering positieve gezondheid

Omschrijving (toelichting)

Positieve Gezondheid is een nieuwe kijk op gezondheid. Positieve gezondheid is een gedachtengoed met een bredere kijk op gezondheid en de aandacht voor eigen regie, veerkracht en een betekenisvol leven. Dit gedachtengoed gaat ons helpen om ons gezondheidsbeleid met als speerpunt preventie vorm te geven, maatwerk te leveren en de inwoner regie te geven over zijn/haar gezondheid. Positieve gezondheid is opgenomen in de nota publieke gezondheid echter het is geen trucje.

Een andere manier van kijken naar gezondheid vraagt om een cultuurverandering. Niet alleen binnen onze organisatie maar ook bij onze maatschappelijke partners en inwoners. Inspireren en leren van regio's en gemeenten is nodig om het gesprek hierover intern, met maatschappelijke partners en met inwoners aan te gaan. Dit is om de cultuurverandering op gang te brengen. In 2023 is een interne inspiratiesessie gehouden voor alle medewerkers van de teams Sociaal Domein. Een projectgroep is hierna gestart met het opstellen van een projectplan/opdracht. Vanaf 2024 gaan we starten met de uitvoering van het plan van aanpak.

Opstellen en implementeren uitvoeringsplan laaggeletterdheid

Omschrijving (toelichting)

Om mee te kunnen doen in de samenleving en om duurzaam inzetbaar te zijn op de arbeidsmarkt moeten mensen beschikken over voldoende beheersing van taal, rekenen en basale digitale vaardigheden. Het Uitvoeringsplan Laaggeletterdheid beschrijft de acties voor de komende jaren. Voor de implementatie van dit plan (o.a. inzet Taalmeter of vergelijkbaar instrument, voorlichting en training medewerkers, versterking Taalpunt, voldoende/passend aanbod etc.) zijn extra middelen nodig. Naast deze scan verkennen we landelijke en provinciale subsidiemogelijkheden ten behoeve van de implementatie van de acties in het uitvoeringsplan. Oorspronkelijke planning was begin 2024 ter info naar raad. In verband met personele bezetting was de planning niet haalbaar. De bedoeling is nu om het uitvoeringsplan eind 2024 ter info aan de raad voor te leggen.

Stimulering vrijwilligers en mantelzorgers

Omschrijving (toelichting)

Door de veranderingen in het sociaal domein en de samenleving gaan vrijwilligers en mantelzorgers een steeds belangrijkere rol spelen. Het is belangrijk dat mensen zich in (blijven) zetten als mantelzorger en vrijwilliger. De beleidsnota 'Vrijwilligers- en mantelzorgbeleid Rijssen-Holten' (vastgesteld begin 2023) is bedoeld om het vrijwilligerswerk in de gemeente te stimuleren en de lokale vrijwilligers en mantelzorgers te ondersteunen en waarderen. Om de doelstellingen uit de beleidsnota te realiseren zijn verschillende instrumenten ingezet. Hiermee stimuleren we het vrijwilligerswerk en voelen de mantelzorgers en vrijwilligers zich gewaardeerd.

Structurele inbedding van Buurtkracht

Omschrijving (toelichting)

Zoals ook in het coalitieakkoord is opgenomen: willen we gebruik maken van de kracht in onze buurten en wijken. Inzet van Buurtkracht (nu nog in 6 wijken) zorgt voor vergroting zelfredzaamheid en sociale cohesie, meer participatie in de samenleving en stimulering van een betere afstemming en samenwerking van professionals in de wijken. Hierdoor wordt minder beroep gedaan op (dure) zorg/maatwerkvoorzieningen. We versterken de inzet op wijk- en buurtniveau door breed de samenwerking te zoeken met welzijns- en zorgpartners, maar ook met onder andere woningcorporaties, het onderwijs en het diaconaal netwerk. Doelstelling/speerpunten Buurtkracht is gericht op Participatie, Gezondheid en Eenzaamheid.

Verbinding lokaal sportakkoord en lokaal preventieakkoord

Omschrijving (toelichting)

In 2023 hebben we de structurele middelen ingezet voor twee opdrachten.

De eerste opdracht is die van projectleider Op Je Best geweest. De projectleider was verantwoordelijk voor de doorontwikkeling van Op Je Best, ons lokale sport- en preventieakkoord. Er is een website gebouwd voor Op Je Best, er zijn publiekscampagnes gelanceerd, er zijn bijeenkomsten georganiseerd en de projectleider is het werkveld in geweest om samen met sportaanbieders nieuwe beweeginitiatieven te ondersteunen waaronder het project Start Op, de avond4daagse en fitness door de Sterkerij. We hebben ook kritisch gekeken naar de uitvoering. De zichtbaarheid van Op Je Best is nog onvoldoende en het aantal ondersteunde beweeginitiatieven is beperkt gebleven. Dit zijn uitdagingen die in 2024 opgepakt worden.

De tweede opdracht is die van de verenigingsondersteuner. Na de periode corona ontvingen we veel vragen van sportverenigingen en sportaanbieder over terugloop van leden en/of vrijwilligers en financiële zorgen. De verenigingsondersteuner heeft d.m.v. vragenlijsten en persoonlijke bezoeken de situatie per aanbieder in kaart gebracht. Naast de vraagkant is ook de aanbodkant in beeld gebracht. De verenigingsondersteuner heeft services, bondsondersteuners en experts onder de aandacht gebracht en zo de aanbieders doorverwezen naar passende ondersteuning. Waar mogelijk heeft de verenigingsondersteuner zelf trajecten opgepakt zoals bij de avond voor alcoholpreventie bij Excelsior'31 of het Twentse Kennis & Inspiratie Event en een kartrekkende rol binnen Op Je Best t.a.v. de Vitale Sportaanbieder. In 2023 hebben we veel met verenigingen om tafel gezeten. In 2024 willen we verbreden naar alle sportaanbieders in onze gemeente. De verenigingsondersteuner pakt dit op i.s.m. Platform Ondernemende Sport.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

3. Actuele ontwikkelingen

Maatregelen

Inkoop zorg Wmo

Omschrijving (toelichting)

De Wmo-contracten voor dagbesteding, ambulante begeleiding en (kortdurend) verblijf zijn verlengd tot 2025. Dit was de maximale verlengingsmogelijkheid. In 2023 hebben 13 Twentse gemeenten samengewerkt aan de voorbereidingen voor de inkoop Wmo dagbesteding en individuele begeleiding. Alleen de gemeente Hengelo heeft voor een lokale inkoop gekozen en doet niet mee. De acties in het inkoopproces zijn in 2023 volgens planning verlopen, zonder vertragingen. Door de voorbereidingen in 2023 kan in Q1 van 2024 de hoofdtender worden gepubliceerd en kunnen aanbieders zich inschrijven.

Moeilijke doorstroming op woningmarkt

Omschrijving (toelichting)

We zien door het langer zelfstandig thuis wonen de vraag naar respijtzorg toenemen. Logeerszorg ter ontlasting van de mantelzorger is één van de manieren om mantelzorgers te ondersteunen. In 2023 zijn er twee pilots logeerszorg voorbereid; een lokale en een regionale pilot. In Rijssen-Holten zijn vanaf 2024 twee plekken beschikbaar voor logeerszorg, ter ontlasting van de mantelzorger. Het doel is om mantelzorgers in Rijssen-Holten te ondersteunen en te ontlasten door dichtbij huis kwalitatief goede mogelijkheden voor logeerszorg aan te bieden. Dit is een vorm van respijtzorg. Hierdoor zijn mantelzorgers in staat om langer zorg te blijven bieden aan hun naaste. Daarnaast start er per februari 2024 een Twentse pilot voor logeerszorg. Inwoners van Rijssen-Holten kunnen ook een beroep doen op deze plekken.

Personeelstekorten in de zorg

Omschrijving (toelichting)

In 2023 is er vooral ingezet op personeelstekorten in de huishoudelijke ondersteuning, onder andere met (regionale) communicatiecampagnes. In nauwe samenwerking met zorgaanbieders is gestuurd op juiste inzet van huishoudelijke ondersteuning voor inwoners die het echt nodig hebben. Het resultaat was dat eind 2023 de wachtlijst voor huishoudelijke ondersteuning in Rijssen-Holten nagenoeg was verdwenen. De toekomstige personeelstekorten zijn daarmee niet opgelost. In regionaal verband is gestart met projecten die zich richten op gezond en zelfredzaam ouder worden. Door het bewustzijn te vergroten en inwoners zelf meer verantwoordelijkheid te laten nemen, kunnen zorgvragen worden uitgesteld en komt de (schaarser wordende) zorgcapaciteit terecht bij de inwoners die niet zonder kunnen.

Financieel programmaoverzicht

Bedragen x €1.000

Exploitatie		Primair begroting 2023	Gewijzigde begroting 2023	Realisatie 2023	Saldo 2023
PRG1.03	03 Samen zorgen				
Lasten					
PRDP500	Maatschappelijke dienstverlening	1.433	1.746	1.898	-151
PRDP503	Ouderenbeleid	186	239	195	45
PRDP504	Minderheden	199	3.229	2.717	511
PRDP509	Gezondheidszorg	2.233	2.497	2.402	95
PRDP511	Wet Maatschappelijke Ondersteuning	5.345	5.411	5.280	131
PRDP512	Sociale wijkteams	4.847	5.621	5.493	128
Totaal Lasten		14.243	18.743	17.985	758
Baten					
PRDP500	Maatschappelijke dienstverlening	-121	-159	-205	47
PRDP504	Minderheden	0	-7.005	-9.015	2.010
PRDP509	Gezondheidszorg	-28	-636	-644	7
PRDP511	Wet Maatschappelijke Ondersteuning	-223	-187	-207	20
PRDP512	Sociale wijkteams	-120	-530	-506	-23
Totaal Baten		-491	-8.517	-10.578	2.061
Stortingen					
PRDP504	Minderheden	0	0	0	0
Totaal 03 Samen zorgen		13.752	10.226	7.407	2.819

Toelichting op de programma baten en lasten

Binnen dit programma worden de volgende afwijkingen hieronder verklaard. Deze afwijkingen zijn niet één op één terug te vinden in bovenstaande tabel omdat de baten en lasten veelal verdeeld zijn over meerdere kostenplaatsen/producten binnen het financiële programmaoverzicht.

• Budgetoverhevelingen (voor een specificatie, zie bijlage)	€ V
	267.000
• Rijksbijdrage opvang vreemdelingen	€ V
	1.274.000
	0

Er is besloten om de Rijksbijdragen die zijn ontvangen voor opvang van vluchtelingen beschikbaar te houden voor dit doel. De niet ingezette middelen worden daarom toegevoegd aan de reserve ontheemden. Dit gebeurt via resultaatbestemming.

• Maatschappelijke dienstverlening	€ 48.000 N
------------------------------------	------------

Aan verstrekkingen van vervoers- en woningvoorzieningen (vergoedingen Zorg In Natura) is € 108.000 meer besteed dan geraamd. Voor verschillende projecten is voor het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) € 60.000 minder beslag gelegd op het budget.

• Minderheden (Oekraïners)	€ V
	1.221.000
	0

Voor de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne zijn van het Rijk middelen ontvangen. Hiervan is € 1.221.000 (nog) niet uitgegeven. Deze ontvangst leidt op dit programma tot een voordelig resultaat. Op programma 15. Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien staat de storting in de reserve ontheemden. Daarmee is deze ontvangst per saldo budgettair neutraal in deze jaarrekening opgenomen.

• Zorg in natura en wijkteams	€ V
	120.000

Er is € 60.000 minder uitgegeven aan mantelzorgcomplimenten. Een deel hiervan (€ 50.000) is structureel van aard en wordt betrokken bij de kaderstelling 2025-2028. Verder vallen de lasten voor huishoudelijk ondersteuning € 60.000 lager uit. In 2023 is een lichte daling in aantallen te zien ten opzichte van 2022. We monitoren of hier een structurele component in zit.

• Diverse kleine verschillen < € 75.000	€ 15.000 N
---	------------

Regeling beleidsindicatoren (BBV)

	Rijssen-Holten
Cliënten met een maatwerkvoorziening Wmo [per 10.000 inwoners]	590

4. Cultuur en Sport

Coalitieakkoord 2022 - 2026

Rijssen-Holten heeft een rijke cultuur, veel sportverenigingen en inwoners die los van verenigingen met plezier bewegen. Sport en cultuur zijn onmisbaar voor een gezonde maatschappij, deelname aan de samenleving en onderlinge verbondenheid. Ontspanning en rust zijn belangrijk in onze drukke samenleving, omdat het plezier en saamhorigheid geeft. Sport en cultuur zijn daarnaast belangrijke voorliggende voorzieningen die kunnen voorkomen dat onze inwoners meer zorg en ondersteuning nodig hebben.

Cultuur

Cultuur zegt iets over de geschiedenis, de identiteit en de toekomst van Rijssen-Holten. Samen met partners gaan we aan de slag met een visie op cultuur waarin aandacht is voor verschillende initiatieven en partijen, cultuureducatie en het belang van ons cultuur-historisch erfgoed. We houden hierbij de subsidiestromen in de gaten en ondersteunen verenigingen bij aanvragen als dit nodig is. De bibliotheken in Rijssen-Holten hebben niet slechts een klassieke uitleenfunctie, maar een brede maatschappelijke functie waarbij lezen, leren, ontmoeten en verblijven centraal staan. Samenwerking met het onderwijs of zorgpartners is hierin dan ook belangrijk. We vinden het essentieel dat onze gemeente een breed en toegankelijk muziekonderwijs heeft en stimuleren een actieve samenwerking tussen verschillende aanbieders. Ook willen we een versnelde uitvoering van het masterplan Oosterhof.

Sport en bewegen

Bewegen en sporten is van levensbelang en gaat verder dan sporten in competitief of verenigingsverband. Plezier in sporten is een doel op zich en verenigingen maken dit mogelijk. Samen met lokale partners en verenigingen pakken we het preventie- en het sportakkoord stevig op. We zorgen ervoor dat de basisvoorzieningen op orde zijn en hebben aandacht voor de inrichting van onze openbare ruimte om bewegen en sporten te bevorderen. We vinden het belangrijk dat alle kinderen in Rijssen-Holten kunnen zwemmen.

Daarom krijgen kinderen die met hun ouders gaan zwemmen tegen gereduceerd tarief toegang tot onze baden.

Evenementen

Evenementen zijn een belangrijk onderdeel van de culturele activiteiten in Rijssen-Holten. Ze geven kleur aan onze kernen en trekken bezoekers die niet uit onze gemeente komen. Daarbij hebben we oog voor de belangen van omwonenden die overlast kunnen ervaren van deze evenementen. We willen een herziening van het evenementenbeleid met duidelijke afspraken op het gebied van afval, duurzaamheid, veiligheid, geluid, volksgezondheid en toegankelijkheid. De aanvraag van een evenement maken we zo makkelijk mogelijk voor organisatoren door hen te ondersteunen als dit nodig is.

Strategische visie 2010-2030, versie 2021

In welke lokale en regionale beleidsstukken is het beleid omschreven?

Nr.	Beleidsstuk	Jaar van vaststelling	Herziening/evaluatie	Vastgesteld door College (c) of Raad (r)
1	Algemene subsidieverordening gemeente Rijssen-Holten 2016	2016	Geen herziening voorzien	r
2	Cultuurnota 2014-2017	2014	2024	r
3	Erfgoednota 2023	2023	Geen herziening voorzien	r

4	Sportvisie 2020	2020	Geen herziening voorzien	r
5	Lokaal sportakkoord Rijssen-Holten	2024	Geen herziening voorzien	c

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

4. Prioriteiten

Maatregelen

Cultuureducatie

Omschrijving (toelichting)

Goed cultuuronderwijs levert een essentiële bijdrage aan de ontwikkeling van kinderen, draagt bij aan het leerproces, stimuleert creativiteit en leert kinderen kijken, luisteren, reflecteren. Sinds 2017 wordt daarom in alle basisscholen in Rijssen-Holten deelgenomen aan het programma CaB van de Provincie. De gemeente kan subsidie aanvragen bij de Provincie steeds in periodes van 4 jaar. Voor 2021-2024 is een bedrag van € 4,- per leerling per jaar toegekend, onder voorwaarde dat ook de scholen (€ 7,50) en de gemeente (€ 3,-) bijdragen. Het gemeentelijk budget ad € 12.600,- is tot en met 2024 incidenteel opgenomen in de begroting. Bekend is dat de Provincie voor 2025 en verder CaB voortzet. Gezien het belang dat college en gemeenteraad hechten aan cultuureducatie inclusief erfgoed voor leerlingen in het basisonderwijs, is het zeer gewenst dat het gemeentelijk budget vanaf 2023 structureel beschikbaar is.

Digitaal sleutelbeheer buitenlocaties

Omschrijving (toelichting)

We gaan digitaal sleutelbeheer organiseren op de binnensportaccommodaties met behulp van onze nieuwe software "Dataduiker". Daardoor scheppen we ruimte voor een efficiëntere inzet van personeel om het tekort op het inhuurbudget binnen Team FA te verkleinen (voorkomen van een structurele ophoging van ons inhuurbudget). En we zorgen ook voor meer werkplezier doordat we kunnen toewerken naar een planbare organisatie. In 2023 heeft een vooronderzoek plaatsgehad. In 2024 gaan we starten met de inkoop.

MJOP sportvelden

Omschrijving (toelichting)

In het vorige coalitieakkoord is voorgesteld om een langetermijnplanning op te stellen voor sportaccommodaties. In 2018 is daarom (door ASC Sports & Water) een onderzoek gedaan en een integraal beheersplan en langetermijnplanning gemaakt voor de sportvelden in de gemeente Rijssen-Holten. Veel werkzaamheden zijn in 2023 uitgevoerd. Verschillende werkzaamheden lopen door in 2024 en sommige zijn uitgesteld naar 2024.

Versnelde uitvoering Masterplan Oosterhof

Omschrijving (toelichting)

In de komende jaren worden verschillende maatregelen genomen. Voor 2023 waren de volgende werkzaamheden gepland:

Herinrichting Kasteellaan

Herinrichting van de Kasteellaan waarbij de verhardingen, bestaande uit asfalt en betonklinkers, worden vervangen door gebakken klinkers. Dit met behoud van de bomen en maatregelen om de laanstructuur herkenbaarder te maken zoals de beplantingen onder de laan verwijderen. Daardoor worden de visuele binding met omliggende weides hersteld. De huidige straatverlichting worden vervangen door klasieke armaturen passend bij een landgoed.

Herinrichting Oosterhofweg (vanaf Albertsdijk tot aan weth. H.h. Korteboslaan)

De Oosterhofweg wordt heringericht tot laan passend bij dit landgoed. Deze ambitie staat in het inrichtingsplan De Oosterhof (onderdeel van het masterplan) dat de gemeenteraad als beleidsdocument heeft aangenomen in september van 2019. De verhardingen, bestaande uit asfalt en betonklinkers, worden vervangen door gebakken klinkers. Dit met behoud van de bomen en daar waar mogelijk aanplanten van bomen om de laanstructuur herkenbaarder te maken. De huidige straatverlichting worden vervangen door klassieke armaturen passend bij een landgoed.

Herinrichting Groeneweg

Herinrichting van de Groeneweg waarbij de verhardingen, bestaande uit asfalt, betonklinkers en puinverharding, worden vervangen door gebakken klinkers. Daar waar mogelijk aanplanten van bomen om de Groeneweg een laanstructuur te geven zoals de overige wegen van het landgoed. De huidige straatverlichting worden vervangen door klassieke armaturen passen bij een landgoed.

Albertsdijk

In de planvorming wordt Albertsdijk meegenomen. Afhankelijk de raming wordt gezien of dit meegenomen kan worden in de aanbesteding.

De plannen zijn in 2023 in voorbereiding genomen. In 2024 wordt dit verder opgepakt.

Vervangen toplaag en drainage kunstgrasveld 5 Excelsior

Omschrijving (toelichting)

In het coalitieakkoord 2022-2026 staat aangegeven dat wij er als gemeente voor zorgen de basisvoorzieningen voor de sport op orde zijn. Dit betekent dat wij de sportaccommodaties kwalitatief op een goed niveau willen houden. Door vervanging van de toplaag van veld 5 bij Excelsior '31 en het aanleggen van drainage wordt de kwaliteit voor de toekomst gewaarborgd. Praktijk leert dat de kunstgrasvoetbalvelden op de gemeentelijke sportaccommodaties bijzonder intensief gebruikt worden waardoor de toplaag eerder aan slijtage onderhevig is. Dit geldt ook voor veld 5 van Excelsior '3. Dit veld is ruim 10 jaar geleden aangelegd en de toplaag is in kwalitatieve zin aan het eind van haar latijn. Verder is de afwatering niet goed. Gelet hierop is het noodzakelijk de toplaag in 2023 te vervangen en ook drainage aan te brengen. Als afschrijvingstermijn (annuïtair) gaan wij uit van 10 jaar. De werkzaamheden zijn in 2023 van start gegaan.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

4. Actuele ontwikkeling

Maatregelen

Sport en bewegen in de openbare ruimte

Omschrijving (toelichting)

Aanvullend op de speelvisie en het uitvoeringsprogramma van de speelvisie wordt er breder gekeken naar de mogelijkheden om ook voor andere doelgroepen zoals jongeren meer mogelijkheden te creëren voor sport en beweging in de openbare ruimte, bijvoorbeeld trapveldjes, fitnessstoestellen etc. Concreet wordt er al aan initiatieven gewerkt om het speelveld aan de Schoolstraat in Rijssen (tussen Pius en de Klim Opschool te upgraden maar ook willen wij kijken naar de overige speelvelden in onze gemeente. Om in kaart te brengen welke behoeftes er zijn onder de verschillende doelgroepen worden financiële middelen gevraagd om een bureau hier in 2024 onderzoek naar te laten doen en op basis van de uitkomsten een uitvoeringsprogramma te (laten) maken, dus onderzoek en uitvoeringsprogramma.

Het speelveld aan de Schoolstraat (tussen Pius X en de KlimOp-school is in 2023 gerealiseerd. In 2024 willen wij kijken of er mogelijkheden zijn om het speelveld naast sporthal De Stroekeld een upgrading te geven. Bij dit plan

zullen wij het onderwijs (Jacobus Fruytier, Julianaschool), ondernemers en de omwonenden van dit speelterrein betrekken.

Financieel programmaoverzicht

Bedragen x €1.000

Exploitatie		Primair begroting 2023	Gewijzigde begroting 2023	Realisatie 2023	Saldo 2023
PRG1.04	04 Cultuur en sport				
Lasten					
PRDP200	Bibliotheek	882	937	937	0
PRDP201	Culturele activiteiten	1.196	1.405	1.432	-26
PRDP202	Landgoed de Oosterhof	12	12	11	1
PRDP203	Muzikale vorming	437	442	455	-13
PRDP204	Oudheidkunde en musea	424	726	599	126
PRDP206	Sport	4.312	4.998	5.403	-405
PRDP306	Wet inburgergering algemeen	152	692	308	384
PRDP452	Lijkbezorging	557	589	584	5
PRDP505	Maatschappelijk werk	573	746	744	1
PRDP507	Vrijwilligerswerk	165	164	159	5
Totaal Lasten		8.710	10.710	10.633	78
Baten					
PRDP200	Bibliotheek	0	-38	-38	0
PRDP201	Culturele activiteiten	-429	-476	-472	-3
PRDP202	Landgoed de Oosterhof	-1	-1	-1	0
PRDP203	Muzikale vorming	-52	-55	-55	0
PRDP204	Oudheidkunde en musea	-8	-103	-60	-43
PRDP206	Sport	-1.637	-2.206	-1.947	-259
PRDP306	Wet inburgergering algemeen	0	-445	-453	9
PRDP452	Lijkbezorging	-604	-604	-590	-13
Totaal Baten		-2.731	-3.927	-3.617	-309
Onttrekkingen					
PRDP201	Culturele activiteiten	0	0	0	0
PRDP204	Oudheidkunde en musea	0	-15	-12	-3
PRDP206	Sport	0	-49	-34	-15
Totaal Onttrekkingen		0	-64	-46	-18
Stortingen					
PRDP201	Culturele activiteiten	51	154	158	-4
PRDP206	Sport	0	0	0	0
Totaal Stortingen		51	154	158	-4
Totaal 04 Cultuur en sport		6.031	6.874	7.127	-254

Toelichting op de programma baten en lasten

Binnen dit programma worden de volgende afwijkingen hieronder verklaard. Deze afwijkingen zijn niet één op één terug te vinden in bovenstaande tabel omdat de baten en lasten veelal verdeeld zijn over meerdere kostenplaatsen/producten binnen het financiële programmaoverzicht.

- Budgetoverhevelingen (voor een specificatie, zie bijlage) € V
12.000
- Vergoeding energie zwembaden € N
301.000

Wij hebben een beroep gedaan op een bijdrage van het rijk voor meerkosten energie openbare zwembaden. Als voorschot is daarvoor € 440.000 ontvangen. De bijdrage is aanzienlijk lager vastgesteld. Een bedrag van € 301.000 moet worden terugbetaald. Wij hebben vaste energiecontracten met lagere lasten tot gevolg. Dat is reden voor de lagere vaststelling.

- Zwembaden overig € N
257.000

Het buitenbad in Rijssen was gesloten voor publiek als gevolg van de nieuwbouw van het binnenbad. De zomer was verder wisselvallig. Er daardoor minder abonnementen en losse entreekaarten verkocht. De inkomsten vallen daardoor € 257.000 lager uit dan in een gemiddeld jaar.

- Salariskosten zwembaden € N
116.000

In de begroting is een deel van de raming voor salarissen van zwembadpersoneel op het programma overhead geraamd. Het hier gepresenteerde nadeel is slechts administratief van aard. Op programma overhead staat een voordeel van vergelijkbare grootte.

- Wet inburgering € V
393.000

Uit voorgaande jaren waren nog diverse middelen beschikbaar voor inburgering. Dit betreft oude regelingen zonder terugbetalingsverplichting. Na aftrek van bedragen die nog beschikbaar moeten blijven kan € 393.000 vrijvallen. De huidige regeling valt onder het SISA regime. Deze middelen hebben een bestedingsverplichting en vallen dus buiten deze post.

- Diverse kleine verschillen < € 75.000 € V
15.000

Regeling beleidsindicatoren (BBV)

	Rijssen-Holten	Nederland
Niet-sporters [%]	50,9%	46,4%

5. Ondernemen en Werk

Coalitieakkoord 2022 - 2026

Rijssen-Holten is een ondernemende gemeente. Onze ondernemers spelen een essentiële rol in de lokale economie, zorgen voor de werkgelegenheid en bevorderen daarmee de vitaliteit van Rijssen-Holten. We willen een MKB-vriendelijk klimaat, met ruimte voor ondernemerschap en aandacht voor duurzaam ondernemen. Dit vraagt een balans tussen economische groei en leefomgeving. Goed samenspel tussen de gemeente en ondernemers en een proactieve opstelling is hierbij belangrijk. Ook in de uitvoering van de participatiewet werken we nauw samen met ons lokale bedrijfsleven en onderwijspartners.

Levendige centra

Een levendig en aantrekkelijk centrum is van groot belang voor onze inwoners en is een visitekaartje voor bezoekers van buitenaf. We gaan voor compacte en levendige centra in onze kernen en een goed vestigingsklimaat. Leegstand gaan we tegen door creativiteit te stimuleren en ruimte te geven voor andere functies. De winkels in Rijssen blijven dicht op zondag, met respect voor de identiteit van deze kern.

Bedrijventerreinen

De bedrijventerreinen in Rijssen-Holten zijn dé plek waar ondernemers elkaar ontmoeten, banen worden gecreëerd en werknemers de hele dag werken. Naast de in gang gezette uitbreidingen gaan we aan de slag met de herstructurering van bedrijventerreinen om tegemoet te komen aan veranderende behoeftes van bedrijven aan ruimte. We sturen hierbij actief op functies op een passende plek. Samen met ondernemers bekijken we hoe we op bestaande terreinen creatief ruimte en banen kunnen creëren. We zetten in op duurzame groei, lokale werkgelegenheid en meer diversiteit in bedrijfstakken.

Grenzen aan onze groei?

De arbeidsmarkt en onze lokale ambitie vragen om groei, maar we zijn ons ervan bewust dat groei ook grenzen heeft. We maken daarom een langetermijnvisie op het gebruik van ruimte, waarin zowel ruimtelijke als sociale aspecten worden afgewogen.

Vitaal buitengebied

Rijssen-Holten heeft een vitaal buitengebied en een sterke agrarische sector. De ontwikkelingen die op deze sector afkomen zijn uitdagend. Agrarische bedrijven moeten zich kunnen ontwikkelen om levensvatbaar te blijven, passend bij het karakter en de schaal van ons landschap. Tegelijkertijd is in het buitengebied ook ruimte voor bijvoorbeeld toerisme, verkoop van streekproducten en zorg als nevenfunctie bij agrarische bedrijven. De gemeente stimuleert deze extra of nieuwe functies. De ondersteuning van een gebiedscoördinator zetten we de komende periode voort.

Arbeidsmigranten

In Rijssen-Holten werken arbeidsmigranten die bijdragen aan onze lokale economie. Op het gebied van de huisvesting van arbeidsmigranten staan we open voor initiatieven uit het bedrijfsleven en maken we heldere afspraken. Daarbij stellen wij als gemeente duidelijke kaders en randvoorwaarden over waar, wanneer en hoe arbeidsmigranten worden gehuisvest.

Armoede

Helaas zijn er ook in Rijssen-Holten inwoners die leven in armoede. Dit uit zich in (zeer) beperkte financiële middelen of sociale uitsluiting, maar ook in gezondheidsproblematiek of kansenongelijkheid. We hebben oog voor deze verschillende vormen van armoede en de schaamte die dit met zich meebrengt. Samen met partners zetten we ons in

om armoede zoveel mogelijk te voorkomen. Daarnaast hebben we gemeentelijke armoederegelingen die de noodzakelijke financiële ondersteuning bieden. We zorgen dat we deze actief onder de aandacht brengen.

Strategische visie 2010-2030, versie 2021

In welke lokale en regionale beleidsstukken is het beleid omschreven?

beleidsstuk	jaar van vaststelling	Herziening/evaluatie	Vastgesteld door college (c) of raad (r)
1. Structuurvisie centrum Holten	2012	Gaat op in Omgevingsvisie	r
2. Detailhandel op het bedrijventerrein	2008	Gaat op in Omgevingsvisie	r
3. Structuurvisie Centrum Rijssen 2025 (SCR2025)	2016	Gaat op in Omgevingsvisie	r
4. Inrichting en organisatieplan lokale uitvoering Wsw en re-integratie	2020	Geen herziening voorzien	c
5. Beleidsplan armoede en schulden	2022	Geen herziening voorzien	r

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

5. Prioriteiten

Maatregelen

Bestrijding Energiearmoede

Omschrijving (toelichting)

Amendement

Onderwerp: "Bestrijding Energiearmoede"

Programma: 2.3 Samen Zorgen

De raad van de gemeente Rijssen-Holten in vergadering bijeen op 12 november 2021,

Overwegende dat:

- onze samenleving redelijk onverwacht te maken heeft gekregen met veel hogere energieprijzen;
- deze hogere energieprijzen gezinnen in ernstige financiële problemen kan brengen, omdat deze noodzakelijke extra uitgaven niet voorzien konden worden;
- de hoge energieprijzen maken dat er naar verwachting landelijk zo'n 700.000 huishoudens met een laag inkomen te maken krijgen met een (te) hoge energierekening in een huis dat niet goed geïsoleerd is;
- het aantal huishoudens dat mogelijk met zogeheten 'energiearmoede' te maken krijgt groter uitvalt dan verwacht, (zo blijkt uit nieuwe cijfers van TNO);
- deze groep moeite heeft met het betalen van de energierekening;
- ook in onze gemeente zullen naar schatting 1000 huishoudens hiermee te maken.

- de gevolgen van de hogere energieprijzen niet moeten leiden tot afsluiting van gas/electra in de komende (koude) periode doordat mensen de rekening niet kunnen betalen;
- het belangrijk is om samen te werken met organisaties die werkzaam zijn binnen het sociaal-domein, omdat zij kunnen helpen om de doelgroep in kaart te brengen;
- aanvullend op de landelijke maatregelen om de hogere energierekening deels te compenseren en huizen sneller te isoleren, we ook als gemeente instrumenten kunnen inzetten om hierin wat voor de doelgroep te betekenen;
- de indicatieve kosten, (uitgaande van 1000 minimahuishoudens), bestaande uit financiële compensatie van max € 200 per huishouden per jaar, de inzet van 1fte energiecoach à € 40.000, een starterspakket à € 100 per huishouden en aanjaagbudget van € 50.000 om isoleren huurwoningen te versnellen en gemeentelijke organisatiekosten ad €35.000,- niet in de gemeentebegroting zijn opgenomen;

Besluit:

1. op korte termijn een project op te starten teneinde de gevolgen van de energiearmoede in kaart te brengen en indien ook concreet hulp te bieden om grotere problemen te voorkomen;
2. de incidentele middelen (voorlopig becijferd op € 425.000) ten laste te brengen van het incidenteel perspectief.

Aanvullend op de landelijke maatregelen voorziet het amendement in het deels compenseren van hogere energiekosten en het sneller isoleren van huizen.

Omdat de huishoudens zijn gecompenseerd via landelijke maatregelen was het in 2023 niet nodig aanvullende financiële middelen beschikbaar te stellen vanuit het amendement. Het isoleren van huurwoningen is een taak van de verhuurder. Met de woningstichtingen wordt samengewerkt om woningeigenaren van het gespikkelde bezit te informeren/stimuleren om te gaan verduurzamen en om reuring over verduurzaming in de wijk te krijgen. Er is geen energiecoach aangesteld maar gekozen voor inzet van meerdere energiecoaches op vrijwillige basis.

Verder is onder de noemer van starterspakketten ingezet op bewustwording van energiekosten en energiebesparende maatregelen. Dit is gebeurd via vouchers, energieboxen en duurzaamheidskwartetten voor basisscholen.

Onder de organisatiekosten zijn uitgaven gedaan voor inzet van (extern) personeel.

Het deel van de incidentele middelen dat niet is besteed, wordt gereserveerd voor komende jaren voor bestrijding energiearmoede.

Innovatie en inspelen op actuele ontwikkelingen

Omschrijving (toelichting)

Het innovatiebudget is beschikbaar gesteld om in te kunnen spelen op actuele ontwikkelingen in brede zin.

Lange termijnvisie bedrijventerreinen + uitvoeringsprogramma

Omschrijving (toelichting)

Groei kent zijn grenzen. We lopen aan tegen de letterlijke grenzen van het grondgebied van onze gemeente. Er zal onderzocht moeten worden of we qua gebruik van gronden voor bedrijven nog kunnen groeien op ons eigen grondgebied of dat we over de gemeentegrenzen moeten kijken. Dit vergt veel overleg met stakeholders, provincie en mogelijk andere betrokkenen. Hierbij zal gebruik worden gemaakt van ondersteuning door een extern bureau met relevante expertise op dit gebied. Dit is in 2023 opgepakt. De verdere uitvoering zal in 2024 plaatsvinden. Hierbij wordt ook de verbinding/koppeling gemaakt met de regionale Kansenagenda die in het voorjaar van 2024 wordt

opgesteld. Medio 2024 moet duidelijk zijn waar wij als Rijssen-Holten staan in het kader van de Kansenagenda. Er is een extern bureau aan getrokken om ons daar in te ondersteunen.

Nieuwe visie op detailhandel

Omschrijving (toelichting)

Het is noodzakelijk de inmiddels jaren oude detailhandelsvisie te herzien. Om toekomstbestendige winkelcentra te realiseren is een visie noodzakelijk. De visie zal worden opgesteld in samenwerking met betrokken ondernemers(verenigingen).

We willen levendige en compacte centra en een goed vestigingsklimaat, zonder (veel) leegstand en met ruimte voor andere functies. Een visie is nodig als nieuw en actueel kader om ontwikkelingen te kunnen sturen. In 2024 wordt dit verder uitgevoerd.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

5. Actuele ontwikkelingen

Maatregelen

Armoedebestrijding

Omschrijving (toelichting)

Er zijn verschillende onderdelen uit het vastgestelde beleidsplan voor armoede en schulden nader uitgewerkt. Zo hebben we het Kind-pakket en het Volwassenfonds Sport en Cultuur geïntroduceerd en zijn de bijdragen van de minimaregelingen opgehoogd in het kader van de druk op bestaanszekerheid.

In 2023 zijn we gestart met het onderzoek naar de armoedeval. De uitkomsten van dit onderzoek worden op 18 april aan u gepresenteerd en zal daarna een vervolg krijgen.

Belangrijk doel van het beleidsplan is het vergroten van de bekendheid van de regelingen, zodat de inwoner beter rondkomt met zijn/haar inkomen. We hebben daarom de communicatie rond de minimaregelingen geïntensiveerd. Denk hierbij onder andere aan 'de week van de geldzorgen' en de campagne daaromtrent. Deze week heeft bijgedragen aan het doorbreken van taboe en schaamte op de onderwerpen armoede en schulden, is goed ontvangen door inwoners en krijgt mogelijk een vervolg.

In het kader van preventie is gestart met een pilot van het programma 'Hoe word je rijk' (Moneystart). Dit zijn geldpreventielessen voor leerlingen van het (voortgezet) middelbaar onderwijs. De evaluatie volgt dit jaar.

Stadsbank Oost-Nederland is gestart met de klantreis, waarbij we in Rijssen-Holten de focus leggen op het vergroten van het bereik van schulddienstverlening en de doorontwikkeling van de toegang tot schulddienstverlening voor onze inwoners.

Voorjaar 2023 is er een netwerkbijeenkomst georganiseerd voor alle diaconieën en partners met als achterliggende gedachte dat samenwerking nodig is om armoede in Rijssen-Holten te bestrijden.

Daarnaast is de rijksregeling voor de energietoeslag uitgevoerd tot 150% van het sociaal minimum en is het treffen van energiebesparende maatregelen gestimuleerd. Aanvullend is lokaal de tijdelijke verruiming bijzondere bijstand t.b.v. vergoeding energiekosten geïntroduceerd. Dit diende als een aanvullend (deels tijdelijk) vangnet op het landelijke overheidsbeleid (zoals prijsplafond energie). Naast een regeling voor particulieren is er ook voorzien in een tijdelijke regeling voor verenigingen en maatschappelijke organisaties.

Iedereen doet mee

Omschrijving (toelichting)

Na een aantal jaren van zeer hoge uitstroom van uitkeringsgerechtigden naar betaald werk en positief resultaat op de BUIG (uitkeringsbudget) zien we nu dat binnen het bijstandbestand de groep met een gemiddeld grotere achterstand tot de arbeidsmarkt blijft groeien. We hebben extra geïnvesteerd in deze groep mensen. Dit is noodzakelijk om de

kans tot slagen (uitstroom naar werk) op termijn mogelijk te maken. Uw raad heeft de nieuwe re-integratieverordening in september vastgesteld en hierbij extra ruimte gegeven om mensen via beschut werk te plaatsen. We hebben hier gevolg aan gegeven. Ook hebben we, vooral in de uitvoering, geïnvesteerd in de samenwerking met Stichting De Sterkerij. Om de rollen opdrachtgever en opdrachtnemer zuiver te houden zijn we niet toegetreden tot het bestuur en hebben we vanuit onze opdrachtgeversrol de verdere ontwikkeling van de stichting naar een bredere voorziening ondersteund. Dit proces loopt komende jaren nog door.

Menselijke maat

Omschrijving (toelichting)

In mei 2022 is het coalitieakkoord “Met daadkracht, in vertrouwen” vastgesteld door de gemeenteraad. In het coalitieakkoord wordt als volgt gesproken over de menselijke maat:

We gaan verder met de transformatie in het sociaal domein door in te zetten op preventie, laagdrempelige en collectieve voorzieningen en het mobiliseren van de kracht uit de samenleving. Wettelijke en budgettaire grenzen tussen de verschillende domeinen of organisaties mogen niet belemmerend werken in het toekennen van zorg die inwoners nodig hebben. Dit vraagt een manier van denken die niet gaat over regels, indicaties of beleid, maar oog heeft voor de menselijke maat, voor de persoon over wie het gaat.

In het actieprogramma van het college staat dat er een startnotitie menselijke maat komt in 2023. Deze is in december 2023 opgeleverd. In deze notitie wordt de context en betekenis van menselijke maat beschreven en wordt voorgesteld om vooral aan de slag te gaan met wat dit in de praktijk betekent voor Rijssen - Holten. Dit gaan we doen door vier knelpunten (binnen verschillende domeinen) te inventariseren en deze aan te pakken. Hier betrekken we ook onze inwoners bij.

Soweco

Omschrijving (toelichting)

De afwikkeling van SOWECO GR is vertraagd maar verloopt volgens plan verwachting is dat het eind september definitief geregeld is. De schriftelijke bevestiging is toegezegd en nog niet ontvangen. Het batig saldo van de afwikkeling van de GR is verwerkt in de gemeentejaarrekening.

Statushouders integreren

Omschrijving (toelichting)

We ondersteunen statushouders bij het integreren en meedoen in onze samenleving, door uitvoering te geven aan de Wet inburgering 2021. Door de latere instroom van mensen die onder de nieuwe Wet inburgering vallen is de uitvoering hiervan (zoals de verschillende leerroutes) pas in de tweede helft van 2022 op gang gekomen. Streven is deze routes structureel budgetneutraal uit te voeren. Verder hebben we niet helemaal voldaan aan de taakstelling 2022 die ons door de provincie is opgelegd voor het huisvesten van statushouders. Het niet-gerealiseerde deel is doorgeschoven naar 2023.

De huisvestingstaakstelling 2023 is fors hoger dan 2022. Deze taakstelling 2023 hebben we niet gerealiseerd. Dit komt mede doordat we te weinig koppelingen hebben gekregen, waarbij de koppelingen bovendien vrijwel allemaal 'alleengaanden' betreft die gezinshereniging aanvragen. Het duurt op dit moment erg lang voordat nareizigers daadwerkelijk arriveren. Het aanbieden van passende huisvesting aan alleengaanden is feitelijk mogelijk zodra de nareizigers er zijn. Wel hebben we in 2023 meegedaan met de pilot hervestigers van het COA. Daarmee hebben we 14 personen opgevangen en gehuisvest. Deze personen tellen mee voor de huisvestingstaakstelling 2023.

De komst van het AZC zal ons deels helpen in de huisvesting van statushouders die aan onze gemeente gekoppeld zijn, maar nu nog in verder weg gelegen AZC's zijn ondergebracht of in een CNO ergens in Nederland zijn

ondergebracht. Die zullen, conform de contractafspraken met COA, naar 'ons' AZC worden overgebracht, zodat ze al kunnen starten met hun inburgering. Ze tellen dan nog niet mee in onze huisvestingstaakstelling.

Het realiseren van reguliere huisvesting voor statushouders is een groot probleem. Niet alleen vanwege de totaal beschikbare woningvoorraad. Ook voor 1-2 pers. huishoudens en grote gezinnen blijft het problematisch passende woonruimte te vinden.

Financieel programmaoverzicht

Bedragen x €1.000

Exploitatie		Primair begroting 2023	Gewijzigde begroting 2023	Realisatie 2023	Saldo 2023
PRG1.05	05 Ondernemen en werk				
Lasten					
PRDP250	Markten	118	118	120	-3
PRDP251	Economische zaken	330	449	344	105
PRDP800	Werkgelegenheid	4.064	4.056	4.080	-24
PRDP801	Bijstandsverlening	8.220	12.074	11.049	1.025
PRDP802	Sociale zekerheid	178	165	42	123
PRDP803	Inkomensvoorzieningen	321	215	239	-24
Totaal Lasten		13.231	17.076	15.874	1.202
Baten					
PRDP250	Markten	-14	-14	-13	-1
PRDP251	Economische zaken	-42	-42	-53	11
PRDP800	Werkgelegenheid	0	-821	-924	103
PRDP801	Bijstandsverlening	-6.199	-8.411	-7.377	-1.034
PRDP802	Sociale zekerheid	-137	-123	0	-123
PRDP803	Inkomensvoorzieningen	0	-1	-1	0
Totaal Baten		-6.391	-9.412	-8.368	-1.044
Onttrekkingen					
PRDP251	Economische zaken	0	0	0	0
PRDP800	Werkgelegenheid	-69	-358	-358	0
Totaal Onttrekkingen		-69	-358	-358	0
Stortingen					
PRDP800	Werkgelegenheid	0	450	524	-75
Totaal 05 Ondernemen en werk		6.771	7.756	7.672	84

Toelichting op de programma baten en lasten

Binnen dit programma worden de volgende afwijkingen hieronder verklaard. Deze afwijkingen zijn niet één op één terug te vinden in bovenstaande tabel omdat de baten en lasten veelal verdeeld zijn over meerdere kostenplaatsen/producten binnen het financiële programmaoverzicht.

• Budgetoverhevelingen (voor een specificatie, zie bijlage)	€ V
	20.000
• Periodieke uitkeringen (BUIG)	€ N
	425.00
	0

Bij de najaarsnota 2023 is een te positief resultaat gepresenteerd (€ 800.000). Het aantal verstrekte uitkeringen is hoger uitgevallen. Ook het bedrag per uitkering lag hoger. Per saldo resteert een voordeel van € 375.000. Dit is € 425.000 minder voordelig dan eerder gepresenteerd.

• Minimabeleid	€ V
	388.00
	0

Het nieuwe beleidsplan armoede en schulden is in november 2023 in werking getreden. De uitgaven blijven in de eerste 2 maanden nog achter bij de verwachtingen (€ 149.000 voordelig). De beschikbare budgetten voor energiearmoede zijn niet volledig uitgegeven. Een bedrag van € 224.000 is beschikbaar gehouden door dit op P15. Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien te storten in de reserve bestrijding energiearmoede.

• Vorderingen sociale dienst	€ N
	108.00
	0

De vorderingen van de sociale dienst worden jaarlijks bijgesteld. Gekeken wordt hoe groot de kans is dat bedragen daadwerkelijk ingevorderd kunnen worden. Er is rekening gehouden met € 108.000 minder inkomsten.

• BBZ	€ V
	104.00
	0

In het kader van de uitvoering van het Bijstandsbesluit Zelfstandigen (BBZ) is per saldo € 104.000 minder uitgegeven. Het betreft vooral meer terugbetalingen en minder verstrekkingen. Verder zijn de vorderingen positief geherwaardeerd.

• Diverse kleine verschillen < € 75.000	€ V
	105.00
	0

Regeling beleidsindicatoren (BBV)

	Rijssen-Holten
Functiemenging [%]	61,1
Vestigingen (van bedrijven) [per 1.000 inwoners van 15 t/m 64 jaar]	146,5
Banen [per 1.000 inwoners van 15-64 jaar]	1000,2
Netto arbeidsparticipatie [%]	
Personen met een bijstandsuitkering [per 10.000 inwoners]	176,4
Lopende re-integratievoorzieningen [per 10.000 inwoners van 15-64 jaar]	147,8

6. Wonen, Recreëren en Veiligheid

Coalitieakkoord 2022 - 2026

Rijssen-Holten is een prachtige gemeente om te wonen en te recreëren. Wonen in een goed, duurzaam en betaalbaar huis is een basisbehoefte, geen luxe voor slechts enkelen. In een gemeente met een prachtig nationaal park zetten we volop in op vormen van recreatie die passen bij deze omgeving. Daarnaast is veiligheid een belangrijke basisvoorwaarde voor een gemeente waarin je fijn kan wonen, werken en leven.

Wonen

De lokale vraag naar betaalbare, duurzame woningen vraagt om een actief grondbeleid. Op die manier hebben we meer invloed op de kansen en behoeftes op de woningmarkt. We maken een integrale lange termijnvisie voor woningbouw (zowel op kwaliteit als kwantiteit) die aansluit op de lokale vraag en duurzame opgaves, maar die ook rekening houdt met de schaarse beschikbare ruimte. We hebben hierbij specifiek aandacht voor voldoende betaalbare huur- en koopwoningen, waarbij we ook kijken naar stimuleringsmaatregelen voor de betaalbaarheid van de sociale sector. Ook stimuleren en faciliteren we innovatieve woonvormen.

Recreatie en toerisme

Onze gemeente is een prachtige plek om te recreëren en te ontspannen. We gaan aan de slag met de nieuwe visie op recreatie en toerisme waarbij de begrippen duurzaam, actief en gezond centraal staan. De fiets- en wandelroutes in onze gemeente zijn belangrijke trekpleisters waarin we willen investeren. Er is ruimte voor het verhogen van de toeristenbelasting om deze investeringen te kunnen doen. Samen met onze partners promoten we daarnaast het Nationaal Park Sallandse Heuvelrug & Twents Reggedal. Ook willen we onze recreatiewoningen en parken vitaal en veilig houden. Hierover gaan we in gesprek met eigenaren, besturen en bewoners.

Veiligheid

Iedereen wil zich veilig voelen in de eigen leefomgeving. We werken daarom actief en wijkgericht samen met onder andere inwoners, maatschappelijke partners, politie, ondernemers en woningcorporaties op het gebied van veiligheid. Vroegtijdige signalering vraagt om ogen en oren in de wijk, onder meer van wijkagenten en gemeentelijke handhavers. We zetten niet alleen in op veiligheid op straat, maar hebben ook aandacht voor een veilige thuissituatie waarin kinderen liefdevol opgroeien.

Ondermijning

Ondermijning is een steeds vaker voorkomend fenomeen dat vraagt om een lokale aanpak. We willen de komende jaren de bestaande aanpak tegen ondermijning intensiveren en zijn ons ervan bewust dat dit arbeidsintensief is. Tegen georganiseerde criminaliteit - bijvoorbeeld in ons buitengebied - treden wij hard op in samenwerking met justitiële partners, inwoners, ondernemers, politie en handhavers. Ook de wet Bibob passen we toe om schimmige activiteiten te stoppen.

Drugsproblematiek

De zorgen rondom drugsproblematiek in Rijssen-Holten zijn de afgelopen jaren toegenomen. Overlast gaat te vaak gepaard met drugs en geweld en zorgt ervoor dat al kwetsbare jongeren verder afglijden. Samen met partners zetten we in op een integrale aanpak om problematiek vroeg te signaleren en structurele oplossingen te vinden. Hierbij gaan we wijkgericht en met behulp van data aan de slag. Zorg en veiligheid zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Aan de voorkant zetten we dan ook in op preventie en voorlichting, aan de achterkant hebben we een zero-tolerancebeleid als het gaat over handhaving.

Strategische visie 2010-2030, versie 2021

In welke lokale en regionale beleidsstukken is het beleid omschreven?

Wonen

beleidsstuk	Jaar van vaststelling	Herziening/evaluatie	Vastgesteld door college (c) burgemeester (b) of raad (r)
1. Structuurplan De Liesen	2007	Geen herziening voorzien	r
2. Structuurvisie Het Opbroek	2011	Geen herziening voorzien	r
3. Structuurvisie Rijssen-Holten	2012	Wordt Omgevingsvisie	r
4. Welstandsnota Rijssen-Holten (Holten kern en wonen, Rijssen wonen, Rijssen kern, Rijssen bedrijven)	2012/2013	Gaat op in Omgevingsvisie/plan	r
5. Nota inbreidingsbeleid	2014	Geen herziening voorzien	r
6. Gebiedsvisie Stokmansveld	2014	Geen herziening voorzien	r
7. Structuurvisie Centrum Rijssen 2025 (SCR2025)	2016	Gaat op in Omgevingsvisie	r
8. Woonvisie 2021 t/m 2023	2021	2023	r
9. Woningbouw 2017-2021	2021	2023	r
10. Uitgangspunten Grondbeleid	2023	Geen herziening voorzien	r

Recreëren

beleidsstuk	Jaar van vaststelling	Herziening/evaluatie	Vastgesteld door college (c) burgemeester (b) of raad (r)
10. Landschapsonwikkelingsplan (deel 1 gebiedsbeschrijving (pdf), deel 2 gebiedsvisie (pdf), deel 3 projectenbundel (pdf), kaart deelgebieden (pdf), visiekaart A3)	2008	Gaat op in Omgevingsvisie	r
11. Ruimtelijke horecavisie Rijssen-Holten 2021	2021	Geen herziening voorzien	r

12. Holten Hogerop/Heerlijk Holten beleidsvisie	2010	Geen herziening voorzien	r
13. Kadernota Landelijk gebied	2011	Gaat op in Omgevingsvisie	r
14. Integraal herzien bestemmingsplan Buitengebied (regels toelichting, bijlage bij de regels, bijlage bij de toelichting, vaststellingsbesluit	2012	Gaat op in gemeentebreed omgevingsplan	r
15. Twentse kracht groene metropool Twente (uitvoeringsprogramma en gebiedsontwikkeling)	2014	Geen herziening voorzien	c
16. Ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied	2015	Gaat op in Omgevingsplan	r
17. Visie vrijetijdseconomie Rijssen-Holten	2017	Gaat op in Omgevingsvisie	r

Veiligheid

beleidsstuk	jaar van vaststelling	herziening/evaluatie	Vastgesteld door college (c) burgemeester (b) of raad (r)
18. Beleidsregels bestrijding voetbalvandalisme en ernstige overlast gemeente Rijssen-Holten 2013	2013	Afhankelijk van eventuele wetswijziging	b
19. Damoclesbeleid	2019	Afhankelijk van regelgeving	b
20. Beleidslijn BIBOB 2021	2021	Geen herziening voorzien	c/b
21. Horecaconvenant	2018	2023	b
22. Integraal Veiligheidsbeleid "Veiligheid maak je samen!" gemeente Rijssen-Holten	2021	Geen herziening voorzien	r

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

6. Prioriteiten

Maatregelen

Betaalbaarheidsfonds sociale koopwoningen

Omschrijving (toelichting)

We hebben gewerkt aan een regeling die de bestaande starterslening aanvult. Door twee ontwikkelingen is het niet gelukt om dat in 2023 af te ronden: a) veel extra werkzaamheden in 2023 waardoor prioriteiten gesteld moesten worden; b) het ministerie van BZK is bezig om een landelijke regeling te ontwikkelen die als cofinanciering voor onze regeling kan dienen. Hier willen we graag bij aansluiten en hebben contact gehad over een pilot voor onze gemeente om te kijken of de landelijke regeling voor ons uitvoerbaar is. In 2024 wordt dit verder uitgewerkt.

Gebiedsmakelaar

Omschrijving (toelichting)

Het buitengebied en zijn bewoners vormen een belangrijke economische pijler en dragen bij aan landschapsonderhoud. Er komen veel nieuwe ontwikkelingen af op de ondernemers in het buitengebied: provinciale opkopingsregelingen, stikstofproblematiek, verplichte bedrijfsbeëindigingen vanwege economisch of zwak sociaal perspectief. De gebiedsmakelaar heeft op een laagdrempelige manier keukentafelgesprekken gevoerd en is een onmisbare schakel geworden. Niet alleen vanuit het perspectief vanuit het ruimtelijk domein leveren deze gesprekken winst voor ons op, ook het sociaal domein wordt betrokken. Gezien de gedane investeringen zou continuering van de inzet gewenst zijn. In 2024 zal de vacature voor gebiedscoördinator worden uitgezet.

Herijken Woonvisie

Omschrijving (toelichting)

Het woningmarktonderzoek is in de tweede helft van 2023 opgeleverd. Via een raadsbrief is de uitkomst van het onderzoek gedeeld met de gemeenteraad. Omdat het grootste deel van de Woonvisie nog goed hanteerbaar is en we in 2025 moeten werken aan een verplicht Volkshuisvestingsprogramma, sturen we in het voorjaar 2024 een "lightversie" van de update van de woonvisie naar de gemeenteraad.

Herkenbaar maken monument Waerdenborch

Omschrijving (toelichting)

We zetten in op het herkenbaar en beleefbaar maken van de historie en ontstaansgeschiedenis van Holten.

Archeologische monument De Waerdenborch meer herkenbaar maken

We zijn begonnen met het organiseren van ophaalsessie. Vanuit verschillende thema's vragen we input voor de locatie. Eerst intern daarna extern. Vervolg planvorming staat voor 2024 gepland.

Mogelijke Motteburcht Raalterweg / Oude Deventerweg

Archeologisch onderzoek weiland nabij begraafplaats in Holten. Hier is een bijzonder verkleuring gezien door de droge zomers. Samen met de regioarcheoloog hebben we een aantal stappen bepaald. Eerst historisch onderzoek, daarna plan van eisen en uiteindelijk archeologisch onderzoek. Onderzoek ter plaatse moet buiten het landbouwseizoen plaatsvinden. Planning is vanaf oktober 2024.

Beide projecten dragen bij aan de versterking van de cultuurhistorische en landschappelijke waarden van Holten.

Daarnaast biedt het kansen voor educatie en jeugd en draagt het bij aan het recreatief-toeristisch product van onze prachtige gemeente.

Innovatieve woonvormen

Omschrijving (toelichting)

U hebt incidenteel een bedrag beschikbaar gesteld voor het stimuleren van innovatieve woonvormen. Het bedrag van 2023 is voor een deel gebruikt om een bestaand bedrijfspand te transformeren naar wonen. De beoogde woonvorm is een combinatie van senioren- en jongerenhuisvesting met een gezamenlijke ontmoetingsruimte.

Nationaal park Sallandse Heuvelrug

Omschrijving (toelichting)

Op dit moment werken we samen met 18 partners aan de verkenning van het Nationaal Park Sallandse Heuvelrug en Twents Reggedal Nieuw Stijl. De samenwerking gebeurt op basis van het Ambitieplan Nationaal Park Sallandse Heuvelrug en Twents Reggedal. Het Rijk en provincie subsidiëren het proces van deze verkenning. Ook dragen alle deelnemende gemeenten jaarlijks € 10.000,- bij aan het proces. Daarnaast wordt er gewerkt aan het activiteitenplan,

waarbij een eerste aanzet wordt gegeven aan de uitvoering van de thema's uit het ambitieplan. In dit stadium is jaarlijks € 25.000 euro nodig als (co)financiering van projecten op het gebied van herkenbaarheid/zichtbaarheid, het versterken van biodiversiteit, het zoeken naar nieuwe verdienmodellen met en voor de agrarische sector en de uitvoering van gebiedsmarketing en communicatie. Zo is er de afgelopen jaren geïnvesteerd in onder andere het programma Salland Boert en Eet Bewust, wordt er gewerkt aan de verkenning en uitvoering van een netwerk van start- en infopunten. Het betreft verkenning infopunt heideboerderij de Borkeld, het informatiepunt op het Holterbergplein is vernieuwd en er is gestart met de uitvoering van het infopunt de Oosterhof en station Holten. Onze (co)financiering van het huidige programma is tot en met 2023 geregeld. Daarnaast wordt gewerkt aan plannen voor de periode 2024-2030. De samenwerkende partijen hebben eind 2023 besloten om de samenwerking voort te zetten. Daarnaast vindt ook nog overleg plaats met LNV en de provincie Overijssel over het beleidsprogramma en activiteitenplan voor 2024-2030 en de financiering ervan.

Nieuw initiatievenproces Ruimtelijk Domein

Omschrijving (toelichting)

Vooruitlopend op de invoering van de Omgevingswet is het nieuwe ruimtelijke initiatievenproces ingericht. Dit leidt tot een verbeterde dienstverlening naar burgers. Nieuw in dit ruimtelijke initiatievenproces is dat we gaan werken met één ingang (kanaalsturing), dat initiatieven integraal besproken worden en van daaruit naar verschillende vervolgroutes kunnen gaan. Tijdens de overgangsfase Omgevingswet (vanaf inwerkingtreding Omgevingswet 1-1-2024) worden de processen en bijbehorende instrumenten als het Omgevingsplan verder ingevuld. De beschikbaar gestelde middelen worden met name gebruikt voor personele inzet op het Omgevingsplan en hierbij de toepasbare regels. Deze toepasbare regels zijn vanuit dienstverlening een onmisbaar element in de digitaliseringsopgave van het ruimtelijk domein.

Voortzetten LEADER

Omschrijving (toelichting)

De nieuwe Leader periode 2023-2027 is gestart. De LOS (lokale ontwikkel strategie) is in juni 2023 goedgekeurd. De LAG (lokale advies groep) is inmiddels ook compleet en in november 2023 was de aftrap van het nieuwe programma. We hebben voor de komende periode structurele middelen beschikbaar via de kadernota voor de organisatiekosten en cofinanciering.

Ook lopen er nog enkele projecten die nog niet zijn afgerond uit de vorige periode door op basis van het programma uit de voorgaande Leader periodes.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

6. Actuele ontwikkelingen

Maatregelen

Bouwdossiers digitaliseren

Omschrijving (toelichting)

Naar aanleiding van Corona en ten behoeve van hybride werken is zowel intern als extern de vraag naar / behoefte aan digitale exemplaren van bouwdossiers groter. Tegelijkertijd wil de gemeente alle dienstverlening met burgers, bedrijven en andere organisaties digitaal kunnen afhandelen. Het digitaliseren van bouwdossiers en -tekeningen komt hieraan tegemoet. Het verbetert de toegankelijkheid en beschikbaarheid. In 2023 zijn de voorbereidingen gestart. D.w.z. er is een projectdocument voor het schonen, scannen en ontsluiten gemaakt. Het schonen wordt in eigen huis opgepakt. Voor het scannen is een aanbesteding gestart. Tegen het einde gaan we nadenken over ontsluiting. Uitvoering start in 2024.

Nationale bouw- en woonagenda

Omschrijving (toelichting)

Dit voorjaar heeft de minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening de nationale bouw- en woonagenda gepresenteerd. De rijksoverheid wil hiermee mee regie nemen op de volkshuisvesting. Het Rijk maakt afdwingbare prestatieafspraken met provincies, gemeenten, corporaties en marktpartijen over het opvoeren van het tempo, nieuwbouw en betaalbare woningen. Nationale doelen worden omgezet in provinciale taakstellingen, regionale woondeals en lokale prestatieafspraken. Deze zijn niet vrijblijvend. Op basis van indicatieve aantallen vinden de eerste gesprekken plaats en zal na overleg met betrokken partijen eind 2022 voor iedere regio duidelijk zijn hoeveel woningen er de komende tien jaar jaarlijks bij komen. Inclusief afspraken wat voor type woningen, in welk segment en op welke locaties. Deze gesprekken rondom de zogenoemde woondeals zijn op het moment van schrijven van deze programma begroting gaande.

Het doel van deze agenda is drieledig:

1. Beschikbaarheid van 900.000 extra woningen in 2030,
2. Betaalbaarheid; betere aansluiting van woonlasten bij het inkomen
3. Kwaliteit: voldoende woningen voor aandachtsgroepen en ouderen, perspectief voor kwetsbare gebieden en duurzame huisvesting voor iedereen bereikbaar.

Deze doelen zijn uitgewerkt in 6 actielijnen: programma Woningbouw, programma betaalbaar wonen, programma Een thuis voor iedereen, programma Wonen en zorg voor ouderen, programma Versnelling verduurzaming voor gebouwde omgeving en Nationaal programma leefbaarheid en veiligheid. De doorvertaling richting de acties die hier voor Rijssen – Holten uit voortkomen vinden grotendeels plaats via de woondeals en de prestatieafspraken met de lokale woningcorporaties (die via 'Nationale Prestatieafspraken' hun opgave gepresenteerd hebben gekregen).

Opvang vluchtelingen

Omschrijving (toelichting)

In november 2023 is TOOBI geheel in gebruik genomen en inmiddels ook vol. Met de afronding hiervan hebben we voldaan aan onze taakstelling voor opvang van vluchtelingen uit Oekraïne. In onze gemeente hebben we, inclusief particuliere opvang, ongeveer 230 plekken gerealiseerd.

In september zijn we gestart met de zoektocht naar een vervangende locatie voor TOOF. De vergunning- en huurtermijn lopen in september 2024 af. We hebben met de buurt gesproken en hebben het burgerpanel gevraagd naar hun mening over de opvang. In februari 2024 nemen we hierover een besluit.

Inmiddels hebben we ook de realisatie van een azc in Rijssen-Holten voorbereid. We hebben hiervoor een recreatiepark aangekocht, een bestuurs- en huurovereenkomst gesloten met het Centraal Orgaan opvang Asielzoekers. Er zijn afspraken gemaakt over de realisatie van maximaal 250 opvangplekken. De vergunning hiervoor is in voorbereiding.

Financieel programmaoverzicht

Bedragen x €1.000

Exploitatie		Primair begroting 2023	Gewijzigde begroting 2023	Realisatie 2023	Saldo 2023
PRG1.06	06 Wonen recreëren en veiligheid				
Lasten					
PRDP205	Recreatie	921	962	942	20
PRDP550	Openbare orde	611	647	561	86
PRDP551	Integrale veiligheid	327	316	312	4
PRDP552	Rampenbestrijding	16	11	11	0
PRDP553	Brandweer	2.568	2.532	2.531	0
PRDP555	Preparatie	24	21	21	0
PRDP556	Preventie	6	56	66	-11
PRDP700	Bouwen en wonen	760	1.316	943	373
PRDP701	Stadsvernieuwing	117	269	194	76
PRDP702	Gemeentelijke gronden en terreinen	8	90	85	5
PRDP703	Ruimtelijke ordening	1.039	1.487	1.289	198
PRDP704	Bouwgrondexploitatie	730	690	667	24
PRDP705	Omgevingswet algemeen	0	62	32	30
PRDP751	Verkeer	275	809	577	232
PRDP754	parkeren	110	153	161	-8
PRDP755	Openbaar vervoer	27	27	27	0
Totaal Lasten		7.539	9.449	8.420	1.029
Baten					
PRDP205	Recreatie	-63	-88	-62	-26
PRDP550	Openbare orde	-44	-55	-62	7
PRDP551	Integrale veiligheid	0	-3	-3	0
PRDP556	Preventie	-2	-2	-2	0
PRDP700	Bouwen en wonen	-650	-1.250	-1.777	527
PRDP701	Stadsvernieuwing	-32	-23	-33	10
PRDP702	Gemeentelijke gronden en terreinen	-111	-109	-110	1
PRDP703	Ruimtelijke ordening	-65	-245	-304	59
PRDP704	Bouwgrondexploitatie	-715	-1.075	-1.556	481
PRDP751	Verkeer	-63	-359	-304	-55
PRDP754	parkeren	-2	-2	-2	0
Totaal Baten		-1.746	-3.210	-4.214	1.004
Onttrekkingen					
PRDP205	Recreatie	0	-15	0	-15
PRDP556	Preventie	0	-50	-61	11
PRDP701	Stadsvernieuwing	0	-9	0	-9
PRDP705	Omgevingswet algemeen	-20	-50	-32	-18
PRDP751	Verkeer	0	0	0	0
Totaal Onttrekkingen		-20	-124	-93	-31
Stortingen					
PRDP703	Ruimtelijke ordening	0	10	10	0
PRDP704	Bouwgrondexploitatie	0	0	9	-9

Exploitatie	Primair begroting 2023	Gewijzigde begroting 2023	Realisatie 2023	Saldo 2023
PRDP705 Omgevingswet algemeen	0	0	12	-12
PRDP751 Verkeer	0	90	90	0
Totaal Stortingen	0	100	121	-21
Totaal 06 Wonen recreëren en veiligheid	5.773	6.214	4.234	1.981

Toelichting op het programma baten en lasten

Binnen dit programma worden de volgende afwijkingen hieronder verklaard. Deze afwijkingen zijn niet één op één terug te vinden in bovenstaande tabel omdat de baten en lasten veelal verdeeld zijn over meerdere kostenplaatsen/producten binnen het financiële programmaoverzicht.

- Budgetoverhevelingen (voor een specificatie, zie bijlage) € V
661.000

- Bouwen en wonen € V
659.000

In november en december 2023 is nog een groot aantal bouwvergunningen aangevraagd. Omdat dit meer is dan gebruikelijk denken wij dat dit te maken heeft met de invoering van de Omgevingswet per 1 januari 2024. Met name hierdoor ontstaat een voordeel op het product 'Bouwen en wonen' van € 659.000.

- Grondexploitaties € V
505.000

De voorziening om het tekort op het Enkcoterrein mee af te dekken is aan de hand van de laatste ontwikkelingen bijgesteld. Een bedrag van € 383.000 valt vrij. De afrekening 2022 over Elsmoat valt mee. Er was gerekend met een klein tekort. Dit is uiteindelijk een beperkt overschot geworden. Per saldo € 96.000 voordelig.

- Verkeer € V
80.000

Het voordelig resultaat kan als volgt worden verklaard:

- geen uitgaven Strategisch Plan Veiligheid € 17.000
- onderschrijding evaluaties Lange Termijnvisie Verkeer en Vervoer € 51.000
- minder verstrekte subsidies € 12.000

- Diverse kleine verschillen < € 75.000 € V
76.000

Regeling beleidsindicatoren (BBV)

	Rijssen-Holten
Verwijzingen Halt [per 1.000 jongeren]	6
Geweldsmisdrijven [per 1.000 inwoners]	1,8
Diefstallen uit woning [per 1.000 inwoners]	0,7
Winkeldiefstallen [per 1.000 inwoners]	0,8
Vernielingen en misdrijven tegen openbare orde en gezag [per 1.000 inwoners]	2,9
WOZ-waarde - Woningen totaal [x €1.000]	352
Nieuwbouw [per 1.000 woningen]	5,1
Demografische druk (Groene + grijze druk tov 20-64) [%]	83,5%
Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishouden [€]	657
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden [€]	708

7. Wijken

Coalitieakkoord 2022 - 2026

Rijssen-Holten is een aantrekkelijke gemeente om in te wonen. Mooie en groene wijken dragen bij aan de leefbaarheid en veiligheid en nodigen inwoners uit om naar buiten te gaan, te ontmoeten en te bewegen. Initiatieven van inwoners spelen hierin een grote rol en willen we stimuleren. Daarnaast gaan we aan de slag met een mobiliteitsvisie waarin we duurzame keuzes aanmoedigen en ondersteunen.

Mobiliteit

We willen een brede visie op mobiliteit met aandacht voor fietsen, wandelen, gemotoriseerd verkeer, openbaar vervoer, ontsluiting van de hoofdwegen en een passende inrichting van de openbare ruimte. Deze visie moet landen in een uitvoeringsprogramma voor meerdere jaren. Hierbij ondersteunen we duurzame keuzes door bijvoorbeeld in te zetten op verkeersluwe centra, het gebruik van openbaar vervoer zoals TwentsFlex en een goede laadinfrastructuur. We stimuleren in onze visie actief het gebruik van de fiets door onze fietsstructuur te optimaliseren en aandacht te hebben voor een veilige (school)omgeving voor kwetsbare verkeersdeelnemers. Daarnaast stimuleren we de scheiding van verschillende verkeersdeelnemers. Het parkeerbeleid en de parkeernormen moeten daarnaast aansluiten op onze mobiliteitsvisie. Concreet willen we in Holten de Dorpsstraat tussen de Kerkstraat en Larenseweg afsluiten voor gemotoriseerd verkeer, een versnelde aanleg van een tweede ontsluiting van de Kalfstermansweide en een stevige lobby voor een ongelijkvloerse kruising met het spoor op de N350. Ook willen we de veiligheid van de Haarstraat en het Hogepad in Rijssen verbeteren en aandacht voor gevaarlijke kruispunten zoals bijvoorbeeld bij de Dorperdijk en de Enterstraat.

Groene wijken

Het veranderende klimaat zorgt voor hetere zomerdagen en zwaardere stortbuien die gevolgen hebben voor de leefbaarheid van onze buurten. We willen groene en veilige wijken en hebben hierbij specifiek aandacht voor klimaatadaptatie en de gevolgen van hittestress, maar ook voor veiligheid en sociale aspecten. We zetten daarnaast actief in op het behoud, onderhoud en toevoegen van kwalitatief waardevol groen, waaronder bomen. Onze inwoners zijn sterk betrokken bij hun eigen leefomgeving en de inrichting van de openbare ruimte. We stimuleren en ondersteunen daarom buurt- of inwonersinitiatieven die de leefbaarheid vergroten. Inwoners kunnen bijvoorbeeld gemeentelijke taken overnemen als zij daarvoor een goed plan en draagvlak hebben. Daarnaast benutten we de natuurlijke momenten om investeringen te doen in wegreconstructies.

Thema duurzaamheid uit Coalitieakkoord 2022-2026

Rijssen-Holten is nu een prachtige gemeente, maar moet ook voor toekomstige generaties een fijn, mooi en leefbaar thuis zijn. De komende vier jaar staat de duurzame groei en ontwikkeling van deze gemeente centraal. We zetten in op de transitie naar schone energie, een toekomstbestendige leefomgeving en hebben aandacht voor biodiversiteit. De lasten van die veranderingen verdelen we eerlijk, met oog voor sociale gevolgen en voldoende draagvlak.

Rol van de gemeente

De veranderingen hebben gevolgen voor iedereen en daarom kiezen wij voor een wijk- en bewonersgerichte aanpak. Onze rol is het stimuleren, aanjagen en ondersteunen van initiatieven van inwoners en ondernemers, maar we voelen ook een verantwoordelijkheid om zelf een rol te pakken als kansen zich voordoen, opgaves niet in de samenleving worden opgepakt of de situatie daarom vraagt. Per initiatief bekijken we in overleg wat een passende rol is. We vinden het daarbij belangrijk dat de rendementen van de duurzaamheidsontwikkelingen ten goede komen aan onze lokale samenleving. Het GroenDoen-initiatief - dat de landelijke doelstellingen als uitgangspunt heeft - volgen we met vertrouwen en belangstelling tot het voorjaar 2023. Als hiermee de lokale doelstellingen van de raad niet worden behaald, gaan we opnieuw met elkaar in gesprek en vindt er een heroriëntatie op het proces plaats.

Duurzame investeringen

We volgen de landelijke doelstellingen als het gaat over het afscheid nemen van fossiele brandstoffen. Dit betekent dat we in 2030 naar 49% minder CO₂-uitstoot willen ten opzichte van 1990 en in 2050 inzetten op 95% CO₂-reductie

ten opzichte van 1990. We stimuleren en investeren in de isolatie van bestaande woningen en intensiveren de inzet van zon op dak. Daarnaast staan we open voor innovatieve oplossingen. Uiteraard geven we zelf het goede voorbeeld door onze eigen gebouwen verder te verduurzamen.

Biodiversiteit

Voor veel planten en dieren is Rijssen-Holten ook een thuis. Bij de groei en ontwikkeling van onze gemeente hebben we oog voor biodiversiteit. De experimenten met bloemrijke akkerranden maken we structureel en we benutten in onze wijken de kansen voor het vergroten van biodiversiteit.

Strategische visie 2010-2030, versie 2021

In welke lokale en regionale beleidsstukken is het beleid omschreven?

verkeer

Beleidsstuk	Jaar van vaststelling	Herziening/evaluatie	Vastgesteld door college (c) of raad (r)
1. Fietsvisie Rijssen-Holten 2013 - 2020	2013	Geen herziening voorzien	r

parkeren

Beleidsstuk	Jaar van vaststelling	Herziening/evaluatie	Vastgesteld door college (c) of raad (r)
2. Parkeeronderzoek Holten 2017	2017	2024	c
3. Parkeeronderzoek Rijssen 2019	2019	2024	c
4. Nota parkeernormen	2019	2024	r

Milieu

Beleidsstuk	Jaar van vaststelling	Herziening/evaluatie	Vastgesteld door college (c) of raad (r)
5. Gemeentelijk geluidbeleid	2008	Wordt opgenomen in Omgevingsplan	c
6. Gemeentelijk Rioleringsplan 2018-2022	2018	2023	r
7. Lichtbeleid	2012	Wordt opgenomen in Omgevingsplan	r
8. Afvalinzameling 2017 - 2020	2019	Geen herziening voorzien	r

Groen & water

Beleidsstuk	Jaar van vaststelling	Herziening/evaluatie	Vastgesteld door college (c) of raad (r)
9. Groenstructuurplan Rijssen	1995	Gaat op in Groenstructuurvisie	r
10. Groenstructuurplan Holten en Dijkerhoek	2003	Gaat op in Groenstructuurvisie	r
11. Berm- en slootbeheerplan	2017	2027	c
12. Watervisie	2011	Geen herziening voorzien	r
13. Beleidsstrategie openbare ruimte	2023	Evaluatie eind 2027	c

Duurzaamheid

Beleidsstuk	Jaar van vaststelling	Herziening/evaluatie	Vastgesteld door college (c) of raad (r)
14. Duurzaamheidsvisie 2021-2024	2021	2024/25	r

Beleidsstuk	Jaar van vaststelling	Herziening/evaluatie	Vastgesteld door college (c) of raad (r)
14. Duurzaamheidsvisie 2021-2024	2021	2024/25	r

Aanleg fietspad tussen Markeloseweg en Schapendijk in Rijssen

Omschrijving (toelichting)

Tussen de Markeloseweg/Kruisweg en de Schapendijk ontbreekt een schakel in de fietsstructuur aan de zuidkant van Rijssen. Met het realiseren van dit ontbrekende stuk fietsstructuur wordt de fietsverbinding tussen de nieuwe woonwijk Opbroek en de sportvoorzieningen in Rijssen-Zuid compleet gemaakt. Daarnaast is het een verbinding tussen de woonwijken Rijssen Zuid en het Reggesteyn. Hiermee wordt een veilige (school)fietsroute gecreëerd. De huidige fietsroute, lopend over de Burg. Knottebeltlaan, wordt met name tijdens donkere winterdagen als onveilig ervaren. Door de aanleg van een fietsverbinding tussen de Markeloseweg en de Schapendijk wordt dit "knelpunt" opgelost.

Het plan voorziet onder andere in het aanpassen van de fietsoversteek op de Markeloseweg. De maatregelen komen voort uit de bestaande fietsvisie. Het veiliger maken van fietsverbinding op schoolroutes past binnen de nieuw op te stellen mobiliteitsvisie. Begin 2023 is gestart met de voorbereiding. De inschatting is dat dit zeker nog doorloopt in 2024.

Aanpassen kruispunt Enterstraat - Schapendijk

Omschrijving (toelichting)

Aanpassen van het kruispunt Enterstraat - Schapendijk vanuit het oogpunt van verkeersveiligheid. Dit is nodig voor een veiligere fietsverbinding van en naar de wijk Het Opbroek, het Reggesteyn en de nabijgelegen sportvoorzieningen met woonwijken en sportvoorziening in Rijssen Zuid. Deze fietsstructuur sluit aan op de Schapendijk richting Enterstraat en de gewenste fietsstructuur tussen de Markeloseweg /Kruisweg en de Schapendijk.

De voorbereiding van dit werk is gestart in het najaar van 2023. De uitvoering is gepland voor 2024 met uitloop naar 2025.

Aanvullende onderhoudsmiddelen bij rioolvervanging en groot onderhoud wegen

Omschrijving (toelichting)

In de begroting 2023 is € 250.000 beschikbaar gesteld om bij vervangen van riolering en groot onderhoud wegen een reconstructie van de weginrichting door te voeren. De middelen worden ingezet voor het aanpassen van de openbare ruimte naar een duurzaam (verkeers)veilige inrichting. Dit bestaat uit maatregelen zoals de herinrichting van de openbare verhardingen en openbaar groen. Het budget wordt ingezet voor onder ander reconstructies van de Molendijk Zuid, H.J. van Opstallstraat, Oranjestraat, Hagslagen, etc. .

Betrekken oude begraafplaats Holten in de dorpsstructuur

Omschrijving (toelichting)

De Oude begraafplaats aan de Kerkhofsweg te Holten is een essentieel onderdeel van de groenstructuur in het centrum van Holten. Maar de oude begraafplaats is gesloten qua karakter. Middels een PIOBB is het doel te komen tot een plan waarbij de relatie begraafplaats en haar omgeving (centrum en Enkcoterrein) beter tot haar recht komt. In 2023 hebben we een plan gemaakt voor herstel van de oude begraafplaats in Holten . Daarnaast zijn er gesprekken gevoerd met Holtense Oudheidkamer en intern met de beheerders van de begraafplaats. Het ontwerp was eind 2023 gereed. Eind 2023 hebben het plan aangeboden aan de monumentencommissie.

Biodiversiteit wordt bevorderd door bermen en akkerranden in te zaaien met een bloemenmengsel. In eerste instantie was de actie vooral gericht op de invalswegen en het buitengebied. In 2023 zijn ook in de wijken bloemenmengsels ingezaaid om de biodiversiteit te bevorderen. Reeds uitgevoerde locaties zijn door vergrassing opnieuw bewerkt om het beeld en de diversiteit in stand te houden.

Bomen zijn gepoot om het bomen bestand uit te bereiden. En zijn er nestkasten opgehangen voor vleermuizen en torenvalken. Daarnaast worden gazons omgevormd naar ruwgras. Ruwgras heeft een veel grotere natuurwaarde voor insecten en vogels, maar hierbij zijn wij ook afhankelijk van het draagvlak van de inwoners.

Herinrichten parkeerterrein sportpark Meermanskamp

Omschrijving (toelichting)

De gemeenteraad heeft in 2010 besloten om de sportparken in Holten te renoveren. Dit is in de periode 2010-2018 gerealiseerd. De renovatie van de sportparken 't Vletgoor en Meermanskamp omvatte de sporttechnische voorzieningen. De ruimtelijke inrichting als de parkeerterreinen vielen hier niet onder. Het parkeerterrein naast de entree van Meermanskamp is veruit het slechtst in kwaliteit. Beheersmatig is hier geen verbetering meer in aan te brengen. Een renovatie van dit deel is vanuit meerdere aspecten bezien dan ook te rechtvaardigen.

Eerder is besloten om onderzoek te doen naar de wijze van invulling van de Holtense sportparken, mede in relatie tot de wens voor de komst van een nieuwe SG Waerdenborch. Om geen onnodige kosten en invulling te realiseren is besloten nu voor dit project af te wachten wat de uitkomst van dit onderzoek wordt. Zodra hierover duidelijkheid is kan door de flinke kostprijsstijgingen afgelopen jaren, de financiële indexatie plaatsvinden en de realisatie ingepland worden.

Herinrichting openbare ruimte Haarszijde Rijssen

Omschrijving (toelichting)

Naar aanleiding van de vervangende nieuwbouw van de Haarschool en de gymzaal is een stedenbouwkundige visie Haarszijde en omgeving in Rijssen opgesteld. Vanuit de stedenbouwkundige visie is het noodzakelijk om ook de openbare ruimte van de Haarszijde en omgeving herin te richten zoals:

- Aanleg regenwater(infiltratie)voorzieningen / maatregelen klimaat en hittestress;
- Vervangen bestaand riool;
- Vervangen/aanleg groenvoorzieningen Haarszijde;
- Herinrichting Haarszijde en aanpassen wegprofiel deel Huttenwal;
- Herinrichting parkeerplaats hoek Haarszijde-Huttenwal;
- Aanpassen kruispunt Westerstraat-Haarszijde en wijzigen verkeersstromen op de wegen rondom het gebied;

In het tweede kwartaal van 2024 start de voorbereiding voor dit werk. De uitvoering is in Q2 2025

Maatregelen op advies verkeersoverleggroep

Omschrijving (toelichting)

De gemeente heeft een verkeersoverleggroep. Dit is een adviesgroep waarin gemeente, politie en VVN zitting hebben. Binnen deze overleggroep worden klachten/signalen vanuit de leefomgeving met betrekking tot verkeerssituaties besproken. Het komt meerdere malen voor dat er vanuit de overleggroep geadviseerd wordt om verkeersmaatregelen te treffen en de financiële dekking hiervoor ontbreekt. Het is echter vaak wel wenselijk om adequaat in te kunnen spelen op lokale, kleinschalige verkeersproblematiek. Voor de uitvoering van grotere reconstructies / aanpassingen wordt via de reguliere weg budget gevraagd.

In 2023 zijn diverse (kleine) maatregelen uitgevoerd en zijn diverse verkeersanalyses gemaakt.

Nieuwe visie en uitvoeringsprogramma mobiliteit

Omschrijving (toelichting)

Het opstellen van de visie op mobiliteit en bijbehorend uitvoeringsprogramma is gestart in 2023. Er heeft een beleidsanalyse plaatsgevonden en samen met de uitkomsten van de evaluatie Lange Termijn Visie Verkeer en Vervoer (LTVV) en Verkeerstructuur Plan (VSP), diverse andere verkeersonderzoeken en een participatieproces, heeft dit geleid tot een Nota van uitgangspunten voor de nieuwe visie. Deze is in september 2023 vastgesteld door het college. De nota van uitgangspunten wordt uitgewerkt in de visie op mobiliteit die naar verwachting in het eerste kwartaal van 2024 in concept gereed is.

Uitvoering Groenstructuurvisie

Omschrijving (toelichting)

De groenstructuurvisie bevat diverse pijlers die de ambitie voor behoud en bevorderen van groen beschrijven. Om hier uitvoering aan te kunnen geven en ambities te realiseren is gewerkt aan een uitvoeringsplan. Om dit uitvoeringsplan te realiseren waren incidenteel middelen geraamd. Dit loopt door in 2024. Met name de aanpassing van bestaande groeninfrastructuur en uitbreiding van groen in de openbare ruimte heeft daarbij prioriteit.

Uitvoeringsprogramma klimaatadaptatie

Omschrijving (toelichting)

In het programma klimaatadaptatie hebben we vastgelegd hoe we in onze gemeente willen inspelen op het veranderende klimaat. Een klimaatadaptief Rijssen-Holten is voor belangrijke gemeenschappelijke functies bestand tegen toenemende weersextremen als gevolg van klimaatverandering. Zo zorgen wij dat in 2050 de veiligheid op orde is door de robuustheid van onze vitale infrastructuur en dat de leefbaarheid voor onze inwoners in stand blijft/wordt vergroot. De leefbaarheid wordt vergroot door het creëren van een veilige en gezonde leefomgeving, waarin wateroverlast wordt tegengegaan en hittestress wordt verminderd. We hebben als gemeente 5 ambities opgesteld. Deze ambities geven ons richting en houvast om aan de slag te gaan met het klimaatadaptief maken van de gemeente Rijssen-Holten richting 2050.

Verkeersonderzoek wegvak Enterstraat van Cattelaar - gemeentegrens

Omschrijving (toelichting)

De Enterstraat is een belangrijke invalsroute. Dit wegvak is op zeer korte termijn aan groot onderhoud toe. Om deze reden wordt voorgesteld onderzoek te doen naar de functie en inrichting van deze weg. Hoewel we de komende jaren bezig zijn met een visie op mobiliteit is het, vanuit de urgentie van onderhoud, verstandig om het onderzoek naar de Enterstraat parallel te laten lopen met dit traject. In het onderzoek wordt nagedacht over de functie en inrichting van dit wegvak. Hierbij kan gedacht worden aan verkeersveiligheid, fietsveiligheid, snelheid en bereikbaarheid. Het beschouwde wegvak loopt vanaf de Cattelaar tot de rotonde De Elsmoat. Om die reden worden in het onderzoek ook de andere wegbeheerders (gemeente Wierden en provincie), betrokken.

Het onderzoek naar Enterstraat (Cattelaar - Enter) is vooralsnog opgeschoven. Eerste gesprekken gevoerd met gemeente Wierden. Daar was vanwege onderbezetting geen mogelijkheid tot actie. Eind 2023 is deze onderbezetting opgelost. In gesprek met Wierden is uitgekomen dat we gezamenlijk een stap zetten naar de provincie Overijssel, maar dat wij met een ontwerpsuggestie komen.

Uit de visie op mobiliteit moet ook duidelijk worden hoe we omgaan met grijze-wegen zoals de Enterstraat. Er is wel voorwerk gedaan, zoals de behoefte vanuit Wierden naar dergelijke herinrichting (incl. het gedeelte onder de provinciale weg). Ook is gekeken naar de mogelijkheid om een rotonde toe te passen (ruimtelijke inpassing) bij de kruising Elsmaten - Enterstraat.

Verwachting is dat begin Q3 2024 het onderzoek naar de Enterstraat weer wordt opgepakt.

Verkeersonderzoek/ evaluatie Hogepad en Haarstraat Rijssen

Omschrijving (toelichting)

In 2015 en 2016 zijn de wegen het Hogepad en de Haarstraat in Rijssen heringericht. Door het uitvoeren van een verkeersonderzoek wordt onderzocht of er nog aanvullende verkeersmaatregelen nodig zijn om de verkeersveiligheid te verhogen op beide wegen.

Onderzoek is afgerond en gedeeld met de raad. Conclusies en aanbevelingen worden meegenomen in de nieuwe mobiliteitsvisie.

Verkeersveiligheidsmaatregelen SPV

Omschrijving (toelichting)

Vanuit de rijkssubsidieregeling Investeringsimpuls Verkeersveiligheid is voor de tweede tranche (2022-2023) een éénmalig bedrag van € 256.000,- (excl. btw) beschikbaar voor Rijssen-Holten op basis van 50% cofinanciering. De subsidieregeling gebiedt uitvoering voor 31 december 2027. In 2023 hebben de voorbereidende werkzaamheden plaatsgevonden, zoals bepaling van de locaties en bijbehorende kosten. Uitvoering is voorzien in 2024/2025 met start uitvoering 3e kwartaal 2024.

Doelstellingen

7. Actuele ontwikkelingen

Maatregelen

Afsluiten Dorpstraat Holten tussen Kerstraat en Larenseweg voor gemotoriseerd verkeer

Omschrijving (toelichting)

Na een verkeerskundig onderzoek en overleggen met stakeholders in het gebied is het college voornemens een besluit te nemen over de wijze van afsluiting. Het doel van de afsluiting is het tegengaan van doorgaand verkeer en hiermee de leefbaarheid, verblijfskwaliteit en verkeersveiligheid in dit deel van het centrum te vergroten.

Duurzaamheid

Omschrijving (toelichting)

In het kader van de gemeentelijke Energietransitie en de zoektocht naar alternatieven voor windenergie hebben we met onze inwoners via de diverse werkgroepen en stuurgroep in het voorjaar van 2023 een bod (van GroenDoen) ontvangen met betrekking tot de inbreng van de gemeente in het kader van de energietransitie. Op basis van dit advies is later in 2023 de gemeentelijke RES bod Twente vastgesteld.

In 2023 is onder andere een vervolg gegeven aan de verdere uitbouw van ons lokale Energieloket/Groen Doen. Dit heeft fysiek zijn plaatst gekregen in onze eigen duurzaamheidswinkel met inloopmogelijkheden en spreekuren. Uitvoering geven aan de uitwerking van de Transitievisie Warmte heeft in 2023 plaatsgevonden in een tweetal wijkuitvoeringsplannen. In 2024 zal daar een derde wijkuitvoeringplan aan toe worden gevoegd. Daarnaast zijn we in 2023 verder gegaan met het verduurzamen van onze bedrijventerreinen. Meer zon op bedrijfsdak was één van de acties. Kijken of het energiegebruik en -opwek ook slim met elkaar kunnen worden gecombineerd is een actie die in 2023 is opgestart en die in 2024 een vervolg krijgt. Voor de nieuw te ontwikkelen bedrijventerrein hebben we, naast dat deze “gasloos” worden aangelegd, gekeken naar innovatieve opslagsystemen van energie. Dit zal in 2024-2025 een vervolg krijgen.

Natuurlijk is de sanering van asbestdaken een actie waar we ook in 2023 op in hebben gezet, in de vorm van een subsidie die ook de afgelopen jaren is gehanteerd.

Tweede volwaardige ontsluiting van de Kalfstermansweide

Omschrijving (toelichting)

De tweede volwaardige ontsluiting van de Kalfstermansweide is onderdeel van de ontwikkeling Enkco-terrein. Planologische en uitvoeringstechnisch wordt dit project hierin meegenomen. Op basis van de planning Enkco-terrein verwachten wij deze verbinding in 2024 te kunnen realiseren.

Financieel programmaoverzicht

Bedragen x €1.000

Exploitatie		Primair begroting 2023	Gewijzigde begroting 2023	Realisatie 2023	Saldo 2023
PRG1.07	07 Wijken				
Lasten					
PRDP400	Milieu	1.040	4.950	4.975	-25
PRDP401	Natuurbescherming	67	162	138	24
PRDP402	Afwatering	151	151	142	9
PRDP450	Openbaar groen	1.652	1.791	1.733	58
PRDP460	Hondentoiletten	80	95	95	0
PRDP510	Ongediertebestrijding	46	47	47	0
PRDP522	(openlucht)Recreatie	27	41	47	-6
PRDP600	Afval	2.971	2.768	2.763	5
PRDP650	Riolering	2.658	2.578	2.583	-5
PRDP710	Verspreide gem.grondterreinen	126	105	259	-154
PRDP750	Wegen	2.684	2.498	2.453	45
PRDP752	Straatverlichting	341	323	248	75
PRDP753	Straatreiniging	718	695	705	-10
PRDP756	Gladheidsbestrijding	282	282	273	9
Totaal Lasten		12.843	16.487	16.462	25
Baten					
PRDP400	Milieu	-13	-3.134	-3.482	349
PRDP401	Natuurbescherming	0	0	0	0
PRDP450	Openbaar groen	-28	-23	-25	2
PRDP522	(openlucht)Recreatie	0	0	0	0
PRDP600	Afval	-3.396	-3.342	-3.462	120
PRDP650	Riolering	-3.126	-2.976	-2.978	3
PRDP710	Verspreide gem.grondterreinen	-100	-149	-689	540
PRDP750	Wegen	-88	-79	-209	130
PRDP752	Straatverlichting	0	0	0	0
PRDP753	Straatreiniging	0	0	0	0
Totaal Baten		-6.750	-9.703	-10.846	1.143
Onttrekkingen					
PRDP400	Milieu	0	-55	-92	37
PRDP600	Afval	-15	-21	0	-21
PRDP750	Wegen	0	-398	-191	-206
Totaal Onttrekkingen		-15	-474	-283	-191
Stortingen					
PRDP400	Milieu	0	0	365	-365
PRDP600	Afval	3	153	261	-108
PRDP750	Wegen	0	640	640	0
Totaal Stortingen		3	793	1.266	-473
Totaal 07 Wijken		6.080	7.104	6.599	504

Toelichting op de programma baten en lasten

Binnen dit programma worden de volgende afwijkingen hieronder verklaard. Deze afwijkingen zijn niet één op één terug te vinden in bovenstaande tabel omdat de baten en lasten veelal verdeeld zijn over meerdere kostenplaatsen/producten binnen het financiële programmaoverzicht.

- Budgetoverhevelingen (voor een specificatie, zie bijlage) € 36.000 V
- Verspreide gemeentelijke grond en terreinen € V
386.000

Bij een ruiling van grond is een boekwinst ontstaan van afgerond € 440.000. Omdat een voorziene verkoop hoogstwaarschijnlijk niet doorgaat wordt de geraamde opbrengst van afgerond € 60.000 niet gerealiseerd.

- Straatverlichting € 75.000 V

Als gevolg van verduurzamingsmaatregelen vallen de energie- en onderhoudslasten voor straatverlichting € 75.000 lager uit dan geraamd.

- Diverse kleine verschillen < € 75.000 € 7.000 V

Regeling beleidsindicatoren (BBV)

	Rijssen-Holten	Nederland
Omvang huishoudelijk restafval [kg per inwoner]	121	148
Percentage bekende hernieuwbare elektriciteit [%]	25,9%	33,1%

Overhead

Overhead

Het BBV schrijft in artikel 8 voor dat er in de begroting een overzicht moet worden opgenomen van de kosten van overhead. De wijze waarop we dit presenteren is vrij waarbij er minimaal onderscheid moet worden gemaakt tussen baten en (netto)lasten.

De definitie overhead in het BBV is een andere dan die wij in Rijssen-Holten toepassen.

Zo rekenen wij de kosten van bestuursondersteuning college niet tot de overhead. Het BBV schrijft dit wel voor. Deze lasten rekenen wij niet door in onze tarieven van medewerkers en daarmee ook niet in onze producten.

Verder rekenen wij de kosten van leidinggevenden tot het interne uurtarief. Hierin zijn met name alle directe salarislasten opgenomen. Het BBV schrijft voor deze lasten als overhead te beschouwen. Voor de berekening van het uurtarief van medewerkers heeft dit geen gevolgen. Alleen de verhouding tussen salarislasten en overhead wijzigt. In de voorliggende begroting is de bestendige gedragslijn van Rijssen-Holten gevolgd bij het bepalen van de uurtarieven van medewerkers.

Op grond van BBV-voorschriften ontstaat het volgende overzicht:

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Primair begroting 2023	Gewijzigde begroting 2023	Realisatie 2023	Saldo 2023
PRG1.20 20 Indirecte producten				
PRDP002 Concerncontrol	887	886	875	11
PRDP003 Financiële dienstverlening	1.702	1.663	1.644	19
PRDP004 Personeel en organisatie	1.037	1.247	1.146	101
PRDP005 Informatisering/automatisering	2.949	3.144	3.205	-61
PRDP006 Huishoudelijke dienstverlening	1.194	1.153	1.146	6
PRDP007 Gebouw-accommodatiebeheer	1.510	2.249	2.359	-110
PRDP008 Materieel	156	158	160	-2
PRDP070 Salarissen	1.933	4.938	4.279	659
PRDP101 Bestuursondersteuning college	1.730	1.996	2.028	-32
Totaal 20 Indirecte producten	13.098	17.435	16.843	592
Gerealiseerd resultaat	13.098	17.435	16.843	592

Toelichting overhead

Binnen dit programma worden de volgende afwijkingen hieronder verklaard. Deze afwijkingen zijn niet één op één terug te vinden in bovenstaande tabel omdat de baten en lasten veelal verdeeld zijn over meerdere kostenplaatsen/producten binnen het financiële programmaoverzicht.

• Overhevelingen	€ V
	54.000
• Informatisering en automatisering	€ N
	80.000

Voor de aanschaf van ICT middelen is € 80.000 meer uitgegeven. Dit is eenmalig van aard door de groei van het personeelsbestand.

• Gebouw-accommodatiebeheer	€ N
	110.000
	0

Per saldo is er voor onderhoud aan gemeentewerf en gemeentehuis € 110.000 meer uitgegeven. Het betreft vooral groot onderhoud (€ 88.000). De kosten hiervan worden gedekt uit de reserve gebouwenbeheer. De lasten staan op dit programma, de onttrekking aan de reserve leidt tot een voordelig verschil op P15. Algemene dekkingsmiddelen en voorzien van € 88.000.

• Salarissen	€ V
	720.000
	0

Op dit programma ontstaat een voordelig verschil op salarislasten van € 737.000. Dit ontstaat globaal door de volgende oorzaken:

* Op programma 4. Cultuur en Sport staat een nadeel van € 116.000. Op dit programma ontstaat een voordeel van gelijke grootte. Per saldo is dit budgettair neutraal. Dit is administratief technisch van aard.

* Voor zieke medewerkers en medewerkers met ouderschapsverlof wordt een vergoeding ontvangen. De regels voor vergoeding van ouderschapsverlof is versoepeld en de laatste maanden zijn meer ziektegelden ontvangen dan voorzien. Verder zijn diverse incidentele bijdragen ontvangen voor mensen met een laag inkomen, arbeidsongeschiktheid en loonkostensubsidie. In totaliteit gaat het om € 210.000 ontvangen bijdragen.

* In de vergoedingsfeer vallen de lasten € 150.000 lager uit. Onder meer de aankoop van verlof neemt toe. Bij de voorbereidingen voor de Kadernota 2025-2028 is hier naar gekeken. Het budget voor vergoedingen wordt daarom vanaf de voorjaarsnota 2024 met € 100.000 structureel naar beneden bijgesteld.

* Een groter deel van de salarislasten kon worden toegerekend aan kostendekkende taken en projecten. Per saldo levert dat een voordelig verschil op van € 103.000.

* Voor het op orde brengen van het archief is een voorziening gevormd. Hiervan kan een bedrag van € 55.000 vrijvallen.

* Het resterende verschil bestaat uit minder uitgegeven salarislasten. Met name nog niet ingevulde vacatures en minder ingehuurd personeel dan geraamd ligt hieraan ten grondslag (€ 136.000).

• Diverse kleine verschillen < € 75.000	€ V
	8.000

Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

Algemeen

Bij de programma's 1 tot en met 7 worden de desbetreffende lasten en baten weergegeven. Bij veel van de programma's zijn de baten lager dan de lasten. De programmamarkten worden bekostigd uit de algemene dekkingsmiddelen, waarvan de uitkering uit het Gemeentefonds en de onroerende- zaakbelastingen (ozb) de belangrijkste zijn. In het overzicht 'Algemene dekkingsmiddelen' wordt een specificatie gegeven van baten en lasten, onttrekkingen en stortingen van zowel begroot als gerealiseerd. Het beleid omtrent lokale heffingen is verwoord in de desbetreffende paragraaf '1 Lokale heffingen'.

De algemene dekkingsmiddelen kennen in tegenstelling tot de riool- en afvalstoffenheffing geen vooraf bepaald bestedingsdoel. De niet vrij aanwendbare heffingen worden, evenals de ontvangsten van specifieke uitkeringen, in de programma's verantwoord.

Toelichting

Lokale heffingen

Voor een toelichting over het beleid met betrekking tot de lokale heffingen wordt verwezen naar de paragraaf '1 Lokale heffingen'.

De ozb-inkomsten worden gecorrigeerd voor de lasten die betrekking hebben op de uitvoering van de Wet waardering onroerende zaken (Wet WOZ).

Gemeentefonds

De raming van de algemene uitkering 2023 is bij de najaarsnota 2023 voor het laatst bijgesteld. De mutaties uit de decembercirculaire 2023 zijn betrokken bij het opstellen van de jaarrekening. De afwijking tussen begroting en realisatie wordt toegelicht bij het kopje "toelichting op baten en lasten programma".

Dividenden

De gemeente ontvangt jaarlijks dividenduitkeringen uit hoofde van haar aandelen in diverse ondernemingen.

De gemeente heeft aandelen in de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG), Wadinko, Enexis en Twence.

Dividenden	primaire begroting 2023	begroting na wijziging 2023	realisatie 2023
BNG	600.000	760.000	761.865
Wadinko	45.000	106.500	56.509
Enexis (achtergestelde lening)	3.000	0	0
Enexis	50.000	85.000	83.482
Twence	300.000	706.000	705.729
Kapitaallasten rente baten	-12.500	0	0
Totaal	985.500	1.607.500	1.607.585

Saldo financieringsfunctie

Het saldo van de financieringsfunctie is het verschil tussen de werkelijk betaalde rente (leningen, rekening courant) en de ontvangen rente (uitgezet kort geld en verstrekte hypotheek gemeentepersoneel). Hierbij wordt geen rekening gehouden met de bespaarde rente en de gevolgen van de renteomslagberekening. De gevolgen hiervan zijn verantwoord onder de Overige Eigen Middelen. Het saldo van de financieringsfunctie bedraagt afgerond € 900.000 aan meer betaalde dan ontvangen rente. Aan betaalde rente is een bedrag verantwoord van ruim € 984.000. Het bedrag aan ontvangen rente is circa € 84.000. De betaalde rente bestaat grotendeels uit rente op langlopende financiering en een minimaal bedrag aan kortlopende financiering.

Stelposten/onvoorzien

De geraamde stelposten zijn ingezet en/of vrijgevallen in 2023.

Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

Bedragen x €1.000

Exploitatie		Primair begroting 2023	Gewijzigde begroting 2023	Realisatie 2023	Saldo 2023
PRG1.15	15 Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien				
Lasten					
PRDP350	Aandelenbezit	10	10	10	0
PRDP351	Rente bedrijfsvoering	0	126	120	6
PRDP352	Belastingen	655	786	760	26
PRDP354	Invordering	17	27	22	5
PRDP355	Algemene uitgaven en inkomsten	1.202	302	218	84
PRDP358	Ruimte nieuw beleid	6.674	0	0	0
PRDP461	Hondenbelasting	7	7	7	0
PRDP512	Sociale wijkteams	0	0	167	-167
Totaal Lasten		8.565	1.258	1.303	-46
Baten					
PRDP350	Aandelenbezit	-998	-1.611	-1.611	0
PRDP351	Rente bedrijfsvoering	-471	-420	-622	202
PRDP352	Belastingen	-8.334	-8.770	-8.723	-47
PRDP353	Algemene uitkering	-69.031	-70.933	-71.923	989
PRDP354	Invordering	-45	-68	-66	-2
PRDP355	Algemene uitgaven en inkomsten	-1.416	-1.206	-1.203	-4
PRDP461	Hondenbelasting	-102	-99	-98	-1
Totaal Baten		-80.397	-83.107	-84.245	1.139
Onttrekkingen					
PRDP355	Algemene uitgaven en inkomsten	-4.151	-9.726	-9.720	-5
Stortingen					
PRDP355	Algemene uitgaven en inkomsten	3.921	13.813	15.301	-1.488
Totaal 15 Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien		-72.062	-77.762	-77.361	-401

Toelichting op baten en lasten programma

Binnen dit programma worden de volgende afwijkingen hieronder verklaard. Deze afwijkingen zijn niet één op één terug te vinden in bovenstaande tabel omdat de baten en lasten veelal verdeeld zijn over meerdere kostenplaatsen/producten binnen het financiële programmaoverzicht.

• Budgetoverhevelingen (voor een specificatie, zie bijlage)	€ V
	309.000
• Toevoeging reserves	€ N
	1.443.000
	0

Van de ontvangen bijdragen voor opvang ontheemden (Oekraïners) is € 1.221.000 conform afspraak toegevoegd aan de reserve ontheemden. Deze ontvangst was nog niet voorzien. Zie hiervoor programma 3. Samen zorgen. Aan de reserve energiearmoede is € 224.000 toegevoegd die niet geraamd was. De lagere lasten staan op P5. Ondernemen en werk. Tot slot is er € 127.000 onttrokken aan de reserve gebouwenbeheer. De lasten vindt u tot € 88.000 terug op programma overhead. De overige lasten staan op andere programma's. Deze reservemutaties zijn daarmee budgettair neutraal in deze jaarrekening opgenomen. Tot slot zijn er minder (kleinere) bedragen onttrokken voor uitgaven die niet zijn gedaan. De voordelen staan op andere programma's, het nadeel op dit programma (€ 125.000).

• Algemene uitkering	€ V
	989.000

Per saldo wordt meer ontvangen van het Rijk voor de algemene uitkering. Belangrijkste reden is een ontvangst van € 1,4 miljoen voor specifieke stortingen, waarvan € 1,1 miljoen voor energiearmoede. Deze bedragen worden via resultaatbestemming beschikbaar gehouden voor het doel waarvoor deze middelen ontvangen zijn. Resteert daarnaast een nadeel van afgerond € 0,4 miljoen door aanpassingen van aantallen en maatstaven. De maatstaf huishoudens met laag inkomen levert het grootste nadelige verschil op.

• Rente bedrijfsvoering	€ V
	208.000

Door gestegen rentetarieven en een betere liquiditeit is er vooral meer rente ontvangen in de laatste maanden van 2023. Ook de uitgaven zijn lager omdat minder geleend hoefde te worden. Per saldo een rentevoordeel van € 208.000.

• Algemene uitgaven en inkomsten	€ N
	294.000

In verband met Corona in de jaren 2020 tot en met 2022 geen invordering van belastingschulden gedaan. Bij de bepaling van de post dubieuze debiteuren resulteerde dit in een nadeel van € 167.000 ten opzichte van de raming. De verloffverplichtingen zijn toegenomen. Aan de voorzieningen spaarverlof is daarom een bedrag van € 127.000 toegevoegd.

• Diverse kleine verschillen < € 75.000	€ N
	170.000

Paragrafen

1. Paragraaf lokale heffingen

Artikel 10 Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten

De paragraaf betreffende de lokale heffingen bevat ten minste (artikel 10, onderdeel c van het BBV):

- a. de geraamde inkomsten;
- b. het beleid ten aanzien van de lokale heffingen;
- c. een overzicht op hoofdlijnen van de diverse heffingen. Hierin wordt inzichtelijk gemaakt hoe bij de berekening van tarieven van heffingen (die hoogstens kostendekkend mogen zijn) wordt bewerkstelligd dat de geraamde baten de ter zake geraamde lasten niet overschrijden, wat de beleidsuitgangspunten zijn die ten grondslag liggen aan deze berekeningen en hoe deze uitgangspunten bij de tariefstelling worden gehanteerd;
- d. een aanduiding van de lokale lastendruk;
- e. een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid.

De gemeentelijke belastingen vormen een belangrijk onderdeel van de inkomsten. De lokale heffingen zijn een integraal onderdeel van het gemeentelijk beleid. Ze raken namelijk de burger heel direct in de portemonnee.

De paragraaf lokale heffingen bevat:

- de beleidsvoornemens voor de lokale heffingen;
- een overzicht op hoofdlijnen van de diverse belastingen en heffingen
- een duiding van de lastendruk;
- een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid.

Op deze manier wordt inzicht gegeven in de lokale belastingdruk en wordt u, de raad, in staat gesteld te sturen op hoofdlijnen van beleid en een afweging te maken tussen de belastingdruk en het voorzieningenniveau.

Uitgangspunt tarievenbeleid

Alle kostprijzen en tarieven van gemeentelijke dienstverlening zijn in 2018 opnieuw tegen het licht gehouden. De uitkomsten hiervan zijn vastgelegd in de Nota kostprijzen en tarieven gemeentelijke dienstverlening 2019. Als algemeen uitgangspunt geldt dat de tarieven kostendekkend zijn. Uitzonderingen hierop staan in de nota. In 2023 golden de tarieven uit de nota, dus van 2022, gecorrigeerd voor inflatie (8%).

Van het bestaande beleid om de tarieven jaarlijks te corrigeren voor de inflatie is op de volgende punten afgeweken:

1. Voor de onroerendezaakbelastingen (OZB) zijn de tarieven zo vastgesteld dat de totale opbrengst per saldo 8% stijgt (dit is de inflatie), exclusief areaal.
2. De rioolheffing is vastgesteld op € 172,-.
3. De afvalstoffenheffing is zoals gebruikelijk kostendekkend geraamd. De tarieven voor eenpersoonshuishoudens en meerpersoonshuishoudens zijn verhoogd met € 5,- en € 4,- naar respectievelijk € 166,- en € 217,-.
4. Voor de toeristenbelasting is in 2023 het tarief verhoogd met € 0,05 tot € 0,85 per overnachting.
5. De tarieven voor hondenbelasting zijn vastgesteld op € 39,50 voor een 1e hond en op € 58,- voor een 2e en volgende hond.
6. De lijkbezorgingsrechten zijn voor 2023 met het inflatiepercentage van 8% verhoogd.

7. De tarieven voor de reclamebelasting in de centrumgebieden van Rijssen-Holten en voor de bedrijventerreinen in Holten zijn vastgesteld op basis van de ingediende begrotingen 2023 van de Stichting Ondernemersfonds respectievelijk de Stichting Ondernemersfonds Holtense Bedrijventerreinen.

Onroerendezaakbelastingen (OZB)

Als gevolg van de verplichte jaarlijkse herwaardering van onroerende zaken golden per 1 januari 2023 ook weer nieuwe WOZ-waarden. De tarieven van de onroerendezaakbelastingen waren daarvoor aangepast waarbij de totale OZB-opbrengst (exclusief nieuw- en verbouw) uiteindelijk 8% hoger uit zou komen en de opbrengstverhouding tussen de categorie woningen en niet-woningen zoveel mogelijk in stand blijft.

Binnen de gemeente is sprake van tariefdifferentiatie. Voor niet-woningen (bedrijven) gelden andere (hogere) tarieven dan voor woningen. OZB wordt geheven van alle onroerende zaken (zoals gebouwde objecten, in aanbouw zijnde objecten en grond) tenzij wettelijk vrijgesteld.

De waarde van alle onroerende zaken is van invloed op de algemene uitkering uit het Gemeentefonds. Die uitkering houdt namelijk rekening met de opbrengst uit de onroerendezaakbelastingen in de gemeente.

Afvalstoffenheffing

Voor de afvalstoffenheffing zijn in 2023 kostendeckende tarieven in rekening gebracht: € 166,- voor eenpersoons- en € 217,- voor meerpersoonshuishoudens. De tarieven voor 2023 waren hoger dan in 2022. Dit werd voornamelijk veroorzaakt door hogere storttarieven bij Twence.

Rioolheffing

Voor de rioolheffing gold in 2023 een kostendeckend tarief van € 172,-.

Belastingdruk per huishouden (afgerond op hele euro's)

	2019	2020	2021	2022	2023	Landelijk (2022)
OZB*)	€ 243	€ 252	€ 256	€ 290	€ 319	€ 380
Afvalstoffenheffing **)	€ 178	€ 186	€ 186	€ 213	€ 217	€ 317
Rioolheffing	€ 198,50	€ 195	€ 195	€ 164	€ 172	€ 207
Totaal (meerpersoonshuishoudens)	€ 619,50	€ 633	€ 637	€ 667	€ 708	€ 904
Mutatie t.o.v. voorgaande jaar		+ 2,2%	+ 0,6%	+ 4,7%	+ 6,1%	

*) Bij een gemiddelde woningwaarde

**) Meerpersoonshuishouden

Bron: Coelo.nl

Hondenbelasting

In 2023 gold het tarief van € 39,50 voor een 1e hond en € 58,- voor een 2e en volgende hond.

Toeristenbelasting

In 2023 gold er een hoger tarief voor de toeristenbelasting (€ 0,85 per overnachting) dan in 2022 (€ 0,80 per overnachting). Deze belasting wordt geheven voor het houden van een verblijf met overnachting door niet-

ingezetenen binnen de gemeente in hotels, pensions, vakantie-onderkomens, mobiele kampeeronderkomens, niet beroepsmatig verhuurde ruimten en op vaste standplaatsen, tegen vergoeding in welke vorm dan ook.

Forensenbelasting

Deze belasting wordt geheven van de personen die, zonder in de gemeente hoofdverblijf te hebben, op meer dan 90 dagen van het belastingjaar voor zich of hun gezin een gemeubileerde woning beschikbaar houden. De tarieven worden in gelijke verhouding als de OZB-tarieven verhoogd.

Lijkbezorgingsrechten

Deze tarieven waren ten opzichte van 2022 verhoogd met het inflatiepercentage (8%).

Omgevingsvergunning bouw

De bouwleges bedragen een percentage van de bouwsom. Omdat de normbouwkosten worden aangepast aan het prijspeil bleven de legestarieven voor 2023 ongewijzigd. De normbouwkostenlijst is namelijk leidend voor het bepalen van de bouwsom. De normbouwkostenlijst is 22 december 2022 vastgesteld.

Ondernemersfonds/reclamebelasting

In de centrumgebieden van Holten en Rijssen geldt sinds 1 januari 2014 een reclamebelasting. Het tarief daarvoor is bepaald door de ingediende begroting 2023 van de Stichting Ondernemersfonds en de nieuwe WOZ-waarden. Voor de beveiliging van bedrijventerreinen in Holten geldt per 1 januari 2022 een reclamebelasting waarmee een ondernemersfonds wordt gevoed ter bekostiging. Het tarief van deze reclamebelasting is bepaald door de ingediende begroting 2023 van de Stichting Ondernemersfonds Holtense Bedrijventerreinen en de nieuwe WOZ-waarden.

Kwijtschelding

Voor mensen met de laagste inkomens bestaat de mogelijkheid van een gehele of gedeeltelijke kwijtschelding van de geheven belasting. Dit is het geval als de bestaansnorm van inwoners onder de daarvoor geldende normen valt. De kwijtscheldingsprocedure is vereenvoudigd voor belastingplichtigen die tenminste 2 achtereenvolgende jaren volledige kwijtschelding hebben ontvangen en van wie het inkomen hoofdzakelijk bestaat uit een PW-uitkering van de gemeente, een AOW-uitkering, een WIA-uitkering of een Anw-uitkering. Een keer in de 5 jaar moet iedere aanvrager een volledig formulier invullen. De laatste keer was in 2020.

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Aantal aanvragen	339	383	415	461	482	433	443	439	396	379	376
Aantal gehonoreerd	290	319	350	398	396	363	361	347	324	332	312

Kostendekkendheid omgevingsvergunning bouw

kosten taakveld 1.1 crisisbeheersing	€ 40.500
kosten taakveld 8.3 wonen en bouwen	<u>€ 635.288</u>
Netto kosten taakveld	€ 657.788
Toe te rekenen kosten:	
Kosten taakveld 0.4 overhead	<u>€ 460.287</u>

Totale kosten	€ 1.136.075
Opbrengst bouwleges	<u>€ 1.106.075</u>
Totale opbrengst heffingen	€ 1.106.075
Saldo	€ -30.000 97% kostendekking

Kostendekkendheid lijkbezorgingsrechten

kosten taakveld 7.5 begraafplaatsen en crematoria	<u>€ 579.832</u>
Netto kosten taakveld	€ 579.832
Toe te rekenen kosten:	
Kosten taakveld 0.4 overhead begraafplaatsen	<u>€ 49.485</u>
Totale kosten	€ 629.617
Opbrengst lijkbezorgingsrechten	<u>€ 585.756</u>
Totale opbrengst heffingen	€ 575.756
Saldo	€ -43.861 93% kostendekking

Kostendekkendheid afvalstoffenheffing

kosten taakveld 7.3	€ (totale kosten minus btw en 2.381.279 kwijtschelding)
---------------------	--

kosten taakveld 0.10 mutaties reserves (sluitpost taak afval)	€ 261.170
kosten taakveld 0.64 belastingen overig	
baten taakveld 7.3	€ - <u>427.682</u>
Netto kosten taakveld	€ 2.214.767
Toe te rekenen kosten:	
Kosten taakveld 0.4 overhead	€ 437.200
BTW	€ <u>323.500</u>
Totale lasten	€ 2.975.467
Opbrengst heffingen	€ 3.033.908
Kwijtscheldingen	€ - <u>58.439</u>
Totale baten	€ 2.975.469
Saldo	€ 2 100% kostendekking

Kostendekkendheid rioolheffing

kosten taakveld 7.2	€ 1.718.535	(totale kosten minus btw en kwijtschelding)
kosten taakveld 0.10 mutaties reserves	€ 0	
kosten taakveld 0.64 belastingen overig	€ 0	
baten taakveld 7.2	€ <u>-30.669</u>	
Netto kosten taakveld	€ 1.687.866	

Toe te rekenen kosten:		
Kosten taakveld 0.4 overhead	€ 395.500	
BTW	<u>€ 797.700</u>	
Totale kosten	€ 2.881.066	
Opbrengst heffingen	€ 2.943.233	
Kwijtschelding	<u>€ -63.308</u>	
Totale opbrengst heffingen	€ 2.879.925	
Saldo	€ -1.141	100% kostendekking

2. Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing

Noot

Artikel 11

Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen:

- de weerstandscapaciteit, zijnde de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om niet-begrote kosten te dekken;
- alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie.

Na evaluatie heeft de gemeenteraad op 15 november 2019 de systematiek, norm en samenstelling van het weerstandsvermogen gehandhaafd en opnieuw vastgesteld.

Doelstellingen gemeenteraad

- risico's op geld waarderen;
- op geld gewaardeerde risico's afzetten tegen weerstandsvermogen;
- transparante systematiek.

De systematiek

- belangrijke risico's identificeren en voorzien van een realistisch scenario (bijv. 2% korting gemeentefonds);
- financiële effecten van scenario's berekenen waarbij structureel en incidenteel onder één noemer worden gebracht;
- kansberekening geven bij elk benoemd risico(scenario) -> laag=25%; midden=50%; en hoog=75%;
- er ontstaan 4 uitkomsten te weten: laag; midden; hoog en prognose (de kans-inschatting);
- de uitkomsten worden in een matrix gezet evenals de aanwezige weerstandscapaciteit;
- de weerstandscapaciteit wordt gedeeld door het totale risicobedrag wat een ratio oplevert;
- vooral bij structurele risico's zoals gemeentefonds is weerstandsvermogen bedoeld als overbruggingsvermogen

totdat de begroting weer sluitend is. Dit betekent dat niet het hele risicobedrag ten laste van de weerstandscapaciteit komt maar alleen de tijdelijke dekking. Hierbij is het uitgangspunt dat de tegenvaller gefaseerd wordt geabsorbeerd in de begroting;

- bij structurele risico's moet tevens doorlopend een actueel risicoprofiel gemaakt worden (dit kan de kans-inschatting maar ook de scenario-omvang betreffen);
- de laatste 2 items zijn verwerkt in een rekenmodel dat laat zien wat de gevolgen zijn van de doorrekening van de risico's en het nieuwe berekende risicoprofiel (risicosimulatie);
- na risicosimulatie ontstaat een nieuw (prognose)risicoprofiel en een bijgesteld weerstandsvermogen;
- de ratio uit de risicosimulatie geeft een accurater beeld omdat deze rekening houdt met het vermogen van de organisatie structurele tegenvallers gefaseerd op te lossen;
- de ratio uit de risicosimulatie wordt dan ook gebruikt voor de bepaling van het gewenste weerstandsvermogen;
- de gemeenteraad stelt de gewenste norm (ratio) vast;
- op basis van de waarderingstabel van het Nederlands Adviesbureau voor Risicomanagement (NAR) (zie onderstaande tabel) heeft de raad de norm vastgesteld op de bandbreedte 1 tot 1,4.

Ratio Weerstandsvermogen	Betekenis
> 2,0	Uitstekend
1,4 - 2,0	Ruim voldoende
1,0 - 1,4	Voldoende
0,8 - 1,0	Matig
0,6 - 0,8	Onvoldoende
< 0,6	Ruim onvoldoende

De raad heeft aan de beschikking over c.q. het in stand houden van het weerstandsvermogen de volgende eisen verbonden:

- bij een (prognose)ratio > 1,4 mag het weerstandsvermogen verminderd worden tot 1,4 ten bate van de algemene middelen;
- bij een ratio tussen 1 - 1,4 mag beschikt worden over het weerstandsvermogen voor financiële tegenvallers tot maximaal de ratio 1;
- daalt de ratio onder de 1 dan worden financiële meevallers toegevoegd aan het weerstandsvermogen tot minimaal de ratio 1.

Kanttekeningen

Kanttekeningen

- het gaat om onzekere gebeurtenissen en niet om verwachtingen;
- de keuze van de scenario's is gebaseerd op expert judgement en daarom arbitrair;
- de risicosimulatie gaat ervan uit dat alle risico's zich voordoen. In de praktijk zal dit niet het geval zijn. Daar staat tegenover dat alle risico's ook niet in beeld zijn. Verder gaat er een dempend effect uit van de kans-inschatting: een laag ingeschat risico telt minder zwaar mee in de simulatie. Ook is er in sommige gevallen een onderlinge relatie tussen risico's, bijvoorbeeld in het geval deze conjunctureel gerelateerd zijn;
- de risicosimulatie gaat uit van een "zelfoplossend" vermogen van de organisatie bij structurele risico's.

Bij de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing gaat het om voortschrijdend inzicht in de ontwikkeling van risico's en de mate waarin middelen aanwezig zijn om risico's te kunnen opvangen. Het zwaartepunt ligt daarbij op de

informatievoorziening bij de kadernota. Deze informatie wordt bij de jaarbegroting nog eens geactualiseerd. Voor de omschrijving van en de toelichting op actuele risico's verwijzen wij naar de betreffende paragraaf in de kadernota 2025-2028. Hier wordt ook de meest actuele ratio vermeld.

De risicoratio wordt berekend aan de hand van de meest actuele risicoscenario's.

Bij de jaarrekening hoeft in dit verband in feite alleen maar gekeken te worden naar de ontwikkeling van het weerstandsvermogen. Als dit vermogen gelijk of hoger is dan dat uit de begroting 2024, dan is de ratio op de balansdatum gelijk of hoger dan die uit de begroting 2024.

Op basis van de actuele risicoberekening in de begroting 2024 is uitgegaan van een aanwezig weerstandsvermogen (voor simulatie) van € 47,4 miljoen.

Het werkelijk aanwezige weerstandsvermogen per 31 december 2023 bedraagt:

Algemene reserve	€ 46,1 miljoen
50% van de vrije bestemmingsreserves	<u>€ 4,8 miljoen</u>
Totaal buffervermogen jaarrekening	€ 50,9 miljoen

In de jaarrekening 2023 is het aanwezige weerstandsvermogen dus € 3,5 miljoen hoger dan geprognosticeerd in de begroting 2024, zodat de ratio op de balansdatum ook hoger is (2,02 versus 1,88 bij begroting 2024). In het raadsvoorstel "najaarsnota 2023" was al een stijging voorzien naar 2,00. Op basis van de toename van de weerstandscapaciteit bij deze jaarrekening stijgt de ratio dus nog iets verder naar 2,02.

De ratio is als volgt te herleiden:

Risico's begroting 2024 (na simulatie, wijzigen niet)	€ 23,9 miljoen
Raming weerstandscapaciteit begroting 2024 (na simulatie)	€ 44,9 miljoen
Extra buffervermogen uit jaarrekening 2023 (t.o.v. begroting 2024)	<u>€ 3,5 miljoen</u>
Beschikbaar weerstandsvermogen	€ 48,4 miljoen
Ratio (W/R); € 48,4 miljoen gedeeld door € 23,9 miljoen is 2,02.	

Risicotabel

Bij de jaarrekening is het verder zinvol om na te gaan in welke mate risico's zich hebben gemanifesteerd.

Onder de navolgende tabel met risico's (uit de begroting 2023) is aangegeven welke belangrijke ontwikkelingen zich hebben voorgedaan in het verslagjaar.

					bedragen x € 1.000						
					Kans *)				Na Simulatie		
	Activiteit	Risico	Impact		Laag	Midden	Hoog		Impact	Kans op optreden risico's	
STRUCTURELE RISICO'S											
1	Gemeentefonds	Korting	2% korting	1.340	335	670	1.005	Laag	1.333	333	Laag
2	Sociaal domein (Wmo en Jeugd)	Budgetoverschrijding	10% uitgaven	1.580	395	790	1.185	Midden	1.501	751	Midden
3	Wmo (huishoudelijke hulp)	Budgetoverschrijding	10% uitgaven	380	95	190	285	Laag	371	93	Laag
4	Participatiebudget (voormalig WWB, IOAW/IOAZ)	Budgetoverschrijding	10% uitgaven	590	148	295	443	Midden	561	141	Laag
5	Leerlingenvervoer	Budgetoverschrijding	10% uitgaven	150	38	75	113	Midden	143	36	Laag
6	Dividenden	Lagere uitkering	10% structurele raming	95	24	48	72	Laag	93	24	Laag
7	Rente/financiering	Stijging	1% van gemiddelde herfinancierings-behoefte	50	13	25	38	Midden	50	25	Midden
8	SamenTwente	Hogere bijdrage	pm								
9	Vastgoed/verhuur	Inkomstenderving	10% inkomstenderving	180	45	90	135	Laag	176	44	Laag
totaal structurele risico's		totaal scenario's structurele risico's		4.365	1.093	2.183	3.276		4.228	1.447	
		totaal prognose structurele risico's			1.684						
INCIDENTELE RISICO'S											
					Kans *)						
	Activiteit	Risico	Impact		Laag	Midden	Hoog				
10	Arbeidsongeschikt-heidsrisico's gemeentebestuurders	Extra loon- en wachtgeldbetalingen	33% van maximum	1.000	250	500	750	Midden			
11	Infrastructurale projecten	Uitvoering	10% onderhanden werk	400	100	200	300	Laag			
12	Stadsbank Oost-Nederland	Exploitatieverliezen	pm								
13	Directe borgstellingen	Wanbetaling	5% van € 2,3 miljoen	115	29	58	87	Laag			
14	Indirecte borgstellingen	Inroepen borgstelling	2,5% van € 69,9 miljoen	1.700	425	850	1.275	Laag			
15	ICT	bedrijfsvoering	€ 4 miljoen	4.000	1.000	2.000	3.000	Laag			
16	Grondexploitatie; obv risicologboek; geldt voor elk scenario	Vertraging uitgifte; afwaardering gronden etc.	€ 4 miljoen	4.000	4.000	4.000	4.000	*			
totaal incidentele risico's		totaal scenario's incidentele risico's			5.804	7.608	9.412				
		totaal prognose incidentele risico's			6.054					6.054	
		Totaal prognose structurele en incidentele risico's, waarbij structurele risico's zijn vermenigvuldigd met factor 10			22.894					20.519	

* gewogen gemiddelde uit het risicologboek van de grondexploitaties.

Toelichting risicotabel

Algemeen beeld

De onzekerheid over de macro-economische ontwikkeling is nog altijd zeer groot en is zelden zo groot als nu. Door het coronavirus zijn we sinds 2020 in een bijzondere periode terecht gekomen. De dreiging van een nieuwe coronagolf is nog steeds aanwezig. In 2022 zijn er belangrijke risico's bijgekomen. Ten eerste de oorlog in Oekraïne.

Duidelijk is dat deze gebeurtenis grote invloed heeft op de economie. Daarnaast is het risico van hoge inflatie actueel. Onduidelijk is of de maatregelen van de centrale banken voldoende effect sorteren om de inflatie te beteugelen. Kortom, we zitten midden in een periode met veel economische onzekerheid waarvan de gevolgen voor de gemeente moeilijk zijn in te schatten. Economen breken zich het hoofd over wat ons de komende maanden en daarna te wachten staat, niemand die het zeker weet. Dat blijkt ook wel uit de uiteenlopende verwachtingen. Het Centraal Plan Bureau geeft in haar concept-Macro Economische Verkenning aan dat er mogelijk een recessie (negatieve economische groei) voor enkele kwartalen zich zal voordoen, waarbij ze overigens ook aangeeft dat de betekenis niet overschat moet worden omdat een snelle oploep van de werkloosheid onwaarschijnlijk lijkt en dat de consumptieve bestedingen als huishoudens het tijdens corona opgebouwde spaargeld uitgeven. Op het moment van schrijven van deze risicoparaagraaf buigt het Rijk zich over mogelijkheden om de dalende koopkracht van huishoudens, als gevolg van hoge inflatie en stijgende energieprijzen, te verzachten.

Op basis van de risicotabel is de bandbreedte van de structurele risico's tussen de € 1,1 miljoen en de € 3,3 miljoen en de incidentele risico's tussen de € 5,8 miljoen en de € 9,4 miljoen. De bandbreedte (en dus de onzekerheid) blijft hiermee fors.

Van belang is dat scenario's een bandbreedte geven maar niet de betekenis hebben van onder- of bovengrenzen van toekomstige uitkomsten.

Voor de begroting hebben we, zoals gebruikelijk, een meest waarschijnlijk scenario benoemd. Dit is per definitie onzeker maar de onzekerheid is nu nog groter door bovengeschetst algemeen beeld over macro-economische risico's.

In de begroting 2022 was de weerstandsratio 1,36 bij een weerstandscapaciteit (na simulatie) van € 28,9 miljoen. In deze paragraaf is de uitkomst van de weerstandratio 1,73 bij een weerstandscapaciteit (na simulatie) van 35,6 miljoen. Deze verhoging wordt in belangrijke mate veroorzaakt door een hogere weerstandscapaciteit.

1. **Algemene uitkering uit het gemeentefonds**

De algemene uitkering uit het gemeentefonds is verreweg de belangrijkste inkomstenbron van de gemeente (circa € 67 miljoen). Voor de gemeentefondsuitkering is normaliter de normeringssystematiek (trap-op trap-af-principe) van toepassing. Dit betekent dat de ontvangsten “mee-ademen” met de ontwikkeling van de rijksfinanciën. Hierin ligt dus tegelijkertijd zowel een kans als een risico besloten. Gaat het voorspoedig met de rijksfinanciën dan profiteren de gemeenten mee via het gemeentefonds, maar het omgekeerde geldt natuurlijk ook.

Om de stabiliteit van de algemene uitkering voor gemeenten te verbeteren is in juni 2022 een akkoord bereikt waardoor het volume-accres van het gemeentefonds voor de jaren 2022 – 2025 is bevroren op de stand voorjaarsnota 2022. In 2026 wordt het extra accres weer voor een groot deel onttrokken aan het gemeentefonds. 2026 wordt inmiddels getypeerd als “ravijnjaar”. Deze effecten hebben we verwerkt in het financieel perspectief. Hierdoor is het volume-risico voor de jaren tot en met 2025 weggefallen.

Voor de eerstvolgende jaren is het risico op verlaging van de algemene uitkering dan ook beperkt. Het volume-risico komt terug in 2026. Het risico is aanwezig dat de rijksoverheid op enig moment gaat bezuinigen om de extra uitgaven door onder andere corona terug te halen. Via de trap op trap af systematiek kan dit dan een nadelig effect hebben op het gemeentefonds, maar niet eerder dan in 2026. Overigens zal in de komende jaren op landelijk niveau het gesprek worden gevoerd over een mogelijke aanpassing van de financiële verhoudingen tussen het Rijk en de gemeenten. .

Een ander risico is dat de jaarlijkse prijscompensatie op basis van de actuele ramingen door het CPB niet voldoende is.

Omdat ook de herverdeling van het gemeentefonds is inmiddels verwerkt in de cijfers hebben wij de risico-inschatting verlaagd van midden naar laag.

Als scenario houden we een korting van circa 2% aan. Dit komt overeen met een bedrag van ongeveer € 1,3 miljoen.

Ontwikkelingen:

In de decembercirculaire is de uitkeringsfactor verlaagd door aanpassing van de maatstaf huishoudens met laag inkomen. Voor onze gemeente heeft dit een nadelig effect van afgerond € 400.000. Wij gaan ervan uit dat dit effect structureel is. Het ministerie doet nog nader onderzoek naar deze maatstaf.

2. Uitgaven sociaal domein (decentralisaties Jeugd en Wmo)

Het is bekend dat er forse risico's zijn op dit terrein en dat de tekorten verder kunnen oplopen. Om de tekorten terug te dringen is en wordt gewerkt aan transformatie van het sociaal domein. Ook zijn al diverse interventie maatregelen ingezet om de tekorten op te vangen in de begroting. Andere interventie maatregelen moeten verder worden uitgewerkt en geëffectueerd. Dit kost niet alleen tijd, maar brengt ook risico's met zich mee. De nog lopende interventie maatregelen betreffen veelal zachte maatregelen, die vooral insteken op het voorkomen van uitgaven. Dit is in financiële zin lastig terug te zien, omdat de daadwerkelijke uitgaven niet alleen door interventie maatregelen beïnvloed worden, maar ook door andere ontwikkelingen. Voor het resterende deel blijven de risico's op het niet realiseren van de interventie maatregelen bestaan. De laatste loodjes wegen het zwaarst.

Ook liggen er risico's als gevolg van nieuwe inkoop, waarbij het de vraag is of compensatie van het Rijk voldoende is. Kortom: er zijn nog onzekerheden en risico's. Het is lastig om het risico te kwantificeren. We sluiten aan bij het gebruikelijke scenario van open einde risico's, namelijk 10% van de uitgaven.

We hebben de risico-inschatting al enkele jaren op midden gezet. Gelet op de op hiervoor genoemde risico's hebben we de risico-inschatting gehandhaafd op midden.

Ontwikkelingen: De uitgaven voor het onderdeel jeugd zijn met ca 3% overschreden. Er zijn verschillende onderdelen met afwijkingen, met name bij de individuele ondersteuningsbehoefte en kosten voor verblijf waren de uitgaven wat hoger.

3. Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) huishoudelijke hulp

Geconstateerd kan worden dat op het terrein van de Wmo, waarvoor een opneemregeling geldt, sprake is van een structureel risico. Er worden meer inwoners ouder en het langer zelfstandig wonen wordt vanuit het Rijk gestimuleerd. Het gevolg is dat er een groter beroep op Wmo-voorzieningen wordt gedaan, waarbij het maar de vraag is of de compensatie van het Rijk voldoende is om de extra kosten op te vangen. Sinds 2018 wordt de huishoudelijke ondersteuning grotendeels als algemene voorziening uitgevoerd. Het budget is naar boven bijgesteld als gevolg van de aanbesteding, stijgende aantallen en een hoger verzilveringspercentage. De verwachting is dat het bijgestelde volume stabiliseert. Het overschrijdingsrisico is als basisscenario gezet op 10%. We hebben dit risico op laag gezet.

4. Inkomensdeel Participatiebudget (voormalig WWB/IOAW/IOAZ)

Voor de uitkeringen verstrekt op basis van de participatiewet (inkomensdeel) ontvangt de gemeente een rijksbudget. Er is een landelijke vangnetregeling. De eigen risico drempel is 7,5%. Vergoed wordt 50% van het tekort meer dan 7,5% tot en met maximaal 12,5% Indien het tekort hoger is dan 12,5% wordt 100% vergoed. Voorwaarde is dat aangetoond kan worden dat voldoende inspanningen gepleegd zijn om het beroep op de bijstand zo klein mogelijk te houden. Een aanvullende voorwaarde is dat een referte periode van 3 jaar van toepassing is. Zowel 2019, 2020 als 2021 liet een overschot zien. De kans dat een beroep kan worden gedaan op de vangnetregeling is de komende jaren klein.

Een landelijke toename van het beroep op de Participatiewet wordt (met enige vertraging) gecompenseerd in het rijksbudget. Wel is het zo dat ontwikkelingen op macroniveau niet één op één doorvertaald kunnen worden naar lokaal niveau. Het kan best zo zijn dat landelijk zich een daling voordoet in het aantal uitkeringsgerechtigden terwijl lokaal (door specifieke omstandigheden) het omgekeerde plaatsvindt.

Als risicoscenario hebben we genomen een overschrijding van 10%. Lokaal is sprake van een stabiel tot licht dalend uitkeringsbestand. De afgelopen jaren was er geen aanleiding tot een hogere instroom, omdat de instroom en uitstroom in balans was. Een mogelijke oplopende bijstand instroom is afhankelijk van de economische gevolgen. In de augustusraming van het CPB is aangegeven dat de werkloosheid naar verwachting licht oploopt en de krapte op de arbeidsmarkt blijft. Gelet op de vele economische onzekerheden hebben we de risico-inschatting gehandhaafd op midden.

5. Leerlingenvervoer

Leerlingenvervoer naar met name speciaal onderwijs is een gevolg van het feit dat we in onze gemeente erg weinig speciaal onderwijs hebben. Daar komt bij dat we de laatste jaren een toename zien van leerlingen die, ondanks passend onderwijs, toch speciaal onderwijs moeten volgen. En in ons geval vrijwel automatisch ook in het leerlingenvervoer terecht komen. Het lokaal kunnen aanbieden van speciaal onderwijs is de meest zekere manier om op leerlingenvervoer te besparen. Dit is een kwestie van lange adem en goed overleg met onderwijsinstellingen c.q. samenwerkingsverbanden. Daarnaast zijn er nog wat mogelijkheden om op de kosten van leerlingenvervoer te besparen. Bijvoorbeeld inzetten van e-bikes in plaats van aangepast vervoer, MEEopWeg etc.

De laatste jaren waren er budgetoverschrijdingen. Het budget is hierop deels bijgesteld. Voor het resterende deel blijven risico's op overschrijding bestaan. In 2023 zal een aanbestedingstraject worden doorlopen door de Stichting Leerlingenvervoer. Een nieuw contract zal ingaande schooljaar 2023/2024 van kracht zijn. Daarnaast wordt gewerkt aan een nieuwe verordening leerlingenvervoer die eveneens met ingang van schooljaar 2023/2024 van kracht wordt. Wat ook nog speelt is personeelskrapte bij de vervoerders waardoor het steeds lastiger wordt de planning "rond" te krijgen. Kortom, diverse ontwikkelingen. We hebben het risico vooralsnog gehandhaafd op midden.

6. Dividenden

De gemeente ontvangt een aanzienlijk bedrag aan dividend (onder andere van de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) en Twence). De kans op het risicoscenario van een negatieve afwijking van 10% schatten we laag in.

7. Rente

Over de ontwikkeling van de rente bestaat veel onzekerheid. Oplopende inflatie kan een bedreiging vormen en leiden tot hogere rentevoeten.

De leningportefeuille bedraagt ongeveer € 50 miljoen. Van een gemiddelde herfinancieringsbehoefte van een tiende deel van de portefeuille is het renterisico van 1% gelijk aan € 50.000.

Voor 2023 is de gemiddelde rentevoet 3,4 %. Zoals bekend is sprake van een aanzienlijke stijging van de rente de laatste tijd. De kans dat geld tegen hogere tarieven aangetrokken moet worden, schatten we gemiddeld in.

8. SamenTwente

SamenTwente voert zijn eigen risicomanagement, ook hier wordt gewerkt met een weerstandsratio.

In de begroting 2023 van SamenTwente is de ratio becijferd op 0,8 en valt daarmee binnen de afgesproken bandbreedte van 0,8 en 1,0. Omdat SamenTwente een eigen adequaat risicobeheer voert zetten wij als deelnemende gemeente het risico voor de gemeente op pm.

9. Vastgoed/verhuur

We gaan uit van een risico van huurderving van gemeentelijke accommodaties van 10%. We schatten dit risico als laag in.

10. Arbeidsongeschiktheidsrisico's gemeentebestuurders

Arbeidsongeschiktheid van gemeentebestuurders leidt tot extra loon- en wachtgeldbetalingen. Het maximale risico bedraagt ongeveer € 2,9 miljoen. Als risicoscenario gaan we uit van een derde van het maximale risico, afgerond € 1,0 miljoen. We schatten het risico gemiddeld in.

11. Infrastructurele projecten

Jaarlijks wordt geïnvesteerd in de infrastructuur. Als risicoscenario wordt 10% overschrijding bij een investering van gemiddeld € 4 miljoen verondersteld.

12. Stadsbank Oost Nederland

De 22 aangesloten gemeenten zijn aansprakelijk voor eventuele exploitatieverliezen. Stadsbank Oost Nederland voert hierin een eigen risicomanagement. In het risicomodel wordt net als in onze gemeente met een weerstandsratio gewerkt. Met een weerstandsvermogen van € 1 miljoen komt in 2022 deze ratio uit op 1,11. Daarmee wordt voldaan aan de eigen norm met een bandbreedte van 1 tot 1,4. Omdat de stadsbank zelf een adequaat risicobeheer voert zetten wij als deelnemende gemeente het risico voor de gemeente op pm.

13. Directe borgstellingen

Op 31 december 2021 is sprake van de volgende directe borgstellingen:

Corporaties/(zorg)instellingen € 2,3 miljoen

Als risicoscenario wordt 5% wanbetaling gehanteerd. Gelet op de financiële positie van de betrokken instellingen schatten we de kans daarop laag in.

14. Indirecte borgstellingen

Aan indirecte borgstellingen via het waarborgfonds Sociale woningbouw staat per 31 december 2021 een bedrag van € 69,9 miljoen uit bij corporaties.

Het geborgd schuldrestant in relatie tot de marktwaarde van DAEB-bezit in Rijssen-Holten onderpanden bedraagt ultimo 2021 17,7%. Deze borgstelling (Rijk 50%; gemeente 50%) wordt pas ingeroepen als het garantievermogen van het fonds daalt tot 0,25%. We schatten, gelet op de betrokken corporaties, de kans laag in dat een beroep op deze achtervang wordt gedaan. Niettemin betekent 2,5% wanbetaling (50% van 5%) een potentiële claim van globaal € 1,7 miljoen.

Ingaande augustus 2021 zijn de afspraken over de verdeelsleutel van de achtervangpositie gewijzigd. De achtervangpositie voor de gemeente is hierdoor licht gedaald.

Binnen de nationale hypotheekgarantie (NHG) staat de gemeente tot en met 2010 nog voor 50% als achtervang garant voor tekorten bij het NHG (andere 50% is voor het Rijk). Per 1 januari 2011 is de achtervangfunctie van de gemeenten voor nieuw af te geven hypotheekgaranties vervallen en vanaf deze datum is voor nieuw af te geven hypotheekgaranties sprake van een 100% rijksachtervang.

Het fondsvermogen is in 2021 gestegen tot € 1,61 miljard. In 2021 is € 0,4 miljoen uitgekeerd aan verliesdeclaraties. De kapitaalratio (garantievermogen/% van gegarandeerd vermogen) is gestegen van 0,76% eind 2020 naar 0,81% eind 2021.

De komende jaren zet het Waarborgfonds Eigen Woningen (WEW) in op het verder verbeteren van de financiële gezondheid van het fonds. We gaan ervan uit dat de buffers voldoende zijn. Daarom is het risico voor de gemeente op pm gezet.

15. Risico's ICT/informatiebeveiliging/privacybescherming

De ICT-ontwikkelingen gaan steeds verder en daarmee nemen de risico's toe, door bijvoorbeeld hacking, phishing of ongeautoriseerd gebruik van systemen. Op basis van ervaringen elders gaan we uit van een risicoscenario van € 4 miljoen. Gelet op de vele beheersmaatregelen die worden genomen als risicoreductie schatten wij het risico laag in.

16. Grondexploitatie

De risico's van de grondexploitatie worden jaarlijks gemonitord. De resultaten hiervan worden opgenomen in het risicologboek. Op dit moment zijn de risico's geïndiceerd op circa € 4 miljoen.

Risico's op eigendommen

Rampen

Met de gevolgen van het zich voordoen van rampen, zoals het ontsporen van een chloortrein of het overstromen van een kern is in de begroting geen rekening gehouden. Wel wordt op verschillende manieren geprobeerd te voorkomen dat een ramp zich voordoet. Denk hierbij aan het opstellen van een integraal veiligheidsplan en het aanpassen van het rioleringsstelsel.

Voor de kosten van een terroristische aanslag zijn alle Nederlandse polissen verzekerd tot een bedrag van € 1 miljard

per jaar. Een risico is de opgenomen clausule in de polis. Komt de schade door terrorisme in Nederland in een jaar boven dit bedrag uit en onze gemeente wordt getroffen door een aanslag, dan komt een evenredig deel van de schade niet voor vergoeding in aanmerking.

Verzekeringsmarkt

Wij wijzen op de claimbewustheid van burgers en bedrijven bij schade. De gemeente is verzekerd tegen schade bij persoons- en zaakschade tot een bedrag van € 5 miljoen per gebeurtenis met een maximum van € 10 miljoen per verzekeringsjaar en bij vermogensschade € 2,5 miljoen per gebeurtenis tot een maximum van € 5 miljoen per verzekeringsjaar. Claims die de genoemde bedragen te boven gaan blijven over het meerdere voor risico van de gemeente.

Weerstandsvermogen

Tot het weerstandsvermogen wordt gerekend de algemene reserve en 50% van de bestemmingsreserves waarop nog geen verplichtingen rusten.

Basisset kengetallen

De paragraaf betreffende het weerstandsvermogen en risicobeheersing bevat o.a.:

- a. een inventarisatie van de weerstandscapaciteit;
- b. een inventarisatie van de risico's;
- c. het beleid omtrent de weerstandscapaciteit en de risico's;

Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen:

- a. de weerstandscapaciteit, zijnde de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken;
- b. alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie.

In deze paragraaf wordt een verplicht aantal kengetallen opgenomen. Dit zijn kengetallen voor de:

- netto schuldquote;
- netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen;
- solvabiliteitsratio;
- grondexploitatie;
- structurele exploitatieruimte; en
- belastingcapaciteit

Financiële kengetallen

Vanuit het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten) wordt in deze paragraaf een verplichte basisset van zes financiële kengetallen opgenomen. Daarnaast wordt een beoordeling van de onderlinge verhouding van de kengetallen in relatie tot de financiële positie gegeven. In de regelgeving is bewust afgezien van normering: dit is een vrijheid van de gemeenteraad.

KENGETALLEN X 1.000 (commissie Depla)

Netto schuldquote:	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	jaarrekening 2023
	31-12-2022	31-12-2023	31-12-2023
A. Vaste schulden	€ 46.408	€ 45.822	€ 50.252
B. Netto vlottende schulden	€ 8.870	€ 7.500	€ 15.487
C. Overlopende passiva	€ 7.117	€ 4.851	€ 8.256
D. Financiële activa (excl. leningen)	€ 794	€ 794	€ 794
E. Uitzettingen	€ 9.091	€ -	€ 11.754
F. Liquide middelen	€ 4.578	€ -	€ 2.986
G. Overlopende activa	€ 3.831	€ 1.300	€ 2.926
H. Totale baten, exclusief reserves	€ 123.862	€ 100.302	€ 126.148
Kengetal (A+B+C-D-E-F-G)/H x 100%	36%	56%	44%

Netto schuldquote, gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen:	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	jaarrekening 2023
	31-12-2022	31-12-2023	31-12-2023
A. Vaste schulden	€ 46.408	€ 45.822	€ 50.252
B. Netto vlottende schulden	€ 8.870	€ 7.500	€ 15.487
C. Overlopende passiva	€ 7.117	€ 4.851	€ 8.256
D. Financiële activa (incl. leningen)	€ 8.600	€ 8.291	€ 9.927
E. Uitzettingen < 1 jaar	€ 9.091	€ -	€ 11.754
F. Liquide middelen	€ 4.578	€ -	€ 2.986
G. Overlopende activa	€ 3.831	€ 1.300	€ 2.926
H. Totale baten, exclusief reserves	€ 123.862	€ 100.302	€ 126.148
Kengetal (A+B+C-D-E-F-G)/H x 100%	29%	48%	37%

Solvabiliteitsratio:	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	jaarrekening 2023
	31-12-2022	31-12-2023	31-12-2023
A. Eigen vermogen	€ 81.733	€ 68.513	€ 94.266
B. Balanstotaal	€ 153.051	€ 138.491	€ 176.587
Kengetal (A/B) x 100%	53%	49%	53%

Kengetal grondexploitatie:	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	jaarrekening 2023
	31-12-2022	31-12-2023	31-12-2023
A. Bouwgronden, niet in exploitatie		€ -	€ -
B. Bouwgronden, in exploitatie	€ 4.235	€ 4.151	€ 1.165
C. Totale baten (excl. reserves)	€ 123.862	€ 100.302	€ 126.148
Kengetal (A+B)/C x 100%	3%	4%	1%

Structurele exploitatieruimte:	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	jaarrekening 2023
---------------------------------------	--------------------------	-----------------------	--------------------------

	31-12-2022	31-12-2023	31-12-2023
A. Totale structurele lasten	€ 81.473	€ 100.736	€ 105.995
B. Totale structurele baten	€ 95.543	€ 100.302	€ 103.913
C. Totale structurele toevoegingen aan reserves	€ 425	€ -	€ -
D. Totale structurele onttrekkingen aan reserves	€ 719	€ 706	€ 706
E. Totale baten	€ 123.862	€ 101.008	€ 126.148
Kengetal $((B-A)+(D-C))/E \times 100\%$	11,6%	0,3%	-1,1%

Belastingcapaciteit, woonlasten meerpersoonshuishouden:	Jaarrekening 2022 31-12-2022	Begroting 2023 31-12-2023	jaarrekening 2023 31-12-2023
A. OZB-lasten gezin bij gemiddelde WOZ-waarde (circa € 200.000)	€ 239	€ 313	€ 319
B. Rioolheffing (kleinverbruiker)	€ 164	€ 172	€ 172
C. Afvalstoffenheffing (meerpersoonshuishouden)	€ 213	€ 217	€ 217
D. Heffingskorting	€ -		
E. Totale woonlasten gemiddeld gezin	€ 616	€ 702	€ 708
F. Woonlasten landelijke gemiddelde voor een gezin	€ 904	€ 904	€ 944
Kengetal $(E/F) \times 100\%$	68,1%	77,7%	75,0%

Toelichting

Netto schuldquote

De netto schuld geeft het niveau van de schuldenlast van de gemeente weer ten opzichte van de eigen middelen. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. Hoe lager dit percentage, hoe gunstiger de financiële positie.

In vergelijking met de begroting heeft de netto schuldquote zich gunstig ontwikkeld doordat de werkelijke baten over 2023 hoger zijn. Ook is de schuldenpositie in relatie met het eigen vermogen iets verbeterd ten opzichte van de begroting.

Solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal. Hoe hoger dit percentage, hoe groter de financiële weerbaarheid van de gemeente.

Ten opzichte van de realisatie 2022 is de solvabiliteitsratio gelijk gebleven door een hoger eigen vermogen bij een toegenomen balanstotaal.

Kengetal grondexploitatie

Het kengetal grondexploitatie geeft weer hoe de boekwaarde van de zg. grexten zich verhoudt tot de totale baten van de gemeente. Wanneer bijv. grond tegen de prijs van landbouwgrond is aangekocht, loopt de gemeente een gering financieel risico. Dit levert dan een lager en gunstiger percentage op.

In 2023 is dit percentage is ten opzichte van de jaarrekening 2022 verder verlaagd. Dit komt vooral door het aflopen (lagere boekwaarde door verkoop) van de grexten.

Structurele exploitatieruimte

Het kengetal structurele exploitatieruimte is van belang om te kunnen beoordelen welke structurele ruimte een gemeente heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. De uitkomst van dit kengetal geeft aan dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten te dekken. Ten opzicht van de begroting is de structurele exploitatieruimte verbeterd.

De belastingcapaciteit geeft inzicht in hoe de belastingdruk van de gemeente zich verhoudt ten opzichte van het landelijke gemiddelde. De belastingdruk in de gemeente Rijssen-Holtten zit met 75% in 2023 ruim onder het landelijke gemiddelde.

Artikel 12

- a. wegen;
- b. riolering;
- c. water;
- d. groen;
- e. gebouwen.

a. het beleidskader:

Het beleidskader is geldig totdat er een nieuw beleidskader wordt vastgesteld. Als de looptijd van het beleidskader is afgelopen kan de raad het beleidskader verlengen door dit op te nemen in de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen. Voor het wijzigen van het kwaliteitsniveau wordt een nieuw beleidskader vastgesteld.

Hier worden de financiële consequenties van het beleidskader opgenomen.

In deze paragraaf wordt ook opgenomen hoe de ramingen in de begroting, de exploitatie of ten laste van een onderhoudsvoorziening worden gebracht.

De paragraaf onderhoud kapitaalgoederen geeft inzicht in het onderhoud van de gemeentelijke voorzieningen waarvoor investeringen worden gedaan die daarna regelmatig onderhoud vergen. Tot de gemeentelijke kapitaalgoederen worden gerekend wegen, verkeersmaatregelen, watergangen, civiele kustwerken, rioleringen, openbare verlichting, openbaar groen, straatmeubilair, speelterreinen, begraafplaatsen en gemeentelijke gebouwen. De onderhoudslasten bestaan uit personeelskosten, materiaalkosten, kosten van derden en kapitaallasten. Voor de vervanging van bestaande voorzieningen wordt een meerjarig vervangingsoverzicht gevraagd voor zover dat al niet beschikbaar is. Een belangrijk deel ligt al opgesloten in een aantal beheerplannen. Daar waar dat nog niet in beeld is, wordt hier aan gewerkt. Om dat mogelijk te maken worden in deze begroting, via nieuw beleid, middelen geraamd.

De volgende beheerplannen zijn vastgesteld of in voorbereiding.

Beheerplannen

	Vastgesteld	Door	Looptijd t/m	Financiële vertaling in begroting	Jaren doorgerekend	Achterstallig onderhoud
Beleidsstrategie Beheer Openbare	Oktober 2010	College	2022	ja	doorlopend	Nee

Ruimte (wegen en groen)

Bermen en sloten	November 2017	College	2027	Ja	10	Nee
Riolering	Mei 2019	Raad	2022	Ja	75	Nee
Gebouwen	Mei 2016	College	2027	Ja	30	Nee
Bomen	April 2018	Raad	2024	ja	3	Nee
Sportvelden	Juni 2019	College	2024	Nee	4	Ja
Spelen en bewegen (beleid)	December 2020	Raad	2024	Nee	3	Nee
Civil technische kunstwerken	Niet vastgesteld		2024	Ja	40	Nee

Wegen

Product	Wegen binnen en buiten de bebouwde kom.
Omvang	309 hectare verharding, de verhouding tussen elementenverharding en asfaltverharding is circa 50/50.
Beleid	CROW-norm B, sober en veilig. Met deze norm wordt achterstallig onderhoud voorkomen, is het risico op schadeclaims beperkt en is er geen sprake van kapitaalvernietiging.
Uitvoering	De gemeente laat jaarlijks een aantal wegen asfalteren en herstraten op basis van haar meerjarenplanning, een periodieke totaal inspectie (actuele technische kwaliteit), jaarlijkse schouw (visueel op basis van steekproef) . Na de winterperiode wordt vorstschade aan asfaltverharding opgenomen en een jaarprogramma opgesteld.
Kwaliteit	Op basis van een inspectie in 2021 (Antea) is het onderhoudsniveau B. De kwaliteit voldoet daarmee aan de vastgestelde norm. Asfaltverhardingen scoren gemiddeld iets beter dan elementenverhardingen.
Budget	De beschikbare budgetten zijn in 2023 ingezet voor het (groot) onderhoud van de wegen.
Conclusie	De wegen voldoen aan het gewenste onderhoudsniveau en het werkbudget is voldoende om dit niveau te behouden.

Verlichting

Product	Openbare verlichting binnen en buiten de bebouwde kom.
----------------	--

Omvang	Circa 8.700 lichtmasten.
Beleid	De verlichtingsinstallatie wordt regelmatig onderhouden. Het onderhoud richt zich met name op herstel van schades en gebreken en het herstellen van niet brandende lampen. Gevaarlijke situaties worden met spoed hersteld, regulier herstel vergt maximaal 30 werkdagen.
Uitvoering	Herstel van uitgevallen lampen en schades gebeurt op basis van meldingen. Grootschalige vervanging van armaturen en masten (einde levensduur) is niet in het onderhoudsbudget inbegrepen. Indien dit noodzakelijk is worden hiervoor separaat volgens het O&O principe middelen geraamd.
Kwaliteit	Inmiddels bestaat ruim 99% van de lampen uit energiezuinige LED verlichting met een lange levensduur. De verwachte uitval is daarom gering. In 2019 is er een beheerplan opgesteld met advies voor vervanging van technisch versleten onderdelen. De piek in vervangingen komt in 2030. Op korte termijn zijn hiervoor geen extra middelen benodigd.
Budget	Regulier onderhoud € 55.000, energielasten € 130.000 besteed.
Conclusie	De openbare verlichting is kwalitatief in goede staat en voorzien van energiezuinige en duurzame LED lichtbronnen. Op korte termijn is geen grootschalige renovatie nodig. Medio 20230 wordt er een grootschalige renovatie verwacht. De middelen hiervoor moeten separaat geraamd worden.

Openbaar Groen

Product	Openbaar groen
Omvang	160 hectare
Beleid	CROW-norm B, sober en veilig. Met deze norm wordt achterstallig onderhoud voorkomen, is het risico op schadeclaims beperkt en is er geen sprake van kapitaalvernietiging.
Uitvoering	Het onderhoud gebeurt veelal cyclisch. Herinrichtingen en reconstructies worden waar mogelijk gecombineerd met groot onderhoud aan het groen en de aansluitende verharding. Denk hierbij aan het vervangen van bomen of het opnieuw inrichten van een beplantingvak.
Kwaliteit	Uit de halfjaarlijkse beleidsschouwen blijkt dat de kwaliteit van de openbare ruimte voldoet aan het onderhoudsniveau B. Daarnaast wordt ongeveer 6 keer per jaar ambtelijk een schouw uitgevoerd en ook daaruit blijkt dat het groen in de openbare ruimte voldoet aan de gestelde kwaliteitsnormen.
Budget	werkelijke uitgaven € 1.707.100
Conclusie	Het openbaar groen voldoet aan het gewenste onderhoudsniveau en het werkbudget is voldoende om dit niveau te behouden.

Bermen en sloten

Product	Bermen en sloten
----------------	------------------

Omvang	590 km wegberm en 230 km bermsloten
Beleid	Wegbermen hebben primair een civieltechnische en verkeerskundige functie maar lenen zich over het algemeen goed voor ecologisch beheer. Het behouden en versterken van biodiversiteit is een leidend thema; het beheer van bermen, oevers en watergangen bepaalt voor een groot deel de natuurwaarden daarvan. De natuurwaarden in met name de bermen worden ook vaak beïnvloed door het beheer van de aangrenzende oever en watergang.
Uitvoering	Ecologisch beheer voor bermen die daarvoor in aanmerking komen en in zoverre daar de middelen beschikbaar voor zijn.
Kwaliteit	Een aantal aangegeven bermen wordt nu ecologisch onderhouden. Dit aantal zal komende jaren waar mogelijk worden uitgebreid.
Budget	werkelijke besteed € 168.500
Conclusie	De bermen en sloten voldoen aan het sobere en veilige onderhoudsniveau en het werkbudget is voldoende om dit niveau te behouden. Optimaal ecologisch onderhoud voor verhogen van de biodiversiteit is niet mogelijk met het huidige budget.

Riolering

Product	Rioleringen met bijbehorende voorzieningen
Omvang	159 km drukriolering en 310 km vrijvervalriolering
Beleid	NEN3398, sober en veilig. Met deze norm wordt achterstallig onderhoud voorkomen, is het risico op schadeclaims beperkt en is er geen sprake van kapitaalvernietiging.
Uitvoering	De gemeente zorgt dat het rioolstelsel goed functioneert, over voldoende capaciteit beschikt en redelijkerwijs zo min mogelijk overlast veroorzaakt. Bij de inrichting van het rioolstelsel wordt rekening gehouden met de klimaatverandering. Er is aandacht voor scheiding van hemel- en afvalwater, gecombineerd met klimaatadaptie.
Kwaliteit	De gemeente beheert haar rioolstelsel conform de Wet Milieubeheer, de Waterwet, de Wet op de Informatie-uitwisseling Ondergrondse Netten (WION) en de Europese Kader Richtlijn Water. De middelen zijn afgestemd op het GRP 2018-2022. Het GRP zal onderdeel worden van de omgevingsvisie en te zijner tijd op kunnen gaan in het omgevingsplan. Om tegenstrijdigheden te voorkomen worden in het GRP alleen die zaken besproken die specifiek van toepassing zijn op het gebied van stedelijk water en riolering. Het streven is dat klimaatbestendig inrichten in 2020 al normaal is zodat Nederland in 2050 klimaatbestendig is ingericht. In het GRP is met deze aspecten rekening gehouden.
Budget	€ 2.881.100, volledig kostendekkend. Tarief 2023 kleinverbruik: € 172,00. Gemiddeld volgens COELO (2022): € 207,00.

Conclusie	De rioleringen voldoen aan het gewenste onderhoudsniveau en het werkbudget is voldoende om dit niveau te behouden.
------------------	--

Gebouwen

Product	Gemeentelijke gebouwen
----------------	------------------------

Omvang	Circa 60 gebouwen
---------------	-------------------

Beleid	Er wordt minimaal correctief, veilig en doelmatig onderhoud uitgevoerd. Hiermee wordt achterstallig onderhoud voorkomen.
---------------	--

Uitvoering	In het plan wordt rekening gehouden met een cyclische meerjarenplanning. In de praktijk wordt daar een visuele of technische inspectie aan toegevoegd.
-------------------	--

Kwaliteit	De huidige werkwijze leidt niet tot klachten van gebruikers. Er is geen sprake van achterstallig onderhoud.
------------------	---

Budget	€ 872.000 voor niet-jaarlijks onderhoud is volledig besteed. Er is € 273.868 onttrokken aan de reserve gebouwenbeheer in 2023. De omvang van de reserve gebouwenbeheer is per 31 december 2023 € 545.674.
---------------	---

Conclusie	De gemeentelijke gebouwen voldoen aan het gewenste onderhoudsniveau en het werkbudget is voldoende om dit niveau te behouden. Aanpassingen aan de eisen van de tijd vallen niet onder dit budget.
------------------	---

Civieltechnische kunstwerken

Product	Civieltechnische kunstwerken
----------------	------------------------------

Omvang	Circa 63 civiele kunstwerken
---------------	------------------------------

Beleid	Er wordt minimaal correctief, veilig en doelmatig onderhoud uitgevoerd. Hiermee wordt achterstallig onderhoud voorkomen.
---------------	--

Uitvoering	In het plan wordt rekening gehouden met een cyclische meerjarenplanning. In de praktijk wordt daar een visuele of technische inspectie aan toegevoegd.
-------------------	--

Kwaliteit	De huidige werkwijze leidt niet tot klachten van gebruikers. Er is geen sprake van achterstallig onderhoud.
------------------	---

Budget	Werkelijke onderhoudsuitgaven 2023 € 105.103.
---------------	---

Conclusie	De civiele kunstwerken voldoen aan het gewenste onderhoudsniveau en het werkbudget is voldoende om dit niveau te behouden. Vervangingen vallen niet binnen dit budget, groot onderhoud wel.
------------------	---

Bomen

Product	Bomen
Omvang	16.250 bomen binnen de bebouwde kom (ongeveer 30.000 bomen in totaal)
Beleid	Er wordt nu nog een reactief beleid gevoerd; gevaarlijke situaties worden opgelost. Het boomvervangingsplan is on hold gezet; het bomenbeleid wordt onderdeel van de nog op te stellen groenstructuurvisie.
Uitvoering	Bomen binnen de bebouwde kom worden gecontroleerd op basis van VTA (Virtual Tree Assessment). Risicobomen (die uit de VTA naar voren komen) worden jaarlijks gecontroleerd. De bomen binnen de bebouwde kom worden eens per 5 jaar gesnoeid en geschouwd. Bomen in het buitengebied worden om de 8 jaar gesnoeid.
Kwaliteit	De kwaliteit van de bomen is over het algemeen goed. Overlast gevende bomen worden meestal direct behandeld, gesnoeid of verwijderd. Problemen ontstaan vooral in de bestrating als gevolg van worteldruk.
Budget	€ 176.500 voor bomen en heesters (exclusief uren eigen dienst)
Conclusie	Er is op dit moment achterstand in het onderhoud. Dit betreft met name de bestrating daar omheen. Ook is er achterstand in het buitengebied met snoeien (door veel dood hout en dode bomen als gevolg van de droogte van de laatste jaren). Overig onderhoud is conform afspraak uitgevoerd.

Sportvelden

Product	Sportvelden
Omvang	25 sportvelden
Beleid	In 2019 is er door ASC Sports & Water een MJOP (meerjarenonderhoudsplan) opgesteld en dit MJOP is vastgesteld. Er is voor de komende 30 jaren inzicht in de vervangingsvraag en groot onderhoud.
Uitvoering	In het MJOP zijn de werkzaamheden en kosten middels een meerjarenplanning inzichtelijk gemaakt. Planmatig beheer voorkomt achterstallig onderhoud en miscommunicatie en draagt bij aan een consistent beheer. Dit planmatig beheer wordt onder andere ondersteund door een digitaal logboek. Hierin registreren de medewerkers van de gemeente de uitgevoerde werkzaamheden per veld en kunnen verenigingen hun zelfwerkzaamheid registreren en zichtbaar maken voor de gemeente.
Kwaliteit	De kwaliteit van de sportvelden voldoet aan het onderhoudsniveau B.
Budget	Aan structureel onderhoud is in 2023 € 128.200 uitgegeven (exclusief uren eigen dienst).

Conclusie

Op dit moment voldoen de sportvelden aan de gestelde kwaliteitseisen. Tot en met 2023 zijn er incidentele middelen beschikbaar gesteld en vanaf 2024 structurele middelen beschikbaar gesteld om de velden te onderhouden, de kwaliteit van de velden is afhankelijk van de beschikbaar gestelde middelen (via kaderscans).

4. Paragraaf financiering

Artikel 13

De paragraaf betreffende de financiering bevat de beleidsvoornemens ten aanzien van het risicobeheer van de financieringsportefeuille en geeft inzicht in de rentelasten, het renteresultaat, de wijze waarop rente aan investeringen, grondexploitaties en taakvelden wordt toegerekend en de financieringsbehoefte.

Treasury

De treasuryfunctie ondersteunt de uitvoering van de vastgestelde programma's.

De treasuryfunctie omvat alle activiteiten die zich richten op het besturen en beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op de financiële vermogenswaarden, de financiële stromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's. De treasuryfunctie bestaat uit vier deelfuncties: risicobeheer, gemeentefinanciering, kasbeheer en debiteuren- en crediteurenbeheer.

Het beleid van de gemeente voor de treasuryfunctie is vastgelegd in het treasurystatuut.

De belangrijkste punten van het treasurystatuut zijn (naast de voorschriften van de wet Fido):

- de gemeente verstrekt alleen leningen of garanties uit hoofde van de 'publieke' taak aan derde partijen die zijn goedgekeurd door het college. Bij het verstrekken van leningen worden indien mogelijk zekerheden of garanties geëist;
- de uitzettingen hebben een prudent karakter en zijn niet gericht op het genereren van inkomen door het lopen van overmatig risico;
- het gebruik van derivaten is toegestaan maar deze worden uitsluitend toegepast ter beperking van financiële risico's.

De bovengenoemde punten zijn opgenomen in het huidige treasurystatuut.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet heeft als doel het beperken van financiering van tekorten met kortlopende middelen.

Door tijdig structurele invulling te geven aan deze financieringstekorten worden onverantwoorde gevoelige rentefluctuaties voorkomen.

De kasgeldlimiet richt zich daarbij op leningen met een rentetypische looptijd tot een jaar.

De wettelijke toegestane omvang van de kasgeldlimiet wordt bepaald door een bij ministeriële regeling vastgesteld percentage van het totaal van de jaarbegroting per 1 januari. Dit percentage is in 2005 vastgesteld op 8,5 en sindsdien niet meer gewijzigd.

Ditzelfde percentage wordt voor de begroting 2023 gehanteerd. Voor 2023 betekent dit een wettelijk toegestane kasgeldlimiet van € 8,6 miljoen ($8,5\% \cdot \text{circa } € 100,0 \text{ miljoen}$).

Als onderdeel van het kredietarrangement, hanteert de BNG vanaf 2019 een kredietlimiet van € 2,0 miljoen en een intra-daglimiet bedraagt € 8.000.000. Gesaldeerd een gemeentelijke kasgeldlimiet van € 10,0 miljoen. Bij de BNG wordt een bereidstellingsprovisie berekend van 0,10% over het niet gebruikte deel van deze beschikbare financiële ruimte. Over het gebruikte deel werd tot medio 2020 rente vergoed tegen het Euribor-tarief (basisrente) verhoogd met 20 basispunten. In de loop van 2020 is dit gewijzigd en mag op basis van Europese regelgeving het Euribor-tarief niet

meer worden gebruikt omdat dit tarief niet robuust en betrouwbaar is. Er zijn nieuwe basisrentes geïntroduceerd die dit wel zijn en er wordt door de Europese toezichthouders op toegezien om de nieuwe basisrentes zo veel als mogelijk gelijk te stellen aan het Euribor-tarief.

Bij overschrijding van de kredietlimiet wordt momenteel 2% rentevergoeding berekend voor overschrijdingen tussen de kredietlimiet en de intra-daglimiet. Voor overschrijdingen van de intra-daglimiet is een excedentrente verschuldigd. Deze bedraagt op dit moment 5%. Over het bedrag waarover excedentrente wordt berekend is geen intra-daglimiet provisie verschuldigd. De excedentrente kan van tijd tot tijd worden aangepast door de Bank. Voor deze overschrijding dient afstemming plaats te vinden met de BNG.

Met ingang van 1 juli 2021 berekent de BNG debetrente over het creditsaldo dat hoger is dan € 500.000. Dagelijks wordt dit gemonitord en overtollige saldi worden afgeroomd en overgeboekt naar de rekening-courant bij het Rijk waar nog geen rente wordt berekend over het creditsaldo.

Renterisiconorm

Deze norm heeft betrekking op de spreiding van de vaste schulden en wordt bepaald door een bij ministeriële regeling vastgesteld percentage (20%) van het begrotingstotaal per 1 januari van het begrotingsjaar. Het doel van de renterisiconorm is het beperken van de gevolgen van stijgende kapitaalmarktrente op de rentelasten van de organisatie. Door de huidige lage stand van de rente van vaste geldleningen is dit risico niet of nauwelijks aanwezig. Dit wordt bereikt door een limiet te stellen aan het deel van het begrotingstotaal waarvoor het rentepercentage in een bepaald jaar moet worden aangepast aan de op dat moment geldende markttarieven. De aanpassing van het rentepercentage doet zich voor bij herfinanciering en tussentijdse renteherziening. Herfinanciering houdt in dat een vervangende lening wordt aangetrokken om aan de aflossingsverplichting van bestaande leningen te voldoen. Daarbij wordt ook een analyse gemaakt van de lopende investeringsbehoefte. Renteherziening doet zich ook voor wanneer de geldgever het rentepercentage van een lening gedurende de looptijd contractueel herziet. In 2023 wordt een renterisico gelopen over € 5,4 miljoen. Dit bedrag komt overeen met de contractueel aangegane aflossingen op langlopende geldleningen. De renterisiconorm bedraagt voor de gemeente circa € 20,0 miljoen (20% van € 100,0 miljoen aan begrotingstotaal). We blijven daarmee in 2023 ruimschoots binnen de wettelijke kaders.

Kredietrisicobeheer

Gewaarborgde geldleningen

Bij het aantrekken van een langlopende geldlening en het verstrekken van gemeentelijke garantstellingen of renteloze geldleningen is het uitgangspunt gehanteerd dat er een primaire relatie moet zijn met de uitoefening van de publieke taak. Daarnaast mag de uitoefening hiervan niet gericht zijn op het genereren van inkomsten door het aangaan van overmatige risico's.

Per 31 december 2022 en per 31 december 2023 bedraagt het restant van de gewaarborgde geldleningen respectievelijk € 72,9 miljoen en € 82,4 miljoen. Hiervan is in 2022 € 71,0 miljoen en in 2023 € 80,8 miljoen gewaarborgd door het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) en neemt de gemeente slechts een achtervangpositie in. De gemeente draagt daarbij zorg voor de betaling van achterstallige hypotheeklasten van diverse zorginstellingen en woningcorporaties.

Borging via het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW)

Het WSW staat borg voor de rente- en aflossingsverplichting van deelnemende corporaties. De gemeente wordt aangesproken als het garantievermogen van het WSW daalt tot een bepaald percentage (0,25% van het garantievolumen). Het risicovermogen van het WSW en de obligoverplichtingen van deelnemers vormen de eerste buffers (primaire en secundaire zekerheid). Pas als die onvoldoende zijn, wordt de gemeente om een renteloze lening gevraagd (tertiaire zekerheid).

Verstrekte geldleningen

In 2023 zijn drie geldleningen verstrekt van totaal € 1.700.000, twee in het kader van duurzaamheid en één starterslening. Totaal staat er nu voor € 4.025.000 aan geldleningen.

Financieringspositie

Jaarlijks wordt bij opmaak van de begroting het renteomslagpercentage berekend en vervolgens bij de opmaak van de jaarrekening herberekend. Doordat externe financieringen op verschillende tijdstippen zijn aangetrokken hebben de financieringsmiddelen verschillende rentepercentages. Deze externe financieringsmiddelen zijn wat de rente betreft ook onderhevig aan fluctuaties. Door integrale financiering middels de omslagrente wordt de rente gestabiliseerd binnen de begroting. De renteomslag hoeft niet de huidige marktcondities te weerspiegelen.

Rentetoerekening/renteomslag

De gemeente slaat de rentelasten om over de boekwaarde van hun investeringen. Tot en met 2021 kon de renteomslag op 3% worden gehouden. Inmiddels zijn er contracten afgesloten voor nieuwe leningen (vooral voor het nieuwe zwembad) en wordt er ook dit jaar weer afgelost op lopende geldleningen.

Ook is in 2021 besloten om vanaf 2022 geen rente meer toe te rekenen aan reserves en voorzieningen. Dit was 2,5%. De commissie BBV adviseert dit niet meer toe te passen vanwege het verlangde inzicht, de eenvoud en transparantie. Deze hierboven genoemde wijzigingen maken dat het renteomslagpercentage in de begroting daalt van 3% naar 1%. De werkelijk berekende omslagrente bedraagt voor 2023 0,61%

Mutaties in leningenportefeuille (bedragen x € miljoen)

Stand 1 januari 2023 € 45,6

Opname (nieuwe lening) € 9,5

Aflossingen € 5,4 -/-

Stand 31 december 2023 € 49,7

Relatiebeheer

Om continuïteit in de uitoefening van de publieke taak te waarborgen is het belangrijk om (vrije) toegang tot de geld- en kapitaalmarkt te hebben. Met onze huisbankier de BNG is in de loop van 2011 een contract voor kortkredietfaciliteit afgesproken, waarbij overtollige saldi worden afgeroomd. Het schatkistbankieren verplicht ons dagelijks om het concernsaldo te vergelijken met het vastgestelde drempelbedrag en hier naar te handelen. Bij dreigende onderliquiditeit doen we met name zaken met de BNG om deze tekorten tijdelijk af te dekken. Vaste relaties daarbij zijn van belang om snel te kunnen schakelen. Het aantal lokale banken met een loketfunctie is de afgelopen jaren afgenomen waardoor de keuze beperkt blijft.

Kasbeheer

In de organisatie is decentraal een beperkt aantal kassen aanwezig. Deze decentrale kassen zijn bestemd voor diverse publieke ontvangsten van burgerzaken en zwembaden.

Wijziging Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) met betrekking tot renteverantwoording

De Commissie BBV heeft richtlijnen in de vorm van stellige uitspraken een aanbeveling opgesteld voor het wijzigen van de verantwoording van rentelasten binnen de begroting en jaarrekening. Deze nieuwe richtlijnen worden ingevoerd om meer transparantie te krijgen in het totaal aan rentelasten en -baten.

In het kort bestaan de stellige uitspraken uit:

- A. Bij het aantrekken en verstrekken van een lening moeten de rentelasten en rentebaten in eerste instantie verantwoord worden op het taakveld Treasury.
- B. Wanneer er een rentevergoeding over het eigen vermogen en/of de voorzieningen wordt berekend, dan is deze vergoeding maximaal het rentepercentage dat is gebaseerd op het gewogen samenstel van de (bruto) externe rentelasten over het totaal van de lang en kort aangetrokken financieringsmiddelen.
- C. De omslagrente wordt berekend door de aan de taakvelden toe te rekenen rente te delen door de boekwaarde

per 1 januari van de vaste activa die integraal zijn gefinancierd. De omslagrente moet vervolgens op consistente en eenduidige wijze worden toegerekend aan de individuele activa. Differentie in toe te rekenen rentepercentage is niet toegestaan. Het bij de begroting (voor)gecalculeerde omslagpercentage mag binnen een marge van 0,5% worden afgerond.

D. Afwijkende werkelijke rentelasten die over een jaar aan taakvelden moeten worden doorbelast ten opzichte van de voorgerecalculeerde renteomslag toegerekend aan taakvelden, kan een correctie tot gevolg hebben. Indien de afwijking groter is dan 25% dan wordt een correctie verplicht gesteld.

De aanbeveling vanuit de commissie bestaat uit:

Het opnemen van een renteschema in de paragraaf financiering voor zowel de jaarrekening als de begroting.

Daarmee wordt inzicht gegeven in de rentelasten externe financiering, het renteresultaat en de wijze van rentetoerekening.

Renteschema:

a. De externe rentelasten over de korte en lange financiering	€	
		1.015.166
b. De externe rentebaten		€ -146.478

Totaal door te rekenen externe rente		€ 868.688
c1 De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	€ -	67.608
c2 De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	€ -	25.972
c3 De rentebaat van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (=projectfinanciering) die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend		0
	€ -	93.580
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente		€ 775.108
d1 Rente over eigen vermogen	€ -	
d2 Rente over voorzieningen (gewaardeerd op contante waarde)	€ -	
De aan taakvelden (programma's inclusief overzicht Overhead) toe te rekenen rente		€ 775.108
e De werkelijk aan taakvelden (programma's inclusief overzicht Overhead) toegerekende rente (renteomslag)	€ -	1.276.857
f Renteresultaat op het taakveld treasury		€ -501.749

5. Paragraaf verbonden partijen

Artikel 15

Artikel 15

- i. De paragraaf betreffende de verbonden partijen bevat ten minste:
 - a. de visie op en de beleidsvoornemens omtrent verbonden partijen;
 - b. de lijst van verbonden partijen, die wordt onderverdeeld in:
 1. gemeenschappelijke regelingen;
 - ii. vennootschappen en coöperaties;
 - iii. stichtingen en verenigingen;
 - iv. overige verbonden partijen;
- c. de lijst van verbonden partijen.
2. In de lijst van verbonden partijen staat ten minste de volgende informatie:
 - a. de manier waarop de provincie respectievelijk de gemeente een belang heeft in de verbonden partij en het openbaar belang dat ermee gediend wordt;
 - b. het belang dat de provincie onderscheidenlijk de gemeente in de verbonden partij heeft aan het begin en de verwachte omvang aan het einde van het begrotingsjaar;
 - c. de verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar;
 - d. de verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar;
 - e. de eventuele risico's, als bedoeld in artikel 11, eerste lid, onderdeel b, van de verbonden partij voor de financiële positie van de provincie onderscheidenlijk de gemeente.

Verbonden partijen zijn rechtspersonen waarin de gemeente een bestuurlijk en financieel belang heeft. Dat zijn deelnemingen (vennootschappen), gemeenschappelijke regelingen, stichtingen en verenigingen.

Onder bestuurlijk belang wordt verstaan: een zetel in het bestuur van een participatie of het hebben van stemrecht. Met financieel belang wordt bedoeld dat de gemeente middelen ter beschikking heeft gesteld die ze kwijt is in geval van faillissement van de verbonden partij en/of als financiële problemen bij de verbonden partij verhaald kunnen worden op de gemeente.

Deze paragraaf is in de begroting opgenomen omdat verbonden partijen vaak beleid uitvoeren dat in principe ook door de gemeente zelf uitgevoerd kan worden. De raad heeft een kaderstellende en controlerende taak op de kernvraag of de doelstellingen van de verbonden partijen nog steeds overeenkomen met de doelstellingen van de gemeente of dat de doelstellingen van de gemeente via de verbonden partijen gerealiseerd kunnen worden.

In het navolgende zijn de verbonden partijen benoemd. Er is ingegaan op de doelstellingen van deze partijen in relatie tot de gemeentelijke doelstellingen op de desbetreffende gebieden en op de beleidsvoornemens en nieuwe ontwikkelingen ten aanzien van de genoemde verbonden partijen. Verder is een aantal financiële gegevens opgenomen, conform het Besluit begroting en verantwoording. Publiek Private Samenwerking-constructies (PPS-constructies) zijn geen verbonden partij. Toch wordt er vanwege het grote belang kort ingegaan op deze constructies binnen de gemeente.

Verbonden partijen

De gemeente Rijssen-Holtten kent een aantal partijen waarmee ze bestuurlijk en financieel verbonden is. Dit zijnde Gemeenschappelijke Regelingen: SamenTwente, Bedrijfsvoeringsorganisatie Recreatieschap Twente, Omgevingsdienst Twente, Stadsbank Oost-Nederland, Veiligheidsregio Twente. Met enkele partijen bestaat een aandeelhoudersrelatie, onder andere de N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG), afvalverwerkingsbedrijf Twence B.V., Wadinko, Vitens, Enexis Holding N.V., Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V., en CSV Amsterdam B.V.

Verder heeft gemeente Rijssen-Holten belangen in Stichting Twenteboard en Stichting Varietas. Hierover is een korte toelichting opgenomen.

GEMEENSCHAPPELIJKE REGELINGEN

SamenTwente

De GR Samen Twente is gevestigd in Enschede. Dit is een Gemeenschappelijke Regeling die de volgende belangen gaat behartigen:

De GR heeft tot doel, met inachtneming van hetgeen in deze regeling is bepaald, het in zijn rechtsgebied bewaken, beschermen en bevorderen van de gezondheid van en zorg verlenen aan de bevolking of specifieke groepen daarvan.

Ter verwezenlijking van het genoemde doel behartigt OLG de belangen op de volgende terreinen:

- a. Publieke gezondheid, onder de naam GGD Twente;
- b. Jeugdhulp en maatschappelijke ondersteuning, onder de naam Organisatie voor Zorg en Jeugdhulp Twente (OZJT);
- c. Advies- en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling, onder de naam Veilig Thuis Twente (VTT).

Het financiële belang van de gemeente in de GR Gezondheid is de verplichte bijdrage gebaseerd op het aantal inwoners. De organisatie is per 8 juli 2021 van start gegaan. De verschuldigde bijdrage van Gemeente Rijssen-Holten aan de GR Samen Twente bedroeg in 2023 € 2.528.859.

In onderstaande tabel staat een overzicht van het eigen vermogen en het vreemd vermogen aan het eind van het begrotingsjaar en de resultaten na bestemming.

(bedragen in miljoenen)	2021	2022	2023
Eigen vermogen	€ 15,8	€ 12,8	€ 4,1
Vreemd vermogen	€ 21,9	€ 12,5	€ 21,3
Resultaat na bestemming	€ 0,5	€ 0,0	€ 0,3

Bedrijfsorganisatie Recreatieschap Twente

Per 1 januari 2022 is de Bedrijfsorganisatie Recreatieschap Twente van start gegaan. Dit is een Gemeenschappelijke Regeling die de volgende belangen behartigt:

Recreatieschap Twente heeft tot doel, met inachtneming van hetgeen in deze regeling is bepaald, het bevorderen van een evenwichtige ontwikkeling van recreatieve voorzieningen in zijn rechtsgebied. Daartoe heeft het de volgende taken:

1. Recreatieve voorzieningen:

- a. bevordering van totstandkoming en instandhouding van publieke recreatieve/toeristische infrastructuur in Twente;
- b. aanleg, onderhoud en beheer van publieke recreatieve/toeristische voorzieningen die hetzij op zichzelf, hetzij in routeverband, hetzij door opname in arrangementen, een bovenlokaal karakter hebben.

2. Overig:

- a. het oprichten van onderscheidenlijk deelnemen in stichtingen, maatschappen, vennootschappen, verenigingen, coöperaties en onderlinge waarborgmaatschappijen, voor zover dit betreft de taken en bevoegdheden als bedoeld onder 1.

De verschuldigde bijdrage van Gemeente Rijssen-Holten aan de GR Samen Twente bedroeg in 2023 € 179.896.

In onderstaande tabel staat een overzicht van het eigen vermogen en het vreemd vermogen aan het eind van het begrotingsjaar en de resultaten na bestemming.

(bedragen in miljoenen)	2022	2023
Eigen vermogen	€ 0,2	€ 0,3

Vreemd vermogen	€ 4,9	€ 4,5
Resultaat na bestemming	€ 0,1	€ 0,0

Omgevingsdienst Twente

Op grond van artikel 5.3. Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) is de verplichting voorgeschreven om een Omgevingsdienst in de vorm van een gemeenschappelijke regeling met een openbaar lichaam op te richten. Vanaf 2024 is de Wabo opgenomen in de Omgevingswet. De verplichting tot het oprichten van een Omgevingsdienst is terug te vinden in artikel 18.21 Omgevingswet.

De Omgevingsdienst Twente is in 2019 van start gegaan en behandelt de milieutaken van de 14 Twentse gemeenten en de Provincie Overijssel. De Omgevingsdienst Twente heeft tot doel het behartigen van de maatschappelijke, individuele en gezamenlijke belangen van de deelnemers op het gebied van milieu. De taken van de Omgevingsdienst Twente zijn onder andere adviseren, beschikken, toezicht houden op naleving van milieuvorschriften. Daarbij staan de wettelijke eisen van kwaliteit, effectiviteit, robuustheid en uitvoering van de overgedragen Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (VTH)-taken centraal.

De verschuldigde bijdrage van Gemeente Rijssen-Holten aan de GR Omgevingsdienst Twente bedroeg in 2023 € 716.776. In 2023 heeft er twee keer een wijziging van de begroting plaatsgevonden. Op 8 juli 2022 is de begroting Omgevingsdienst Twente 2023 door het algemeen bestuur vastgesteld. De bijdrage voor de Gemeente Rijssen-Holten is bij het vaststellen van de begroting begroot op € 632.545. Kort voorafgaand en kort na deze datum zijn een aantal ontwikkelingen zichtbaar geworden die niet meer tijdig in deze begroting opgenomen konden worden. Hierdoor heeft in 2022 een begrotingswijziging plaatsgevonden. Dit heeft tot gevolg dat na deze begrotingswijziging de bijdrage voor de gemeente Rijssen-Holten is vastgesteld op € 681.106. Op 8 december 2023 is een tweede begrotingswijziging door het Algemeen Bestuur van de Omgevingsdienst Twente vastgesteld, hierna bedroeg de verschuldigde bijdrage: € 716.776. Hierbij wordt de kanttekening gemaakt dat een bedrag van € 21.660 betaald is vanuit de duurzaamheidsmiddelen, omdat hiervoor SPUK-gelden beschikbaar zijn gesteld vanuit het rijk. Voor de Omgevingsdienst Twente is voor de begroting van 2024 een herijking van de deelnemersbijdrage doorgevoerd. De reden hiervoor ligt in het feit dat het bestuur van de Omgevingsdienst Twente heeft geconstateerd dat de deelnemersbijdragen zoals die zijn ingebracht bij de start in 2019, niet meer passend zijn op de huidige uitvoeringspraktijk. De herijking van de financiering leidt tot verschuivingen in de deelnemersbijdragen, deze heeft een financieel effect voor individuele deelnemers, zo ook voor de gemeente Rijssen-Holten. De structurele bijdrage zal vanaf 2024 veel hoger zijn dan de afgelopen jaren. De bijdrage voor de gemeente Rijssen-Holten is voor 2024 vastgesteld op € 969.000.

In onderstaande tabel staat een overzicht van het eigen vermogen en het vreemd vermogen aan het eind van het begrotingsjaar en de resultaten na bestemming.

(bedragen in miljoenen)	2019	2020	2021	2022	2023
Eigen vermogen	€ 1,1	€ 1,7	€ 2,3	€ 1,7	€ 2,0
Vreemd vermogen	€ 1,8	€ 1,6	€ 2,0	€ 3,3	€ 4,6
Resultaat na bestemming	€ 1,1	€ 0,6	€ 1,2	€ 0,4	€ 0,5

Soweco

De liquidatie van de GR Soweco is in 2023 afgerond. In 2023 is € 164.055 overschot liquidatieuitkering ontvangen.

Stadsbank Oost Nederland

Het openbare belang dat wordt behartigd: De bank (oorspronkelijke naam: Intergemeentelijke Kredietbank) is een kredietbank als bedoeld in artikel 6 van de Wet op het consumentenkrediet. De Stadsbank heeft tot doel om vanuit

bedrijfseconomische en maatschappelijke optiek een verantwoord pakket van (financiële) dienstverlening aan te bieden aan de ingezetenen van haar rechtsgebied. Het gaat hier om deelnemen aan krediettransacties, budgetbeheer, bewindvoering en dergelijke. Er zijn geen veranderingen die zich hebben voorgedaan gedurende het begrotingsjaar in het belang dat de gemeente heeft in de verbonden partij. De bijdrage van Gemeente Rijssen-Holten aan de GR Stadsbank Oost Nederland bedroeg in 2023 € 196.967.

In onderstaande tabel staat een overzicht van het eigen vermogen en het vreemd vermogen aan het eind van het begrotingsjaar en de resultaten na bestemming.

(bedragen in miljoenen)	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Eigen vermogen	€ 1,1	€ 1,7	€ 1,2	€ 1,0	€ 1,3	€ 1,4
Vreemd vermogen	€ 15,0	€ 14,6	€ 15,0	€ 14,8	€ 15,3	€ 16,6
Resultaat	€ 0,0	€ 0,7	€ 0,2 (nadelig)	€ 0,1 (nadelig)	€ 0,4	€ 0,0

Veiligheidsregio Twente (VRT)

Het openbare belang dat wordt behartigd: de verantwoordelijkheid van de veiligheidsregio betreft ten eerste de wettelijk verplichte rampenbestrijding en crisisbeheersing. Hiertoe behoren ook terrorisme en epidemieën als gevolg van A-infectieziekten. Ten tweede heeft het bestuur van de VRT een verantwoordelijkheid voor de fysieke veiligheid zoals brand, ongevallen met gevaarlijke stoffen en de veiligheid en gezondheid tijdens grote evenementen. Tenslotte is het bestuur verantwoordelijk voor het goed functioneren van een meldkamer. In de jaren 2020/ 2022 is VRT geconfronteerd met de corona-pandemie, die tot veel inzet van de VRT heeft geleid. De verschuldigde bijdrage van Gemeente Rijssen-Holten aan de GR Veiligheidsregio Twente bedroeg in 2023 € 2.567.678.

In onderstaande tabel staat een overzicht van het eigen vermogen en het vreemd vermogen aan het eind van het begrotingsjaar en de resultaten na bestemming.

(bedragen in miljoenen)	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Eigen vermogen	€ 1,3	€ 2,1	€ 2,8	€ 2,0	€ 2,0	€ 2,5
Vreemd vermogen	€ 55,0	€ 55,3	€ 55,4	€ 59,8	€ 64,5	€ 75,7
Resultaat na bestemming	€ 0,4 (nadelig)	€ 0,1	€ 1,8	€ 1,3	€ 0,7	€ 1,4

VENNOOTSCHAPPEN EN COOPERATIES

Aandelenbezit door de overheid is de laatste jaren een landelijk onderwerp van discussie, mede naar aanleiding van overnames van nutsbedrijven als Essent en Nuon. Lokaal heeft de voorgenomen verkoop van Twence geleid tot de nodige discussie over aandelenbezit.

N.V. Bank Nederlandse Gemeenten

Aantal aandelen gemeente Rijssen-Holten: 304.746

Nominale waarde per aandeel: € 2,50

(bedragen in miljoenen)	2019*	2020*	2021	2022	2023
Eigen vermogen	€ 4.887	€ 5.097	€ 5.062	€ 4.615	€ 4.721
Vreemd vermogen	€ 144.802	€ 155.262	€ 143.995	€ 107.459	€ 110.819
Nettowinst (na belastingen)	€ 163	€ 221	€ 236	€ 300	€ 254

Twence B.V. (Holding)

Aantal aandelen gemeente Rijssen-Holten: 36.992

Nominale waarde per aandeel: € 1,00

(bedragen in miljoenen)	2018	2019*	2020*	2021	2022	2023
Balanswaarde per 31 december	€ 307				€ 317,7	€ 179,1
Eigen vermogen		€140	€143	€149,6	€ 176,0	€ 169,3
Vreemd vermogen		€146	€132	€168,1	€ 163,2	€ 9,9
Nettowinst (na belastingen)	€ 14,5	€ 11,8	€ 8,8	€12,1	€ 32,5	€ 9,4

Vitens N.V.

Aantal aandelen gemeente Rijssen-Holten: 41.696

Nominale waarde per aandeel: € 1,00

(bedragen in miljoenen)	2018	2019*	2020*	2021	2022	2023
Eigen vermogen		€ 533	€ 559	€ 600,3	€ 649,5	€ 677,7
Vreemd vermogen		€ 1.293	€ 1.340	€ 1.387,8	€ 1.446,6	€ 1.559,7
Nettowinst (na belastingen)	€ 13,0	€ 11,1	€ 23,9	€ 19,4	€ 8,2	€ 27,2

Wadinko N.V.

Aantal aandelen gemeente Rijssen-Holten: 90

Nominale waarde per aandeel: € 100,00

(bedragen in miljoenen)	2018	2019*	2020*	2021	2022	2023
Balanswaarde per 31 december	€ 69,5					
Eigen vermogen		€68,9	€65,5	€74,1	€ 82,6	€ 82,9
Vreemd vermogen		€1,6	€5,5	€6,9	€ 8,5	€ 8,7
Nettowinst (na belastingen)	€ 243	€ 2,1	€ 3,4 (nadelig)	€8,7	€ 12,9	€ 1,9

Ontstaan uit de verkoop van Essent

Aantal aandelen gemeente Rijssen-Holten: 64.662

Nominale waarde per aandeel: € 1 (oude waarde Essent)

Enexis Holding NV

(bedragen in miljoenen)	2018	2019*	2020*	2021	2022	2023
Balanswaarde per 31 december	€ 7.715					
Eigen vermogen		€4.112	€4.116	€4.241	€ 5.441	€5.263
Vreemd vermogen		€4.146	€4.635	€5.154	€ 4.907	€5.517
Nettowinst (na belastingen)	€ 243	€ 210	€ 108	€ 199	€1.300	€ 15

* in 2020 gewijzigd conform BBV

In 2020 is ter versterking van het eigen vermogen een lening verstrekt aan Enexis Holding van € 216.000. Deze lening kan op termijn worden omgezet in aandelen.

Enexis zal in het voorjaar van 2024 een voorstel voorleggen aan de Algemene vergadering van Aandeelhouders (AvA) tot aanpassing van het strategisch plan (2022) in verband met de nieuwe wet collectieve warmtevoorziening.

Publiek Belang Elektriciteitsproductie BV

Vestigingsplaats: Brabantlaan 1, 5216 TV 's-Hertogenbosch

Publiek belang: Afhandeling van alle rechten en plichten die zijn voortgekomen uit de verkoop van Essent. (namens de verkopende aandeelhouders Essent)

Omschrijving	Stand 31-12-2023*	Stand 31-12-2024*
Eigen vermogen	€ 1.445.000	€ 0
-> waarvan reserves	-€ 51.822	€ 0
Vreemd vermogen	€ 31.995	€ 0
-> waarvan voorzieningen	€ 0	€ 0
Resultaat na belasting	-€ 36.040	-€ 20.000
Agio/dividend (incl. 15% belasting)	€ 0	€ 1.425.000

* Bedragen zijn inschattingen en afgerond

In april 2024 zal het bestuur van de vennootschap een aanvullende kapitaalstorting (naar verwachting € 250.000) vragen aan de aandeelhouders van CSV Amsterdam BV. Deze aanvullende kapitaalstorting zal op voorstel van het bestuur van de vennootschap worden verrekend met de vrijval (agio uitkering in 2024) als gevolg van de opheffing van Publiek Belang Elektriciteitsproductie BV.

CSV Amsterdam BV

Vestigingsplaats: Brabantlaan 1, 5216 TV 's-Hertogenbosch

Publiek belang: Afhandeling van alle rechten en plichten die zijn voortgekomen uit de verkoop van Essent en Attero. (namens de verkopende aandeelhouders van Essent en Attero)

Omschrijving	Stand 31-12-2023*	Stand 31-12-2024*
Eigen vermogen	€ 98.188	€ 150.000
-> waarvan reserves	-€ 1.812	€ 50.000
Vreemd vermogen	€ 50.606	€ 0
-> waarvan voorzieningen	€ 0	€ 0
Resultaat na belasting	- € 111.198	- € 100.000
Agio/dividend (incl. 15% belasting)	€ 0	€ 0

*Bedragen zijn inschattingen en afgerond

In april 2024 zal het bestuur van de vennootschap een aanvullende kapitaalstorting (naar verwachting € 250.000) vragen aan de aandeelhouders. Deze aanvullende kapitaalstorting zal op voorstel van het bestuur van de vennootschap worden verrekend met de vrijval als gevolg van de opheffing van Publiek Belang Elektriciteitsproductie BV.

STICHTINGEN EN VERENIGINGEN

Stichting Twenteboard

De stichting heeft ten doel de sociaaleconomische structuur in Twente te versterken om daarmee de economische slagkracht van de regio Twente verder te ontwikkelen en regionale groeikansen te benutten door het bepalen van de economische strategie en het richting geven aan investeringen die aansluiten bij de koers van Twente. Daarin is een economische agenda leidend, die inzet op regionale kansrijke, meerjarige projecten en programma's.

De stichting streeft deze doelstelling na door:

- a. het - samen met de partners in de Triple Helix (zijnde overheid, bedrijfsleven en kennis- en onderwijsinstellingen) formuleren van de strategie die moet leiden tot het realiseren van de doelstelling;
- b. het organiseren van de governance op de uitvoering van de strategie;
- c. het in hechte samenwerking met het bedrijfsleven, kennis- en onderwijsinstellingen en overheden:
- creëren van een continuüm voor economische en maatschappelijke ontwikkeling;
 - creëren van evenwicht op de arbeidsmarkt, de stimulering van innovatie door het vermarkten van toegepaste kennis, de vermindering van conjunctuurgevoeligheid door diversificatie;
 - versterken van zichtbaarheid en reputatie;
 - verrichten van belangenbehartiging; - branding en marketing van Twente;
 - vergroten imago van Twente;
 - realiseren van de uitvoering van de Regio Deal;
 - creëren van een stimulerend internationaal vestigingsklimaat teneinde duurzaam succesvol te concurreren;
 - opstellen en doen uitvoeren investeringsprogramma's;
 - versterken van de mobiliteit en het verbeteren van de bereikbaarheid;
 - excelleren als Europese regio waarin innovatie de motor is voor duurzame economische en maatschappelijke ontwikkelingen;
- d. het realiseren van allianties met o.m. de provinciale overheid, het Rijk, de Europese Unie (EU) en andere (semi)overheden die bijdragen aan de doelstelling van de stichting; en voorts al hetgeen met een en ander rechtstreeks of zijdelings verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn, in de ruimste zin van het woord.
- Een overzicht van het eigen vermogen en het vreemd vermogen aan het eind van het begrotingsjaar en het resultaat na bestemming kan nog niet worden verstrekt.

Stichting Varietas

Varietas is een organisatie met 27 basisscholen (32 onderwijslocaties) in Deventer, Joppe, Rijssen-Holten, Hellendoorn, Wierden, Almelo en Twenterand. De scholen zijn openbaar, Interconfessioneel, neutraal, Katholiek of Protestants-Christelijk. Het besturingsmodel is zodanig ingericht dat er sprake is van een functionele scheiding van bestuur en toezicht. Het bevoegd gezag van Varietas is statutair gevestigd te Deventer. Het College van Bestuur (CvB) bepaalt het beleid en is eindverantwoordelijk op grond van de wet. De Raad van Toezicht (RvT) houdt toezicht in brede zin, keurt de begroting goed en stelt de jaarrekening vast. Het bestuurskantoor is gevestigd te Deventer.

De gemeenten van de betrokken openbare scholen zijn extern toezichthouder (voor zover het openbaar onderwijs betreft). Dit externe toezicht wordt gecoördineerd door de Coördinatiecommissie Gemeentelijk Toezicht, bestaande uit de portefeuillehouders onderwijs van de deelnemende gemeenten.

De leden van het College van Bestuur en de Raad van Toezicht worden benoemd door de Raad van Toezicht. Afhankelijk van de omvang van de Raad van Toezicht worden een of twee leden van de Raad van Toezicht benoemd na goedkeuring door de raden van de deelnemende gemeenten. Over begroting en jaarverslag wordt jaarlijks overleg gevoerd met de raden van de deelnemende gemeenten. De gemeenteraden zijn bevoegd in te grijpen in het bestuur als er sprake is van ernstige taakverwaarlozing voor zover het openbaar onderwijs betreft. Wijziging van de statuten is onderworpen aan de goedkeuring van de gemeenteraden.

(bedragen in miljoenen)	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Eigen vermogen	€ 1,0	€ 1,3	€ 7,0	€ 7,8	€ 9,6	€ nnb
Vreemd vermogen	€ 1,8	€ 1,8	€ 3,0	€ 3,5	€ 4,5	€ nnb
Resultaat	€ 0,1 (nadelig)	€ 0,3	€ 0,8 (nadelig)	€ 2,0	€ 1,7	€ nnb

OVERIGE VERBONDEN PARTIJEN

PPS-constructies

Bedrijventerrein Enter-Rijssen 'De Elsmoat'

De gemeente Rijssen-Holten is samen met de gemeente Wierden bezig met de ontwikkeling van een nieuw industrieterrein. De eerste fase, met ongeveer 12 hectare netto uitgeefbaar terrein, is inmiddels uitgegeven. De tweede fase van het plan, eveneens ongeveer 12 hectare groot, betreft een private ontwikkeling. Beide gemeenten nemen ieder voor 50% deel in de grondexploitatie. De afspraken over de ontwikkeling zijn vastgelegd in een samenwerkingsovereenkomst. De overeenkomst zal voor 1 juli 2024 worden beëindigd. De samenwerking heeft aan haar doel voldaan, de ontwikkeling is succesvol afgerond.

Realisering plangebied Opbroek Noord

Voor de uitbreiding in het Opbroek is in het plangebied Opbroek Noord een samenwerkingsovereenkomst gesloten met een projectontwikkelaar. Het plan omvat de bouw van 106 woningen. Het plan wordt ontwikkeld met een risicoverdeling van 50% voor de gemeente en 50% voor de ontwikkelaar. De woningen zijn allemaal in ontwikkeling. Eind 2024 is het gebied waarschijnlijk woonrijp. De samenwerking kan dan worden opgeheven.

Uitwerking plangebied Opbroek Oost

Voor de uitwerking in het Opbroek is in het plangebied Opbroek Oost een hoofdlijnenakkoord gesloten met een ontwikkelaar. Dit hoofdlijnen akkoord is verwerkt in een samenwerkingsovereenkomst voor fase 1, fase 4 en fase 5. De woningen in fase 1A en fase 5 zijn in verkoop. Fase 1B zal in 2024 nader gezamenlijk worden ingevuld en de verkoop start waarschijnlijk in Q4 2024. Uitwerking fase 4 komt later. Beoogd is de realisatie van circa 550 tot 600 woningen in het gehele plangebied Opbroek Oost. Het plan (fase 1, fase 4 en fase 5) wordt ontwikkeld met een risicoverdeling van 50% voor de gemeente en 50% voor de ontwikkelaar.

Coalitions of the willing

Binnen Twente zijn ook enkele samenwerkingen die voorheen binnen de Regio Twente waren georganiseerd. Het gaat dan onder andere om de samenwerking op het gebied van de RES, MDA, Mobiliteit, Twentse Kracht, Arbeidsmarktregio en Twenteraad. Deze vormen van samenwerking hebben geen formele status als gemeenschappelijke regeling maar er ligt wel een bestuursovereenkomst aan ten grondslag. Tenslotte is er ook nog de (sub)regionale samenwerking op het gebied van de salarisadministratie.

Een overzicht van het eigen vermogen en het vreemd vermogen aan het eind van het begrotingsjaar en het resultaat na bestemming kan niet worden verstrekt.

6. Paragraaf grondbeleid

Algemeen

Het grondbeleid vormt een vast onderdeel van de begroting en verantwoordingscyclus van de gemeente. In het BBV is bovendien vastgelegd dat zowel in de begroting als in de jaarrekening een afzonderlijke paragraaf over het grondbeleid moet worden opgenomen.

Artikel 16

De paragraaf betreffende het grondbeleid bevat ten minste:

- a. een visie op het grondbeleid in relatie tot de realisatie van de doelstellingen van de programma's die zijn opgenomen in de begroting;

- b. een aanduiding van de manier waarop de gemeente het grondbeleid uitvoert;
- c. een actuele prognose van de te verwachten resultaten van de totale grondexploitatie;
- d. een onderbouwing van de geraamde winstneming;
- e. de beleidsuitgangspunten voor de reserves voor grondzaken in relatie tot de risico's van de grondzaken.

Uitgangspunten grondbeleid gemeente Rijssen-Holten

De gemeenteraad heeft op 21 februari 2023 de herziene Nota Grondbeleid vastgesteld. De nota grondbeleid is geen doel maar een middel om de instrumenten in te zetten om tot een goede ruimtelijke ordening te komen. Deze nota moet altijd gezien worden in combinatie met (structuur)visie, (politieke) ambities, omgevingsplan etc. Door de uitgangspunten van de nota grondbeleid op te nemen in de paragraaf grondbeleid bij zowel de begroting als het jaarverslag, blijven deze onder de aandacht bij de planning- en control cyclus. Zo kunnen deze, waar nodig, vrij eenvoudig worden aangepast aan gewijzigde omstandigheden. Deze werkwijze is vastgelegd in de Financiële verordening ex. artikel 212 Gemeentewet.

Een integrale nota zorgt dat er een transparant samenhangend grondbeleid ontstaat die als ambtelijke leidraad zal dienen en waarbij de gemeenteraad haar kade stellende en controlerende taak kan uitoefenen.

Uitgangspunten grondbeleid gemeente Rijssen-Holten

- De gemeente Rijssen-Holten voert Grondpolitiek om haar doelen te bereiken.
- De gemeente Rijssen-Holten houdt rekening met hogere wet- en regelgeving die van invloed zijn op haar gemeentelijk grondbeleid.
- De gemeente Rijssen-Holten voert een situationeel grondbeleid (maatwerk). Daar waar mogelijk voeren we een actief grondbeleid.
- Bij verwerving wordt het beleidsinstrument minnelijke verwerving gekozen. Wet voorkeursrecht gemeenten en de onteigeningswet worden indien nodig aanvullend ingezet.
- De gemeente kan samenwerkingen aangaan met private partijen als dit de sturing op ontwikkelingen ten goede komt.
- Voor woningbouwprojecten wordt gekozen voor de residuele grondprijsmethode, waarbij voor sociale huursector en bij CPO hiervan kan worden afgeweken.
- Bij voormalige openbare ruimte waarop bouwvolume kan worden gerealiseerd wordt de grondprijs berekend volgens de residuele methode.
- Bij uitgifte bedrijventerrein wordt gekozen voor de comparatieve grondprijsmethode. Hierbij worden de grondprijzen vergeleken met die van omliggende gemeenten.
- De grondprijs voor maatschappelijke voorzieningen zoals scholen, sportvoorzieningen en gebedshuizen, wordt vastgesteld via de comparatieve methode.
- Kavels (of eenheden in het geval van een appartement) voor sociale huur of sociale koop worden voor een vaste prijs per eenheid uitgenomen.
- Voor commerciële activiteiten, zoals winkels, horeca en kantoren, wordt voor iedere ontwikkeling op basis van taxatie de grondprijs berekend.
- Kavels uit te geven in CPO wordt via taxatie de grondprijs berekend.
- Voor de verwerving van gronden en/of panden vormt een taxatie van een onafhankelijke, beëdigde deskundige de basis voor de aankoop. Is het aankoopbedrag meer dan 10% hoger dan de taxatie, dan is een nadere onderbouwing van de deskundige vereist.
- Aangekochte bedrijfspanden binnen het stedelijk gebied worden na aankoop en oplevering ontmanteld. Bedrijfspanden in het buitengebied worden na aankoop tijdelijk verhuurd in afwachting van de nieuwe bestemming. Woningen worden indien mogelijk tijdelijk verhuurd op basis van de Leegstandswet of in gebruik

gegeven middels anti-kraak. Aangekochte landbouwgronden worden, via geliberaliseerde pacht, kortstondig verpacht.

- Uitgifte van grond vindt bij voorkeur plaats door het eigendom over te dragen. Daar waar dit niet mogelijk of wenselijk is zal een andere vorm worden gekozen.
- In het kader van het Didam-arrest wordt gronduitgifte transparant, toetsbaar en redelijk uitgegeven.
- Kavels voor de sociale huur worden niet in mededingen uitgegeven. De plaatselijke woningbouwcorporaties worden als enige serieuze gegadigde gezien om het gemeentelijk beleid vorm te kunnen geven.
- Kavels op bedrijventerreinen worden conform de vastgesteld uitgifte voorwaarden uitgegeven.
- Het college van B&W stelt binnen de kaders van deze beleidsuitgangspunten per project de grondprijzen vast. Gedurende de looptijd van een project kunnen de grondprijzen worden herzien als de marktomstandigheden hiertoe aanleiding geven.

Wet- en regelgeving

De beleidsuitgangspunten zoals hier boven vermeld zijn gebaseerd op de in 2023 geldende wet- en regelgeving. De nieuwe beleidsuitgangspunten zoals in februari 2023 vastgesteld hebben oog voor de nieuwere wetgeving. Onderdeel daarvan is bijvoorbeeld de omgevingswet. De omgevingswet is op 1 januari jl. in werking getreden. Het betrof een grote wetgevingsoperatie met verschillende onderdelen die gelijktijdig werden ontworpen, zoals de ministeriële regeling, invoeringsregelgeving en de vier Aanvullingswetten. Al deze onderdelen vormden op het moment van inwerkingtreding een inzichtelijk stelsel bestaande uit één wet, vier Algemene Maatregelen van Bestuur (AMvB) en één ministeriële regeling. De gemeente Rijssen-Holtten had al de nodige voorbereidingen getroffen voor de implementatie van deze wet. Zo ook de actualisatie van het nieuwe grondbeleid wat dus in het jaar 2023 voor het eerst is toegepast.

Parameters grondexploitaties

Bij grondexploitatieberekeningen en exploitatieplannen worden parameters gebruikt voor het doorrekenen van de exploitaties. Het gaat hierbij om de renteparameter, de parameter voor kostenstijging en de parameter voor opbrengstenstijging. Er is echter ook sprake van kosten- en opbrengststijgingen over de jaren heen. Doelstelling van het gebruik van parameters is de te verwachten stijging in kosten en opbrengsten en het te verwachten rentepercentage door middel van indexatie in beeld te brengen en de budgetten op peil houden.

Renteparameter

Zowel voor het BBV als voor de Vpb geldt dat de toe te rekenen rente gebaseerd is op de werkelijke kosten over het vreemd vermogen zijnde: het gewogen gemiddelde rentepercentage van de leningenportefeuille van de gemeente, naar verhouding vreemd vermogen/totaal vermogen (VV/TV).

Voor 2023 bedraagt dit percentage 0,62% (in 2022 was dit 0,73%).

Indien echter sprake is van projectfinanciering is het rentepercentage van de direct aan deze grondexploitatie gerelateerde financiering van toepassing. Dit geldt alleen voor het samenwerkingsproject Opbroek Oost in 2024. Door ontwikkelingen op de geld- en kapitaalmarkt en in onze investeringsportefeuille is nieuwe duurdere financiering aangetrokken, waardoor het rentepercentage met ingang van de begroting 2024 is gestegen tot 0,9%.

Parameter kostenstijging

Voor de parameter van kostenstijging voor de posten die betrekking hebben op het bouw- en woonrijp maken van terreinen word aansluiting gezocht bij de Grond-, Weg en Waterbouwindex (GWW-index). Hierbij wordt het 5 jarig gemiddelde (2018 - 2022) van dit indexcijfer gehanteerd als parameter voor de kostenstijging. De parameter kostenstijging is op basis van deze index (2018 - 2022) 5,5% (Bron: Opendata.cbs.nl). De cijfers van 2023 zijn hier nog geen onderdeel van.

De periode van 2018 tot 2020 waren stabiele jaren als het gaat om prijsstijgingen in deze branche. De prijsstijgingen schommelde rond de 3,5%. In 2020 stegen de prijzen slechts met 0,1%. In 2021 werd deze matige prijsstijging echter

gecompenseerd door een kostenstijging van 11,7% en in 2022 bedroeg de prijsstijging 9,2%. Het 5-jarig gemiddelde komt met name door het jaar 2021 en 2022 uit op 5,5%.

Vanaf het jaar 2016 was het 5-jarig gemiddelde ieder jaar 1%. Er werd vanwege deze reeds voorspelde ontwikkeling een percentage van 2% aangehouden. Dit gaf ons in het jaar 2021 ruimte om voor het jaar 2021 de parameter kostenstijging ongewijzigd te laten op het streefpercentage van 2%. Voor de jaren na 2022 is er gelet op de outlooks en de geprognoseerde ontwikkelingen toekomstige jaren en bekeken of 2% nog steeds een reëel meerjarig gemiddelde is. Deze evaluatie heeft plaatsgevonden. Voor alle (voor het jaar 2023) vastgestelde gemeentelijke grondexploitaties is besloten het afgeronde 5-jarig gemiddelde aan te houden. Dit komt voor de komende jaren neer op 5,5% kostenstijging per jaar.

Parameter opbrengstenstijging

Voor de parameter voor de opbrengstenstijging wordt onderscheid gemaakt tussen een parameter voor woningbouw en een parameter voor bedrijventerreinen. Beide categorieën hebben een eigen uitgangspunt voor bepaling van de grondprijs en een eigen verloop van de grondprijs. Voor beide parameters geldt dat het niet representatief is om aan te sluiten bij landelijk of zelfs regionaal vastgestelde indexcijfers. Deze parameter wordt vastgesteld op basis van expert Judgement.

De grondprijs voor woningbouw wordt, met uitzondering van de sociale sector, bepaald door middel van de residuele benadering (VON-prijs minus investeringskosten). Omdat meerdere factoren bepalend zijn voor de residuele grondwaarde leiden de sterk stijgende prijzen op de woningmarkt niet per definitie tot een evenredige stijging van de grondprijzen. Zo zijn de bouwkosten, door stijgende energieprijzen, schaarste in materialen en aangescherpte bouweisen met betrekking tot duurzaamheid, aanzienlijk gestegen. Dit heeft een drukkend effect op de stijging van de residuele grondwaarde. Dit alles overwegende zien wij een opbrengststijging van 1% voor het jaar 2023 als realistisch, waarbij we per complex kijken of dit meegenomen wordt.

De grondprijs voor bedrijventerreinen wordt bepaald met behulp van de comparatieve methode. Mede door het hanteren van deze variabelen en de invloed van de markt op bouwkosten, geldt ook voor industrieterreinen dat veranderingen in de markt niet direct van invloed zijn op de grondprijzen. De parameter opbrengststijging is voor het jaar 2023 voor bedrijventerreinen gehandhaafd op 0%.

Algemeen financieel

In het dienstjaar 2023 is de netto boekwaarde van alle toekomstige en lopende grondexploitatieplannen met € 2.503.720 afgenomen. In totaal is de bruto boekwaarde afgenomen met € 2.750.920. Hier tegenover stond een afboeking van de voorziening van € 247.200.

Verloop boekwaarden

Boekwaarde per 1 januari 2023 (bruto)	€	16.205.629
Aanwezige voorzieningen per 1 januari 2023	€	-5.689.809
Netto boekwaarde per 1 januari 2023	€	10.515.820
Boekwaarde per 31 december 2023 (bruto)	€	13.454.709
Aanwezige voorzieningen per 31 december 2023	€	-5.442.609
Netto boekwaarde per 31 december 2023	€	8.012.100

Onderstaand vindt u de toelichting van de afname van de boekwaarde met € 2.750.920.

Toelichting afname boekwaarde met	€ -2.750.920
-----------------------------------	--------------

Gronden toekomstige exploitaties I.M.V.A.

- voorbereidingskosten toekomstige grexen diverse complexen	€ 580.399
- bijdragen algemene dienst en opbrengst verhuur	€ -14.668
Totaal toename boekwaarde	€ 565.731

Gronden exploitatie I.E.G.G.

- bouw- en woonrijpmaken diverse complexen	€ 687.709
- rentebijbeschrijving	€ 67.608
- winstuitkering opbroek Noord	€ 121.407
- bijdragen derden, Rijk (WBI) en provincie (Opbroek Noord, Enkco en Vletgaarsmaten)	€ -1.629.588
- opbrengst grondverkoop (Opbroek Noord, Enkco en Vletgaarsmaten)	€ -3.815.543
- storting bijdragen Rijk en provincie in overlopende passiva en bijdrage aan algemene dienst (Enkco)	€ 1.296.084
Totaal afname boekwaarde	€ -3.272.324

Grond in publiek-private samenwerking Opbroek Noord

- verwerven grond en bouwrijpmaken	€ 757.998
- tussentijdse winstuitkering volgens POC-methode	€ 208.436
- bijdragen derden	€ -32.575
- grondverkoop	€ -691.820
- aandeel partner samenwerking (50%)	€ -121.020
Totaal toename boekwaarde	€ 121.020

Grond in publiek-private samenwerking Opbroek Oost

- verwerven grond en bouwrijpmaken	€ 1.757
- bijdragen derden	€ -332.450
- aandeel partner samenwerking (50%)	€ 165.347
Totaal afname boekwaarde	€ -165.347

Voorziening

Voor het complex Enkco-Waterloo Vlogtman is in voorgaande jaren een voorziening getroffen voor te verwachten verliezen of dekking van de boekwaarde ten opzichte van de marktwaarde. Deze voorziening is gewaardeerd tegen contante waarde en jaarlijks wordt 2% rente toegevoegd. Door herziening van de grondexploitatie van het complex Enkco-Waterloo Vlogtman waarbij ook de doorlooptijd 2 jaar langer is geworden, is een stukje van de voorziening vrijgevallen.

Boekwaarde voorzieningen per 1 januari 2023	€ -5.689.809
---	--------------

Boekwaarde voorzieningen per 31 december 2023	€	-5.442.609
Per saldo afname voorzieningen 2023	€	-247.200
- bijboeking bespaarde rente	€	113.796
- vrijval wegens langere doorlooptijd en herziening grondexploitatie	€	-360.996

In de mutatie van de boekwaarde zijn geen kosten van verwerving van gronden voor de toekomstige grondexploitatieplannen opgenomen. Conform de BBV moeten deze worden verantwoord op de balans onder Gronden en terreinen. Bij het in exploitatie nemen van een grondexploitatieplan worden de kosten van verwerving ingebracht in het complex. Hierna volgt een overzicht van de kosten van verwerving per complex.

Kosten verwerving toekomstige grondexploitatieplannen

	Boekwaarde per 1 januari 2023	Mutatie 2023	Boekwaarde per 31 december 2023
- Opbroek Oost	€ 570.463	€ 908.005	€ 1.478.468
- Vletgaarsmaten 2c	€ 90.301	€ 7.888	€ 98.189
- Ligtenbergerveld Oost	€ 235.312	€ 3.374.741	€ 3.610.053
	€ 896.076	€ 4.290.634	€ 5.186.710

Specificatie verloop boekwaarden/balans

Voor een specificatie van de boekwaarden van de diverse complexen en de voorziening die als tegenhanger van de boekwaarde fungeert, verwijzen wij u naar de toelichting Overzicht verloop boekwaarden op de balans en de toelichting per complex in deze paragraaf.

Jaarlijks wordt voor wat betreft de ramingen aangesloten bij de jaarschijf van de grondexploitatieberekeningen (METAFOOR model) en de primaire raming jaarschijf uit de begroting van de algemene dienst voor het betreffende jaar.

Bij de najaarsnota 2023 zijn diverse exploitatiebegrotingen herzien. Hierbij zijn bij belangrijke afwijkingen van de ramingen geactualiseerd. Bij de jaarrekening 2023 is aangesloten bij de boekwaarde van de complexen per ultimo 2023. De belangrijkste afwijkingen ten opzichte van de najaarsnota zijn in de grondexploitatieberekeningen bijgesteld en in meerjarig perspectief herzien. Per complex worden de afwijkingen toegelicht.

Toegerekende uren aan grondexploitatiecomplexen in 2023

De in het dienstjaar 2023 toegerekende uren (7.895 uur) tot een bedrag van € 824.800,- zijn 380 uur hoger dan de geraamde uren (7.515 uur). Ter informatie in het dienstjaar 2022 zijn 6.435 uur, wat gelijk is aan een bedrag van € 640.400 aan loonkosten geactiveerd. De belangrijkste oorzaken van de stijging van de urentoerekening ten opzichte van het jaar 2022 zijn het voorbereiden en verwerven van grond voor het nieuw te ontwikkelen bedrijventerrein Ligtenbergerveld Oost en het voorbereiden voor het in exploitatie nemen van het bedrijventerrein Vletgaarsmaten II C. Aan Opbroek Noord zijn meer uren besteed in verband met de verkopen van kavels en het woonrijp maken. Ook aan Opbroek Oost zijn meer uren besteed in verband met de voorbereiding voor het in exploitatie nemen van dit complex.

Vennootschapsbelasting (Vpb)-plicht voor gemeenten in Nederland

Ten opzichte van hetgeen is geschreven in voorgaande jaren is er in de Vpb-plicht geen verandering opgetreden. Op basis van een QuickScan is, mede als gevolg van negatieve exploitatie Enkco, de komende jaren nog geen sprake van te verwachten Vpb-last.

Evenals in 2022 is ook in 2023 een voorlopige aanslag Vpb betaald, maar deze zal worden verrekend met de verliezen van voorgaande aangiftes (carry back).

Het resterend bedrag aan te verrekenen verliezen op 31 december 2022 bedraagt € 1.236.099.

Met betrekking tot de nog landelijk lopende discussies over andere opbrengsten die onder de werking van de Vpb kunnen vallen zoals de opbrengsten lichtmastreclame en rente personeelshypotheek worden alleen de opbrengsten lichtmastreclame meegenomen in de Vpb aangifte.

A. Toekomstige grondexploitatieplannen (IMVA)

Op de balans zijn onder de Immateriële Vaste Activa (IMVA) een aantal voor-investeringen opgenomen ten behoeve van de in de toekomst te ontwikkelen woningbouwplannen. De totale boekwaarde van onderstaande plannen bedraagt per ultimo 2023 € 6.847.000 (de boekwaarde per 31 december 2022 bedroeg € 6.281.000). De toename van € 566.000 is met name veroorzaakt door voorbereidingskosten bij de complexen Opbroek Oost, Vletgaarsmaten 2c en Ligtenbergerveld Oost.

't Kruimeltje/ Mauritsschool

Dit terrein betreft de voormalige Mauritsschool (basisonderwijs) aan de Zeven Peggenweg en peuterspeelzaal t 'Kruimeltje aan de Veldovenstraat te Rijssen. In 2019 heeft zich een zorginstelling gemeld met het verzoek om op de locatie van de voormalige school een gebouw te realiseren voor begeleid wonen die kan worden gebruikt voor 4 woongroepen met in totaal 32 wooneenheden. Inmiddels is de voormalige school gesloopt, is de zorginstelling gereed en is gestart met de bouw van de woningen. De 5 grondgebonden woningen zijn in de zomer van 2023 opgeleverd. Inmiddels is ook het woonrijp maken afgerond, zodat het complex in 2023 is afgesloten. In 2023 zijn bestede uren tot een bedrag van € 3.700 toegerekend aan dit complex. Dit bedrag is ten laste van de algemene dienst gebracht, net zoals het voordelig saldo in 2022 ten gunste van de algemene dienst is gebracht.

Opbroek Oost (gemeentelijke grex)

Het college heeft op 16 januari 2020 ingestemd met de toekomstige ontwikkeling van woonwijk Opbroek Oost. Dit plan is een aanvulling op de woningbouwplannen voor Opbroek Noord en Zuid. Om te voorzien in de lokale behoefte in Rijssen-Holten wordt beoogd om circa 550 tot 600 woningen te bouwen in Opbroek Oost. Na 6 november 2020 is de structuurvisie voor het gebied vastgesteld. In het jaar 2021 is gewerkt aan het stedenbouwkundig plan voor Opbroek Oost. Deze is op 6 juli 2021 vastgesteld door het college. Op basis van het stedenbouwkundig plan is een ontwerp bestemmingsplan opgesteld. Dit bestemmingsplan is op 25 mei 2023 definitief vastgesteld door de raad van gemeente Rijssen-Holten. In 2023 is er al begonnen aan de bouw van twee woningen. In het jaar 2024 zullen er nog eens 98 woningen gebouwd gaan worden.

Tot en met 2023 bedroegen de kosten van verwerving € 1.478.500 en van voorbereiding € 6.478.800. Deze kosten zullen in een later stadium worden verhaald door middel van verkopen dan wel bijdrages van grondeigenaren. Inmiddels is in januari 2024 besloten dit complex in exploitatie te nemen. Grote voorinvesteringen brengen risico's met zich mee in turbulente marktsituaties. Kijkend naar de inflatie, rentestijging en VON-Prijzen kunnen we stellen dat jaar 2023 een jaar is waarin de risico's aanzienlijk zijn toegenomen. Zoals gebruikelijk is er gekeken naar de risicowaardering van de grondexploitatie. Deze herziening heeft vanwege de turbulente marktsituaties geleid tot een bijgesteld risicoprofiel voor Opbroek Oost.

Plan de Banis

Het college heeft op 27 oktober 2022 voorlopige aanwijzing van Wet voorkeursrecht gemeenten (WVG) gevestigd op het plan de Banis. Deze voorlopige aanwijzing is op 26 januari 2023 bestendigd door de gemeenteraad. Onder andere dit plangebied moet de gemeente Rijssen-Holten voorzien in de toekomstige woonbehoefte. De eerste stap in de ontwikkeling van dit plan is het opstellen van een omgevingsvisie. Dit zal in 2024 plaatsvinden. Naar verwachting kan er rond 2026 een bestemmingsplan liggen. Dit plan zal naar ruwe inschatting voorzien in ongeveer 250 woningen. Vooruitlopend op de woningbouwplannen zijn vanaf 2022 al een aantal voorbereidingskosten gemaakt tot een bedrag

van € 18.600. Deze kosten zullen in een later fase worden verhaald door middel van verkopen van gronden dan wel bijdrages van grondeigenaren.

Vletgaarsmaten 2c

Dit bestemmingsplan is een uitwerking van de in 2009 vastgestelde structuurvisie. Dit bestemmingsplan gaat invulling bieden aan de grote behoefte voor bedrijventerrein in Rijssen en Holten. Uit de behoeftestudie bleek dat er in de periode tot 2030 in de gemeente Rijssen-Holtens circa 20 - 28 hectare bedrijventerrein ontwikkelt dient te worden om in de lokale behoefte te voorzien. Er is een participatiesessie gevoerd met Holtense ondernemers over (duurzame) inrichting van het plangebied. De zaken die hieruit naar voren kwamen zijn meegenomen in de inrichting zoals opgenomen in het bestemmingsplan. In december 2023 is het definitieve bestemmingsplan vastgesteld waardoor het bestemmingsplan eind februari 2024 onherroepelijk is geworden.

Inmiddels zijn vanaf 2021 al een aantal percelen (met opstallen) verworven. De verwervingskosten ad € 98.200 en voorbereidingskosten ad € 224.000 maken onderdeel uit van de boekwaarde per 31 december 2023 van € 322.200. Deze kosten zullen in een latere fase worden verhaald door middel van verkopen dan wel bijdrages van grondeigenaren. De kosten zijn ingebracht in de grondexploitatie die eind februari door de raad is vastgesteld.

Ligtenbergerveld Oost

Uit een uitgevoerde locatiestudie blijkt dat het gebied ten westen van bedrijventerrein Plaagslagen (Ligtenbergerveld Oost) het meest geschikt is voor het ontwikkelen van een nieuw bedrijventerrein. Op het gebied is een Wet voorkeursrecht gemeenten gevestigd om prijsopdrijving te voorkomen en een integrale ontwikkeling te bevorderen. Voor het gebied is een ontwerp-structuurvisie gemaakt als eerste stap in de ruimtelijke procedure. Er zijn twee verschillende structuurvarianten onderzocht. Op basis van dit onderzoek heeft de gemeenteraad gekozen voor de uitwerking van variant 1. Het gebied moet voor 2030 ruimte bieden aan circa 20 hectare netto bedrijventerrein. Vanaf 2022 zijn al een aantal voorinvesteringen verricht. Het gaat om een bedrag van € 3.735.600. Van dit bedrag heeft € 3.610.000 betrekking op verwervingskosten en € 125.600 op voorbereidingskosten. Deze kosten zullen in een later fase worden verhaald door middel van verkopen ofwel bijdrages van grondeigenaren.

B. Bestemmingsplannen met kostprijsberekening

Opbroek Noord (gemeentelijke grex)

In Opbroek Noord worden in totaal 192 woningen gerealiseerd. Deze grondexploitatie betreft de gemeentelijke grex die ziet op het totaalgebied van 192 woningen. Inmiddels zijn alle gronden uitgegeven/verkocht aan ontwikkelaars/particulieren. Het gros van de woningen is reeds opgeleverd of is in aanbouw. De eerste projectmatige woningen zijn na de zomer van 2023 al opgeleverd. Het woonrijp maken is inmiddels van start gegaan waardoor de wijk langzaam aan afgerond gaat worden.

In 2023 is er conform de voorgeschreven POC-Methode € 121.400 aan winst genomen. Deze winstneming is conform bestendige gedragslijn toegeschreven aan de algemene dienst.

Per 31 december 2023 is de boekwaarde gedaald met € 1.348.100. De daling van de boekwaarde komt enerzijds door het realiseren van verkopen en het ontvangen van exploitatiebijdrages voor het realiseren van de publieke taken die we als gemeente hebben verricht. Anderzijds zijn er uitgaven geweest voor verwerving, planschadevergoedingen en toegerekende interne uren. Het plan wordt afgesloten met een positief eindsaldo.

Boekwaarde per 1 januari 2023	€	622.537
Mutaties lasten en baten 2023	€	-1.348.070
Boekwaarde per 31 december 2023	€	-725.533

Stelpost opbrengststijgingen	€	-
Stelpost (kosten)	€	42.856

Stelpost (rente) verlies	€	-
Nog te maken kosten	€	1.370.141
Te realiseren opbrengsten	€	-749.476
Verwacht positief exploitatiesaldo EW 31 december 2025	€	-62.012
Positief saldo per 31 december 2023 CW	€	-58.436

Dijkerhoek

In 2023 zijn er geen kavels uitgegeven vanuit de gemeentelijke grondexploitatie Dijkerhoek. Uit overleg met de bewonerscommissie is gebleken, dat er concrete behoefte is voor kavels (rijen woningen) voor huisvesting van jongeren waarop betaalbare woningen gebouwd kunnen worden. Gemeente heeft daarom eind 2022 in samenwerking met de bewonerscommissie plannen uit gewerkt om de verkaveling af te stemmen op deze concrete behoefte. Dit moet begin 2024 leiden tot de uitgifte van de nog beschikbare gronden en de realisatie van starterswoningen. De boekwaarde van dit plan is per 31 december 2023 toegenomen met € 89.900 tot € 330.700. Zie voor financiële toelichting onderstaande tabel.

Boekwaarde per 1 januari 2023	€	240.795
Mutaties lasten en baten 2023	€	89.919
Boekwaarde per 31 december 2023	€	330.714

Stelpost opbrengststijgingen	€	-
Stelpost (kosten)	€	10.407
Stelpost (rente) verlies	€	4.437
Nog te maken kosten	€	139.550
Te realiseren opbrengsten	€	-485.705
Verwacht positief exploitatiesaldo EW 31 december 2025	€	-597
Positief saldo per 31 december 2023 CW	€	-562

Enkcoterrein en omgeving

In December 2023 is het nieuwe bestemmingsplan voor het Enkcoterrein door de gemeenteraad vastgesteld. Dit plan ziet op ruimte voor circa 155 (met een afwijkingsbevoegdheid van 15%) woningen die omringt worden door een groene parkachtige omgeving. Onderdeel van vaststelling van het bestemmingsplan is een herziene exploitatiebegroting (op basis van de nieuwe planinvulling). Om de nieuwbouwplannen sluitend te maken is in het 1^e kwartaal van 2023 een subsidieaanvraag ingediend onder het programma Woning bouw impuls. Deze subsidie is in juni 2023 toegekend tot een bedrag van € 1.151.100. Met toekenning van de aangevraagde subsidie, een tweetal provinciale subsidies tot een bedrag van € 350.000 en de beschikbare voorziening lijken de beoogde nieuwbouwplannen economisch uitvoerbaar.

In 2023 is de boekwaarde verlaagd met € 174.200 met name veroorzaakt door voorbereidingskosten ad € 272.900 en opbrengst grondverkoop ten behoeve van de flexwoningen tot een bedrag van € 460.000. Voor het tekort op het plan is, conform BBV-voorschriften een voorziening, getroffen. Deze voorziening bestond ook al onder de vorige plannen op het Enkco terrein.

Boekwaarde per 1 januari 2023	€	6.939.502
Mutaties lasten en baten 2023	€	-174.168
Boekwaarde per 31 december 2023	€	6.765.334

Stelpost opbrengststijgingen	€	-
Stelpost (kosten)	€	550.765
Stelpost (rente) verlies	€	285.997
Nog te maken kosten	€	6.854.795
Te realiseren opbrengsten	€	-8.565.635
Verwacht negatief exploitatiesaldo EW 31 december 2027	€	5.891.256
Negatief saldo per 31 december 2023 CW	€	5.335.892
Saldo voorziening per 1 januari 2023	€	5.689.809
Bijboeking rente	€	113.796
Actualisatie voorziening op basis van CW per 1 januari 2024	€	-360.996
Saldo voorziening per 1 januari 2024	€	5.442.609

Vletgaarsmaten II A en B

De boekwaarde van Vletgaarsmaten II A en B is in 2023 verlaagd met € 1.840.000. De verlaging komt voort uit de verkoop van gronden. In totaal is er in 2023 is ruim 1,7 hectare aan gronden verkocht op Vletgaarsmaten II A en B. Uiterlijk in 2025 wordt in totaal nog ruim 2 hectare aan gronden verkocht. Deze gronden liggen al geruime tijd onder contract en daarmee zijn er geen uitgeefbare gronden meer in Vletgaarsmaten II A en B.

Boekwaarde per 1 januari 2023	€	3.101.640
Mutaties lasten en baten 2023	€	-1.840.006
Boekwaarde per 31 december 2023	€	1.261.634

Stelpost opbrengststijgingen	€	-
Stelpost (kosten)	€	88.395
Stelpost (rente) verlies	€	44.559
Nog te maken kosten	€	800.999
Te realiseren opbrengsten	€	-2.195.659
Verwacht positief exploitatiesaldo EW 31 december 2026	€	-73
Positief saldo per 31 december 2023 CW	€	-68

Elsmoat

De eerste fase van Elsmoat betreft een samenwerking tussen de gemeente Wierden en gemeente Rijssen-Holten. Deze eerste fase is nagenoeg afgerond. Er dienen nog een aantal kleine werkzaamheden (woonrijp maken) verricht te worden. Ook dient er nog één kavel ingevuld te worden. Met de gemeente Wierden is in 2023 de afspraak gemaakt dat op basis van een vaststellingsovereenkomst het plan zal worden afgerond conform onderstaand overzicht van lasten en baten. Conform dit overzicht prognose zal gemeente de helft van het verwachte positieve saldo ontvangen. Dit is gelijk aan circa € 65.000. Met dit saldo is in de jaarrekening 2023 rekening gehouden.

Boekwaarde per 1 januari 2023	€	-69.994
Mutaties lasten en baten 2023	€	133.000
Boekwaarde per 31 december 2023	€	63.006

Nog te maken kosten	€	251.230
---------------------	---	---------

Nog te realiseren opbrengsten	€	-443.725
Verwacht positief exploitatiesaldo 31 december 2023	€	-129.489

Resultaatverwachtingen en risico's

Voor de risico's betreffende het grondbeleid wordt verwezen naar de paragraaf weerstandsvermogen. Eventuele risico's (ingeschatte kans kleiner dan 75%) worden meegenomen in het risicologboek.

7. Paragraaf bedrijfsvoering

Algemeen

Artikel 14

De paragraaf over de bedrijfsvoering geeft inzicht in de stand van zaken en de beleidsvoornemens.

De strategische visie geeft richting aan de bedrijfsvoering. Het koersdocument organisatieontwikkeling is een meer concrete doorvertaling van de ontwikkelkoers. In het organisatiebesluit zijn de structuur, de bevoegdheden en verantwoordelijkheden vastgelegd.

Het mandaatbesluit regelt de mandatering van (college) bevoegdheden naar medewerkers.

Sinds 2017 werkt de organisatie in de huidige structuur. Een platte structuur met minder leidinggevenden ondersteunt de gewenste eigen verantwoordelijkheid van medewerkers. Na een evaluatie wordt het werken binnen de huidige structuur de komende jaren verder geoptimaliseerd. Er is extra aandacht voor de rol van de teammanagers en er wordt gewerkt vanuit een meer duidelijk kader door het beter neerzetten van de kernwaarden van onze organisatie. De nadruk blijft liggen op een platte organisatiestructuur en verantwoordelijkheid c.q. eigenaarschap bij medewerkers.

Organisatieontwikkeling

Sinds 2017 werkt de organisatie in de huidige structuur. We werken vanuit een organisatiekoers met vijf ambities. Deze 5 ambities zijn: we gaan voor meerwaarde voor en met onze inwoners, voor werkplezier, voor een gezonde, veilige en open werksfeer, voor samen en integraal en we gaan voor eigenaarschap en persoonlijk leiderschap. De organisatie heeft een platte structuur. Deze structuur ondersteunt de gewenste eigen verantwoordelijkheid van medewerkers. In 2023 is er een evaluatie van de organisatieontwikkeling geweest. Dit is niet alleen een evaluatie geweest onder medewerkers, maar ook is met externe samenwerkingspartners geweest hoe zij tegen de organisatie aankijken. De uitkomsten van deze evaluatie worden gebruikt voor de verdere doorontwikkeling van de organisatie in 2024.

Strategisch personeelsbeleid

Het strategisch personeelsbeleid 2021 tot 2025 is vastgesteld. De activiteiten die hierin zijn opgenomen moeten ons als werkgever goed blijven positioneren op de complexe arbeidsmarkt. Daarnaast wordt ingezet op flexibiliteit, mobiliteit en vitaliteit. We willen hiermee niet alleen een aantrekkelijke werkgever blijven maar ook de talenten van ons personeel optimaal benutten. Onderwerpen die passen bij een moderne werkgever. We slagen er tot nu toe nog in om onze vacatures te vervullen, maar dit blijft voor de komende tijd wel een aandachtspunt om er ook voor te zorgen dat we niet steeds meer afhankelijk worden van externe inhuur waarmee ook de kennis in eigen huis verdwijnt.

We hebben grote stappen gemaakt in het tijd en plaatsonafhankelijk (thuis) werken en dus ook het digitaal werken en digitaal overleggen. We hebben gekozen voor een vorm van hybride werken waarbij er een goede balans is tussen werken op de kantoorwerkplek en de thuiswerkplek en een goede balans tussen digitaal overleggen en fysiek overleggen. We gaan het gemeentehuis aanpassen zodat het hybride werken goed wordt ondersteund en dat het gebouw aansluit bij de verdere organisatieontwikkeling.

Toezicht en verantwoording

Decentralisatie van wetgeving legt een grotere belasting en verantwoordelijkheid op onze bedrijfsvoering. Het blijven voldoen aan de steeds zwaarder wordende eisen van een goede bedrijfsvoering blijft een forse uitdaging. Op verschillende onderwerpen zoals inkoop en aanbesteding, privacy en informatiebeveiliging hebben we ook te maken met een toename van complexiteit en verzwaring van eisen. Eisen die ook regelmatig wijzigen.

Regelmatig monitoren en genereren van managementinformatie en sturingsinformatie krijgt steeds meer aandacht. De participatie van de samenleving betekent extra inzet en begeleiding van processen. Denk hierbij ook aan de invloed en het gebruik van sociale media. Het groeiend takenpakket vergt meer afstemming, ook regionaal. De overhead neemt dus toe.

Meer in control betekent ook dat we planningen halen en bij extra opdrachten tijdig de gevolgen voor de planning in beeld brengen en herprioriteren. Het blijft ieder jaar weer een uitdaging om vastgestelde planningen te halen en daarnaast de niet geplande werkzaamheden op te pakken. Dit vergt veel van de flexibiliteit.

Onze toezichthouder, de provincie Overijssel, beoordeelt jaarlijks op een aantal indicatoren onze bedrijfsvoering. De afgelopen jaren heeft de provincie ons op alle indicatoren 'groen' beoordeeld. We zijn hierin redelijk uniek in Overijssel. Uiteraard proberen we deze lijn vast te houden.

Met ingang van de jaarrekening 2023 legt het college zelf verantwoording af over de rechtmatigheid van het gevoerde bestuur (zie hierna). De accountant beperkt zich tot een oordeel over de getrouwheid.

Samenwerking

Wij blijven de houding aannemen 'lokaal wat kan en regionaal wat moet'. We blijven geloven in de kracht van de lokale uitvoering. Daarnaast sluiten we de ogen zeker niet voor de mogelijkheden van samenwerking. We zoeken de samenwerking wanneer we het zelf niet kunnen en/of wanneer het kosten bespaart en wanneer kwaliteit en kwetsbaarheid in het gedrang komen. Verder nemen we actief deel aan tal van regionale (afstemmings-)overleggen, waarbij we blijvend kritisch zijn op nut en noodzaak ervan.

Fraude, misbruik en oneigenlijk gebruik

De aandacht voor het thema fraude en integriteit neemt de laatste jaren steeds verder toe, onder andere vanuit de beroepsgroep van accountants (NBA). Het zorgt ervoor dat organisaties steeds vaker gevraagd wordt transparant te zijn in de visie, het beleid en het toezicht op het integer handelen in alle geledingen van de organisatie. Dat gaat dus niet alleen over fraude, maar ook over misbruik en oneigenlijk gebruik, het hanteren van gedragscodes en de naleving van andere regelgeving.

Ieder jaar wordt een jaarverslag integriteit opgesteld. Hierin wordt verantwoording gegeven van de uitgevoerde acties. Ook in 2023 is op verschillende wijze aandacht besteed aan dit thema. Er is een externe vertrouwenspersoon integriteit en ongewenst gedrag. Ook zijn er 3 interne contactpersonen. Bij de nieuwe medewerkers is de ambtseed/belofte afgenomen. Deze ceremonie draagt bij aan de bewustwording van de bijzondere positie die een ambtenaar heeft.

Concerncontrol maakt bij het opstellen van het jaarlijkse audit plan zelf een inschatting van de frauderisico's binnen de organisatie en vormt zich een beeld van de maatregelen van interne beheersing die onze organisatie heeft getroffen om mogelijke fraudes te voorkomen en te toetsen of deze maatregelen effectief zijn. Enkele jaren geleden is door een externe deskundige een fraudepreventieonderzoek uitgevoerd wat heeft geleid tot verbetervoorstellen die inmiddels in uitvoering zijn. Voor fraude is deze gangbare definitie gebruikt: een opzettelijke handeling door een of meer leden van het management, met governance belaste personen, werknemers of derden, waarbij gebruik wordt gemaakt van misleiding teneinde een onrechtmatig of onwettig voordeel te verkrijgen. Op basis van gesprekken met het verantwoordelijke management en vooral bij de proceseigenaren van processen met een frauderisico is nagevraagd of fraudes zijn geconstateerd, wat niet het geval is geweest.

In lijn met de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording, waar het thema misbruik & oneigenlijk gebruik een van

de beoordelingscriteria is, zullen we de komende periode de zichtbaarheid van deze analyse en de hieruit voortvloeiende maatregelen in de organisatie en op bestuurlijk niveau verder vorm gaan geven. Dit wordt uitgewerkt in het jaarlijkse auditplan.

Wet Open Overheid (WOO)

Sinds de inwerkingtreding van de WOO zijn er de nodige maatregelen getroffen. Zo hebben de betrokkene medewerkers die vaak te maken krijgen met WOO verzoeken (beleidsmedewerkers, juristen) bijgeschoold met een presentatie. Ook is er een handleiding WOO geschreven. Een er is een uitgebreide informatiepagina op het intranet geplaatst met infographics. Conform de wet is er een contact functionaris WOO.

Passief

In 2023 zijn er 16 verzoeken om informatie ingediend. De verzoeken zijn als volgt behandeld:

- Informeel (informatieverzoek): 1
- buiten behandeling gesteld: 5
- afgewezen: 3
- toegekend: 4
- ingetrokken: 3

Reden voor buiten behandeling nemen zijn divers van aard. Zo kan het verzoek verkeerd geadresseerd zijn of is de manier van indienen incorrect (zonder herstel). Redenen voor afwijzing zijn afwijzingsgronden op basis van de wet (artikel 5.1 & 5.2 WOO) of het feit dat er geen documenten zijn aangetroffen. In één enkel geval is misbruik van recht geconstateerd. Ook dit verzoek is buiten behandeling gesteld.

Verleende WOO-verzoeken worden op de website gepubliceerd. In de ontvangstbevestiging wordt vermeld dat het dossier wordt gepubliceerd.

Actief

Wat betreft actieve openbaarmaking zijn er diverse categorieën vanuit de WOO die al actief openbaar gemaakt worden. Hierbij moet gedacht worden aan organisatiegegevens, vergaderstukken en verslagen van de raad (momenteel nog met uitzondering van ter behandeling ingekomen stukken) alsook die van het bestuur. Daarnaast is dit ook het geval voor wet- en regelgeving van algemene verbindende aard.

Nadat het platform PLOOI vorig jaar per direct werd gestopt, moest de gemeente zelf op zoek naar een publicatiemogelijkheid. In 2023 hebben wij een WOO-portaal live gebracht waar de toegekende passieve WOO-verzoeken worden gepubliceerd. Dit portaal is bereikbaar via de volgende link <https://www.rijssen-holten.nl/woo-verzoeken/>. In dit kader hebben we ook het proces voor anonimiseren via de nieuwe applicatie geborgd.

Begrotingsrechtmatigheid

in artikel 189, lid 3 van de Gemeentewet is bepaald dat ten laste van de gemeente lasten en daarmee overeenstemmende balansmutaties worden genomen tot de bedragen die hiervoor op de begroting zijn gebracht. Hogere dan in de begroting opgenomen lasten en daarmee samenhangende balansmutaties zijn dan ook onrechtmatig. Voor de baten geldt dat deze als onrechtmatig worden beschouwd indien afwijkingen gedurende het begrotingsjaar wel al bekend zijn of behoorden te zijn bij de ambtelijke organisatie/college, maar niet tijdig tot een aanpassing van de begroting hebben geleid.

Analyse op lastenniveau

bedragen x1000

Programma	Geautoriseerde begroting	Werkelijk	Onder/overbesteding	Bruto onrechtmatigheid op programmaniveau	specificatie overschrijding	Wordt gecompenseerd door direct gerelateerde hogere baten	Saldo	Overschrijding op openeinde regeling?	Past binnen bestaand beleid	Netto onrechtmatigheid
1. Inwoners, Organisatie en Bestuur	4.410	4.473	Overbesteding	63	Bestuursorganen.	ja, vrijval voorziening. zie toelichting programma 1	373	n.v.t.	n.v.t.	0
2. Jongeren en Onderwijs	19.129	20.387	Overbesteding	1.258	Voorziening op openbaar onderwijs	1. ja, vertekend beeld; Per abuis is beschikking over voorziening als een	34	n.v.t.	n.v.t.	0

						negatieve last geraamd. 2. zie toelichting programma 2				
3. Samen Zorgen	18.743	17.985	Onderbesteding	758	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t. .	n.v.t.	n.v.t.	0
4. Cultuur en Sport	10.710	10.633	Onderbesteding	77	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t. .	n.v.t.	n.v.t.	0
5. Ondernemen en Werk	17.076	15.874	Onderbesteding	1.202	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t. .	n.v.t.	n.v.t.	0
6. Wonen, Recreëren en Veiligheid	9.449	8.420	Onderbesteding	1.029	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t. .	n.v.t.	n.v.t.	0
7. Wijken	16.487	16.462	Onderbesteding	25	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t. .	n.v.t.	n.v.t.	0
15. Algemene dekkingsmidd elen en onvoorzien	1.258	1.303	Overbesteding	45	Betreft onvoorziene uitgaven	ja	1.09 4	n.v.t.	ja	0

20. Indirecte producten	18.371	18.078	Onderbesteding	293	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	0
Resterend onrechtmatig				1.366			0			0

Analyse op batenniveau

bedragen x1000

Programma	Geautoriseerde begroting	Werkelijk	over-/onderschrijding	Bruto onrechtmatigheid op programmaniveau	Specificatie onderschrijding	Past binnen bestaand beleid	Netto
1. Inwoners, Organisatie en Bestuur	-846	-1.283	Overschrijding	436	n.v.t.	n.v.t.	0
2. Jongeren en Onderwijs	-470	-1.762	Overschrijding	1.292	n.v.t.	n.v.t.	0
3. Samen Zorgen	-8.517	-10.578	Overschrijding	2.061	n.v.t.	n.v.t.	0
4. Cultuur en Sport	-3.927	-3.617	Onderschrijding	- 309	Inkomsten zwembaden	nee, zie toelichting in programma.	-309
5. Ondernemen en Werk	-9.412	-8.368	Onderschrijding	-1.044	Kapitaaloverdrachten rijk bijstandsverlening	Ja, deze gelden zijn via het gemeentefonds ontvangen. En worden via de	0

						resultaatbestemming toegevoegd aan de reserve.	
6. Wonen, Recreëren en Veiligheid	-3.210	-4.214	Overschrijding	1.004	n.v.t.	n.v.t.	0
7. Wijken	-9.703	-10.846	Overschrijding	1.143	n.v.t.	n.v.t.	0
15. Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	-83.107	-84.245	Overschrijding	1.139	n.v.t.	n.v.t.	0
20. Indirecte producten	-936	-1.235	Overschrijding	299	n.v.t.	n.v.t.	0
Resterend onrechtmatig				1.353			309

analyse per programma

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Gewijzigde begroting 2023	Realisatie 2023	Saldo 2023
Lasten	121.107	119.619	1.489
Baten	-125.602	-132.151	6.550

Rechtmatigheidsverantwoording -Voorwaardencriterium

Het voorwaardencriterium heeft betrekking op de eisen die worden gesteld bij de uitvoering van de financiële beheershandelingen. De eisen/voorwaarden zijn afkomstig uit diverse wetten regelgeving en hebben betrekking op aspecten als doelgroep, termijn, grondslag, administratieve bepalingen, normbedragen, bevoegdheden, bewijsstukken, recht, hoogte en duur.

Inkoop en aanbestedingen

Bij het inkopen van diensten, leveringen of werken met een waarde boven het wettelijk bepaalde drempelbedrag zijn gemeenten volgens het Europees aanbestedingsrecht verplicht om deze opdrachten Europees aan te besteden. Dit wettelijke drempelbedrag ligt op €221.000 voor diensten en voor leveringen en werken op €5.538.000.

Ter controle hiervan wordt jaarlijks een spendanalyse uitgevoerd op de bestedingen over vier jaar op crediteureniveau in combinatie met het soort opdracht (CPV-code).* Daarbij zijn onderstaande onrechtmatigheden geconstateerd.

Type	Bedrag x1000	Verklaring	Maatregel
Inhuur personeel (diensten) buiten de aanbestede contracten	€152	Inhuur ingezet om vacatures te vullen. Dit is buiten het aanbestede contract gebeurd. Onrechtmatigheid betreft bestedingen 2023 doorgelopen vanuit 2022	Inhuur in vervolg via aanbesteed contract.
Huur tijdelijke lokalen (leveringen)	€312	Er is geraamd onder de Europese aanbestedingsgrens, de inschrijfprijzen kwamen daar ruim boven. Er is gekozen om de opdracht toch te gunnen.	Bewustzijn creëren rondom een reële opdrachtwaardebepaling.
Totaal	€464		

*Voor de spendanalyse wordt gebruik gemaakt van het financiële systeem. Dit systeem biedt geen overzicht op btw percentages per betaalregel. Hierdoor is een vierkantstelling niet volledig mogelijk. In de analyse is er een zekere mate van aanname in het btw percentage. Dit kan in beide richtingen resulteren in minimale afwijking van de totaalbedragen in bovenstaande tabel. In de analyse tot en met 2021 is deze onzekerheid niet aanwezig door het gebruik van een ander financieelsysteem.

Jaarrekening

Balans

Balans

Balans per 31 december 2023

ACTIVA (x € 1.000,=)		Ultimo 2023		Ultimo 2022	
VASTE ACTIVA					
<u>Immateriële vaste activa</u>			€ 6.847		€ 6.281
	<i>Kosten van onderzoek en ontwikkeling</i>	€ 6.847		€ 6.281	
<u>Materiële vaste activa</u>			€		€
			140.973		116.432
	<i>Investerings met een economisch nut</i>	€		€	
		95.601		82.167	
	<i>Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven</i>	€		€	
		28.680		27.823	
	<i>Investerings met een maatschappelijk nut</i>	€		€ 6.442	
		16.692			
<u>Financiële vaste activa</u>			€ 9.927		€ 8.600
	<i>Kapitaalverstrekingen aan:</i>				
	* deelnemingen	€ 736		€ 736	
	* gemeenschappelijke regelingen	€ 58		€ 58	
	<i>Leningen aan:</i>				
	* deelnemingen	€ 216		€ 216	
	<i>Overige langlopende leningen u/g</i>	€ 8.917		€ 7.590	
Totaal vaste activa			€		€
			157.747		131.314
VLOTTENDE ACTIVA					
<u>Voorraden</u>			€ 1.174		€ 4.237

	* bouwgronden in exploitatie (B.I.E.)	€ 1.165	€ 4.235
	* gereed product en handelsgoederen	€ 9	€ 2
	* voorgenomen verkoop onroerend goed	€ 0	€ 0
<u>Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar</u>		€ 11.754	€ 9.091
	Vorderingen op openbare lichamen	€ 5.017	€ 5.921
	Overige vorderingen	€ 3.937	€ 3.170
	Schatkistbankieren rekening courant Rijk	€ 2.800	€ 0
<u>Liquide middelen</u>		€ 2.986	€ 4.578
	Bank- en girosaldi	€ 2.986	€ 4.578
<u>Overlopende activa</u>		€ 2.926	€ 3.831
Totaal vlottende activa		€ 18.840	€ 21.737
TOTAAL GENERAAL		€ 176.587	€ 153.051

Balans per 31 december 2023

PASSIVA (x € 1.000,=)		Ultimo 2023	Ultimo 2022
VASTE PASSIVA			
<u>Eigen vermogen</u>		€ 94.266	€ 81.733
	Algemene reserve	€ 47.938	€ 42.575
	Bestemmingsreserves		
	* overige bestemmingsreserves	€ 40.603	€ 32.185
	Resultaat na bestemming	€ 5.724	€ 6.973
<u>Voorzieningen</u>		€ 8.326	€ 8.922
	Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	€ 3.372	€ 3.833
	Voorzieningen voor bijdragen aan toekomstige verv.inv. waarvoor heffing wordt geheven danwel voorzieningen voor middelen van derden met gebonden bestemming	€ 4.954	€ 5.089

<u>Vaste schulden met rentetypische looptijd van één jaar of langer</u>		€ 50.252	€ 46.408
<i>Onderhandse leningen van:</i>			
* binnenlandse banken en overige financiële instell.		€ 49.709	€ 45.565
<i>Waarborgsommen</i>		€ 13	€ 13
<i>Onderhandse leningen van binnenlandse bedrijven</i>		€ 530	€ 830
Totaal vaste passiva		€ 152.844	€ 137.063
VLOTTENDE PASSIVA			
<u>Netto-vlottende schulden met een rente typische looptijd korter dan één jaar</u>		€ 15.487	€ 8.870
Kasgeldleningen		€ 6.000	€ 0
<i>Overige schulden</i>		€ 9.487	€ 8.870
<u>Overlopende passiva</u>		€ 8.256	€ 7.117
Ontvangsten Rijk, provincies en overige overheden		€ 6.401	€ 4.587
Vooruitontvangen/nog te ontvangen facturen		€ 1.855	€ 2.530
Totaal vlottende passiva		€ 23.743	€ 15.988
TOTAAL GENERAAL		€ 176.587	€ 153.051

Gewaarborgde geldleningen woningbouwverenigingen/zorginstellingen	€ 82.374
--	----------

Grondslagen voor waarderingen en resultaatbepaling

Algemene grondslagen voor het samenstellen van de jaarrekening

De jaarrekening 2023 is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten daarvoor geeft.

Algemene grondslagen

De waardering van de activa geschiedt op basis van de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. De verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs en de bijkomende kosten. De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten, welke rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. Passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde. Een gedeelte van de aanwezige voorzieningen worden tegen nominale waarde gewaardeerd en een gedeelte wordt tegen contante waarde gewaardeerd. Voorzieningen wegens oninbaarheid maken voor de nominale waarde onderdeel uit van de vorderingen.

De onderhanden projecten worden gewaardeerd tegen de gerealiseerde projectkosten verminderd met eventuele projectbaten van derden.

Afschrijvingen vinden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar plaats. Incidenteel mogen afschrijvingen plaatsvinden op andere grondslagen dan die welke in het voorafgaande begrotingsjaar zijn toegepast. Hieraan moet een raadsbesluit ten grondslag liggen. In de raadsvergadering van 30 maart 2017 is de herziene financiële verordening met hierin opgenomen de afschrijvingstermijnen door de gemeenteraad vastgesteld. Dit zal hierna bij de toelichting op de balans nader worden toegelicht.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden. Hierbij dient onderscheid gemaakt te worden tussen verliezen en risico's die gedurende het opstellen van de jaarrekening zijn ontstaan en verliezen en risico's die na het opstellen van de jaarrekening zijn ontstaan.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen dan wel schulden uit hoofde van jaarlijkse terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt, daarbij moet worden gedacht aan de componenten ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden. Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op een andere wijze een verplichting opgenomen. De gehanteerde referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming. Wanneer binnen deze periode wel schokeffecten optreden dient wel een verplichting gevormd te worden.

Met ingang van 1 januari 2022 mag volgens de CAO het bovenwettelijke verlof en de uren spaarverlof worden bewaard voor opname op een later moment. Aangezien er bij verlofsparen sprake is van arbeidskostengerelateerde verplichtingen die een niet voorspelbare opbouw en daarmee ook onvoorspelbare afbouw kennen, dient hier een voorziening voor gevormd te worden.

Op basis van de overzichten van het Centraal Administratie Kantoor (CAK) kan het aantal personen, het soort en omvang van de zorgverlening beoordeeld worden met de eigen WMO-administratie. Door het ontbreken van inkomensgegevens kan de gemeente op persoonsniveau en als geheel de eigen bijdrage niet op een juiste wijze vaststellen. De gemeente hanteert daarbij de CAK methode waardoor de verantwoordelijkheid van de juistheid ervan geen gemeentelijke verantwoordelijkheid meer is. Deze methode is door de wetgever geaccepteerd.

Rechtmatigheidsverantwoording

De in de jaarrekening opgenomen rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld volgens de Kadernota rechtmatigheid

van de commissie BBV en de financiële- en controleverordeningen van gemeente Rijssen-Holten. Daarnaast geldt het door de Raad op 21 december 2023 vastgesteld normenkader als toetsingskader voor de rechtmatigheidsverantwoording.

Vaste activa

Het BBV schrijft voor dat onderscheid gemaakt wordt in investeringen met een (beperkt) economisch nut, investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven en investeringen met uitsluitend maatschappelijk nut in de openbare ruimte. Investeringen die op enigerlei wijze kunnen leiden tot of bijdragen aan het verwerven van inkomsten zijn investeringen met economisch nut. Het aspect van verhandelbaarheid speelt een belangrijke rol. Er wordt geen criterium gehanteerd of de investering geheel kan worden terugverdiend. Alle investeringen groter dan € 25.000 met een economisch nut worden geactiveerd. Investeringen met uitsluitend maatschappelijk nut groter dan € 100.000 moeten worden geactiveerd. Gronden en terreinen worden altijd geactiveerd. Een nieuw kapitaalgoed wordt afgeschreven vanaf 1 januari volgend op het jaar van in gebruik name. Op gronden en terreinen wordt niet afgeschreven.

Immateriële vaste activa

Immateriële vaste activa worden vanuit de BBV-voorschriften ingedeeld in:

- a. het activeren van het sluiten van geldleningen;
- b. het activeren van onderzoeks- en ontwikkelingskosten.

Vanuit de BBV zijn de voorschriften voor het activeren van onderzoeks- en ontwikkelingskosten verscherpt. Deze kosten mogen in 5 jaar worden afgeschreven. De afschrijving van de geactiveerde kosten van onderzoek en ontwikkeling begint bij de ingebruikname van het gerelateerde materiële vaste actief. Vanaf 1 januari 2016 heeft er vanuit de BBV een scherpere afbakening plaatsgevonden van het startmoment van Bouwgronden In Exploitatie (BIE). De gemaakte kosten voorafgaand aan de vaststelling van de grondexploitatie door de gemeenteraad, mogen tijdelijk als immateriële vaste activa verantwoord worden. Voorbeelden van dergelijke kosten zijn bestemmingsplankosten, apparaatskosten voorbereiding en planschadevergoedingen. Deze kosten mogen maximaal 5 jaar geactiveerd blijven staan onder de immateriële vaste activa. Als de grondexploitatie na deze periode nog niet is geactiveerd, moeten de gemaakte kosten worden afgeboekt ten laste van het jaarrekeningresultaat.

De waardering op de balans vindt plaats tegen aanschafwaarde en indien van toepassing worden verkoopopbrengsten in mindering gebracht op deze aanschafwaarde.

Bijdragen aan activa in eigendom van derden worden geactiveerd wanneer sprake is van een investering door een derde. Bedragen boven de € 50.000 worden geactiveerd en hierop wordt afgeschreven. Activering van investeringen is geoorloofd wanneer deze investering bijdraagt aan de publieke taak en wanneer die derde zich heeft verplicht tot het daadwerkelijk investeren, op een wijze zoals is overeengekomen. Een vereiste hierbij is de terugvorderbaarheid bij het in gebreke blijven van de derde of dat de gemeente anders recht kan doen gelden op de activa die samenhangen met de investering.

Materiële vaste activa met economisch nut

Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht waardoor op het saldo wordt afgeschreven.

De volgende afschrijvingstermijnen zijn overeenkomstig de vaststelling van artikel 212 met bijlage 2 bij artikel 7 verantwoord.

1. Kosten voor het afsluiten van geldleningen worden direct ten laste van de exploitatie gebracht.
2. De materiële vaste activa met economisch nut, zoals bedoeld in artikel 35 van BBV, worden lineair afgeschreven in:
 - a 75 jaar: rioleringen;
 - b 40 jaar: nieuwbouw woonruimten en schoolgebouwen, nieuwbouw kantoren en bedrijfsgebouwen, tunnels,

viaducten en bruggen;

c 30 jaar: onderlaag (fundering) kunstgrasvelden;

d 25 jaar: renovatie, restauratie en aankoop woonruimten en schoolgebouwen, renovatie, restauratie en aankoop kantoren en bedrijfsgebouwen, parken, sportvelden en groenvoorzieningen, wegen, pleinen en rotondes, geluidswallen, openbare verlichting, waterwegen, waterbergingen en walbeschoeiing;

e 15 jaar: nieuwbouw tijdelijke woonruimten en tijdelijke bedrijfsgebouwen, technische installaties in bedrijfsgebouwen, pompen en gemalen, toplaag kunstgrasveld;

f 10 jaar: veiligheidsvoorzieningen bedrijfsgebouwen, straatmeubilair;

De volgende activa worden annuïtair afgeschreven in:

g 15 jaar: zware transportmiddelen, gereedschappen en machines;

h 10 jaar: telefooninstallaties, automatiseringsapparatuur en software, kantoormeubilair en schoolmeubilair, aanhangers, personenauto's, en lichte motorvoertuigen;

Er wordt niet afgeschreven op:

i gronden en terreinen.

Op de waarde van activa met economisch nut mogen geen reserves in mindering worden gebracht. Compensabele BTW wordt niet geactiveerd. Voor de indeling in economisch nut is het van belang of de investeringen verhandelbaar zijn en/of kunnen bijdragen aan het genereren van opbrengsten. Voorbeelden van economisch nut zijn commerciële abri's, verhuur sportaccommodaties, rioolrecht en begraafrecht.

Slijtende investeringen worden vanaf het moment van ingebruikneming lineair afgeschreven in de verwachte gebruiksduur. Hierbij wordt geen rekening gehouden met eventuele restwaarden aan het einde van de afschrijvingstermijn. Op grondbezit met economisch nut (buiten de openbare ruimte) wordt niet afgeschreven.

Investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut

De investeringen met maatschappelijk nut moeten volgens de nieuwe BBV-voorschriften met ingang van 2017 op vergelijkbare wijze als investeringen met economisch nut worden geactiveerd en afgeschreven over de toekomstige gebruiksduur. Deze verplichting geldt voor de investeringen die vanaf begrotingsjaar 2017 worden gedaan. De investeringen die zijn gedaan voor begrotingsjaar 2017 kunnen volgens de oude BBV-voorschriften gehandhaafd blijven. In het verloopoverzicht boekwaarden worden alleen de boekwaarden gepresenteerd op basis van de nieuwe BBV-voorschriften. In het verleden zijn namelijk de investeringen met maatschappelijk nut vervroegd afgeschreven. Dit is vanaf begrotingsjaar 2017 niet meer toegestaan. Door het niet of te weinig investeren in onderhoud kan onherstelbare schade worden veroorzaakt. Door onderhoud te plegen blijft de gebruiksduur van de activa gehandhaafd.

Onder activa met een meerjarig maatschappelijk nut, zoals bedoeld in artikel 35 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten, worden verstaan investeringen in aanleg en onderhoud van: (inrichting) wegen, waterwegen, civiele kunstwerken, openbaar groen en kunstwerken.

Financiële vaste activa

Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's (in het BBV benoemd als kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. De actuele waarde ligt ruim boven de verkrijgingsprijs. Indien een kapitaalverstrekking of verstrekte lening niet invorderbaar is, zal een waarde correctie plaatsvinden voor oninbaarheid.

Voorraden

De als onderhanden werken opgenomen bouwgronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs of tegen de lagere marktwaarde. Bij verliesgevende complexen wordt overgegaan tot het treffen van een voorziening als dekking voor het tekort op dit complex. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijp maken), alsook een redelijk te achten

aandeel in de rentekosten en de administratie- en beheerskosten.

Winstnemingen worden vastgesteld door toepassing van de POC-methode. Door toepassing van deze methode wordt eerder winst genomen dan voorheen, namelijk naar rato van de voortgang van het project.

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening gevormd. De voorziening wordt per 31 december van ieder jaar geactualiseerd op basis van de geschatte inningskansen. Niet invorderbare debiteuren komen ten laste van de voorziening. Als een niet invorderbare debiteur niet in de voorziening is opgenomen, gebeurt dit alsnog en vindt daarna de afboeking plaats.

Voor het bepalen van de juiste voorziening wordt de statische methode toegepast waarbij een zo nauwkeurig mogelijke inschatting wordt gemaakt van het vermogen per balansdatum.

Liquide middelen en overlopende posten.

Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

Voorzieningen

Voorzieningen worden afhankelijk van het soort van voorziening gewaardeerd tegen het nominale bedrag of tegen contante waarde. Beide soorten voorzieningen maken deel uit van de gemeentelijke begroting.

Voorzieningen worden gevormd voor:

- verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op balansdatum onzeker is doch redelijkerwijs te schatten;
- bestaande risico's op balansdatum ter zake van verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs te schatten is;
- kosten die in een volgend begrotingsjaar worden gemaakt maar de oorsprong hebben in het begrotingsjaar of een eerder begrotingsjaar en de voorziening strekt tot kostenegalisatie;
- de bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen, waarvoor een heffing wordt geheven;
- van derden verkregen middelen met specifiek bestemmingsdoel.

Vaste schulden

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van een jaar of langer.

Kortlopende schulden

De kortlopende schulden worden aangeduid als netto vlottende schulden die bepaald worden door de rentetypische looptijd. De rentetypische looptijd is het interval gedurende de looptijd van de geldlening, waarin op basis van de leningsvoorwaarden van de geldlening sprake is van een door de verstrekker van de geldlening niet beïnvloedbare constante geldvergoeding, oftewel de rentevaste periode.

Een essentieel kenmerk van vreemd vermogen en daarmee van netto vlottende schulden is, dat voor de gemeente een verplichting bestaat. Een verplichting is een plicht of verantwoordelijkheid jegens een derde om op een bepaalde manier te handelen of te presteren. In de balans worden alleen huidige verplichtingen opgenomen. De waardering van netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar geschiedt tegen nominale waarde.

Overlopende passiva

Overlopende passiva zijn verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen, met uitzondering van jaarlijkse terugkerende arbeidskostengerelateerde verplichtingen van vergelijkbare volume. Indien van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog niet bestede voorschotbedragen voor uitkeringen met specifieke bestedingsdoelen zijn ontvangen en dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren, worden deze ontvangsten verantwoord als overlopende passiva.

Het essentieel kenmerk van vreemd vermogen en daarmee van overlopende passiva is, dat voor de gemeente een verplichting bestaat. Een verplichting is een plicht of verantwoordelijkheid jegens een derde om op een bepaalde

manier te handelen of te presteren.

De waardering van overlopende passiva geschiedt tegen nominale waarde.

Om de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening te kunnen toepassen is het nodig dat de leiding van de organisatie over verschillende zaken zich een oordeel vormt en dat de leiding schattingen maakt die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Inherent aan het maken van schattingen is dat de werkelijke uitkomst kan afwijken.

Toelichting op de balans

Toelichting op de balans per 31 december

SPECIFICATIE BALANSPOSTEN ACTIVA

VASTE ACTIVA

Immateriële vaste activa	Stand per 31-12-2022	Investerings 2023	Des- investeringen 2023	Afschrijving 2023	Duurzame waardeverm. 2023	Afboeken boekwaarde/ winstuitkering	Bijdragen van derden	Stand per 31-12-2023
A. kosten sluiten geldleningen	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
B. kosten onderzoek en ontwikkeling	€ 6.281.197	€ 580.399	€ 14.668	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 6.846.928
Totaal immateriële vaste activa	€ 6.281.197	€ 580.399	€ 14.668	€ 0	€ 0	€ 0		€ 6.846.928

Materiële vaste activa	Stand per 31-12-2022	Investerings 2023	Des- investeringen 2023	Afschrijving 2023	duurzame waardeverm. 2023	Correctie activa type winstuitkering	Bijdragen van derden	Stand per 31-12-2023
<u>Investerings met een economisch nut</u>								
A. gronden en terreinen	€ 11.683.356	€ 5.201.534	€ 151.320	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 16.733.569
B. woonruimten	€ 2.826.935	€ 4.848.482	€ 0	€ 505.553	€ 0	€ 0	€ 0	€ 7.169.863
C. bedrijfsgebouwen	€ 61.085.734	€ 6.370.782	€ 11.357	€ 2.131.656	€ 0	€ 0	€ 0	€ 65.313.504
D. grond-, weg- en waterbouwk.werken	€ 3.608.141	€ 471.640	€ 0	€ 359.764	€ 0	€ 0	€ 95.806	€ 3.624.212
E. vervoermiddelen	€ 1.282.811	€ 0	€ 0	€ 226.124	€ 0	€ 0	€ 0	€ 1.056.687
F. machines, apparaten en installaties	€ 615.820	€ 88.986	€ 0	€ 102.160	€ 0	€ 0	€ 0	€ 602.645
G. overige materiële vaste activa	€ 1.064.557	€ 227.391	€ 14.185	€ 117.068	€ 0	€ 0	€ 60.000	€ 1.100.696
Totaal	€ 82.167.354	€ 17.208.815	€ 176.862	€ 3.442.325	€ 0	€ 0	€ 155.806	€ 95.601.176

Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven

A. gronden en terreinen	€ 258.224	€ 57.179	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 315.403
C. bedrijfsgebouwen	€ 281.732	€ 193.607	€ 0	€ 18.976	€ 0	€ 0	€ 0	€ 456.363
D. grond-, weg- en waterbouwk.werken	€ 26.601.030	€ 385.206	€ 169.687	€ 512.853	€ 0	€ 0	€ 45.619	€ 26.258.076
E. vervoermiddelen	€ 104.872	€ 1.046.456	€ 0	€ 10.856	€ 0	€ 0	€ 0	€ 1.140.472
F. machines, apparaten en installaties	€ 88.598	€ 0	€ 0	€ 13.547	€ 0	€ 0	€ 0	€ 75.051
G. overige materiële vaste activa	€ 488.598	€ 0	€ 0	€ 53.989	€ 0	€ 0	€ 0	€ 434.609
Totaal	€ 27.823.054	€ 1.682.449	€ 169.687	€ 610.222	€ 0	€ 0	€ 45.619	€ 28.679.975

Investerings met een maatschappelijk nut

A. gronden en terreinen	€ 33.157	€ 2.692.320	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 2.725.477
B. woonruimten		€ 6.807.680	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 6.807.680
C. bedrijfsgebouwen	€ 335.019	€ 0	€ 0	€ 16.751	€ 0	€ 0	€ 0	€ 318.268
G. overige materiële vaste activa	€ 30.261	€ 21.793	€ 0	€ 1.376	€ 0	€ 0	€ 0	€ 50.679
H. grond-, weg- en waterbouwk.werken	€ 6.043.303	€ 1.340.059	€ 195.035	€ 264.093	€ 0	€ 0	€ 134.263	€ 6.789.972

Totaal	€ 6.441.740	€ 10.861.852	€ 195.035	€ 282.219	€ 0	€ 0	€ 134.263	€ 16.692.075
Totaal boekwaarde MVA	€ 116.432.148	€ 29.753.116	€ 541.585	€ 4.334.765	€ 0	€ 0	€ 335.688	€ 140.973.226

Toelichting immateriële en materiële vaste activa (afgerond op € 1.000)

- Investerings immateriële vaste activa.

De investeringen betreffen:

- Opbroek Oost € 136.000
- Vletgaarsmaten € 121.000
- Plan de Banis (grondverwerving) € 16.000
- Lichtenbergerveld Oost € 104.000

Desinvesteringen immateriële vaste activa

De desinvesteringen betreffen:

Ligtenbergerveld Oost € 11.000

Investerings materiële vaste activa met een economisch nut

Op gronden en terreinen heeft een totale investering plaatsgevonden van € 5.202.000 en bestaat met name uit (> € 20.000):

- aankoop perceel Ligtenbergerveld Oost € 3.375.000
- ruiling grond bouwbedrijf Nijhuis € 451.000
- grond flexwoningen Industriestraat € 460.000
- aankoop Opbroek Oost € 908.000

Op woonruimten heeft een investering plaatsgevonden van € 4.848.000 en bestaat met name uit (> € 20.000):

- huisvesting voor Oekraïense vluchtelingen € 2.291.000
- aankopen woningen € 674.000

Op bedrijfsgebouwen heeft een totale investering plaatsgevonden van € 6.371.000 en bestaat met name uit (> € 20.000):

- nieuwbouw zwembad Rijssen € 5.521.000
- nieuwbouw/verbouw scholen € 811.000
- diverse aanpassingen raadszaal € 31.000
- verduurzaming gebouwen € 53.000

Op grond-, weg- en waterbouwkundige werken heeft een totale investering plaatsgevonden van € 472.000 en bestaat met name uit (> € 20.000):

- vervanging toplaag kunstgrasveld Excelsior veld 5 € 436.000

Op machines, apparaten en installaties heeft een totale investering plaatsgevonden van € 89.000 en bestaat uit:

- opslag chemie Twenhaarsveld

Op overige materiële vaste activa zijn de investeringen totaal € 227.000 en bestaan uit:

- uitvoering speeltuinvisie € 34.000
- vervangen landmeetapparatuur (deel2) € 29.000
- speeltuin Schoolstraat € 94.000
- verduurzamen openbare verlichting € 33.000
- telefooncentrale € 38.000

Investerings en desinvesteringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven

Op grond-, weg- en waterbouwkundige werken zijn op dit onderdeel de investeringen totaal € 57.000 en bestaat uit aankoop grond bedrijfshal n Spieker Holten

Op bedrijfsgebouwen heeft een totale investering plaatsgevonden van € 194.000 en bestaat uit aankoop bedrijfshal n Spieker Holten

Op grond-, weg- en waterbouwkundige werken heeft een totale investering plaatsgevonden van € 385.000 en bestaat met name uit (> € 20.000):

- werkzaamheden riolering € 313.000, waarvan € 156.000 gedekt uit de voorziening

- reconstructie Molendijk en van Opstalstraat € 27.000

- revitaliseren en afkoppelen Hagslagen € 46.000

op vervoermiddelen heeft een totale investering plaatsgevonden van € 1.046.000 en bestaat uit de aankoop van huisvuilwagens

Investerings en desinvesteringen met een maatschappelijk nut

Op gronden en terreinen heeft een totale investering plaatsgevonden van € 2.692.000 voor de aankoop van grond vakantiepark Borkeldsweg

Op grond-, weg- en waterbouwkundige werken zijn op dit onderdeel de investeringen totaal € 1.340.000 en bestaan uit:

- fietspad Markeloseweg-Schapendijk/Enterstraat € 65.000

- hekwerk park Oosterhof € 53.000

- lanen Oosterhof € 32.000

- herinrichting parkeerterrein sportpark Meermanskamp € 24.000

- DV inrichten Keizersweg-Vrijheidslaan € 131.000

- verkeersafwikkeling Opbroek € 695.000

- wegreconstructie na rioolvervanging € 52.000

- centrumfunctie Rijssen € 245.000

De 'desinvesteringen' hebben betrekking op:

- DV inrichten Keizersweg-Vrijheidslaan € 28.000 dekking uit reserve

- verkeersafwikkeling Opbroek € 150.000 dekking uit reserve

Op overige materiële vaste activa is de investeringen totaal € 22.000 en bestaat uit bebording parkeerroute Centrum

Financiële vaste activa

FINANCIELE VASTE ACTIVA

Kapitaalverstrekkingen

1. Deelnemingen
2. Gemeenschappelijke regelingen

Totaal kapitaalverstrekkingen

Leningen

1. SWV de Liesen
2. Deelnemingen

Totaal leningen

Overige langlopende leningen

Verstrekte geldleningen derden (excl. personeel)

Verstrekte geldlening Sociale zaken (BBZ en TOZO)

Hypothecaire geldleningen personeel

Totaal langlopende leningen

Totaal financiële vaste activa

Stand per 31-12-2022	investeringen en balansmutaties 2023	onttrekkingen en aflossing 2023	Stand per 31-12-2023
€ 736.203	€ -	€ -	€ 736.203
€ 57.927	€ -	€ -	€ 57.927
€ 794.130	€ -	€ -	€ 794.130
€ -			€ -
€ 216.000	€ -	€ -	€ 216.000
€ 216.000	€ -	€ -	€ 216.000
€ 5.827.122	€ 1.720.080	€ 113.327	€ 7.433.875
€ 393.883	€ 38.022	€ 271.930	€ 159.975
€ 1.369.265	€ -	€ 46.392	€ 1.322.873
€ 7.590.270	€ 1.758.102	€ 431.649	€ 8.916.723
€ 8.600.400	€ 1.758.102	€ 431.649	€ 9.926.853

Toelichting financiële vaste activa

Kapitaalverstrekkingen

Dit betreft deelname in aandelen dr. Stokkerfonds, Enexis Holding en BNG.

De gemeenschappelijke regeling is met de Stadsbank.

Leningen

De deelneming betreft een lening aan Enexis.

Overige langlopende leningen

De overige langlopende leningen bestaan uit verstrekte geldleningen aan derden waar al dan niet zekerheidsstellingen tegenover staan.

In 2023 zijn de volgende leningen verstrekt:

- Duurzaamheidslening Kulturhus € 200.000
- SVN energielening en energieverzilverlening € 1.000.000
- SVN starterslening € 500.000

De aflossingen zijn van Kulturhus, Julianaschool, Ronde maat en Kampus.

Bij de verstrekte geldleningen Sociale Zaken is in 2023 een correctie uitgevoerd om een juiste uitsplitsing te maken tussen leningen lang en kort.

Bij de hypothecaire geldleningen gaat het om periodieke aflossingen en twee personeelsleden hebben extra afgelost.

SPECIFICATIE BALANSPOSTEN ACTIVA

Vorraden

1. Bouwgrond in exploitatie (B.I.E.)
2. Bouwgronden in exploitatie (B.I.E.)

woningbouw
industrie

3. Gereed product en handelsgoederen
4. Voorgenomen verkopen onroerend goed

Totaal voorraden (*)

(*) Voor waardering van de gronden zie toelichting paragraaf 3.6 Grondbeleid

boekwaarde 31-12-2022	boekwaarde 31-12-2023
€ 1.132.983	-€ 96.462
€ 3.101.640	€ 1.261.634
€ 4.234.622	€ 1.165.172
€ 2.310	€ 9.146
€ 0	€ 0
€ 4.236.932	€ 1.174.317

Verloop van bouwgronden in exploitatie

Opbroek Noord

Complex Dijkerhoek

Encko Holten

Voorziening Encko

PPS Opbroek Noord

PPS Opbroek Oost

Vletgaarsmaten II fase A en B

Totaal bouwgronden in exploitatie

boekwaarde 31-12-2022	boekwaarde 31-12-2023
622.537	€ -725.533
€ 240.795	€ 330.714
€ 6.939.502	€ 6.765.334
-€ 5.689.809	-€ 5.442.609
-€ 980.041	-€ 859.022
€ 0	-€ 165.347
€ 3.101.640	€ 1.261.634
€ 4.234.622	€ 1.165.172

Aansluiting totaal generaal grondexploitatie

Saldi

Voorziening Encko

Netto boekwaarde (conform balans voorraden)

boekwaarde 31-12-2022	boekwaarde 31-12-2023
€ 9.924.432	€ 6.607.781
-€ 5.689.809	-€ 5.442.609
€ 4.234.622	€ 1.165.172

Grondexploitatie

Overzicht verloop boekwaarden
grondexploitatie 2023

Omschrijving complex	investering per 1-1-2023	kosten bouwrijp- maken (incl. kosten verwerving en voorbereiding)	geen rente- bijschrijving	afboeken boekwaarde/ winstuitkering	bijdrage provincie/ derden/ huren opslagen	opbrengst grond- verkoop kostprijs	reserves voorzie- ningen en bijdrage afb. algemene dienst	investering per 31-12-2023
A. Immateriele vaste activa (IMVA)								
<i>Woningbouw</i>								
't Kruimeltje	€ -0	€ 3.668		€ -3.668				€ -0
Opbroek Oost	€ 6.143.032	€ 335.759						€ 6.478.790
Plan de Banis	€ 2.585	€ 15.982						€ 18.567
<i>Industrie</i>								
VGM II C	€ 102.745	€ 121.251						€ 223.996
Lichtenbergerveld Oost	€ 32.836	€ 103.739			€ -11.000			€ 125.575
Totaal A	€ 6.281.197	€ 580.399		€ -3.668	€ -11.000			€ 6.846.928

B. Bestemmingsplannen met kostprijsberekening

Omschrijving complex	investering per 1-1-2023	kosten bouwrijp- maken (incl. kosten verwerving en voorbereiding)	rente- bij- schrij- ving 0,62%	BBV POC methode tussentijdse winstuitkering	bijdrage provincie/ derden/ huren opslagen	opbrengst grond- verkoop kostprijs	reserves voorzie- ningen en bijdrage afb. algemene dienst	investering per 31-12-2023
<i>Woningbouw</i>								
Opbroek Noord	622.537	334.491	3.860	121.407	-311.344	-1.496.483		-725.533
Dijkerhoek II	240.795	88.426	1.493					330.714
Enkco Holten	6.939.502	229.903	43.025		-1.283.179	-460.000	1.296.084	6.765.334
<i>Industrie</i>								
Vletgaarsmaten II A en II B	3.101.640	34.889	19.230		-35.065	-1.859.060		1.261.634
Totaal B	10.904.473	687.709	67.608	121.407	-1.629.588	-3.815.543	1.296.084	7.632.149

C. Publiek-Private Samenwerking

Omschrijving complex	investering per 1-1-2023	kosten bouwrijp- maken (incl. kosten verwerving en	rente- kosten	BBV POC methode tussentijdse winstuitkering	bijdrage provincie/ derden/ huren opslagen	opbrengst grond- verkoop kostprijs	bijdragen aan gemeente/ aandeel partner samenwerking	investering per 31-12-2023
----------------------	--------------------------------	--	------------------	--	--	---	--	----------------------------------

		voorbereiding)						
Opbroek Noord samenwerking	-€ 1.960.083	€ 757.998		€ 208.436	-€ 32.575	-€ 691.820		-€ 1.718.043
Aandeel partner samenwerking	€ 980.041							€ 859.022
Opbroek Oost samenwerking	€ 0	€ 1.757			-€ 332.450			-€ 330.693
Aandeel partner samenwerking	€ 0							€ 165.347
Totaal C	-€ 980.041	€ 759.755	€ 0	€ 208.436	-€ 365.025	-€ 691.820	€ 0	-€ 1.024.368

Totaal generaal	€ 16.205.629	€ 2.027.863	€ 67.608	€ 326.175	-€ 2.005.613	-€ 4.507.363	€ 1.296.084	€ 13.454.709
------------------------	---------------------	--------------------	-----------------	------------------	---------------------	---------------------	--------------------	---------------------

Uitzettingen

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Vorderingen op openbare lichamen

Totaal vorderingen openbare lichamen

Overige vorderingen

- debiteuren belastingplichtigen en overigen
- voorziening dubieuze debiteuren

Totaal debiteuren na correctie voorziening dubieuze debiteuren

- debiteuren FMS
- debiteuren SOZA/WWB
- debiteuren SOZA/BBZ vanaf 2020
- debiteuren SOZA/BBZ<2020
- debiteuren TOZO
- debiteuren Stadsbank
- debiteuren Wmo, WI en schuldhulp
- voorschot zorgpremies en overige vorderingen
- voorziening dubieuze debiteuren SOZA

Totaal debiteuren sociale zaken

Schatkistbankieren rekening courant Rijk

Totaal uitzettingen met een looptijd korter dan één jaar

31-12-2022	31-12-2023
€ 5.921.000	€ 5.017.411
€ 5.921.000	€ 5.017.411
€ 2.654.256	€ 3.546.284
-€ 52.005	-€ 98.094
€ 2.602.251	€ 3.448.190
€ 413.215	€ 206.223
€ 1.225.902	€ 705.120
€ 0	€ 45.453
€ 0	€ 182.927
€ 20.799	€ 9.221
€ 22.373	€ 33.924
€ 30.019	€ 48.394
€ 3.588	-€ 24.379
-€ 1.148.331	-€ 717.520
€ 567.565	€ 489.362
€ 0	€ 2.800.000
€ 9.090.816	€ 11.754.963

Uitzettingen toelichting en Liquide middelen

Onder de "vorderingen van openbare lichamen" kunnen de volgende posten worden genoemd:

- Rijksdienst voor ondernemend Nederland € 204.000
- Vordering op het BCF (BTW-Compensatie-Fonds) € 4.785.000
- BTW-aangifte OBR € 27.000

Bij "debiteuren belastingplichtigen en overigen" kunnen de volgende posten worden genoemd, welke van substantiële omvang zijn (> € 20.000):

- Bungalowpark "De Lindenberg" B.V. € 25.000
- StayProjects V B.V. € 27.000
- Stichting De Sterkerij € 28.000
- De Holterberg Exploitatie B.V. € 30.000
- Interne verrekeningen gemeente Rijssen-Holten € 77.000
- Afvalfonds Verpakkingen € 68.000
- J. ten Hove € 140.000
- A.C. Kegler € 193.000
- Landal Twenhaarsveld € 226.000
- Centraal Bureau COA € 1.534.000
- Notaris Hölscher inzake verkoop onroerend goed € 232.000

Voor de bepaling van de voorziening dubieuze debiteuren (geen Sociale Zaken) worden de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- 25% dubieus bij uithanden gegeven vorderingen aan de deurwaarder
- 50 - 95% voor vorderingen die lopen via schuldsanering, kwijtschelding, onder bewind voering et cetera
- 100% voor vorderingen waarbij sprake is van een faillissement

Schatkistbankieren

Het drempelbedrag voor verplicht schatkistbankieren is voor 2023 vastgesteld op € 2.015.000 (2% x het primaire begrotingstotaal van € 100.736.000).

Gedurende de 4 kwartalen in 2023 zijn gemiddeld de volgende overtollige middelen buiten de schatkist gehouden:

- 1e kwartaal € 1.752.000
- 2e kwartaal € 2.164.000
- 3e kwartaal € 1.581.000
- 4e kwartaal € 830.000

Liquide middelen 2023

Bank/omschrijving	31-12-2022	31-12-2023
BNG Bank	€ 2.068.574	€ 633.687
ABN-AMRO Holten	€ 3.908	€ 0
Diverse kassen	€ 7.210	€ 7.020
Rabobank	€ 6.898	€ 6.119
BNG Opbroek Noord	€ 2.488.823	€ 2.338.701
Automatische Incasso onderweg	€ 802	€ 0
Uitzoekrekening bankafschriften	€ 1.670	€ 192
Totaal liquide middelen	€ 4.577.885	€ 2.985.719

Saldo liquide middelen

Onder de "BNG bank" vallen de hoofdrekening, belastingen en sociale zaken.

Het saldo van de bankrekening Opbroek Noord bestaat hoofdzakelijk uit inkomsten verkoop percelen.

Overlopende activa

Overlopende activa/transitoria

Vooruitontvangen facturen
Verstrekke voorschotten SOZA
Nog te ontvangen bedragen
Voorschotten / doorbetalingen
Omzetbelasting aangifte belastingdienst
Suppletie omzetbelasting Compensatiefonds

Totaal overlopende activa/transitoria

31-12-2022	31-12-2023
€ 1.399.459	€ 471.890
€ 10.606	€ 7.132
€ 2.352.559	€ 2.396.408
€ 23.927	€ 41.641
€ 38.598	€ 3.670
€ 6.064	€ 5.233
€ 3.831.213	€ 2.925.974

Overlopende activa toelichting

Vooruitontvangen facturen

De posten van substantiële omvang zijn:

- softwarelicenties € 297.000
- VNG en NVR contributie € 70.000
- verzekeringen materieel € 48.000
- overig € 57.000

Nog te ontvangen bedragen

De posten van substantiële omvang zijn:

- winstuitkering Opbroek Noord € 104.000
- leges bouwvergunningen € 709.000
- bijdrage ontheemden Oekraïners € 790.000
- SPUK-sport € 57.000
- egalisatie uitkering transportkosten €48.000
- afvalfonds Nedvang € 47.000
- compensatie transitievergoeding € 46.000
- wachtgeld pensioenen € 42.000

Voorschotten/doorbetalingen

De posten van substantiële omvang zijn:

- ontvangsten zwembad € 4.000
- vooruit ontvangen contant geld € 8.000
- kosten visie bedrijventerrein € 22.000

SPECIFICATIE BALANSPOSTEN PASSIVA

VASTE PASSIVA

Eigen vermogen

Algemene reserves

Bestemmingsreserves

Resultaat 2022

Resultaat 2023

Totaal eigen vermogen

31-12-2022	31-12-2023
€ 42.575.094	€ 47.938.160
€ 32.185.162	€ 40.603.248
€ 6.972.802	
	€ 5.724.385
€ 81.733.058	€ 94.265.793

Voorzieningen

Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's

Voorzieningen voor bijdragen aan verv.inv. waarvoor heffing wordt geheven

Voorzieningen voor van derden verkregen middelen met specifiek bestemmingsdoel

Totaal voorzieningen

31-12-2022	31-12-2023
€ 3.833.427	€ 3.371.821
€ 4.667.442	€ 4.532.163
€ 421.866	€ 421.866
€ 8.922.735	€ 8.325.850

Reserves en voorzieningen per post

RESERVES & VOORZIENINGEN

Reserves	Stand 1/1/2023	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31/12/2023
5000 Algemene Reserve	€ 40.575.230	€ 5.566.594	€ -	€ 46.141.824
5002 Reserve incidenteel perspectie	€ 1.999.864	€ 4.092.000	€ -4.295.528	€ 1.796.336
* Algemene Reserve	€ 42.575.094	€ 9.658.594	€ -4.295.528	€ 47.938.160
5100 Res. restaur. monumenten	€ 100.156	€ -	€ -12.466	€ 87.690
5101 Egalis. grondpr. Industrieterr	€ -	€ -	€ -	€ -
5103 Reserve overheveling budgetten	€ -	€ 1.677.000	€ -1.677.000	€ -
5104 Reserve sport	€ 809.257	€ 158.184	€ -	€ 967.441
5105 Reserve nieuwbouw Zwembad RSN	€ 246.722	€ -	€ -33.720	€ 213.003
5106 Res. parkmanagement-grondexpl.	€ 78.023	€ 8.641	€ -	€ 86.664
5107 Maatsch. Begeleid. Asielzoeker	€ 193.646	€ -	€ -	€ 193.646
5109 Reserve gebouwenbeheer	€ 819.542	€ -	€ -273.868	€ 545.674
5110 Reserve Reïntegratie	€ 1.497.327	€ 524.396	€ -357.900	€ 1.663.823
5111 Reserve verlengde Waagweg	€ 412.266	€ -	€ -	€ 412.266
5113 LTVV algemeen	€ 385.309	€ -	€ -	€ 385.309
5114 Res. Verbindingsweg	€ 667.070	€ -	€ -	€ 667.070
5116 Res. leefbaarheid platteland	€ 103.713	€ -	€ -	€ 103.713
5117 Res. reconstr.(rood voor rood)	€ 81.106	€ 10.000	€ -	€ 91.106
5118 Reserve ziektevervanging	€ -	€ -	€ -	€ -
5119 Reserve afwikkeling Essent	€ 960.000	€ -	€ -60.000	€ 900.000
5120 Egalisatiereserve afval	€ 216.297	€ 261.170	€ -	€ 477.467
5121 Reserve personeelsvoorz.	€ 207.547	€ -	€ -20.000	€ 187.547
5122 Res.odh.onderwijshuisvesting	€ 393.414	€ -	€ -	€ 393.414
5123 Brandveiligheid De Borkeld	€ 785.650	€ -	€ -60.660	€ 724.990
5124 Reserve bijdragen regio Twente	€ 1.046.905	€ 1.129.500	€ -191.409	€ 1.984.996
5125 Egalisatiebuffer jeugd en WMO	€ 350.047	€ -	€ -61.600	€ 288.447
5127 Res. bovenw. voorz. grondexpl.	€ 211.962	€ -	€ -	€ 211.962
5129 Reserve Duurzaamheidsvisie	€ 249.133	€ 594.000	€ -491.722	€ 351.411
5130 Reserve Recreatie & Toerisme	€ 243.803	€ -	€ -	€ 243.803
5131 Reserve Bomenplan	€ 211.858	€ -	€ -	€ 211.858
5132 Res. implement. omgevingswet	€ 510.565	€ 12.400	€ -32.173	€ 490.792
5133 Reserve Corona	€ 928.277	€ -	€ -367.759	€ 560.518
5134 Reserve Waardenborch	€ 500.000	€ -	€ -	€ 500.000
5135 Reserve bestrijding energiearmoede	€ -	€ 3.337.649	€ -744.000	€ 2.593.649
5136 Res ongelijkvloerse verbinding station H	€ 200.000	€ -	€ -	€ 200.000
5137 Reserve cofinanciering derden	€ 100.000	€ 100.000	€ -16.470	€ 183.530
5138 Reserve centrumfunctie Rijssen	€ -	€ -	€ -	€ -
5139 Reserve algemene uitkering	€ 274.000	€ 164.000	€ -43.000	€ 395.000
5140 Reserve energietransitie	€ 113.035	€ 301.000	€ -313.000	€ 101.035
5141 Reserve Wet Open Overheid (WOO)	€ 116.000	€ 132.200	€ -	€ 248.200
5142 Reserve Ontheemden	€ 3.629.311	€ 6.274.540	€ -864.048	€ 9.039.803
* Bestemmingsreserves	€ 16.641.940	€ 14.684.680	€ -5.620.794	€ 25.705.826
5600 BBV-res Reggesteyn (10587)	€ 3.858.213	€ -	€ -175.300	€ 3.682.913
5601 BBV res. nieuwb gem.huis 10679	€ 10.450.490	€ -	€ -366.800	€ 10.083.690
5602 BBV res.kunstgras hockey 10731	€ 58.928	€ -	€ -31.500	€ 27.428

5603 BBV Res Boomkamp-Busstation	€ 337.656	€ -	€ -43.300	€ 294.356
5604 BBV kunstgras vv Holten agv	€ 62.084	€ -	€ -7.700	€ 54.384
5605 BBV Reserve Constantijnschool	€ 101.005	€ -	€ -21.200	€ 79.805
5606 BBV Reserve starterslening	€ 249.846	€ -	€ -	€ 249.846
5607 BBV Reserve uitbr oudheidkamer Holten	€ 125.000	€ -	€ -	€ 125.000
5608 BBV Reserve masterplan oosterhof	€ 300.000	€ -	€ -	€ 300.000
* BBV-reserve	€ 15.543.222	€ -	€ -645.800	€ 14.897.422
Subtotaal bestemmings- en BBV-reserves	€ 32.185.162	€ 14.684.680	€ -6.266.594	€ 40.603.248
Totaal Reserves	€ 74.760.256	€ 24.343.274	€ -10.562.122	€ 88.541.408

Voorzieningen	Stand 1/1/2023	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31/12/2023
5301 Voorziening pensioen Wethouders	€ 3.157.332	€ 205.000	€ -615.253	€ 2.747.079
5303 Voorziening Wachtgeld wethouders	€ 181.985	€ 20.000	€ -144.215	€ 57.770
5304 Voorziening statisch archief	€ 278.020	€ -	€ -54.600	€ 223.420
5307 Voorziening Spaarverlof	€ 216.090	€ 127.462	€ -	€ 343.552
5302 Voorziening dr. Stokkersfonds	€ 421.866	€ -	€ -	€ 421.866
5305 Voorziening verbetermaatregel riolering	€ 1.681.174	€ -	€ -133.313	€ 1.547.861
5306 Voorziening verv.investeringen riool	€ 2.986.268	€ -	€ -1.966	€ 2.984.302
* Voorzieningen	€ 8.922.735	€ 352.462	-€ 949.347	€ 8.325.850
Totaal Voorzieningen	€ 8.922.735	€ 352.462	-€ 949.347	€ 8.325.850

Toelichting mutaties reserves en voorzieningen

Budgettaire afwijkingen in de reserves en de voorzieningen (begroot en werkelijk) worden boven de € 75.000 toegelicht. Dit sluit aan bij de besluitvorming over de voor- najaarsnota waarbij ook alleen afwijkingen op de budgetten van meer dan € 75.000 worden toegelicht. Het betreft hierbij mutaties die binnen een totale onttrekking of toevoeging plaatsvindt._

Toelichting mutaties reserves en voorzieningen

5002 Reserve incidenteel perspectief

Besluit	Toelichting	geraamd	werkelijk
Jaarrekening	Er is in totaal minder onttrokken uit de reserve incidenteel perspectief doordat de bepaalde rentelasten zich niet voor hebben gedaan in 2023.	€ - 4.437.400	€ - 4.295.528

5109 Reserve gebouwenbeheer

Besluit	Toelichting	geraamd	werkelijk
Najaarsnota + Jaarrekening	Jaarlijks worden de overschotten en tekorten op de budgetten voor gebouwenbeheer verrekend met de reserve gebouwenbeheer. In 2023 is er een extra verduurzaamheidsslag gemaakt, hierdoor is er bij de jaarrekening een aanvullend bedrag onttrokken van €127.000.	€ - 146.900	€ - 273.868

5110 Reserve reïntegratie

Besluit	Toelichting	geraamd	werkelijk
Jaarrekening	Voor het uitvoeren van de publieke taak re-integratie worden voordelen en nadelen voor het uitvoeren van WSW volgens besluitvorming verrekend met de reserve re-integratie. Bij de jaarrekening is het overschot toegevoegd aan de reserve.	€ -	€ 88.500

5120 Reserve afval

Besluit	Toelichting	geraamd	werkelijk
Voorjaarsnota + Najaarsnota + Jaarrekening	Bij de jaarrekening is er per saldo meer toegevoegd aan de reserve afval. De reserve dient als egalisatiereserve voor meer/minder kosten op de taak afval.	€ 92.100	€ 261.170

5124 Reserve brandveiligheid De Borkeld

Besluit	Toelichting	geraamd	werkelijk
Najaarsnota + Jaarrekening	Voor de reconstructie Hogepad/Haarstraat is een uitname begroot van €64.800. Wegens vertraging door een procedure van de Raad van State loopt het project voorlopig nog door.	€ -64.800	€ -
Najaarsnota + Jaarrekening	De maatregelen Oosterhof en de reconstructie van de parkeerplaats zijn in uitvoering gegaan, het project loopt door in 2024.	€ -80.000	€ -

5135 Reserve bestrijding energiearmoede

Besluit	Toelichting	geraamd	werkelijk
Jaarrekening	De gemeente heeft in 2023 € 1.250.0000 incidenteel beschikbaar gesteld voor de bestrijding van energiearmoede. Daarnaast is via het rijk € 1.213.900 ontvangen als bijdrage voor o.a. de energietoeslag 2023 als aanvulling op de eerder ontvangen € 744.000. Per saldo is € 223.649 van deze middelen nog niet besteed. Dit bedrag is overeenkomstig het vastgestelde beleid toegevoegd aan de reserve "bestrijding energiearmoede" en beschikbaar gehouden voor toekomstige uitgaven.	€ -	€ 223.649

5140 Reserve energietransitie

Besluit	Toelichting	geraamd	werkelijk
---------	-------------	---------	-----------

Jaarrekening	De door de raad beschikbaar gestelde middelen voor de energietransitie worden beschikbaar gehouden in de reserve energietransitie. Tekorten en overschotten worden verrekend met de reserve energietransitie.	€ -	€ 101.000
--------------	---	-----	-----------

5142 Reserve ontheemden

Besluit	Toelichting	geraamd	werkelijk
Jaarrekening	Voor de opvang van vluchtelingen ontvangen we middelen vanuit het Rijk. Volgens afspraak worden tekorten en overschotten verrekend met de reserve ontheemden.	€ -	€ 1.220.883

5301 Voorziening pensioen wethouders

Besluit	Toelichting	geraamd	werkelijk
Najaarsnota + Jaarrekening	Om de reserve pensioenen wethouders op peil te houden dient € 416.215 te worden onttrokken. De rekenrente is gestegen van 2,472 (2022) naar 3,16 (2023).	€ - 200.000	€ - 615.253

5307 Voorziening spaarverlof

Besluit	Toelichting	geraamd	werkelijk
Jaarrekening	Op grond van de begrotingsvoorschriften (BBV) is de gemeente verplicht een voorziening te vormen voor verlofsparen. Per 31 december 2023 was de verplichting aan verlofsparen afgerond € 343.500. De voorziening had per 1 januari 2023 een omvang van € 216.000. Om de voorziening op peil te houden is in 2023 een bedrag van € 127.500 toegevoegd aan de voorziening.	€ -	€ 127.462

Vaste schulden

Vaste schulden met een looptijd langer dan een jaar

	Stand 31-12-2022	vermeerderingen	aflossing	Stand 31-12-2023
Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	€ 45.563.964	€ 9.500.000	€ 5.353.663	€ 49.710.301
Waarborgsommen	€ 13.200	€ 1.200	€ 1.500	€ 12.900
Onderhandse leningen van binnenlandse bedrijven	€ 830.000		€ 300.000	€ 530.000
Totaal vaste schulden, looptijd langer dan een jaar	€ 46.407.164	€ 9.501.200	€ 5.655.163	€ 50.253.201

De rentelasten van de vaste schulden bedroegen in 2023 € 934.485.

Toelichting vaste schulden

- De vermeerdering van € 9.500.000 is voor de aankoop van het vakantiepark voor de opvang van vluchtelingen.
- De waarborgsommen hebben voor een groot deel betrekking op de gevolgen van planschade.
- De onderhandse lening ad. € 530.000 betreft een gedeelte van de koopsom van onroerend goed in Opbroek Oost.
- De rentelasten van de vaste schulden bedroegen in 2023 € 934.485.

Viottende passiva

VLOTTENDE PASSIVA

Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Kasgeldleningen

Overige schulden (crediteuren)

31-12-2022	31-12-2023
€ 0	€ 6.000.000
€ 8.870.493	€ 9.486.847
€ 8.870.493	€ 15.486.847

Kasgeldleningen

Bij BNG Bank is een kasgeldlening aangetrokken voor € 6.000.000 ter ondersteuning van de liquiditeit. De lening is afgelost op 31 januari 2024.

Overige schulden (crediteuren)

De hoogte van het crediteurensaldo wordt sterk beïnvloed door het moment waarop gefactureerd wordt. De factuurdatum is bepalend in welk kalenderjaar deze als crediteur wordt opgenomen. Het crediteurensaldo is voor de presentatie gecorrigeerd met de transitorische posten, zodat op de balans de juiste verantwoording plaats vindt.

Onderstaand een aantal posten die van substantiële omvang zijn:

- GGD Twente € 101.000
- Private onderneming € 125.000
- Stichting Leerlingenvervoer Rijssen € 155.000
- Moes infra € 193.000
- Stichting Pensioenfonds ABP € 318.000
- Stichting Stimuleringsfonds volkshuisvesting € 500.000
- Belastingdienst / loonheffing € 1.906.000
- Crediteuren sociaal domein € 2.525.000
- Publiek Private Samenwerking (OBR) € 1.024.000
- Ministerie BIZA en VWS € 416.000

Overlopende passiva

Overlopende passiva (OP)	Stand 1/1/2023	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31/12/2023
Ontvansten Rijk				
5400 (OP) Voorz OAB	€ 541.686	€ 139.958	€ -	€ 681.644
5404 (OP) Spec. taken Alg.Uitkering	€ -	€ -	€ -	€ -
5410 (OP) Kapitaalverstr. 75% Rijk	€ 25.958	€ -	€ -	€ 25.958
5412 (OP) TOZO	€ 214.211	€ -	€ -85.621	€ 128.590
5414 (OP) Toeslagenaffaire	€ -	€ -	€ -	€ -
5416 (OP) Huisvesting grote gezinnen	€ 32.500	€ -	€ -32.500	€ -
5417 (OP) NPO Middelven	€ 272.030	€ -	€ -223.571	€ 48.459
5418 (OP) Ventilatie in scholen	€ 716.253	€ -	€ -716.253	€ -
5420 (OP) Sportakkoord	€ 41.826	€ -	€ -4.109	€ 37.716
5421 (OP) Toezicht en handhaving Corona	€ 51.687	€ -	€ -51.687	€ -
5422 (OP) Flex woningbouw	€ 5.242	€ 31.756	€ -5.242	€ 31.756
5423 (OP) Sanering varkenshouderijen L6	€ 17.241	€ -	€ -	€ 17.241
5424 (OP) Huisvesting aandachtsgroepen C209	€ 140.000	€ -	€ -	€ 140.000
5425 (OP) Onderwijshuisvesting ontheemden D19	€ 438.945	€ -	€ -438.865	€ 80
5426 (OP) Aanpak energiearmoede C55	€ 634.723	€ 225.351	€ -	€ 860.074
5427 (OP) Impulsregeling klimaatadaptatie E44	€ 194.574	€ -	€ -194.574	€ -
5428 (OP) Stimulering verkeersmaatregelen E84	€ 256.529	€ -	€ -	€ 256.529
5438 (OP) WBI Enkcoterrein	€ -	€ 1.151.084	€ -	€ 1.151.084
5440 (OP) LAI-Nationaal Isolatieprogramma	€ -	€ 1.265.021	€ -	€ 1.265.021
5442 (OP) Transformatie De Kol naar woonwijk	€ -	€ 50.000	€ -	€ 50.000
5443 (OP) Klimaatadaptief inr Woongeb Enkco	€ -	€ 45.000	€ -	€ 45.000
5444 (OP) Voorschoolse educatie aan ontheemden	€ -	€ 45.000	€ -	€ 45.000
5446 (OP) MEOZ Meerkosten Energie Openb Zwemb	€ -	€ 301.422	€ -	€ 301.422
5447 (OP) GALA-Sport brede regeling-H30	€ -	€ 113.498	€ -	€ 113.498
5403 (OP) Voorz. bodemsanering	€ 135.243	€ 331.340	€ -150.133	€ 316.450
5409 (OP) Pilot Wijk van de toekomst	€ 15.181	€ -	€ -	€ 15.181
5411 (OP) Waterhuish. Oosterhof	€ 67.438	€ -	€ -	€ 67.438
5415 (OP) Herinrichting Korteboslaan	€ 134.263	€ -	€ -134.263	€ -
5431 (OP) Onderwijsroute G13	€ 26.016	€ 32.336	€ -	€ 58.352
5434 (OP) Wet inburgering G10	€ 224.265	€ 191.041	€ -136.359	€ 278.947
5435 (OP) Verkeersveiligheid	€ 61.916	€ -	€ -61.916	€ -
5436 (OP) Uitvoering klimaatakk inzet pers.	€ 264.000	€ 637.240	€ -702.282	€ 198.958
5419 (OP) Controle toegangsbewijs	€ 45.370	€ -	€ -45.370	€ -
5437 (OP) Gastheerschap Twente	€ 30.489	€ 35.076	€ -	€ 65.565
5439 (OP) Revitaliseren en afkoppelen Hagslag	€ -	€ 32.479	€ -	€ 32.479
5441 (OP) Veeneslagen Verduurzaamt	€ -	€ 168.813	€ -	€ 168.813
Totaal Rijk, Provincie en Veiligheidsregio	€ 4.587.585	€ 4.796.415	-€ 2.982.744	€ 6.401.255
Vooruitontvangen bedragen	€ 3.345			€ -
BTW aangifte suppletie	€ -			€ -
Reservering vakantiegeld	€ 3.588			€ 7.533
Netto salarissen	€ -			€ 38.399
Voorschotten	€ -			€ 1.743
Nog te ontvangen facturen	€ 2.522.851			€ 1.807.178
Totaal overlopende passiva	€ 7.117.369			€ 8.256.108

Toelichting overlopende passiva

Toelichting Nog te ontvangen facturen

Onderstaand een aantal posten, die van substantiële omvang zijn:

- Kingstraject Karakter € 60.000
- Asfalteren Oosterhofweg Opbroek Zuid € 70.000
- Salarisadministratie 2e halfjaar € 71.000
- 25% subsidies € 94.000
- Eindafrekening ODT 2023 € 99.000
- Rente vaste schulden uit 2023 € 500.000
- Winstuitkering aan derden Opbroek Noord € 208.000

Algemene toelichting overlopende passiva derden

Besluit	Toelichting	geraamd	werkelijk
	Ontvangen middelen van het Rijk, Provincie of derden met een bestedingsverplichting, worden wanneer de middelen niet besteed zijn in het lopende boekjaar beschikbaar gehouden in de overlopende passiva. We verwijzen u naar de staat van overlopende passiva voor de beginstand, toevoeging en/of onttrekking, en de eindstand.	€ 2.850.762	€ 6.401.255

Waarborgen en garanties

Per 31 december 2023 bedraagt het saldo van de gewaarborgde geldleningen € 82.374.000.

De gemeente staat direct garant voor een bedrag van € 1.607.000. Voor € 80.767.000 neemt de gemeente een achtervangpositie in en staat het Waarborgfonds voor de Sociale Woningbouw (WSW) in eerste instantie garant voor de betaling van rente en aflossing als een geldnemer niet meer aan zijn verplichtingen voldoet.

In 2010 is met een zorginstelling afgesproken een aantal leningen bij het waarborgfonds voor de zorgsector (Wfz) onder te brengen. Vanwege het beperkte borgingsvolume Wfz breed, heeft het Wfz besloten de borgstelling te beperken tot nieuwe leningen. De gemeente blijft dus direct garant staan voor de betreffende leningen. Voor de risico's, die dit met zich meebrengt, is een recht van eerste hypotheek gevestigd op het onderpand.

Het garantievermogen staat hiervoor als buffer.

Het garantievermogen bestaat uit het direct beschikbaar risicovermogen vermeerderd met het totaal aan obligo's van de deelnemers. Als dit vermogen daalt tot 0,25% van het garantievolumen zullen in eerste instantie de deelnemers worden aangesproken. Als dit niet toereikend is treedt de achtervangpositie van het Rijk en gemeenten in werking en zullen zij renteloze leningen aan het Rijk moeten verstrekken.

Het aantal en de omvang van de leningen waarvoor de gemeente direct garant staat, zullen in de toekomst afnemen.

In 2004 is namelijk bepaald dat de gemeente zich niet meer direct garant zal stellen voor leningen van zorginstellingen die in aanmerking komen voor borging via het Wfz.

De zekerheidsstructuur zoals die momenteel is opgebouwd bestaat uit drie lagen:

- primaire zekerheid wordt gevormd door het eigen vermogen van de woningcorporatie;
- secundaire zekerheid wordt gevormd door het vermogen van het WSW;
- tertiaire zekerheid wordt gevormd door het Rijk en gemeenten als achtervang.

Overzicht gewaarborgde geldleningen

Naam van de geldnemer	Oorspr. geldlening	Rente- percentage	Restant geldlening	
			31-12-2022	31-12-2023
Stichting Viverion	921.174	4,880	518.094	488.621
Stichting Viverion	836.040	1,140	429.669	398.819
Christelijke woningbouwvereniging De Goede Woning	453.780	4,200	163.361	154.285
Christelijke woningbouwvereniging De Goede Woning	862.182	4,320	250.487	222.655
Christelijke woningbouwvereniging De Goede Woning	2.042.011	2,800	574.680	510.827
Christelijke woningbouwvereniging De Goede Woning	1.361.341	4,550	371.194	329.950
Stichting Viverion	2.268.901	2,060	247.845	125.186
Christelijke Woningbouwvereniging De Goede Woning (voorheen St. Verantw. Wonen)	3.579.872	2,330	1.968.930	1.879.433
Stichting Viverion	1.089.073	3,460	182.719	123.872
Stichting Vestia	6.964.038	6,180	-	-
Christelijke woningbouwvereniging De Goede Woning	1.815.121	2,550	-	-
Stichting Viverion	8.100.000	5,273	2.489.831	2.041.685
Stichting Viverion	8.100.000	5,268	2.488.909	2.040.884
Stichting Viverion	4.000.000	3,730	-	-
Woningbouwvereniging De Goede Woning	1.119.179	3,940	252.074	224.066
Woningbouwvereniging De Goede Woning	1.250.000	3,880	700.000	650.000
Woningbouwvereniging De Goede Woning	5.000.000	3,670	4.100.000	4.000.000
Woningbouwvereniging De Goede Woning	5.700.000	3,770	4.788.000	4.674.000
Woningbouwvereniging De Goede Woning	2.000.000	3,490	1.550.000	1.500.000
Woningbouwvereniging De Goede Woning	3.000.000	3,460	2.520.000	2.460.000
Stichting Viverion	2.000.000	2,030	2.000.000	-
Stichting Viverion	3.570.000	1,500	3.570.000	3.570.000
Woningbouwvereniging De Goede Woning	2.800.000	1,265	2.310.000	2.240.000
Woningbouwvereniging De Goede Woning	3.300.000	1,050	2.970.000	2.904.000
Stichting Viverion	2.500.000	1,010	2.500.000	2.500.000
Stichting Viverion	2.500.000	1,275	2.500.000	2.500.000
Stichting Viverion	2.500.000	0,900	2.500.000	2.500.000
Stichting Viverion	2.500.000	0,605	2.500.000	2.500.000
Woningbouwvereniging De Goede Woning	2.500.000	-	2.500.000	-
Stichting Viverion	2.000.000	0,700	2.000.000	2.000.000
Woningbouwvereniging De Goede Woning	2.750.000	0,430	2.750.000	2.750.000
Woningbouwvereniging De Goede Woning	3.500.000	0,567	3.500.000	3.500.000
Stichting Viverion	4.000.000	0,622	4.000.000	4.000.000
Stichting Viverion	4.000.000	0,330	4.000.000	4.000.000
Woningbouwvereniging De Goede Woning	1.000.000	0,260	1.000.000	1.000.000
Stichting Viverion	472.535	4,860	472.535	472.535
Stichting Viverion	3.713.201	4,860	6.915	-
Stichting Habion	10.000.000	4,860	18.624	-
Stichting Habion	10.000.000	1,899	18.624	-
Stichting Habion	10.000.000	1,899	18.624	-
Stichting Viverion	1.749.972	4,860	551.624	559.907
Stichting Viverion	4.000.000	0,500	1.260.876	1.279.808
Stichting Viverion	4.400.000	1,795	1.386.964	1.407.789
Stichting Viverion	4.500.000	2,900	1.418.486	1.439.784
Stichting Habion	11.057.000	-	20.592	-

Woningbouwvereniging De Goede Woning	858.000	-	858.000	852.000
Stichting Viverion	2.474.000	-	779.852	767.565
Stichting Viverion	5.000.000	3,608	-	1.599.760
Stichting Viverion	5.000.000	3,465	-	1.599.760
Woningbouwvereniging De Goede Woning	3.000.000	3,217	-	3.000.000
Woningbouwvereniging De Goede Woning	3.000.000	3,200	-	3.000.000
Woningbouwvereniging De Goede Woning	3.000.000	-	-	3.000.000
Woningbouwvereniging De Goede Woning	2.000.000	3,373	-	2.000.000
Woningbouwvereniging De Goede Woning	2.000.000	3,395	-	2.000.000
Totaal garantstellingen achtervang			71.007.509	80.767.190

Naam van de geldnemer	Oorspronkelijk bedrag geldlening	Rente- percentage	Restant geldlening	
			31-12-2022	31-12-2023
Stichting Viverion	1.815.121	4,940	296.825	198.808
Stichting Verzorginghuizen Regio Oost (Maranatha)	1.370.000	4,950	482.266	329.257
Stichting Verzorginghuizen Regio Oost (Maranatha)	1.400.000	3,370	568.366	505.290
Stichting Verzorginghuizen Regio Oost (Maranatha)	2.500.000	4,980	631.201	573.840
Totaal directe garantstellingen			1.978.658	1.607.195

totaal gewaarborgde geldleningen			72.986.167	82.374.385
---	--	--	-------------------	-------------------

Kredieten- en projectenverslag

Begrotingsrechtmatigheid kredieten

Bij de rechtmatigheidscontrole vormt het begrotingscriterium een belangrijk toetsingscriterium. Kredietoverschrijdingen zijn in principe onrechtmatig. Volgens het toetsingskader van het Platform Rechtmatigheid provincies en gemeenten zijn er situaties denkbaar waarbij de overschrijdingen binnen het door de raad uitgezette beleid en binnen het doel blijven waarvoor het krediet beschikbaar is gesteld, of dat uitgaven binnen het bestaande beleid passen.

Zoals blijkt uit het kredieten- en projectenverslag wordt een aantal kredieten/projecten overschreden. Daar waar een aanzienlijke overschrijding is ontstaan wordt een verklaring gegeven onder de toelichting of wordt verwezen naar de paragraaf Grondbeleid.

Gesteld kan worden dat de uitgaven passen binnen het doel waarvoor de kredieten beschikbaar zijn gesteld en binnen het bestaande beleid.

Kostensoort	Begroot	Werkelijk	Restant	Toelichting	Afsluiten ja/nee
Algemeen					
700580001 Telefooncentrale	€ 58.000	€ 55.695	€ 2.305	Gereed	ja
700580004 Verv Samsung telefoons	€ 28.800	€ 28.837	€ -37	Gereed	ja
700650003 Vervangen landmeetapparatuur (deel2)	€ 28.600	€ 28.609	€ -9	Gereed	ja
700720509 Aanpassen & up to date brengen raadzaal	€ 35.000	€ 30.647	€ 4.353	Loopt nog door in 2024. Nog niet afsluiten	nee
700730601 Werkschuur Arend Baanstraat	€ 129.000	€ 1.780	€ 127.221	uitgesteld, beschikbaar houden. Gaat mogelijk naar de Enterstraat.	nee
720128106 Duurzaamheidslening Kulturhus	€ 200.000	€ 200.000	€ -	Gereed	ja
720200003 Lanen Oosterhof	€ 59.500	€ 31.856	€ 27.644	voorbereiding loopt, uitvoering in 2024 (net als aanvullend krediet)	nee
720200004 Hekwerk park Oosterhof	€ 260.500	€ 52.561	€ 207.939	uitvoering 1e halfjaar 2024	nee
720200005 Herinr. Park de Eschhorst, hospice en pa	€ 10.000	€ 3.841	€ 6.159	voorbereiding loopt, uitvoering in 2024 (net als aanvullend krediet)	nee
720510002 Grond Verb. Holterb./Station	€ 82.000	€ -	€ 82.000	gereed	ja
720510012 Uitkijktoren A1	€ 16.800	€ 17.232	€ -432	project loopt door in 2024. Project staat on hold in afwachting van projectgroep.	nee
720640226 Coating AV Rijssen	€ 199.000	€ -	€ 199.000	krediet voor Coating AV, komt 2024	nee
720640227 Verv. toplaag kunstgrasveld Excelsior	€ 342.100	€ 350.911	€ -8.811	Gereed	ja
720640229 Toplaag kunstgrasveld Excelsior VELD5	€ 390.500	€ 396.458	€ -5.958	komt restant in 2024	nee
720640230 Herinr parkeerterr. Sportpark Meermanska	€ 123.600	€ 23.600	€ 100.000	in afwachting heroverweging sportparken en komt waardenborch	nee
720655010 Digitaal sleutebeheerssysteem binnenspor	€ 60.000	€ -	€ 60.000	Beschikbaar houden, niet afsluiten	nee
720655011 Nieuwbouw gymzaal Huttenwal	€ 100.000	€ 84.980	€ 15.020	Investering in 2023, 2024 en 2025 dus niet afsluiten	nee
720660006 Nieuwbouw Zwembad	€ 24.773.700	€ 21.305.729	€ 3.467.971	krediet loopt door in 2024, afronding eind 2024, volgen nog diverse termijnen en buitenruimte	nee
720660012 Opslag chemie Twenhaarsveld	€ 90.000	€ 88.986	€ 1.014	Gereed	ja
725110002 Centrumfunctie Rijssen	€ 3.027.900	€ 3.011.716	€ 16.184	Gereed	ja
725110003 Kwaliteitsimpuls centr. Holten	€ 170.400	€ 114.406	€ 55.994	laatste deel vertraagd vanwege stroomaansluitingen en bijbehorende werkzaamheden. Restant in Q2 2024.	nee
725128103 Grond bedrijfshal n Spieker Holten	€ 57.200	€ 57.179	€ 21	Gereed	ja
725128104 Bedrijfshal n Spieker Holten	€ 193.600	€ 193.607	€ -7	Gereed	ja
730120006 Uitbreiding Haarschool Holten	€ 544.100	€ 379.759	€ 164.342	Investering in 2023 en 2024 dus krediet niet afsluiten.	nee
730220048 Nieuwbouw basisschool In den Clintuin	€ 4.234.000	€ 4.234.000	€ 0	Gereed	ja
730220049 Nieuwbouw Johan Frisoschool	€ 2.320.000	€ 203.040	€ 2.116.960	Investering in 2023 en 2024 dus krediet niet afsluiten.	nee
730220051 Nieuwbouw Haarschool Rijssen	€ 100.000	€ -	€ 100.000	Investering in 2023 en 2024 dus krediet niet afsluiten.	nee
730320010 Nieuwbouw Waardenboch	€ 50.000	€ -	€ 50.000	Investering in 2023 en 2024 dus krediet niet afsluiten.	nee
740020003 Verduurz gem verhuur gebouwen	€ 125.000	€ 17.438	€ 107.562	Wordt ingezet voor verduurzaming.	nee
740020004 Verduurz gem verhuur gebouwen 2023	€ 50.000	€ -	€ 50.000	niet afsluiten	nee

745018102 Aanp.speeltuingebouw Mensinkboerderij	€ 58.000	€ -	€ 58.000	niet afsluiten	nee
750250002 Uitvoering speeltuinvisie	€ 836.100	€ 121.171	€ 714.929	Uitvoeringsprogramma Speelvisie is in concept gereed. Daarna volgt een aanbesteding en uitvoering.	nee
750250003 Speeltuin Schoolstraat	€ 34.100	€ 34.419	€ -319	Gereed	ja
750432301 Huisvesting TOOBI Oekraïners	€ 4.926.200	€ 4.843.614	€ 82.586	Gereed	ja
750433001 Grond vakantiepark Borkeldsweg	€ 2.693.000	€ 2.692.320	€ 680	Gereed	ja
750433002 Vakantiepark Borkeldsweg	€ 6.808.000	€ 6.807.680	€ 320	Gereed	ja
751210101 Realisatie buurt kindcentrum	€ 1.030.000	€ -	€ 1.030.000	Investering in 2024 en 2025 dus krediet niet afsluiten.	nee
760027507 Verv. Huisvuilwagen RH06	€ 264.000	€ 265.197	€ -1.197	Gereed	ja
760027508 Verv. Huisvuilwagen RH11	€ 247.000	€ 246.785	€ 215	Gereed	ja
760027509 Verv. huisvuilwagen RH05	€ 264.000	€ 266.505	€ -2.505	Gereed	ja
760027510 Aanschaf 4e huisvuilwagen	€ 264.000	€ 265.803	€ -1.803	Gereed	ja
765030117 Maatregelen tunnels (riool)	€ -	€ -	€ -	in uitvoering in 2024	nee
765030120 Maatregelen Oosterhof incl. rec. park.pl	€ 260.000	€ -	€ 260.000	is aanbesteed, uitvoering 2024.	nee
765030122 Reconstructie Haarstraat Hogepad	€ 190.500	€ 18.849	€ 171.651	Nog steeds on hold ivm principeverzoeken. In afwachting hiervan krediet laten staan.	nee
765030241 Revitaliseren en afkoppelen Hagslagen	€ -	€ -	€ -	wacht op nutsbedrijven. Wordt in 2025 weer opgepakt	nee
765030242 Reconstructie HJ van Opstallstraat	€ 13.100	€ 13.100	€ -	in voorbereiding, bvs volgt voor uitvoering / def vaststellen van het plan	nee
765030243 Reconstructie Molendijk Zuid	€ -	€ -	€ -	in voorbereiding, bvs volgt voor uitvoering / def vaststellen van het plan	nee
765030244 Uren riolering 2023	€ 156.800	€ 156.800	€ -	Gereed	ja
770050101 Starterslening	€ 3.125.000	€ 2.825.000	€ 300.000	Wordt 2024 ingezet. Hangt samen met de hoeveelheid nieuwbouwwoningen.	nee
770050104 SVn Energielening en Energieverzilveren	€ 1.000.000	€ 1.000.000	€ -	Blijft doorlopen, niet afsluiten.	nee
770110004 GROND herinrichten Kalfstermansweide	€ 270.000	€ -	€ 270.000	mee naar 2024	nee
770118113 Aankoop Enterstraat 24 en 26	€ -	€ 4.868	€ -4.868	Aankoop panden volgt in 2024	nee
770230025 Grond flexwoningen Industriestraat	€ 460.000	€ 460.000	€ -	Gereed	ja
770230026 Ruiling grond met bouwbedrijf Nijhuis	€ -	€ 450.900	€ - 450.900	Pas eind december akte gepasseerd geen raming	nee
770410001 Complex Dijkerhoek	€ -23.342	€ 232.005	€ - 255.347	loopt door in 2024	nee
770410004 Enkco Holten (Waterloo-Vlogman)	€ 5.817.089	€ 6.396.516	€ - 579.427	loopt door in 2024	nee
770415002 Vletg.maten II A en II B	€ 3.182.869	€ 4.620.326	€ - 1.437.457	loopt door in 2024	nee
770420002 Het Kruieltje tot max 2020	€ 1.500	€ -22.437	€ 23.937	loopt door in 2024	nee
770420004 Opbroek fase 2 t/m uiterlijk 2019	€ 721.818	€ 959.120	€ - 237.302	loopt door in 2024	nee
770420005 Opbroek Oost	€ 7.073.755	€ 6.524.976	€ 548.779	loopt door in 2024	nee

770420008 VGM 2C	€ 123.000	€ 13.216	€ 109.784	Gereed	ja
775010001 Verk.infrastruct. 3e fietsring	€ 121.900	€ 102.700	€ 19.200	Gereed	ja
775020203 Wegreconstr. na rioolvervanging	€ 361.400	€ 341.913	€ 19.487	Gereed	ja
775020206 Verkeersafwikk Opbroek	€ 466.200	€ 410.530	€ 55.670	werkzaamheden afgerond muv groen.	nee
775020208 DV inrichten Keizerswg-Vrijheidsln	€ 653.500	€ 162.288	€ 491.212	project loopt door in 2024. Deze interne order kan worden afgesloten	ja
775020216 Herinr openb ruimte sted.visie Haarzijde	€ 139.000	€ 3.450	€ 135.550	project loopt door in 2024	nee
775020217 Fietspad Markeloseweg-Schapendijk/Enters	€ 70.000	€ 65.297	€ 4.703	project loopt door in 2024 (aanvullende raming in jaarschijf 2024)	nee
775200001 Verduurzamen openb. Verlichting	€ 348.200	€ 346.963	€ 1.237	Gereed	ja
775337504 Vervanging RH32 Auto straatreiniging	€ -	€ 2.167	€ -2.167	krediet is in 2024 beschikbaar gesteld, vooruitlopend al kosten gemaakt	nee
775337505 Verv. Veegmachine RH08	€ 450.000	€ -	€ 450.000	project loopt door in 2024	nee
775410002 Parkeeroute Centrum	€ 63.400	€ 58.430	€ 4.970	gereed	ja
775410003 Aankp ondergrond parkeerplaats	€ 235.000	€ -	€ 235.000	aankoop heeft plaatsgevonden in 2024	nee
775410004 Uitbr parkeerterr Okia	€ 125.000	€ -	€ 125.000	in afwachting heroverweging sportparken en komt waardenborch	nee
775607506 Verv. RH150 Rolbezem	€ 20.000	€ -	€ 20.000	Nog niet aangeschaft. Loopt door in 2024.	nee
Totalen algemeen	€ 80.709.389	€ 71.603.334	€ 9.106.055		

Grondexploitatie

G061000 - G061999 Opbroek Oost/ onderzoek en ontwikkeling	€ 8.493.683	€ 6.478.790	€ 2.014.893	project loopt door in 2024	Nee
G061000 - G061999 Opbroek Oost/ Gronden en terreinen		€ 1.478.468	€ - 1.478.468		
G071000-G071999 Plan De Banis/ Onderzoek en ontwikkeling	€ 13.200	€ 18.567	€ -5.367	project loopt door in 2024	Nee
G101000 - G101999 Vletgaarsmaten II C/ Onderzoek en ontwikkeling	€ 357.201	€ 223.996	€ 133.205	project loopt door in 2024	Nee
G101000 - G101999 Vletgaarsmaten II C/ Gronden en terreinen		€ 98.189	€ -98.189		
G151000 - G151999 Ligtenbergerveld Oost/ Onderzoek en ontwikkeling	€ 3.975.900	€ 125.575	€ 3.850.325	project loopt door in 2024	Nee
G151000 - G151999 Ligtenbergerveld Oost/ Gronden en terreinen		€ 3.610.053	€ - 3.610.053		
G401000 - G401999 Dijkelhoek II/ Onderhanden werk woningen	€ 323.947	€ 330.714	€ -6.767	project loopt door in 2024	Nee
G051000-G051999 Opbroek Noord/ Onderhanden werk woningen	€ -594.581	€ -725.533	€ 130.952	project loopt door in 2024	Nee
G501000-G501999 Encco Holten/ Onderhanden werk woningen	€ 5.850.500	€ 6.765.334	€ - 914.834	project loopt door in 2024	Nee
G711000-G711999 Vletgaarsmaten II A en II B/ Onderhanden werk industrieterrein		€ 1.261.634	€ - 1.261.634	project loopt door in 2024	Nee
Totalen grondexploitatie	€ 18.419.850	€ 19.665.787	€ - 1.245.937		

Niet uit de balans blijvende verplichtingen en rechten

Niet uit de balans blijvende verplichtingen en rechten per 31-12-2023

Verplichting (-recht)	gestart per	looptijd (incl optiejaren)	eindigt per	Restant verplichting per 31-12-2022	Restant verplichting per 31-12-2023
Schoonmaak gemeentehuis	2023 Q2	8	2031 Q2	€ 30.000	€ 1.900.000
Alg. voorziening huish. ondersteuning	2023 Q1	5	2028 Q1	€ 1.880.000	€ 1.500.000
Uitzenddiensten t/m schaal 9	2023 Q3	4	2027 Q3	€ 105.000	€ 1.800.000
Payrolling t/m schaal 9	2023 Q3	4	2027 Q3	€ 160.000	€ 185.000
WMO hulpmiddelen	2019 Q1	7	2026 Q1	€ 1.125.000	€ 750.000
Brandverzekering	2023 Q1	4	2027 Q1	€ 1.400.000	€ 1.000.000
Groenafval - Laden, transporteren en verwerken	2023 Q2	4	2027 Q2	€ 458.000	€ 400.000
Exploitatie lichtmastreclame	2019 Q1	10	2029 Q1	€ -180.000	€ -150.000
Exploitatie A0 reclamedisplays	2019 Q3	6	2025 Q3	€ -62.500	€ -37.500
Riool- kolkenreiniging en rioolinspectie	2023 Q1	4	2027 Q1	€ 600.000	€ 450.000
WOZ diensten	2020 Q1	6	2026 Q1	€ 283.333	€ 225.000
Maaien	2020 Q1	5	2025 Q1	€ 210.000	€ 110.000
Onkruidbestrijding	2020 Q1	5	2025 Q1	€ 180.000	€ 90.000
Energie - Elektra	2020 Q1	5	2025 Q1	€ 1.100.000	€ 550.000
Energie - Gas	2020 Q1	5	2025 Q1	€ 370.000	€ 185.000
Softwaremakelaar - gemeente specifieke software	2020 Q4	4	2024 Q4	€ 1.012.500	€ 500.000
Softwaremakelaar - kantoorautomatisering	2020 Q4	4	2024 Q4	€ 150.000	€ 75.000
Software Financieel pakket	2020 Q1	11	2031 Q1	€ 607.500	€ 540.000
Levering warme dranken(automaten)	2020 Q1	9	2029 Q1	€ 395.000	€ 340.000
Onderhoud techn. Installaties gem.huis	2020 Q1	6	2026 Q1	€ 192.500	€ 160.000
Software RMC, Leerplicht en Leerlingenvevoer	2021 Q1	10	2031 Q1	€ 104.000	€ 91.000
Pers. & Sal.adm WSW personeel	2021 Q1	8	2029 Q1	€ 936.250	€ 940.000
Planning & Control appl.	2021 Q4	11	2032 Q2	€ 177.545	€ 160.000
Tankpassen	2021 Q3	4	2025 Q2	€ 1.500.000	€ 900.000
Asfaltonderhoud	2022 Q2	4	2026 Q2	€ 1.995.000	€ 1.700.000
Beheersing eikenprocessierups (EPR)	2022 Q1	4	2026 Q1	€ 156.000	€ 100.000
DAS - inhuur vanaf schaal 10	2022 Q1	4	2026 Q1	€ 1.200.000	€ 800.000
Accountantsdiensten	2022 Q3	6	2028 Q3	€ 467.500	€ 425.000
Onderhoud en Storingsafhandeling Openbare Verlichting	2022 Q1	4	2026 Q1	€ 280.333	€ 200.000

Overzicht baten en lasten

Exploitatie 2023

Bedragen x €1.000

Exploitatie		Primair begroting 2023	Gewijzigde begroting 2023	Realisatie 2023	Saldo 2023
PRG1.01	01 Inwoners organisatie en bestuur				
Lasten		3.897	4.410	4.473	-63
Baten		-639	-846	-1.283	436
Onttrekkingen		0	0	0	0
Totaal 01 Inwoners organisatie en bestuur		3.258	3.564	3.191	373
PRG1.02	02 Jongeren en onderwijs				
Lasten		18.116	19.129	20.387	-1.258
Baten		-817	-470	-1.762	1.292
Onttrekkingen		0	-70	-62	-8
Totaal 02 Jongeren en onderwijs		17.299	18.589	18.563	26
PRG1.03	03 Samen zorgen				
Lasten		14.243	18.743	17.985	758
Baten		-491	-8.517	-10.578	2.061
Storting		0	0	0	0
Totaal 03 Samen zorgen		13.752	10.226	7.407	2.819
PRG1.04	04 Cultuur en sport				
Lasten		8.710	10.710	10.633	78
Baten		-2.731	-3.927	-3.617	-309
Onttrekkingen		0	-64	-46	-18
Storting		51	154	158	-4
Totaal 04 Cultuur en sport		6.031	6.874	7.127	-254
PRG1.05	05 Ondernemen en werk				
Lasten		13.231	17.076	15.874	1.202
Baten		-6.391	-9.412	-8.368	-1.044
Onttrekkingen		-69	-358	-358	0
Storting		0	450	524	-75
Totaal 05 Ondernemen en werk		6.771	7.756	7.672	84
PRG1.06	06 Wonen recreëren en veiligheid				
Lasten		7.539	9.449	8.420	1.029
Baten		-1.746	-3.210	-4.214	1.004
Onttrekkingen		-20	-124	-93	-31
Storting		0	100	121	-21
Totaal 06 Wonen recreëren en veiligheid		5.773	6.214	4.234	1.981
PRG1.07	07 Wijken				
Lasten		12.843	16.487	16.462	25
Baten		-6.750	-9.703	-10.846	1.143
Onttrekkingen		-15	-474	-283	-191
Storting		3	793	1.266	-473
Totaal 07 Wijken		6.080	7.104	6.599	504
PRG1.11	11 Kapitaallasten				
Lasten		6.218	5.474	6.003	-529
Baten		-6.218	-5.474	-6.003	529

Exploitatie	Primair begroting 2023	Gewijzigde begroting 2023	Realisatie 2023	Saldo 2023
Totaal 11 Kapitaallasten	0	0	0	0
PRG1.15 15 Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien				
Lasten	8.565	1.258	1.303	-46
Baten	-80.397	-83.107	-84.245	1.139
Onttrekkingen	-4.151	-9.726	-9.720	-5
Storting	3.921	13.813	15.301	-1.488
Totaal 15 Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	-72.062	-77.762	-77.361	-401
PRG1.20 20 Indirecte producten				
Lasten	13.438	18.371	18.078	292
Baten	-340	-936	-1.235	299
Onttrekkingen	0	0	0	0
Totaal 20 Indirecte producten	13.098	17.435	16.843	592
Gerealiseerd resultaat	0	0	-5.724	5.724

Rechtmatigheidsverantwoording

Verantwoordelijkheid college van burgemeester en wethouders

De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen.

Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet.

Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium.

In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het college van burgemeester en wethouders toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd.

Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door de raad vastgestelde kaders zoals de begroting en gemeentelijke verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door de raad op 21 december 2023 vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door de raad bepaald en bedraagt 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op €3.900.000. De grondslag voor deze verantwoording is de Kadernota Rechtmatigheid 2023 van de Commissie BBV van november 2023.

Bevinding

Het college is van mening dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor gestelde grens.

De geconstateerde afwijkingen betreffen:

Criterium	Bruto	Netto
Voorwaardencriterium	464.000	464.000

Begrotingscriterium	2.719.000	309.000
Misbruik en oneigenlijk gebruik	0	0
Totaal	3.183.000	773.000

In de paragraaf bedrijfsvoering is op basis van de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV en op basis van de afspraken met de raad aanvullende informatie opgenomen over de financiële rechtmatigheid. In deze paragraaf heeft het college ook beschreven welke actie hij onderneemt om vermelde afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

WNT- verantwoording

WNT

De wet normering topinkomens (WNT) is van toepassing op onze gemeente. Het hiervoor vastgestelde bezoldigingsmaximum voor 2023 is € 223.000. Dit betreft het algemene WNT maximum en betreft de volgende functionarissen.

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling alsook degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt.

Naast de hieronder vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2023 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

Gegevens 2023 bedragen x € 1	A.C. van Eck	H.G. Tukker	G.H. Veerman
Functiegegevens	Gemeentesecretaris	Gemeentesecretaris	Griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2023	01/01 t/m 31/12	01/01 t/m 31/12	01/01 t/m 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0 - 1,0	1,0 - 1,0	1,0 - 1,0
Dienstbetrekking?	ja	ja	ja
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	128.834,67	113.054,00	102.535,00
Beloningen betaalbaar op termijn	21.794,40	18.299,00	16.793,00
<i>Subtotaal</i>	<i>150.629,07</i>	<i>131.353,00</i>	<i>119.328,00</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	223.000,00	223.000,00	223.000,00
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Bezoldiging	150.629,07	131.353,00	119.328,00
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2022	A.C. van Eck	N.v.t.	G.H. Veerman
bedragen x € 1			
Functiegegevens	Gemeentesecretaris	N.v.t.	Griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2022	01/01 t/m 31/12		01/01 t/m 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1		1
Dienstbetrekking?	ja		ja
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	119.359,49		95.563,18
Beloningen betaalbaar op termijn	22.040,28		16.323,12
<i>Subtotaal</i>	<i>141.399,77</i>		<i>111.886,30</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	216.000,00		216.000,00
Bezoldiging	141.399,77		111.886,30

Bijlagen

Budgetoverhevelingen van 2023 naar 2024

budgetoverheveling

Progr. Nr.	Programmanaam	Kostenplaatsnaam	Rekening naam	Begroot incidenteel	Werkelijk per 31-12	Informatie najaarsnota 2023	Jaar van herkomst	Budgetoverheveling	Toelichting overheveling
1.02	Jongeren en onderwijs	Openbaar basisonderwijs huisv.	Nwb. basisonderwijs	€ 12.500	€ -	Tijdelijke huisvesting Haarschool Holten komt nog. Kosten worden zover mogelijk eerst voldaan uit restant NPO middelen.	2023	€ 12.500	restant overhevelen conform afspraak bho najaar
1.02	Jongeren en onderwijs	Huisv.bijzonder basisonderwijs	Nwb. basisonderwijs	€ 258.400	€ 69.283	Restant budget overhevelingen voor Johan Friso. Project loopt, maar is vertraagd door externe omstandigheden.	2022	€ 200.000	Zoals vermeld in najaarsnota dit bedrag (zie tabblad Johan Friso) overhevelen naar 2024 i.v.m. incidentele kosten vervangende nieuwbouw Johan Frisoschool
1.03	Samen zorgen	minderheden algemeen	maatschappelijke begeleiding	€ 43.000	€ -		2023	€ 43.000	betreft oude wet inburgering. Inzetten voor dekking van de kosten van de maatschappelijke begeleiding door ViaVie. lmv gestegen aantal statushouders is eigenlijke subsidiebedrag niet voldoende.(middelen zijn afkomstig uit meicirc. 23 in bij njn 23 geraamd).
1.03	Samen zorgen	vluchtelingenopvang algemeen	Verhaal taalniveau statushouders	€ 115.300	€ 17.475	kosten traject ROC voor oudkomers komen tlv dit budget. Graag budget nog eenmalig overhevelen voor nog te verwachten projecten.	2023	€ 75.000	In 2023 nieuw budget beschikbaar gesteld voor laaggeletterdheid. Dit betreft een uitvoeringsplan. Oorspronkelijke planning was begin 2024 ter info naar de raad. lvm functiewisseling en geen directe opvolging op dit thema is deze planning niet realistisch. In 2024 zal het uitvoeringsprogramma worden opgesteld. Planning is dat eind 2024 het uitvoeringsplan ter info naar de raad gaat.
1.03	Samen zorgen	Gezondheidszorg overig	Positieve gezondheid	€ 25.000	€ -	Wordt gewerkt aan de uitwerking hiervan.	2023	€ 25.000	Zie voorstel D2023186188. Hier is akkoord op.
1.03	Samen zorgen	Diensten bij wonen met zorg	Zorginfrastructuur	€ 114.200	€ 35.000	cf bvs, zie eerdere toelichting	2018	€ 79.200	cf voorstel besteding tot en met 2025
1.03	Samen zorgen	Budget Sociale Wijkteams	Buurt kind centrum	€ 55.000	€ 9.854	geen nw info ontvangen, maar wordt 2024	2023	€ 45.100	bouw Buurtkindcentrum is later gestart. Kosten lopen door in 2024.
1.04	Cultuur en sport	Monumentenzorg	Motteburcht/archeologisch monument Wearde	€ 15.000	€ 130	Project voor eind 2023, met uitloop naar 2024	2023	€ 14.900	Plan archeologisch onderzoek Motteburcht is deels bekostigd met subsidie Verhaal

									van Overijssel. Waardenborch plan staat voor 2024
1.04	Cultuur en sport	Monumentenzorg	Verhaal van Overijssel	€ 95.000	€ 48.000		2023	€ 47.000	Susidie loopt ook door in 2024, 2e deel vanuit provincie komt pas feb 2024
1.04	Cultuur en sport	Monumentenzorg	Bijdrage provincie	€ -95.000	€ -44.280		2023	€ -50.200	Subsidie loopt ook door in 2024, 2e deel vanuit provincie komt pas feb 2024
1.05	Ondernemen en werk	Economische zaken crisisarrangement	Afdracht overige instellingen	€ 29.200	€ 9.480	Wordt door HABI en HHV opgepakt en ingevuld. Besteding q4 dit jaar of q1 volgend jaar. Budget moet mogelijk worden terugbetaald, volgt nog overleg met provincie.	2022	€ 19.700	co financiering met provincie tbv winkelgebieden. Verdere uitvoering krijgt vervolg in 2024, toezeggingen zijn gedaan.
1.06	Wonen, recreëren en veiligheid	Recreatie algemeen	Informatiepunt parkeerplaats Oosterhof	€ 45.000	€ 30.000		2023	€ 15.000	Infopunt Oosterhof. Nieuwe budgetoverheveling, hier ook budget voor ontvangen van derde partijen.
1.06	Wonen, recreëren en veiligheid	mut reserve recreatie alg	Onttrekking aan reserves	€ 15.000	€ -		2023	€ -15.000	technische boeking infopunt Oosterhof. Ook overhevelen.
1.06	Wonen, recreëren en veiligheid	bijz.wetten openbare orde	Wet goed verhuurderschap	€ 10.000	€ -		2023	€ 10.000	betreft ontvangen middelen ivm invoering wet goed verhuurderschap. Er wordt nog uitgezocht of verdere actie nodig is. Dat is nog niet duidelijk. Gelden in 2024 nog beschikbaar houden voor dit doel.
1.06	Wonen, recreëren en veiligheid	Bouw.& wonen vergunningen alg.	Tijdelijke aanpassing formatie	€ 76.300	€ 42.882	inzet dijkhuis, bedrag niet duidelijk	2022/2023	€ 34.300	Wkb is uitgesteld. Restant middelen mee naar 2024
1.06	Wonen, recreëren en veiligheid	Woningbouwbeleid algemeen	Betaalbaarheidsfonds soc. koopwoning	€ 250.000	€ -	wordt volledig 2024	2023	€ 250.000	cf bestuursvoorstel D2023178732
1.06	Wonen, recreëren en veiligheid	Stadvernieuwing algemeen	Asbestsanering daken bedrijven	€ 40.000	€ 450	regeling komt van de grond. Graag restant overhevelen.	2021/2022	€ 39.600	De regeling is iets opgenomen over budgetplafond. Als je bedrag weghaalt haal je de grond onder de regeling weg. Regeling loopt tot en met 2024
1.06	Wonen, recreëren en veiligheid	Stadvernieuwing algemeen	Herinrichting groen plein Tusveld	€ 27.000	€ 5.792	raming bijgesteld, deels via reserve	2023	€ 36.200	er is voor gekozen om dit niet in de decembermaand uit te voeren, maar in het nieuwe jaar.
1.06	Wonen, recreëren en veiligheid	Stadvernieuwing algemeen	Kap.overdr.ov. instell.+pers.	€ -4.500	€ -	wordt bijdrage bedrijven ontvangen?	2023	€ -4.500	er is voor gekozen om dit niet in de decembermaand uit te voeren, maar in het nieuwe jaar.

1.06	Wonen, recreëren en veiligheid	Stadsvernieuwing alg mutaties reserve	Onttrekking aan reserves	€ -9.000	€ -		2023	€ -9.000	Dekking herinrichting plein Tusveld tlv klimaatadaptatie, wordt uitgevoerd in 2024
1.06	Wonen, recreëren en veiligheid	Landschapontwikkeling	Visie kwaliteit buitengebied	€ 35.000	€ 4.250	lopend programma, kosten MER en inhuur	2021	€ 30.800	Lopend programma, loopt af in 2024
1.06	Wonen, recreëren en veiligheid	Landschapontwikkeling	Asbest/sloopregeling buitengebied	€ 87.400	€ 21.814	regeling komt van de grond. Graag restant overhevelen.	2021/2022	€ 65.600	De regeling is iets opgenomen over budgetplafond. Als je bedrag weghaalt haal je de grond onder de regeling weg. Regeling loopt tot en met 2024
1.06	Wonen, recreëren en veiligheid	Landschapontwikkeling	Tijdelijke aanpassing formatie	€ 39.300	€ 3.643	40K afgeraamd bij NJN. Verplichting aangegaan voor 50K.	2021/2022	€ 35.700	verplichting aangegaan, zie ook raadsbrief januari 2024 aan cie Grondgebied.
1.06	Wonen, recreëren en veiligheid	Wett.herz.bestemmingsplannen	Omgevingsplan bedrijventerreinen	€ 75.000	€ -	Doorschuiven naar 2024/2025 ivm vertraging visie bedrijventerreinen en (technische) keuzes voor invulling Omgevingsplan onder Omgevingswet	2022/2023	€ 75.000	Omgevingsplan volgt na visie bedrijventerreinen en na Omgevingsplan centrum Rijssen (waarschijnlijk 2025)
1.06	Wonen, recreëren en veiligheid	Omgevingswet	Implementatie Omgevingswet	€ 200.000		Doorschuiven naar 2024 ivm keuze voor MER Omgevingsvisie welke nu plaatsvindt als de gehele omgevingsvisie in concept gereed is (ipv deel MER rapportages). 50.000 dit jaar 150.000 beschikbaar in reserve	2023	€ 17.800	tlv reserve Omgevingswet
1.06	Wonen, recreëren en veiligheid	Mut. reserve omgevingswet	Onttrekking aan reserves	€ -200.000		inzet Omgevingsvisie, bodem/geluid, Omgevingsplan en dienstverlening.	2023	€ -17.800	dekking uitgaven Omgevingswet
1.06	Wonen, recreëren en veiligheid	Verkeer algemeen	Onderzoek Ondertunneling N350	€ 20.000	€ -	Doorschuiven naar 2024 ivm vertraging prorail	2022	€ 20.000	Wacht op resultaat tellingen prorail. Budget bedoeld voor aanvullend eigen onderzoek.
1.06	Wonen, recreëren en veiligheid	Verkeer algemeen	Nwe visie en uitvoeringsprg mobiliteit	€ 85.000	€ 8.182	Restant overhevelen naar 2024 ivm doorloop project. €65.000 overhevelen	2023	€ 76.800	Restant overhevelen naar 2024 ivm doorloop project.
1.07	Wijken	Openbaar groen algemeen	Advieskosten	€ 50.000	€ 14.244	Restant overboeken naar 2024 zoals eerder afgesproken	2023	€ 35.800	Middelen tbv uitvoering groenstructuurvisie die in maart is vastgesteld. Acties zijn besproken in college via memo waarbij is aangegeven dat uitvoering loopt tot en met q2 2024
1.07	Wijken	Groot onderhoud wegen	Bijdrage investeringskredieten	€ 108.000	€ 28.000	bijdrage aan projecten RSC	2023	€ 80.000	technisch, tlv reserve (rec parkeerplaats oosterhof)

1.07	Wijken	Groot onderhoud wegen	Bijdrage investeringskredieten	€ 289.800	€ 163.400	100K voor Korteboslaan wordt ingezet in 2023, restant is voor Haarstraat Hogepad. Dit is vertraagd agv juridische procedures	2021/2023	€ 126.400	technisch, tlv reserve , haarstr/hogepad, opstallstr, witmoesdijk, molendijk zuid
1.07	Wijken	Mut.res.Kwal.openb.ruimte	Onttrekking aan reserves	€ -272.800		tegenhanger rek 4625, 108K en 164,8K	2021/2023	€ -206.400	rec parkeerplaats oosterhof, haarstraat hogepad, opstallstraat, witmoesdijk, molendijk zuid
1.15	Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	Wet WOZ	Literatuur/abonnementen	€ 106.000	€ 81.321		2023	€ 25.000	bij de najaarsnota is een bedrag geraamd voor het waarden van agrarische bedrijfswoningen. In verband met de grote hoeveelheid bezwaren is deze klus niet uitgevoerd. Deze moet in het voorjaar 2024 alsnog worden opgepakt.
1.15	Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	alg. b&l pgr 1.15 dekkingsmidd	Onttrekking aan reserves	€ -24.000		naar 635559801, bedrag is 15K Motteburcht en 9K leerlingenprognose afh van uitgaven	2023	€ -14.900	technisch
1.15	Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	Pilots voor transformatie	Tijdelijke aanpassing formatie	€ 299.000	€ -	In het laatste kwartaal van 2023 wordt de visie op dienstverlening (in concept) opgeleverd. In het 1e en 2e kwartaal van 2024 wordt hier een uitvoeringsprogramma aan gekoppeld. Voor het uitvoeren van de acties van het uitvoeringsprogramma is budget noodzakelijk. Voor de acties die binnen de voorwaarden van de POK middelen vallen, wordt in 2024 een beroep gedaan op de middelen uit dit rijksbudget.	2022/2023	€ 299.000	Hier is tot nu toe niets op uitgegeven maar dit gaat in 2024 wel gebeuren. De focus ligt op dienstverlening. Het betreft POK-middelen. Budget voor 4 jaar via algemene uitkering. Het bedrag €142.000 is van voorgaand jaar en €157.000 van dit jaar.
1.20	Indirecte producten	Organisatie-ontwikkeling	Versterken werkg. profilering	€ 50.000	€ 1.421	restant middelen 2023 mee naar 2024. in 2024+2025 ook 50K beschikbaar	2023	€ 34.700	Wij hebben bij de begroting van 2023 incidenteel budget ontvangen voor het versterken van onze werkgeversprofilering. De raad heeft ingestemd met incidentele middelen á € 50.000 per jaar voor de jaren 20023, 2024 en 2025.

								P&O heeft in 2023 intern en extern onderzoek gedaan naar ons werkgeversimago. De kosten hiervan waren circa € 15.000. Dit onderzoek laat mooie adviezen en aanbevelingen zien voor het versterken van ons werkgeversmerk. Het idee is steeds geweest dat met de resterende € 35.000 + de € 50.000 voor 2024 concrete acties ter behoeve van het (potentieel) personeel zouden kunnen worden gerealiseerd. Argumenten P&O heeft in 2023 bewust zuinig gedaan met de intentie om deze beide budgetten, wanneer de recruiter start, in 2024 te besteden. Er lag namelijk al een voorstel voor de inzet van een marketing en communicatie bureau voor inzet van deze middelen. Om in 2024 alles samen te laten vallen: het interne en externe onderzoek, de evaluatie van de organisatieontwikkeling én de komst van de recruiter heeft P&O bewust gekozen om dit plan in 2024 te realiseren. Dit zodat het geld beter tot zijn recht komt en aansluit op deze onderzoeken. Dit sluit in onze beleving beter aan bij de opdracht uit de scans, waarin we hebben aangegeven duidelijk te willen krijgen en daarna maken wat ons als werkgever uniek maakt en hoe interessant werk en voorwaarden bij ons zijn. De plannen voor 2024 zijn: 1) met een marketing & communicatiebureau ons werkgeversmerk verder versterken (met inachtneming van de onderzoeken), 2) aan de slag met nog meer aantrekkelijke
--	--	--	--	--	--	--	--	---

									arbeidsvoorwaarden (bijvoorbeeld fietsregeling, gratis fruit, etc.) en hier uitvoering aan geven, 3) en de marketing van onze arbeidsvoorwaarden versterken. Zowel directie als portefeuille houden zijn op de hoogte en akkoord.
1.20	Indirecte producten	Website	Inh pers.verv.ziekte/ouderschapsverlof	€ 42.500	€ 23.333	wordt ingezet in 2023	2021	€ 19.200	Restant van dit budget wordt ingezet in Q1 2024 voor opleiding toegankelijkheid e-learning voor alle medewerkers. Organisatie kon dit niet voor einde 2023 in orde maken.
						Totale overheveling		€ 1.570.500	

EMU-Saldo

Tabel

Binnen de Europese Unie zijn het EMU-saldo en de EMU-schuld de belangrijkste indicatoren voor de gezondheid van de overheidsfinanciën.

Beiden zijn afgeleid van de cijfers over de sector overheid uit de nationale rekeningen.

Het EMU-saldo is het verschil van inkomsten en uitgaven van de overheid. Inkomsten en uitgaven worden daarbij geboekt in het jaar dat economische waarde gecreëerd wordt of wanneer een recht dan wel verplichting ontstaat.

Het is gelijk aan het vorderingensaldo van de sector overheid in de nationale rekeningen.

De EMU-schuld is gedefinieerd als de geconsolideerde overheidsschuld, gewaardeerd tegen nominale waarde, exclusief de transitorische schuld en de schuld op de titel financiële derivaten.

Door het verschil in waarderingsgrondslag is de som van de schuldtitels van de EMU-schuld (nominaal) niet gelijk aan de som van de schuldtitels in de nationale rekeningen (marktwaarde).

De schuld bestaat uit de titels: chartaal geld, kortlopende waardepapieren, obligaties, kortlopende leningen en langlopende leningen.

				T-1	T	T+1	T+2	T+3
				2022	2023	2024	2025	2026
EMU-SALDO				€ 1.534	€ - 10.105	€ -11.216	€ 3.957	€ 5.397
EMU-SALDO referentiewaarde				€ 3.421	€ 3.421	€ 3.421	€ 3.421	
Verschil EMU-saldo & referentiewaarde				€ -1.887	€ - 13.526	€ -14.637	€ 536	€ 5.397
Mutaties (1 januari tot 31 december)	Activa	Financiële vaste activa	Kapitaalverstrekkingen en leningen	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
			Uitzettingen	€ 2.781	€ 1.327	€ -1.488	€ 148	€ 148
		Vlottende activa	Uitzettingen	€ -1.753	€ 2.605	€ -11.696	€ -	€ -
			Liquide middelen	€ 3.776	€ -1.592	€ -2.986	€ -	€ -
			Overlopende activa	€ 133	€ -150	€ -2.381	€ -	€ -
	Passiva	Vaste Passiva	Vaste schuld	€ 1.199	€ 3.843	€ 1.753	€ -3.809	€ -5.249
		Vlottende passiva	Vlottende schuld	€ 1.709	€ 6.616	€ -4.986	€ -	€ -
			Overlopende passiva	€ -758	€ 1.836	€ -4.102	€ -	€ -
Eventuele boekwinst bij verkoop effecten en (im)materiële vaste activa				€ 1.253	€ -	€ -	€ -	€ -

	T-1 2022	T 2023	T+1 2024
Omschrijving	Volgens realisatie tot en met sept. 2022, aangevuld met raming resterende periode	Volgens begroting 2023	Volgens meerjarenraming in begroting 2023
1. Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	€ 13.862	€ 12.533	€ 15.100
2. Mutatie (im)materiële vaste activa	€ 11.226	€ 25.106	€ -16.045
3. Mutatie voorzieningen	€ -427	€ -596	€ 36
4. Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	€ -576	€ -3.063	€ 2.397
5. Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en verwachte boekwinst bij verkoop (im)materiële vaste activa	€ 1.253	€ -	€ -
Berekend EMU-saldo	€ 1.532	€ -10.106	€ 28.784

Overzicht incidentele baten en lasten per programma

Tabel

Onderstaand een overzicht van incidentele baten en lasten $\geq$ € 50.000.

Programma	Programmanaam	Omschrijving	Begr. primair baten	Begr. primair lasten	Begr. gewijzigd baten	Begr. gewijzigd lasten	Realisatie begr.jr baten	Realisatie begr.jr. lasten
1.01	Inwoners, organisatie en bestuur	Vrijval voorzieningen	€ -	€ -	€ -152.000	€ -	€ -	€ -
Totaal 1.01			€ -	€ -	€ -152.000	€ -	€ -	€ -
1.02	Jongeren en onderwijs	Kapitaaloverdrachten Rijk	€ -	€ -	€ 375.000	€ -	€ 375.000	€ -
		Kosten coronavirus	€ -	€ -	€ -	€ 70.300	€ -	€ 70.295
		NPO Middelen	€ -	€ -	€ -	€ 220.000	€ -	€ 223.571
		Nwb. basisonderwijs	€ -	€ -	€ -	€ 281.800	€ -	€ 69.283
		Onttrekking (OP) Voorziening	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -438.865	€ -
		Onttrekking aan reserves	€ -	€ -	€ -69.600	€ -	€ -62.434	€ -
		Sloopkosten	€ -	€ -	€ -	€ 74.200	€ -	€ 78.642
		Speelvoorziening bijdr Catharina Koetsier	€ -	€ -	€ -	€ 50.000	€ -	€ 46.942
		SUVIS-regeling	€ -	€ -	€ -	€ -420.000	€ -420.000	€ -
		Tijdelijke aanpassing formatie	€ -	€ 165.000	€ -	€ -	€ -	€ -
Totaal 1.02			€ -	€ 165.000	€ 305.400	€ 276.300	€ -546.299	€ 488.733
1.03	Samen zorgen	Buurt kind centrum	€ -	€ -	€ -	€ 55.000	€ -	€ 12.272
		GALA (H30)	€ -	€ -	€ -	€ 180.400	€ -	€ 121.568
		Kapitaaloverdrachten Rijk	€ -	€ -	€ -702.700	€ -	€ -733.662	€ -
		Kosten coronavirus	€ -	€ -	€ -	€ 74.800	€ -	€ 59.829
		Leefgeld	€ -	€ -	€ -	€ 186.400	€ -	€ 223.883
		Oekraïne	€ -	€ -	€ -	€ 357.700	€ -	€ 408.089
		Pilot COA opvang hervestigers	€ -	€ -	€ -	€ 119.000	€ -	€ 28.515
		Verhaal taalniveau statushouders	€ -	€ -	€ -	€ 115.300	€ -	€ 17.475
		Zorginfrastructuur	€ -	€ -	€ -	€ 114.200	€ -	€ 35.000
Totaal 1.03			€ -	€ -	€ -702.700	€ 1.202.800	€ -733.662	€ 906.631
1.04	Cultuur en sport	Bouwkundige aanpassingen B&O	€ -	€ -	€ -	€ 18.200	€ -	€ 66.668
		Eenmalige inrichtingskosten zwembad De Koerbelt	€ -	€ -	€ -	€ 60.000	€ -	€ 44.778
		Implementatie Wet inburgering	€ -	€ -	€ -	€ 569.300	€ -	€ 6.402

		Installaties B&O	€ -	€ -	€ -	€ 710.000	€ -	€ 712.842
		Kosten coronavirus	€ -	€ -	€ -	€ 200.800	€ -	€ 237.635
		Meerjarenonderhoudsplan sportvelden	€ -	€ -	€ -	€ 465.000	€ -	€ 463.725
		Nw wet inburgering 2021	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 159.807
		Onttrekking (OP) Voorziening	€ -	€ -	€ -162.400	€ -	€ -140.468	€ -
		Onttrekking aan reserves	€ -	€ -	€ -64.000	€ -	€ -44.010	€ -
		PIOBB oude begraafplaats Rijssen	€ -	€ -	€ -	€ 70.100	€ -	€ 38.660
		Verhaal van Overijssel	€ -	€ -	€ -	€ 95.000	€ -	€ 48.000
Totaal 1.04			€ -	€ -	€ -226.400	€ 2.188.400	€ -184.478	€ 1.778.517
1.05	Ondernemen en werk	Bestrijding energiearmoede	€ -	€ -	€ -	€ 3.207.900	€ -	€ 1.871.351
		Bijdrage producten	€ -	€ -	€ 13.600	€ -	€ -121.747	€ -
		Gevelsubsidie kern Holten	€ -	€ -	€ -	€ 70.000	€ -	€ -
		Kap. overdr. Gem. regelingen	€ -	€ -	€ -257.800	€ -	€ -164.055	€ -
		Kapitaaloverdrachten Rijk	€ -	€ -	€ -1.112.900	€ -	€ -4.733	€ -
		Onttrekking aan reserves	€ -	€ -	€ -288.900	€ -	€ -	€ -
Totaal 1.05			€ -	€ -	€ -1.646.000	€ 3.277.900	€ -290.535	€ 1.871.351
1.06	Wonen, recreëren en veiligheid	Asbest/sloopregeling buitengebied	€ -	€ -	€ -	€ 87.400	€ -	€ 21.814
		Asbestsanering daken bedrijven	€ -	€ -	€ -	€ 40.000	€ -	€ 450
		Betaalbaarheidsfonds soc. koopwoning	€ -	€ -	€ -	€ 250.000	€ -	€ -
		Bijdrage producten	€ -	€ -	€ -719.700	€ -	€ -757.364	€ -
		Bouwkundige aanpassingen B&O	€ -	€ -	€ -	€ 53.000	€ -	€ 52.528
		Brandveiligheid De Borkeld	€ -	€ -	€ -	€ 50.000	€ -	€ 60.660
		Capaciteit Klimaat en energiebeleid (F28)	€ -	€ -	€ -	€ 210.200	€ -	€ 155.318
		Evaluatie LTVV en VSP	€ -	€ -	€ -	€ 127.900	€ -	€ 76.754
		Implementatie Omgevingswet	€ -	€ -	€ -	€ 50.000	€ -	€ 32.173
		Inzet gebiedsmakelaar	€ -	€ -	€ -	€ 72.000	€ -	€ 66.945
		Kapitaaloverdrachten Rijk	€ -	€ -	€ -22.500	€ -	€ -58.500	€ -
		Leader	€ -	€ -	€ -	€ 52.200	€ -	€ 30.007
		Nwe visie en uitvoeringsprg mobiliteit	€ -	€ -	€ -	€ 85.000	€ -	€ 8.182

		Omgevingsplan bedrijventerreinen	€ -	€ -	€ -	€ 75.000	€ -	€ -
		Onderzoek Ondertunneling N350	€ -	€ -	€ -	€ 20.000	€ -	€ -
		Onttrekking (OP) Voorziening	€ -	€ -	€ -373.800	€ -	€ -274.163	€ -
		Onttrekking aan reserves	€ -	€ -	€ -124.000	€ -	€ -92.833	€ -
		Subsidie sleutelgebieden	€ -	€ -	€ -	€ 130.000	€ -	€ 154.858
		Tijdelijke aanpassing formatie	€ -	€ -	€ -	€ 164.300	€ -	€ 90.653
		Vrijval (OP) Voorzieningen	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -45.370	€ -
		Vrijval voorzieningen	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -360.996	€ -
Totaal 1.06			€ -	€ -	€ -1.240.000	€ 1.467.000	€ -1.589.225	€ 750.342
1.07	Wijken	Asbest bodemsanering	€ -	€ -	€ -	€ 619.600	€ -	€ 303.150
		Bijdrage fysieke maatregelen energie	€ -	€ -	€ -	€ 860.100	€ -	€ -
		Capaciteit Klimaat en energiebeleid (F28)	€ -	€ -	€ -	€ 222.900	€ -	€ 245.263
		Kapitaaloverdrachten provincie	€ -	€ -	€ -571.900	€ -	€ -469.467	€ -
		Kapitaaloverdrachten Rijk	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -225.351	€ -
		Ondersteuning energietransitie	€ -	€ -	€ -	€ 513.000	€ -	€ 412.113
		Onttrekking (OP) Voorziening	€ -	€ -	€ -943.023	€ -	€ -567.360	€ -
		Onttrekking aan reserves	€ -15.000	€ -	€ -467.800	€ -	€ -283.131	€ -
		SPUK Lai NIP gelden (lokale aanpak isolatie)	€ -	€ -	€ -	€ 563.600	€ -	€ -
		Uitvoering duurzaamheidsvisie	€ -	€ -	€ -	€ 99.000	€ -	€ 155.227
		Uitvoering groenstructuurvisie	€ -	€ -	€ -	€ 50.000	€ -	€ 14.343
		Veeneslagen verduurzaamt	€ -	€ -	€ -	€ 180.000	€ -	€ 11.187
		Vrijval voorzieningen	€ -	€ -	€ 18.700	€ -	€ -	€ -
Totaal 1.07			€ -15.000	€ -	€ -1.964.023	€ 3.108.200	€ -1.545.309	€ 1.141.284
1.15	Kapitaallasten	Bijdrage producten	€ -	€ -	€ -40.000	€ -	€ -120.003	€ -
		Doorberekende afschrijving	€ -	€ -	€ 785.600	€ -	€ -4.486.086	€ -
		Doorberekende rente	€ -	€ -	€ 280.100	€ -	€ -1.396.912	€ -
Totaal 1.11			€ -	€ -	€ 1.025.700	€ -	€ -6.003.001	€ -
1.15	Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	Bijdrage producten	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -1.121.200	€ -

		Doorberekende rente	€ -	€ -	€ 6.000	€ -	€ -501.749	€ -
		Onttrekking aan reserves	€ -3.445.400	€ -	€ -8.261.600	€ -	€ -9.719.925	€ -
		Tijdelijke aanpassing formatie	€ -	€ -	€ -	€ 142.000	€ -	€ -
Totaal 1.15			€ -3.445.400	€ -	€ -8.255.600	€ 142.000	€ -11.342.874	€ -
1.20	Indirecte producten	Bouwkundige aanpassingen B&O	€ -	€ -	€ -	€ 160.000	€ -	€ 252.504
		Hybride werken	€ -	€ -	€ -	€ 130.000	€ -	€ 80.681
		Tijdelijke aanpassing formatie	€ -	€ -	€ -	€ 93.600	€ -	€ 1.655
		Verduurzamen gemeentelijke gebouwen	€ -	€ -	€ -	€ 350.000	€ -	€ 349.462
Totaal 1.20			€ -	€ -	€ -	€ 733.600	€ -	€ 684.302
Eindtotaal			€ -3.460.400	€ 165.000	€ -12.855.623	€ 12.396.200	€ -22.235.383	€ 7.621.159

Overzicht per taakveld

Overzicht per taakveld

Bedragen x €1.000

Exploitatie		Realisatie 2023				
		Lasten	Baten	Onttrekkingen	Stortingen	Saldo
TV0 -1	0-1 Bestuur	3.224	-831	0	0	2.392
TV0 -10	0-10 Mutaties reserves	0	0	-10.562	17.370	6.809
TV0 -2	0-2 Burgerzaken	964	-451	0	0	513
TV0 -4	0-4 Overhead	18.134	-1.210	0	0	16.924
TV0 -5	0-5 Treasury	6.400	-8.285	0	0	-1.884
TV0 -61	0-61 OZB woningen	401	-4.268	0	0	-3.867
TV0 -62	0-62 OZB niet-woningen	11	-3.648	0	0	-3.637
TV0 -64	0-64 Belastingen overig	19	-456	0	0	-437
TV0 -7	0-7 ALG.uitkeringen en ov. uitkeringen GF	0	-71.923	0	0	-71.923
TV0 -8	0-8 Overige baten en lasten	258	-1.121	0	0	-864
TV1 -1	1-1 Crisisbeheersing en brandweer	2.619	-2	0	0	2.616
TV1 -2	1-2 Openbare orde en veiligheid	912	-65	0	0	847
TV2 -1	2-1 Verkeer en vervoer	4.257	-513	0	0	3.744
TV2 -2	2-2 Parkeren	161	-2	0	0	159
TV2 -5	2-5 Openbaar vervoer	27	0	0	0	27
TV3 -1	3-1 Economische ontwikkeling	252	-10	0	0	242
TV3 -2	3-2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	97	-280	0	0	-182
TV3 -3	3-3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	687	-818	0	0	-131
TV3 -4	3-4 Economische promotie	18	-573	0	0	-555
TV4 -1	4-1 Openbaar basisonderwijs	40	0	0	0	40
TV4 -2	4-2 Onderwijshuisvesting	2.459	-539	0	0	1.919
TV4 -3	4-3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	3.370	-1.159	0	0	2.211
TV5 -1	5-1 Sportbeleid en activering	414	-374	0	0	40
TV5 -2	5-2 Sportaccommodaties	4.989	-1.573	0	0	3.416
TV5 -3	5-3 Cult.presentatie - productie en -partic.	1.887	-528	0	0	1.359

Exploitatie		Realisatie 2023				
TV5 -4	5-4 Musea	254	0	0	0	254
TV5 -5	5-5 Cultureel erfgoed	364	-61	0	0	303
TV5 -6	5-6 Media	995	-38	0	0	957
TV5 -7	5-7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	3.125	-89	0	0	3.036
TV6 -1	6-1 Samenkracht en burgerparticipatie	7.211	-9.479	0	0	-2.268
TV6 -2	6-2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	1.921	-53	0	0	1.868
TV6 -3	6-3 Inkomensregelingen	11.739	-7.378	0	0	4.362
TV6 -4	6-4 WSW en beschut werk	3.051	-922	0	0	2.129
TV6 -5	6-5 Arbeidsparticipatie	1.139	-2	0	0	1.137
TV6 -6	6-6 Maatwerkvoorziening (WMO)	1.377	-205	0	0	1.172
TV6 -71A	6-71A Hulp bij het huishouden (WMO)	3.945	-281	0	0	3.665
TV6 -71B	6-71B Begeleiding (WMO)	2.965	0	0	0	2.965
TV6 -71C	6-71C Dagbesteding (WMO)	1.519	0	0	0	1.519
TV6 -71D	6-71D Overige maatwerkarrangementen (WMO)	89	0	0	0	89
TV6 -72A	6-72A Jeugdhulp begeleiding	2.360	0	0	0	2.360
TV6 -72B	6-72B Jeugdhulp behandeling	2.327	0	0	0	2.327
TV6 -72C	6-72C Jeugdhulp dagbesteding	2.040	0	0	0	2.040
TV6 -72D	6-72D Jeugdhulp zonder verblijf overig	526	0	0	0	526
TV6 -73A	6-73A Pleegzorg	420	0	0	0	420
TV6 -73B	6-73B Gezinsgericht	80	0	0	0	80
TV6 -73C	6-73C Jeugdhulp met verblijf overig	1.501	0	0	0	1.501

Exploitatie		Realisatie 2023				
TV6	6-74A Jeugdhulp - behandeling GGZ zonder 74A verblijf	1.768	0	0	0	1.768
TV6	6-74B Jeugdhulp - crisisLTAGGZ-verblijf 74B	223	0	0	0	223
TV6	6-74C Gesloten plaatsing - 74C	72	0	0	0	72
TV6	6-81A Beschermd wonen - (WMO) 81A	0	-433	0	0	-433
TV6	6-81B Maatschappelijke- - en vrouwenopvang 81B (WMO)	109	0	0	0	109
TV6	6-82A - Jeugdbescherming 82A	441	0	0	0	441
TV6	6-82B Jeugdreclassering - 82B	54	0	0	0	54
TV7	7-1 Volksgezondheid -1	2.117	-644	0	0	1.473
TV7	7-2 Riolerings -2	2.583	-2.978	0	0	-395
TV7	7-3 Afval -3	2.763	-3.462	0	0	-698
TV7	7-4 Milieubeheer -4	5.023	-3.482	0	0	1.540
TV7	7-5 Begraafplaatsen en -5 crematoria	584	-590	0	0	-6
TV8	8-1 Ruimtelijke ordening -1	1.321	-304	0	0	1.017
TV8	8-2 Grondexploitatie -2 (niet-bedrijventerreine	596	-1.311	0	0	-715
TV8	8-3 Wonen en bouwen -3	1.417	-1.811	0	0	-394
Gerealiseerd resultaat		119.619	-132.151	-10.562	17.370	-5.724

overzicht taakvelden per programma

Bedragen x €1.000

Exploitatie		Realisatie 2023				
		Lasten	Baten	Onttrekkingen	Stortingen	Saldo
PRG1.01	01 Inwoners organisatie en bestuur					
TV0-1	0-1 Bestuur	3.224	-831	0	0	2.392
TV0-2	0-2 Burgerzaken	964	-451	0	0	513
TV0-4	0-4 Overhead	14	0	0	0	14
TV5-6	5-6 Media	59	0	0	0	59
TV8-3	8-3 Wonen en bouwen	213	0	0	0	213
Totaal 01	Inwoners organisatie en bestuur	4.473	-1.283	0	0	3.191
PRG1.02	02 Jongeren en onderwijs					
TV0-10	0-10 Mutaties reserves	0	0	-62	0	-62
TV4-1	4-1 Openbaar basisonderwijs	40	0	0	0	40
TV4-2	4-2 Onderwijshuisvesting	2.459	-539	0	0	1.919
TV4-3	4-3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	3.370	-1.159	0	0	2.211
TV5-7	5-7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	102	0	0	0	102
TV6-1	6-1 Samenkracht en burgerparticipatie	1.254	-11	0	0	1.243
TV6-2	6-2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	1.350	-53	0	0	1.298
TV6-72A	6-72A Jeugdhulp begeleiding	2.360	0	0	0	2.360
TV6-72B	6-72B Jeugdhulp behandeling	2.327	0	0	0	2.327
TV6-72C	6-72C Jeugdhulp dagbesteding	2.040	0	0	0	2.040
TV6-72D	6-72D Jeugdhulp zonder verblijf overig	526	0	0	0	526
TV6-73A	6-73A Pleegzorg	420	0	0	0	420
TV6-73B	6-73B Gezinsgericht	80	0	0	0	80
TV6-73C	6-73C Jeugdhulp met verblijf overig	1.501	0	0	0	1.501
TV6-74A	6-74A Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf	1.768	0	0	0	1.768
TV6-74B	6-74B Jeugdhulp crisisLTAGGZ-verblijf	223	0	0	0	223
TV6-74C	6-74C Gesloten plaatsing	72	0	0	0	72
TV6-82A	6-82A Jeugdbescherming	441	0	0	0	441
TV6-82B	6-82B Jeugdreclassering	54	0	0	0	54
Totaal 02	Jongeren en onderwijs	20.387	-1.762	-62	0	18.563
PRG1.03	03 Samen zorgen					

Exploitatie		Realisatie 2023				
TV6-1	6-1 Samenkracht en burgerparticipatie	4.773	-9.015	0	0	-4.242
TV6-2	6-2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	570	0	0	0	570
TV6-3	6-3 Inkomensregelingen	520	0	0	0	520
TV6-6	6-6 Maatwerkvoorziening (WMO)	1.377	-205	0	0	1.172
TV6-71A	6-71A Hulp bij het huishouden (WMO)	3.945	-281	0	0	3.665
TV6-71B	6-71B Begeleiding (WMO)	2.965	0	0	0	2.965
TV6-71C	6-71C Dagbesteding (WMO)	1.519	0	0	0	1.519
TV6-71D	6-71D Overige maatwerkarrangementen (WMO)	89	0	0	0	89
TV6-81A	6-81A Beschermd wonen (WMO)	0	-433	0	0	-433
TV6-81B	6-81B Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	109	0	0	0	109
TV7-1	7-1 Volksgezondheid	2.117	-644	0	0	1.473
Totaal 03 Samen zorgen		17.985	-10.578	0	0	7.407
PRG1.04	04 Cultuur en sport					
TV0-10	0-10 Mutaties reserves	0	0	-46	158	112
TV1-2	1-2 Openbare orde en veiligheid	27	0	0	0	27
TV5-1	5-1 Sportbeleid en activering	414	-374	0	0	40
TV5-2	5-2 Sportaccommodaties	4.989	-1.573	0	0	3.416
TV5-3	5-3 Cult.presentatie - productie en -partic.	1.887	-528	0	0	1.359
TV5-4	5-4 Musea	254	0	0	0	254
TV5-5	5-5 Cultureel erfgoed	356	-61	0	0	295
TV5-6	5-6 Media	937	-38	0	0	899
TV6-1	6-1 Samenkracht en burgerparticipatie	1.184	-453	0	0	731
TV7-5	7-5 Begraafplaatsen en crematoria	584	-590	0	0	-6
Totaal 04 Cultuur en sport		10.633	-3.617	-46	158	7.127
PRG1.05	05 Ondernemen en werk					
TV0-10	0-10 Mutaties reserves	0	0	-358	524	166
TV3-1	3-1 Economische ontwikkeling	252	-10	0	0	242
TV3-2	3-2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	27	-43	0	0	-16
TV3-3	3-3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	186	-13	0	0	173
TV6-3	6-3 Inkomensregelingen	11.219	-7.378	0	0	3.841

Exploitatie		Realisatie 2023				
TV6-4	6-4 WSW en beschut werk	3.051	-922	0	0	2.129
TV6-5	6-5 Arbeidsparticipatie	1.139	-2	0	0	1.137
Totaal 05 Ondernemen en werk		15.874	-8.368	-358	524	7.672
PRG1.06	06 Wonen recreëren en veiligheid					
TV0-10	0-10 Mutaties reserves	0	0	-93	121	28
TV1-1	1-1 Crisisbeheersing en brandweer	2.619	-2	0	0	2.616
TV1-2	1-2 Openbare orde en veiligheid	885	-65	0	0	820
TV2-1	2-1 Verkeer en vervoer	577	-304	0	0	274
TV2-2	2-2 Parkeren	161	-2	0	0	159
TV2-5	2-5 Openbaar vervoer	27	0	0	0	27
TV3-2	3-2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	70	-237	0	0	-167
TV3-3	3-3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	18	-108	0	0	-90
TV5-3	5-3 Cult.presentatie - productie en -partic.	0	0	0	0	0
TV5-5	5-5 Cultureel erfgoed	8	0	0	0	8
TV5-7	5-7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	934	-64	0	0	871
TV8-1	8-1 Ruimtelijke ordening	1.321	-304	0	0	1.017
TV8-2	8-2 Grondexploitatie (niet-bedrijfventerreine	596	-1.319	0	0	-723
TV8-3	8-3 Wonen en bouwen	1.204	-1.811	0	0	-607
Totaal 06 Wonen recreëren en veiligheid		8.420	-4.214	-93	121	4.234
PRG1.07	07 Wijken					
TV0-10	0-10 Mutaties reserves	0	0	-283	1.266	983
TV0-4	0-4 Overhead	67	0	0	0	67
TV2-1	2-1 Verkeer en vervoer	3.679	-209	0	0	3.470
TV3-3	3-3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	259	-696	0	0	-437
TV5-7	5-7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	2.088	-25	0	0	2.063
TV7-2	7-2 Riolering	2.583	-2.978	0	0	-395
TV7-3	7-3 Afval	2.763	-3.462	0	0	-698
TV7-4	7-4 Milieubeheer	5.023	-3.482	0	0	1.540
TV8-2	8-2 Grondexploitatie (niet-bedrijfventerreine	0	8	0	0	8
Totaal 07 Wijken		16.463	-10.846	-283	1.266	6.599
PRG1.15	15 Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien					
TV0-10	0-10 Mutaties reserves	0	0	-9.720	15.301	5.581
TV0-5	0-5 Treasury	372	-2.256	0	0	-1.884

Exploitatie		Realisatie 2023				
TV0-61	0-61 OZB woningen	401	-4.268	0	0	-3.867
TV0-62	0-62 OZB niet-woningen	11	-3.648	0	0	-3.637
TV0-64	0-64 Belastingen overig	19	-456	0	0	-437
TV0-7	0-7 ALG.uitkeringen en ov. uitkeringen GF	0	-71.923	0	0	-71.923
TV0-8	0-8 Overige baten en lasten	258	-1.121	0	0	-864
TV3-3	3-3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	225	-1	0	0	224
TV3-4	3-4 Economische promotie	18	-573	0	0	-555
Totaal 15 Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien		1.303	-84.245	-9.720	15.301	-77.361
PRG1.20	20 Indirecte producten					
TV0-4	0-4 Overhead	18.053	-1.210	0	0	16.843
TV0-5	0-5 Treasury	25	-26	0	0	0
Totaal 20 Indirecte producten		18.078	-1.235	0	0	16.843
Gerealiseerd resultaat		113.616	-126.148	-10.562	17.370	-5.724

BBV-Indicatoren

BBV-indicatoren

Regeling beleidsindicatoren (BBV) - Rijssen-Holten		
	Rijssen-Holten	Nederland
Verwijzingen Halt [per 1.000 jongeren] [2022]	6	8
Geweldsmisdrijven [per 1.000 inwoners] [2022]	1,8	4,5
Diefstallen uit woning [per 1.000 inwoners] [2022]	0,7	1,4
Winkeldiefstallen [per 1.000 inwoners] [2022]	0,8	2,3
Functiemenging [%] [2022]	61,1	53,8
Vestigingen (van bedrijven) [per 1.000 inwoners van 15 t/m 64 jaar] [2022]	146,5	174,1
Vernielingen en misdrijven tegen openbare orde en gezag [per 1.000 inwoners] [2022]	2,9	6
Absoluut verzuim [per 1.000 leerlingen] [2022]	2,1	4,2
Relatief verzuim [per 1.000 leerlingen] [2022]	25	24
Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers) [%] [2022]	1,2%	2,4%
Niet-sporters [%] [2022]	50,9%	46,4%
Banen [per 1.000 inwoners van 15-64 jaar] [2022]	1000,2	825,4
Jongeren met een delict voor de rechter [%] [2022]	0%	1%
Kinderen in uitkeringsgezin [%] [2022]	2%	6%
Werkloze jongeren [%] [2022]	1%	1%
Netto arbeidsparticipatie [%] [2023]		73,1%
Personen met een bijstandsuitkering [per 10.000 inwoners] [2023]	176,4	344,8
Lopende re-integratievoorzieningen [per 10.000 inwoners van 15-64 jaar] [2023]	147,8	191,5
Jongeren met jeugdreclassering (aandeel jongeren van 12 tot 23 jaar) [%] [2023] (1)	?	0,3%
Jongeren met jeugdbescherming (aandeel jongeren tot 18 jaar) [%] [2023] (1)	0,6%	1%
Jongeren met jeugdhulp (aandeel jongeren tot 18 jaar) [%] [2023] (1)	10,2%	11,1%
Cliënten met een maatwerkvoorziening Wmo [per 10.000 inwoners] [2022]	590	710
Omvang huishoudelijk restafval [kg per inwoner] [2022]	121	148
Percentage bekende hernieuwbare elektriciteit [%] [2021] (2)	25,9%	33,1%
WOZ-waarde - Woningen totaal [x €1.000] [2023]	352	368
Nieuwbouw [per 1.000 woningen] [2022]	5,1	9,3
Demografische druk (Groene + grijze druk tov 20-64) [%] [2023]	83,5%	70,3%
Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishouden [€] [2023]	657	860
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden [€] [2023]	708	942

Veel lager

Lager	
Gemiddeld	
Hoger	
Veel hoger	

Speciale waarden	? Ontbreekt
------------------	-------------

Bron	
Stichting Halt	
CBS - Geregistreerde criminaliteit	
CBS - Geregistreerde diefstallen	
CBS BAG/LISA - bewerking ABF Research	
LISA	
DUO/Ingrado	
Gezondheidsmonitor volwassenen (en ouderen), GGD'en, CBS en RIVM	
CBS Bevolkingsstatistiek / LISA - bewerking ABF Research	
CBS - Jeugdmonitor	
CBS - Arbeidsdeelname (gemeente)	
CBS - Re-integratie	
CBS - Indicatoren jeugdzorg in natura	
CBS - Gemeentelijke Monitor Sociaal Domein Wmo	
CBS - Huishoudelijk afval	
berekening	
CBS - Waarde onroerende zaken	
Basisregistraties adressen en gebouwen - bewerking ABF Research	
CBS - Bevolking naar leeftijd en geslacht	
COELO - Atlas lokale lasten	

Voetnoot

In deze databron ontbreken waarden van sommige gebieden, waardoor gemiddelden op hogere gebiedsniveaus, zoals de provincie, niet bekend zijn. VNG heeft besloten om gemiddelden te berekenen, waardoor vergelijking met hogere gebiedsniveaus toch mogelijk is.

Onderwerp	Beschrijving
Verwijzingen Halt	Het aantal verwijzingen Halt per 1.000 inwoners van 12 t/m 17 jaar. Jongeren van 12 t/m 17 jaar die een licht strafbaar vergrijp plegen, worden door de politie of leerplichtambtenaren naar Bureau Halt verwezen voor een passende Halt-straf. Zij krijgen leeropdrachten en er volgen gesprekken met de jongere en de ouders. Op deze manier kunnen jongeren rechtzetten wat zij fout hebben gedaan, zonder dat zij in aanraking komen met het Openbaar Ministerie.
Geweldsmisdrijven	Het aantal geweldsmisdrijven. Voorbeelden van geweldsmisdrijven zijn seksuele misdrijven, levensdelicten zoals moord en doodslag en dood en lichamelijk letsel door schuld (bedreiging, mishandeling, etc.).

Diefstallen uit woning
Winkeldiefstallen

Funcziemenging	De funcziemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.
Vestigingen (van bedrijven)	Het aantal vestigingen van bedrijven, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-65 jaar.
Vernielingen en misdrijven tegen openbare orde en gezag	Hieronder vallen brandstichting, alle vormen van vernieling en misdrijven tegen de openbare orde en het openbaar gezag. Voorbeelden van misdrijven tegen de openbare orde en tegen het openbaar gezag zijn opruiing, huis-, computer- en lokaalvredebreuk, deelneming aan een criminele of terroristische organisatie, openlijke geweldpleging, godslastering, discriminatie en het doen van een valse aangifte. Omdat het delict mensenhandel vaak onder dezelfde feitcode geregistreerd wordt als het delict mensensmokkel worden deze twee delicten samengeteld en weergegeven bij de gewelds- en seksuele misdrijven.
Absoluut verzuim	Het aantal leer- of kwalificatieplichtige jongeren dat absoluut verzuimer is (geweest) gedurende het schooljaar: de jongere is niet ingeschreven bij een onderwijsinstelling en beschikt niet over een vrijstelling.
Relatief verzuim	De periodeaanduiding '2022' staat voor schooljaar '2021/2022'. Het aantal leer- of kwalificatieplichtige leerlingen (per 1.000 leerlingen) waarbij sprake is van meer dan 16 uur ongeoorloofd verzuim gedurende 4 opeenvolgende lesweken.
Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	De periodeaanduiding '2022' staat voor schooljaar '2021/2022'. Vsv'ers zijn jongeren van 12 tot 23 jaar die zonder startkwalificatie het onderwijs verlaten. Een startkwalificatie is een havo of vwo diploma of minimaal een mbo-2 diploma. Het vsv-percentage staat voor het aantal vsv'ers als percentage van het aantal onderwijsdeelnemers die aan het begin van het schooljaar ingeschreven staan.
Niet-sporters	De periodeaanduiding '2022' staat voor schooljaar '2021/2022'. Het percentage niet-wekelijks sporters t.o.v. de bevolking van 19 jaar en ouder. Bevolking van 19 jaar en ouder dat niet minstens één keer per week aan sport doet.
Banen	Onder een baan wordt een vervulde positie verstaan. Dit betreffen zowel fulltimers, parttimers als uitzendkrachten. De indicator betreft het aantal banen per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 tot en met 64 jaar.
Jongeren met een delict voor de rechter	Het percentage jongeren (12 t/m 21 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen. Tot en met 2015 zijn de cijfers van deze indicator afkomstig van het Verwey-Jonker Instituut - Kinderen in Tel. De cijfers vanaf 2016 zijn afkomstig van het CBS.
Kinderen in uitkeringsgezin	Percentage kinderen tot 18 jaar die in een gezin leven dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen. Bijstandshuishouden is een huishouden waarvan minimaal één lid een bijstandsuitkering ontvangt. Onder bijstand wordt hier uitkeringen aan huishoudens op grond van de Wet werk en bijstand (WWB, tot 2015) en de Participatiewet (vanaf 2015) en het Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (Bbz) verstaan. Tot en met 2015 zijn de cijfers van deze indicator afkomstig van het Verwey-Jonker Instituut - Kinderen in Tel. De cijfers vanaf 2016 zijn afkomstig van het CBS.
Werkloze jongeren	Personen van 16 t/m 22 jaar die als werkzoekende staan ingeschreven bij het UWV WERKbedrijf en tegelijkertijd geen baan hebben als werknemer volgens de Polisadministratie. Tot en met 2015 zijn de cijfers van deze indicator afkomstig van het Verwey-Jonker

Netto arbeidsparticipatie	Het aandeel van de werkzame beroepsbevolking in de bevolking (beroeps- en niet-beroepsbevolking). Deze definitie heeft betrekking op personen die in Nederland wonen (exclusief de institutionele bevolking).
Personen met een bijstandsuitkering	Het aantal personen met een uitkering op grond van de Wet werk en bijstand (WWB, t/m 2014) en de Participatiewet (vanaf 2015). De uitkeringen (leefgeld) aan personen in een instelling, de elders verzorgden, zijn niet inbegrepen. Ook de uitkeringen aan dak- en thuislozen zijn niet inbegrepen.
Lopende re-integratievoorzieningen	Het aantal re-integratievoorzieningen, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.
Jongeren met jeugdreclassering (aandeel jongeren van 12 tot 23 jaar)	in percentage van alle jongeren in de leeftijd van 12 tot 23 jaar, per 1 januari Jeugdreclassering is een combinatie van begeleiding en controle voor jongeren vanaf 12 jaar, die voor hun 18e verjaardag met de politie of leerplichtambtenaar in aanraking zijn geweest en een proces-verbaal hebben gekregen. Indien de persoonlijkheid van de dader of de omstandigheden waaronder de overtreding of het misdrijf is begaan daartoe aanleiding geven, bijvoorbeeld bij jongvolwassenen met een verstandelijke beperking, kan het jeugdstrafrecht eveneens worden toegepast op jongvolwassenen in de leeftijd 18 tot en met 22 jaar. De jongere krijgt op maat gesneden begeleiding van een jeugdreclasseringswerker om te voorkomen dat hij of zij opnieuw de fout ingaat. Jeugdreclassering kan worden opgelegd door de kinderrechter of de officier van Justitie. Jeugdreclassering kan ook op initiatief van de Raad voor de Kinderbescherming in het vrijwillige kader worden opgestart.
Jongeren met jeugdbescherming (aandeel jongeren tot 18 jaar)	in percentage van alle jongeren tot 18 jaar, per 1 januari Jeugdbescherming is een maatregel die de rechter dwingend oplegt. Dat gebeurt als een gezonde en veilige ontwikkeling van een kind of jeugdige wordt bedreigd en vrijwillige hulp niet of niet voldoende helpt. Een kind of jongere wordt dan 'onder toezicht gesteld' of 'onder voogdij geplaatst'.
Jongeren met jeugdhulp (aandeel jongeren tot 18 jaar)	in percentage van alle jongeren tot 18 jaar, per 1 januari Hulp en zorg zoals deze bedoeld en beschreven is in de Jeugdwet (2014), en in natura door de zorgaanbieder is geleverd. PGB gefinancierde hulp en zorg valt hier dus buiten. Het betreft hulp en zorg aan jongeren en hun ouders bij psychische, psychosociale en of gedragsproblemen, een verstandelijke beperking van de jongere, of opvoedingsproblemen van de ouders. Zorg in Natura wordt direct vergoed aan de zorgverlener zonder tussenkomst van de zorggebruiker. In het kader van de jeugdzorg betekent dit dat de hulp rechtstreeks door de gemeente wordt vergoed. Persoonsgebonden budget (PGB) is een geldbedrag waarmee de zorggebruiker zelf zorg, begeleiding, hulp, hulpmiddelen of voorzieningen in kan kopen. Deze wordt verstrekt via de Sociale verzekeringsbank (SVB) maar is ook afkomstig van de gemeente.
Cliënten met een maatwerkvoorziening Wmo	Aantal per 10.000 inwoners in de betreffende bevolkingsgroep. Een maatwerkvoorziening is een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de Wmo. Voor de Wmo-gegevens geldt dat het referentiegemiddelde gebaseerd is op 327 deelnemende gemeenten
Omvang huishoudelijk restafval	Niet gescheiden ingezameld huishoudelijk afval.
Percentage bekende hernieuwbare elektriciteit	
WOZ-waarde - Woningen totaal	De WOZ-waarde van alle woningen. Alle verblijfsobjecten in de Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG) met minimaal een woonfunctie en eventueel een of meer andere gebruiksfuncties worden als woning aangemerkt
Nieuwbouw	Nieuw gebouwde woningen, exclusief overige toevoegingen, zoals transformaties.
Demografische druk (Groene + grijze druk tov 20-64)	Het aantal personen van 0 tot 20 jaar én 65 jaar of ouder per honderd personen van 20 tot 65 jaar.
Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishouden	Som van de gemiddeld betaalde ozb op basis van de gemiddelde woZ-waarde van woningen in de gemeente + reinigingsheffing + rioolheffing minus eventuele heffingskorting.

Overzicht structurele stortingen en onttrekkingen reserves**Overzicht structurele stortingen en onttrekkingen reserves**

Reserve nummer	Omschrijving	Onttrekking of storting	Realisatie begrotings-jaar	Raming begroting na wijziging	Primaire begroting	Toelichting
5119	Reserve afwikkeling Essent	onttrekking	-€ 60.000	-€ 60.000	-€ 60.000	aflopende uitname van 2009 t/m 2038
5600-5605	BBV-reserves	onttrekking	-€ 645.800	-€ 645.800	-€ 645.800	ter dekking van diverse investeringen, uitnameperiode gelijk aan afschrijvingsperiode
	per saldo		-€ 705.800	-€ 705.800	-€ 705.800	
			onttrekking	onttrekking	onttrekking	

Demografische ontwikkeling en statistische gegevens**Algemeen**

Landelijk was er in 2010 veel aandacht voor krimpgemeenten. Zo kende het gemeentefonds voor de periode 2011 - 2015 een krimpmaatstaf om gemeenten in de provincies Groningen, Zeeland en Limburg met een sterke bevolkingsdaling van extra middelen te voorzien om de lasten van bevolkingsdaling te kunnen opvangen en de noodzakelijke herstructurering te kunnen doorvoeren. Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) heeft de gemeenten die via de krimpmaatstaf middelen krijgen, daarom gevraagd een dergelijke paragraaf bij hun begroting en jaarstukken op te nemen. BZK heeft daartoe in 2010 een Handreiking opgesteld. Een aanvulling hierop is gemaakt door het Nationaal Netwerk Bevolkingsdaling (NNB).

De handreiking geeft de volgende onderwerpen aan:

- ontwikkeling bevolking (totaal maar vooral ook op aspecten als leeftijdscategorie, aantal huishoudens, samenstelling beroepsbevolking, opleidingsniveau); woningen, leegstand, capaciteit bestemmingsplannen; voorzieningenniveau: wat vinden (groepen van) inwoners belangrijk voor de leefbaarheid binnen de gemeente, hechten zij aan het bestaan van bepaalde voorzieningen. Wat zijn de vooruitzichten voor het draagvlak voor voorzieningen op het gebied van onderwijs, zorg, sport en cultuur (voortbestaan bloeiend verenigingsleven). Wat kunnen burgers, verenigingen zelf doen om die voorzieningen in stand te houden, te beheren.

Hoewel de gemeente Rijssen-Holten geen krimpgemeente is, leek het ons, omdat Twente een krimp-anticipeergebied was, goed een begin te maken met een paragraaf demografische ontwikkeling. Per

1 januari 2015 is de Twentse status als krimp anticipeergebied voorlopig opgeheven. Toch is het goed om de ontwikkelingen in beeld te houden. We starten met een eenvoudige demografie. Al naar gelang de behoefte kan dit verder worden uitgewerkt. In onderstaande zijn de volgende onderwerpen aangegeven:

- Ontwikkeling bevolking (aantallen, leeftijdscategorie, aantal huishoudens, migratie, natuurlijke aanwas, prognoses bevolkings- en huishoudensontwikkeling e.a.)

Voor een actueel overzicht van meer demografische ontwikkelingen en statistische gegevens verwijzen wij u naar www.rijssen-holten.incijfers.nl

SiSa-bijlage

SiSa-bijlage

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2023 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 07-02-2024								
Verstrekk er	Uitkeringsco de	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
JenV	A16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne Gemeenten	Vul in totaal cumulatief te ontvangen normbedrag per gerealiseerde gemeentelijke plek per dag (GOO) (jaar T)	Vul in verschil bij hogere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst van A16/01 (jaar T) - uitzonderingsbepaling (GOO)	Vul in vrijwillige teruggave bij lagere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst onder A16/01 (jaar T) – uitzonderingsbepaling (GOO)	Besteding (jaar T) tbv de transitie - uitgezonderd uitvoeringskosten	Besteding (jaar T) uitvoeringskosten tbv de transitie	Besteding (jaar T) uitgekeerde verstrekkingen (POO)
			Aard controle R Indicator: A16/01	Aard controle R Indicator: A16/02	Aard controle n.v.t. Indicator: A16/03	Aard controle R Indicator: A16/04	Aard controle R Indicator: A16/05	Aard controle R Indicator: A16/06
			€ 5.661.098			€ 1.361.693	€ 212.553	€ 44.812
			Totaal bedrag vorderingen (/ onrechtmatig uitgekeerde) verstrekkingen (jaar T) POO	Vul in totaal te ontvangen normbedrag uitvoeringskosten per geregistreerde persoon waaraan in een maand een verstrekking is gedaan (POO) (jaar T)	Berekening totale besteding (jaar T) Som indicatoren 01/02/04/05/06/07 en 08	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)		
			Aard controle R	Aard controle R	Aard controle n.v.t.	Aard controle n.v.t.		

			Indicator: A16/07	Indicator: A16/08	Indicator: A16/09	Indicator: A16/10		
			€ 0	€ 27.300	€ 7.307.456	€ 12.557.738		
FIN	B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek Gemeenten	Aantal (potentieel) gedupeerden die in aanmerking komt voor ondersteuning (jaar T)	Cumulatief aantal (potentieel) gedupeerden die in aanmerking komt voor ondersteuning (t/m jaar T)	Aantal uitgewerkte plannen van aanpak in (jaar T)	Cumulatief aantal uitgewerkte plannen van aanpak (t/m jaar T)	Normbedragen voor a, b, d en f (ja/nee)(vanaf 2021)	Normbedragen voor e (ja/nee) (vanaf 2021)
							Nee: reeks 1 / Ja: reeks 2	Nee: reeks 1/ Ja: reeks 2
			Aard controle R Indicator: B2/01	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/02	Aard controle D2 Indicator: B2/03	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/04	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/05	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/06
			0	59	2	5	Ja	Ja
			Wijziging keuze per (2023/2024)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel a, b, d en f (artikel 3) Keuze werkelijke kosten	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen a, b, d en f (artikel 3) Keuze werkelijke kosten		
			Aard controle n.v.t. Indicator: B2/07	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/08	Aard controle R Indicator: B2/09	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/10		
			N.V.T.	Nee				
			Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) Werkelijke kosten	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) Werkelijke kosten	Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) Keuze werkelijke kosten	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) Keuze werkelijke kosten	Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) Werkelijke kosten	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) Werkelijke kosten
			Aard controle R Indicator: B2/11	Aard controle R Indicator: B2/12	Aard controle R Indicator: B2/13	Aard controle R Indicator: B2/14	Aard controle R Indicator: B2/15	Aard controle R Indicator: B2/16

			€ 0	€ 0			€ 0	€ 0
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden (jaar T) (artikel 3)	Reeks 2 Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerde cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)	Reeks 2 Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak (jaar T) (artikel 3)	Reeks 2 Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)	Reeks 2 Normbedrag onderdeel d x aantal PvA's (jaar T) (artikel 3)	Reeks 2 Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten en/of PvA's cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)
			Keuze normbedragen <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/17</i>	Keuze normbedragen <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/18</i>	Keuze normbedragen <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/19</i>	Keuze normbedragen <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/20</i>	Keuze normbedragen <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/21</i>	Keuze normbedragen <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/22</i>
			€ 0	€ 22.420	€ 6.936	€ 17.340	€ 3.590	€ 3.590
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (jaar T) (artikel 3)	Reeks 2 Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (t/m jaar T) (artikel 3)	Reeks 2 Normbedrag onderdeel f x aantal driesprekken (jaar T) (artikel 3)	Reeks 2 Normbedrag onderdeel f x aantal driesprekken cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)	Totaal Totale verantwoording (jaar T) voor de SPUK B2 regeling	
			Keuze normbedragen <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/23</i>	Keuze normbedragen <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/24</i>	Keuze normbedragen <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/25</i>	Keuze normbedragen <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/26</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: B2/27</i>	
			€ 48.000	€ 48.000	€ 0	€ 0	€ 58.526	
BZK	C9	Specifieke uitkering woningbouwimpuls Tranche 1 t/m 5 Gemeenten	Projectnaam/nummer	Aantal woningen waarvan bouw is gestart in (jaar T) komt overeen met fasering uit de projectaanvraag (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 15 verplicht	Afgesproken datum van start bouw van de eerste woning uit de projectaanvraag binnen 3 jaar na toekenning gehaald? (Ja/Nee)	Aantal woningen waarvan de bouw gestart is cumulatief (t/m jaar T)	Aantal betaalbare woningen waarvan de bouw gestart is cumulatief (t/m jaar T)	Aantal gerealiseerde woningen (t/m jaar T)
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C9/01</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C9/02</i>	<i>Aard controle D1</i> <i>Indicator: C9/03</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C9/04</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C9/05</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C9/06</i>

			1	Project De Kol Holten 2023-0000051340	Ja	Ja	21	21	21	
			2							
			20							
			Kopie projectnaam/nummer	Uitvoering WBI- maatregelen verloopt conform fasering projectaanvraag (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 15 verplicht	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Opbrengsten (jaar T)	Cumulatieve opbrengsten (t/m jaar T)		
			Aard controle n.v.t. Indicator: C9/07	Aard controle n.v.t. Indicator: C9/08	Aard controle R Indicator: C9/09	Aard controle R Indicator: C9/10	Aard controle R Indicator: C9/11	Aard controle R Indicator: C9/12		
			1	Project De Kol Holten 2023-0000051340	Ja	€ 2.628.520	€ 2.628.520	€ 460.000	€ 460.000	
			2							
			20							
			Kopie projectnaam/nummer	Prijscategorieën woningen komen overeen met projectaanvraag (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 15 verplicht	Toelichting afwijking(en)	Eindverantwoording/ project afgerond (ja/nee)				
			Aard controle n.v.t. Indicator: C9/13	Aard controle n.v.t. Indicator: C9/14	Aard controle n.v.t. Indicator: C9/15	Aard controle n.v.t. Indicator: C9/16				
			1	Project De Kol Holten 2023-0000051340	Ja					Nee
			2							
			20							

BZK	C32	Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen	Beschikingsnummer / naam	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Start bouwactiviteiten uiterlijk 31 december 2023 (Ja/Nee)	Toelichting (verplicht als bij start bouwactiviteiten (indicator 04) 'Nee' is ingevuld)	Eindverantwoording (Ja/Nee)
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C32/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: C32/02</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C32/03</i>	<i>Aard controle D2 Indicator: C32/04</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C32/05</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C32/06</i>
		Gemeenten						
			1 SUVIS21-00765955	€ 1.042.176	€ 1.543.911	Ja		Ja
			2					
			100					
			Kopie Beschikingsnummer/Naam	Zijn de begrotingsposten waarvoor een uitkering is aangevraagd uitgevoerd? (Ja/Nee/N.v.t.)	Toelichting (verplicht als bij indicator 08 nee is ingevuld)			
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C32/07</i>	<i>Aard controle D2 Indicator: C32/08</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C32/09</i>			
			1 SUVIS21-00765955	Ja				
			2					
			100					
BZK	C55	Aanpak energiearmoede	Het aantal huishoudens in huurwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening	Besteding (jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten	Het aantal huishoudens in koopwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening	Besteding (jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten
			<i>Aard controle n.v.t.</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i>

			Indicator: C55/01	Indicator: C55/02	Indicator: C55/03	Indicator: C55/04	Indicator: C55/05	Indicator: C55/06
			0	€ 0	€ 0	0	€ 0	€ 0
			Het aantal huishoudens dat ondersteuning – bijvoorbeeld via advies aan huis- heeft gekregen in de vorm van advies over vermindering van het energiegebruik voor zijn specifieke woningen waar de bewoner direct zijn/haar energieverbruik mee heeft kunnen verminderen.	Besteding (jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten			
			Aard controle n.v.t. Indicator: C55/07	Aard controle R Indicator: C55/08	Aard controle n.v.t. Indicator: C55/09			
			0	€ 0	€ 0			
			Het aantal kleine gasbesparende maatregelen (w.o. radiatorfolie en tochtstrips)	Het aantal kleine elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. LED-lampen)	Het aantal grote(re) gasbesparende maatregelen (w.o. dakisolatie, vloerisolatie, spouwmuurisolatie etc.)	Het aantal grote(re) elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. vervangen koelkasten, wasmachines etc.)	Het aantal gegeven adviezen met directe verlaging energieverbruik/energierekening tot gevolg.	Het aantal overige energierekening verlagende maatregelen
			Aard controle n.v.t. Indicator: C55/10	Aard controle n.v.t. Indicator: C55/11	Aard controle n.v.t. Indicator: C55/12	Aard controle n.v.t. Indicator: C55/13	Aard controle n.v.t. Indicator: C55/14	Aard controle n.v.t. Indicator: C55/15
			0	0	0	0	0	0
BZK	C62	Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van	Gederfde opbrengsten (jaar T) die voortvloeien uit het kwijtschelden van	Eindverantwoording (Ja/Nee)				

		gedupeerden door de toeslagenaffaire	gemeentelijke belastingen					
			Aard controle R Indicator: C62/01	Aard controle n.v.t. Indicator: C62/02				
			€ 619	Nee				
BZK	C92	Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid	Besteding (jaar T)	Bedrag doorgeschoven naar t+1	Aantal informatiepunten dat de gemeente financiert	Aantal vragen dat in het afgelopen jaar bij de Informatiepunten in de gemeente behandeld is	Aantal gebruikte leermiddelen	
			Aard controle R Indicator: C92/01	Aard controle R Indicator: C92/02	Aard controle n.v.t. Indicator: C92/03	Aard controle n.v.t. Indicator: C92/04	Aard controle n.v.t. Indicator: C92/05	
			€ 38.102	€ 0	2	76	15	
BZK	C94	Regeling houdende regels verstrekking specifieke uitkering aan gemeenten verduurzaming [...] van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties	Beschikingsnummer	Besteding (jaar T)	Het aantal slecht geïsoleerde woningen [...], eventueel in samenhang met energiezuinige ventilatiemaatregelen zijn genomen [...]	Het aantal slecht geïsoleerde woningen [...] ,eventueel in samenhang [...] met een WOZ-waarde boven het gemeentelijk gemiddelde (peildatum 2022) of een WOZ-waarde van € 429.300	Het aantal woningen waarbij een hogere bijdrage dan € 4.000 is toegekend, het aantal woningen dat daarvan niet voldoet aan de betreffende uitzonderingsgevallen [...] en	Het totaalbedrag van de overschrijding boven de € 4.000 van die laatstbedoelde woningen
			Aard controle n.v.t. Indicator: C94/01	Aard controle R Indicator: C94/02	Aard controle n.v.t. Indicator: C94/03	Aard controle R Indicator: C94/04	Aard controle R Indicator: C94/05	Aard controle R Indicator: C94/06
		1	LA/23-03476202	€ 0	0	0	0	€ 0
		2						
		100						
			Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering	Besteding van middelen ten behoeve van	Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering	Eindverantwoording (ja/nee)		

			besteed is aan gerichte ondersteuning en/of het bedrag waarvoor derden met de benodigde expertise zijn ingeschakeld als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel a, van de regeling	uitvoering als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel b	besteed is aan die energiebesparende isolatiemaatregelen, eventueel in samenhang met energiezuinige ventilatiemaatregelen.				
			Aard controle R Indicator: C94/07	Aard controle R Indicator: C94/08	Aard controle R Indicator: C94/09	Aard controle n.v.t. Indicator: C94/10			
			1	€ 0	€ 0	€ 0			Nee
			2						
			100						
BZK	C209	Meerjarige regeling voor huisvesting aandachtsgroepen	Beschikingsnummer	Projectnaam	Besteding (jaar T) per project	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) - per project Inclusief uitvoering door derde vanaf SiSa 2023	Cumulatieve opbrengsten (t/m jaar T) - per project	Aantal woonruimten waarvan de werkzaamheden zijn gestart in (jaar T)	
			Aard controle n.v.t. Indicator: C209/01	Aard controle n.v.t. Indicator: C209/02	Aard controle R Indicator: C209/03	Aard controle n.v.t. Indicator: C209/04	Aard controle D2 Indicator: C209/05	Aard controle n.v.t. Indicator: C209/06	
		1	RHA2022-03322844	Enkcoterrein Holten	€ 0	€ 0	€ 0	20	
		2							
		10							
			Kopie Projectnaam	Aantal volledig gerealiseerde woonruimten (t/m jaar T)	De uitvoering loopt volgens de planning (ja/nee)	Zelfstandige uitvoering (ja/nee)			

			Aard controle n.v.t. Indicator: C209/07	Aard controle n.v.t. Indicator: C209/08	Aard controle n.v.t. Indicator: C209/09	Aard controle R. Indicator: C209/10			
			1 Enkcoterrein Holten	0	Ja	Ja			
			2						
			10						
			Eindverantwoording (Ja/Nee)						
			Aard controle n.v.t. Indicator: C209/11						
			Nee						
BZK	C210B	Meerjarige regeling specifieke uitkering flexibele inzet woningbouw	Hieronder per regel één provincie(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die provincie invullen	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) aan flexibele ondersteuning capaciteit en expertise	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T)	Aantal projecten dat in (jaar T) is geholpen met middelen	Cumulatief aantal (t/m jaar T) woningen dat in deze projecten wordt gerealiseerd	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
				Aard controle n.v.t. Indicator: C210B/01	Aard controle R Indicator: C210B/02	Aard controle R Indicator: C210B/03	Aard controle n.v.t. Indicator: C210B/04	Aard controle n.v.t. Indicator: C210B/05	Aard controle n.v.t. Indicator: C210B/06
				1 030004 Provincie Overijssel	€ 154.858	€ 0	3	750	Ja
				2					
				3					
				4					
				5					
		Sisa tussen medeoverheden							
OCW	D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026 (OAB)	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie	Correctie besteding (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)		

		Gemeenten	die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 159, eerste lid WPO)	een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 158 WPO)	met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 160 WPO)			
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D8/01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D8/02</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D8/03</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D8/04</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D8/05</i>	
			€ 321.286	€ 145.997	€ 2.399	€ 0	€ 301.441	
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid		
			Bedrag	Bedrag	Bedrag	Bedrag		
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: D8/06</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D8/07</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: D8/08</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D8/09</i>		
		1						
		2						
		100						
OCW	D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3, lid 2, a t/m e samen opgeteld	Besteding (jaar T) voor tijdelijke extra huur van bestaande huisvesting indien deze extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het Nationaal	Besteding (jaar T) voor ambtelijke capaciteit van de gemeente of inkoop van expertise voor de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs	Correctie besteding (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	

				Programma Onderwijs nemen					
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D14/01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D14/02</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D14/03</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D14/04</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D14/05</i>		
			€ 134.000	€ 89.572	€ 0	€ 0	€ 272.030		
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs			
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: D14/06</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D14/07</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: D14/08</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D14/09</i>			
		1							
		2							
		10							
OCW	D19	Tijdelijke onderwijshuisvesting ontheemden	Besteding ten laste van Rijksmiddelen (jaar T)	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen(t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D19/01</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: D19/02</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: D19/03</i>				
			€ 438.865	€ 449.920	Ja				
OCW	D22	Regeling specifieke uitkering voor de voorschoolse educatie aan ontheemde peuters	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)				

			Aard controle R Indicator: D22/01	Aard controle n.v.t. Indicator: D22/02	Aard controle n.v.t. Indicator: D22/03			
		1	€ 0	€ 0	Ja			
		2						
		100						
lenW	E44B	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021–2027 (SiSa tussen medeoverheden)	Hieronder per regel één CBS(code) uit (jaar T) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformat ie voor die medeoverheid invullen	Beschikingsnummer	Besteding (jaar T) ten laste van de verstrekker	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van de verstrekker	Besteding ten laste van cofinanciering (jaar T)	Besteding cofinanciering cumulatief (t/m jaar T)
			Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/01	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/02	Aard controle R Indicator: E44B/03	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/04	Aard controle R Indicator: E44B/05	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/06
		1	060173 Gemeente Oldenzaal	IENW/BSK-2022/261992	€ 296.102	€ 296.102	€ 0	€ 0
		2						
		15						
			Kopie CBS(code)	Kopie beschikingsnummer	Eindverantwoording (Ja/Nee)			
			Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/07	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/08	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/09			
		1	060173 Gemeente Oldenzaal	IENW/BSK-2022/261992	Nee			
		2						
		15						

			Kopie CBS(code) <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E44B/10</i>	Kopie beschikingsnummer <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E44B/11</i>	Naam/nummer maatregel <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E44B/12</i>	Maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) - per maatregel <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E44B/13</i>	
			1 060173 Gemeente Oldenzaal	IENW/BSK-2022/261992	Vrijheidslaan en Keizersweg/0548RH-1	Nee	
			2				
			15				
lenW	E84	Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023 Provincies en Gemeenten	Besteding (jaar T) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: E84/01</i>	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E84/02</i>	Cumulatieve eigen bijdrage en externe financiering (t/m jaar T) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: E84/03</i>	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee) <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E84/04</i>	
			€ 0	€ 0	€ 0	Nee	
			Naam/nummer per maatregel <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E84/05</i>	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E84/06</i>	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheidsmaatregelen per type maatregel (stuks, meters) <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E84/07</i>	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E84/08</i>	
			1 361 Aanleg van verticale elementen voor korte rechtstanden (rekening houdend met	Nee	0		

			landbouwverkeer) aantal in Stuks					
			2 301 Aanleg van openbare verlichting aantal in Meters	Nee	0			
			3 360 Aanleg van een kruispuntplateau ETW-ETW 60 km/h aantal in Stuks	Nee	0			
			4					
			50					
lenW	E87B	Tijdelijke regeling stimuleren maatregelen tweede fase Deltaprogramma zoetwater (SiSa tussen medeoverheden)	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen <i>Aard controle n.v.t. Indicator: E87B/01</i>	Beschikkingnaam/nummer <i>Aard controle n.v.t. Indicator: E87B/02</i>	Totale besteding (jaar T) <i>Aard controle R Indicator: E87B/03</i>	Cumulatieve totale besteding (t/m jaar T) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: E87B/04</i>	Totale eigen bijdrage en bijdrage van derden (jaar T) <i>Aard controle R Indicator: E87B/05</i>	Cumulatieve eigen bijdrage en bijdrage van derden (t/m jaar T) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: E87B/06</i>
			1 060173 Gemeente Oldenzaal	S2023-0000907	13140	13140	13140	13140
			2					
			10					
			Kopie beschikkingnaam/nummer <i>Aard controle n.v.t. Indicator: E87B/07</i>	Eindverantwoording (Ja/Nee) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: E87B/08</i>				

			1	S2023-0000907	Nee				
			2						
			10						
EZK	F28	Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid	Besteding apparaatskosten (jaar T) : salarissen en sociale lasten voor ambtelijk personeel	Besteding apparaatskosten (jaar T): kosten voor ingeleend personeel	Besteding apparaatskosten (jaar T): overige goederen en diensten	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) apparaatskosten	Besteding (jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten	
			Aard controle R Indicator: F28/01	Aard controle R Indicator: F28/02	Aard controle R Indicator: F28/03	Aard controle n.v.t. Indicator: F28/04	Aard controle R Indicator: F28/05	Aard controle n.v.t. Indicator: F28/06	
			€ 37.700	€ 400.581	€ 0	€ 438.281	€ 0	€ 0	
			Eindverantwoording (Ja/Nee)						
			Aard controle n.v.t. Indicator: F28/07						
			Nee						
SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2023 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) algemene bijstand	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAW	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAZ	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk)	
			Gemeente I.1 Participatiewet (PW)	Gemeente I.1 Participatiewet (PW)	Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	
			Aard controle R Indicator: G2/01	Aard controle R Indicator: G2/02	Aard controle R Indicator: G2/03	Aard controle R Indicator: G2/04	Aard controle R Indicator: G2/05	Aard controle R Indicator: G2/06	
			€ 5.188.261	€ 49.602	€ 224.373	€ 1.643	€ 8.488	€ 0	

			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (exclusief Rijk)	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire
			Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004)	Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004)	Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)	Gemeente I.7 Participatiewet (PW)	Gemeente I.7 Participatiewet (PW)	Gemeente Participatiewet (PW)
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/07</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/08</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/09</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/10</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/11</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/12</i>
			€ 27.671	€ 6.328	€ 0	€ 1.078.530	€ 0	€ 0
			Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)				
			Gemeente Participatiewet (PW)					
			<i>Aard controle D2</i> <i>Indicator: G2/13</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: G2/14</i>				
			€ 0	Ja				

SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_gemeentedeel 2023 Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T) vanwege vanaf 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk)	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Bob	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob)
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/02</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/03</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/04</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/05</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/06</i>
			€ 38.022	€ 4.925	€ 4.914	€ 0	€ 0	€ 0
			BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB)	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB)	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekingen (BOB)	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstrekking	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	
			Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekingen BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekingen BOB in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekingen BBZ in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire		
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente		
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/07</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/08</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/09</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/10</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: G3/11</i>	
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Ja	

SZW	G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2023 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Welke regeling betreft het?	Besteding (jaar T) levensonderhoud	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T) levensonderhoud	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (aflossing)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (overig)
				Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/05</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/06</i>
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 3.162	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 7	€ 38.501	€ 1.891
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 1.392	€ 0	€ 0	€ 6.882	€ 244
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 1.590	€ 0	€ 0
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			6 Totaal	€ 4.554	€ 0	€ 1.597	€ 45.383	€ 2.135
			Kopie regeling	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T)	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)		
				Gemeente	Gemeente	Gemeente		
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4/07</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/08</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/09</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4/10</i>		
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	0	0	Ja		
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	0	0	Ja		

3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	0	0	Ja	
4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	0	0	Ja	
5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	0	0	Ja	
6	Totaal	0	0	N.v.t.	
	Kopie regeling	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht)
		<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4/11</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/12</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/13</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/14</i>
1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)				
2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)				
3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)				
4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)				
5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)				
6	Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
	Kopie regeling	Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie	Levensonderhoud- Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg van kwijt te schelden schulden	Kapitaalverstrekkings - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekkings Tozo in jaar T i.v.m. de	

				kinderopvangtoeslagaffaire	levensonderhoud Tozo i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	
				Gemeente	Gemeente	Gemeente	
			Aard controle n.v.t. Indicator: G4/16	Aard controle R Indicator: G4/17	Aard controle D2 Indicator: G4/18	Aard controle R Indicator: G4/19	
		1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	
		2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	
		3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	
		4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	
		5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	
		6	Totaal	0	0	0	
SZW	G10	Wet inburgering 2021_ gemeentedeel 2023	Besteding (jaar T)	Baten (jaar T) (exclusief Rijk)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)		
		Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Wet inburgering 2021 (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Gemeente	Gemeente	Gemeente		
			Aard controle R Indicator: G10/01	Aard controle R Indicator: G10/02	Aard controle n.v.t. Indicator: G10/03		
			€ 208.556	€ 0	Ja		
SZW	G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie	Gederfde baten die voortvloeien uit	Gederfde baten die voortvloeien uit	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)		

		kinderopvangtoeslagaffaire_gemeentedeel 2023 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Aard controle R Indicator: G12/01	kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Aard controle R Indicator: G12/02	Gemeente Aard controle n.v.t. Indicator: G12/03			
			€ 0	€ 0	Ja			
SZW	G13	Onderwijsroute_ deel gemeente 2023 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Bestedingen onderwijsroute (jaar T) Gemeente Aard controle R Indicator: G13/01	Baten onderwijsroute (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente Aard controle R Indicator: G13/02	Bestedingen overige voorzieningen (jaar T) Gemeente Aard controle R Indicator: G13/03	Baten overige voorzieningen (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente Aard controle R Indicator: G13/04	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: G13/05	
			€ 21.052	€ 0	€ 125	€ 0	Ja	
VWS	H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport Gemeenten	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T)	Totale werkelijke berekende subsidie				

			Aard controle R Indicator: H4/01	Aard controle n.v.t. Indicator: H4/02					
			€ 358.720	€ 454.770					
			Activiteiten	Totale werkelijke berekende subsidie per project (jaar T)	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) Onroerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) roerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) overige kosten	Toelichting - Verplicht als het een activiteit betreft welke NIET in de toekenning meegenomen is	
			Aard controle n.v.t. Indicator: H4/03	Aard controle R Indicator: H4/04	Aard controle R Indicator: H4/05	Aard controle R Indicator: H4/06	Aard controle R Indicator: H4/07	Aard controle n.v.t. Indicator: H4/08	
			1	Onderhoud	€ 84.907	€ 84.907	€ 0	€ 0	
			2	Dienstverlening door derden	€ 69.279	€ 0	€ 69.279	€ 0	
			3	Beheer en exploitatie	€ 94.245	€ 0	€ 94.245	€ 0	
			4	Nieuwbouw en renovatie	€ 103.954	€ 103.954	€ 0	€ 0	
			5	Overhead (mengpercentage)	€ 102.385	€ 0	€ 0	€ 102.385	
			100						
VWS	H8	Regeling Sportakkoord 2020-2022	Beschikingsnummer	Totaal bedrag volgens beschikking	Besteding aanstellen sportformateur (jaar T)	Besteding uitvoering sportakkoord (jaar T)	Cumulatieve besteding aanstellen sportformateur (t/m jaar T)	Cumulatieve besteding uitvoering sportakkoord (t/m jaar T)	
					Gerealiseerd	Gerealiseerd	Gerealiseerd	Gerealiseerd	
			Aard controle n.v.t. Indicator: H8/01	Aard controle n.v.t. Indicator: H8/02	Aard controle R Indicator: H8/03	Aard controle R Indicator: H8/04	Aard controle n.v.t. Indicator: H8/05	Aard controle n.v.t. Indicator: H8/06	
			1	1042081	€ 37.717	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			2						
			3						
			4						

			Kopie beschikingsnummer	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H8/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H8/08</i>				
			1 1042081	Ja				
			2					
			3					
			4					
VWS	H12	Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Is voldaan aan de uitvoering van het lokale preventieakkoord of aanpak? (Ja/Nee)	Eindverantwoording? (Ja/Nee)		
			<i>Aard controle R Indicator: H12/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: H12/02</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H12/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H12/04</i>		
			€ 0	€ 22.447	Ja	Ja		
VWS	H30	Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026	Naam onderdeel	Totaalbedrag (jaar T) toegekend per onderdeel	Besteding (jaar T) per onderdeel	Welk bedrag per onderdeel neemt u mee van 2023 naar 2024?	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) per onderdeel	Voldaan aan afspraken in akkoorden (Ja/ Nee/ n.v.t.)?
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H30/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H30/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: H30/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H30/04</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H30/05</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H30/06</i>
			1 Lokaal Sportakkoord	€ 27.626	€ 27.500	€ 126	€ 27.500	Ja
			2 Brede regeling combinatiefuncties	€ 190.193	€ 187.430	€ 2.763	€ 187.430	Ja

			3	Terugdringen Gezondheidsachterstan den	€ 42.501	€ 34.001	€ 8.500	€ 34.001	Ja
			4	Kansrijke Start	€ 31.876	€ 24.017	€ 6.375	€ 24.017	Ja
			5	Mentale Gezondheid	€ 14.875	€ 11.900	€ 2.975	€ 11.900	Ja
			6	Aanpak overgewicht en obesitas	€ 37.188	€ 29.750	€ 7.438	€ 29.750	Ja
			7	Valpreventie	€ 109.440	€ 87.552	€ 21.888	€ 87.552	Ja
			8	Leefomgeving	€ 21.250	€ 17.000	€ 4.250	€ 17.000	Ja
			9	OKO & Vroegsignalering alcoholproblematiek	€ 5.313	€ 4.250	€ 1.063	€ 4.250	Ja
			10	Versterken sociale basis	€ 77.564	€ 41.408	€ 15.513	€ 41.408	Ja
			11	Mantelzorg	€ 21.251	€ 13.776	€ 4.251	€ 13.776	Ja
			12	Eén tegen eenzaamheid	€ 21.251	€ 17.000	€ 4.250	€ 17.000	Ja
			13	Welzijn op recept	€ 11.688	€ 5.960	€ 2.338	€ 5.960	Ja
			14	Versterking kennis- en adviesfunctie GGD	€ 5.313	€ 5.313	€ 0	€ 5.313	Ja
			15	Coördinatiekosten regionale aanpak	€ 18.913	€ 15.887	€ 3.026	€ 15.887	Ja
				Kopie naam onderdeel	Meegewerkt aan de monitoring (Ja/Nee/ n.v.t.)?				
				<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: H30/07</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: H30/08</i>				
			1	Lokaal Sportakkoord	Ja				
			2	Brede regeling combinatiefuncties	Ja				
			3	Terugdringen Gezondheidsachterstan den	Ja				

			4	Kansrijke Start	Ja	
			5	Mentale Gezondheid	Ja	
			6	Aanpak overgewicht en obesitas	Ja	
			7	Valpreventie	Ja	
			8	Leefomgeving	Ja	
			9	OKO & Vroegsignalering alcoholproblematiek	Ja	
			10	Versterken sociale basis	Ja	
			11	Mantelzorg	Ja	
			12	Eén tegen eenzaamheid	Ja	
			13	Welzijn op recept	Ja	
			14	Versterking kennis- en adviesfunctie GGD	Ja	
			15	Coördinatiekosten regionale aanpak	Ja	
				Eindverantwoording (Ja/Nee)		
				<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: H30/09</i>		
				Nee		
VWS	H32	Regeling specifieke uitkering Meerkosten Energie Openbare Zwembaden	Beschikingsnummer / kenmerk	Totaal ontvangen Rijksbijdrage (jaar T) <i>Automatisch berekend</i>	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen <i>Automatisch berekend</i>	
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: H32/01</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: H32/02</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: H32/03</i>	
			MEOZ23077	€ 440.315	€ 138.893	

			Naam zwembad	Totale verlening per zwembad (jaar T)	Cumulatieve besteding per zwembad (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Verduurzamingsplan aanwezig (Ja/Nee)	Toelichting	
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H32/04</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H32/05</i>	<i>Aard controle R Indicator: H32/06</i>	<i>Aard controle D1 Indicator: H32/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H32/08</i>	
		1	<i>Twenhaarsveld</i>	€ 71.354	€ 23.859	Nee	<i>Open va april t/m september</i>	
		2	<i>Koerbelt</i>	€ 368.961	€ 115.034	Nee	<i>va juni '23 duurzame nieuwbouw</i>	
		20						